

**ANÀLISI I RECONeixEMENT DEMogrÀFIC I SOCIAL
DEL CASC ANTIC DE TORTOSA**

**ANÀLISI I RECONeixEMENT DEMOGRÀFIC I SOCIAL
DEL CASC ANTIC DE TORTOSA**

Document de Treball

Abril 2005

EQUIP EARHA S.L.

Ajuntament de Tortosa

PRESENTACIÓ

Aquest document recull els treballs realitzats d'anàlisi i reconeixement demogràfic i social del Casc Antic de Tortosa, d'acord amb la Metodologia de Treball i els terminis establerts.

I- En primer lloc s'exposa la metodologia desenvolupada, en la doble línia d'anàlisi de les fonts estadístiques i les entrevistes en profunditat a persones rellevants coneixedores de la realitat del Casc Antic

II- En el segon apartat, es presenten les transcripcions en brut de les entrevistes realitzades, així com la guia general que unifica els perfils de les entrevistes i permet extreure'n conclusions temàtiques.

III- En tercer lloc es fa una adaptació d'aquests resultats als centres d'interés sobre la situació social establerts en la Llei de barris i àrees urbanes que mereixen atenció especial i el Reglament que la desenvolupa

IV- Posteriorment, es presenta un "avanç de conclusions" sobre la situació social del Casc Antic, basada en els resultats de l'anàlisi de les dues línies de treball assenyalades.

V- I finalment, es presenten un conjunt d'actuacions que es proposa siguin considerades en el futur Projecte d'Intervenció Integral per al Casc Antic de Tortosa, seguint el model establert en el Manual per a la presentació dels projectes elaborat per la Direcció General d'arquitectura i Paisatge del Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya.

Josep M. Vilanova, EQUIP EARHA S.L.

Concha Doncel i Núria Espinal, antropòlogues

I- Metodologia de treball

L'objectiu del treball és l'anàlisi i reconeixement demogràfic i social del Casc Antic de Tortosa. Aquesta anàlisi permet disposar d'informació suficient sobre qui viu al centre, quina ha estat l'evolució social dels seus veïns i quina és la situació actual, per tal de tenir indicadors per a les propostes urbanístiques que poden suposar també accions de gestió sobre la població, si com sembla aparent, la degradació social del barri ha arribat a nivells amb indicadors preocupants. És necessari conèixer, més enllà de la realitat oficial de l'estadística del padró, com està ocupat el centre, si està molt buit o sobre ocupat, i si aquestes condicions es donen homogèniament o bé es reparteixen de forma desigual pel conjunt dels barris de Casc Antic.

Per aconseguir aquest objectiu, s'ha elaborat un estudi de caràcter socioantropològic que permeti conèixer l'evolució social i cultural dels barris, així com les claus de canvi social a partir dels diferents agents i actors socials que formen part del teixit social, associatiu o no, formal i informal.

La finalitat és proporcionar a partir de l'estudi, un coneixement adient dels antecedents i dels factors de la realitat social del barri que resulten necessaris per valorar correctament la incidència dels diferents escenaris que poden presentar-se davant un projecte d'intervenció integral

Aquesta anàlisi, i la corresponent diagnosi, s'han fet des de una doble perspectiva:

- D'una banda, en una primera fase s'han utilitzat les metodologies pròpies d'una primera aproximació al territori a partir de les dades i estudis existents de tipus socioeconòmic i demogràfic, que donen indicacions sobre diferents conceptes a aplicar als barris, els quals no solament no s'han desenvolupat al ritme d'altres barris semblants, sinó que en ocasions es podria dir que tenen un procés involutiu.

A aquest efecte farem les anàlisis següents:

- Anàlisi del procés de renovació de la població: natural i migratori
- Anàlisi de l'estructura d'edats, sexe i composició de les llars. Població dependent.
- Anàlisi dels estudis i activitat de la població. Taxa d'atur
- Anàlisi de la població en risc d'exclusió social

- Anàlisi de la procedència de la població
- Anàlisi de la densitat dels habitatges i la població
- Nombre de persones que perceben pensions assistencials i no contributives
- Anàlisi de l'activitat econòmica
- Anàlisi de les xarxes socials

Les fonts a utilitzades han estat les fons censals i del padró dels dos Municipis i altres fonts d'informació estadística de població i habitatge, d'informació econòmica i d'alerta social, així com aquells treballs o estudis realitzats anteriorment sobre el Casc Antic. Prèviament es determinen conceptual, històricament, social i territorialment els límits dels barris del Casc Antic de Tortosa.

- Des d'una segona perspectiva, s'han prioritzat les metodologies qualitatives i participatives, és a dir, aquelles que permeten recollir la informació des dels protagonistes (actors i agents socials) de la vida dels barris, intentant incorporar les experiències i els coneixements de tots els segments socials.

Tanmateix, es fa una relació i es realitza una anàlisi dels diferents programes socials desenvolupats als barris, dels seus continguts i dels seus resultats, així com un recull i anàlisi dels diferents equipaments existents als barris.

La perspectiva qualitativa ha de proporcionar els elements necessaris per poder ponderar la magnitud i l'abast dels elements més quantitius de la fase esmentada en primer lloc. És a dir, la incorporació de dades ha estat paral·lela al desenvolupament del procés del treball de camp més qualitatiu, de manera que ha pogut aportar-li la informació que precisa pel seu desenvolupament.

El treball de camp ha consistit en entrevistes als actors i agents socials, als diferents responsables municipals, així com un reconeixement de com està ocupat el centre a partir d'una enquesta sobre les condicions i grau d'ocupació residencial i d'activitat econòmica d'una mostra representativa de les finques dels barris del Casc Antic.

Anàlisi de continguts

Tots els estudiosos dels fenòmens socials són conscients de les gran llacunes que existeixen entre la realitat i la realitat que reflecteixen les fonts oficials, dissenyades

amb d'altres finalitats. Aquestes fonts, malgrat tot, i en defecte d'altres, són utilitzades en excés i, a vegades amb certa frivolitat, més si pensem que la majoria d'ocasions són arguments per a prendre decisions polítiques, socials i econòmiques importants.

Barris on marginalitat i pobresa són presents, la divergència entre la realitat de les fonts generalistes i la realitat és molt més abismal. Aquests entorns són protagonistes d'una presència molt important de les xarxes informals i també del que anomenem poblacions "ocultes". Tots els registres davant aquesta evidència fracassen.

Les xarxes socials. Bases per a la descripció del teixit social dels barris

Un aproximació a la formulació de les xarxes socials dels barris es fa necessari alhora de realitzar una intervenció. La nostra proposta per a construir un model operatiu es basa en la construcció d'un entramat que estableixi els nivells de participació de les xarxes social i els vincles i les seves cosmologies.

La configuració de les xarxes socials dels barris no són estàtiques i la seva evolució han estat claus en la seva realitat històrica, i per tant cal construir aquesta evolució a partir d'una graella que relacioni moments d'inflexió en l'evolució dels barris i les xarxes i vincles; valoracions i actituds.

Des d'aquesta perspectiva hem privilegiat (això no vol dir excloure les altres perspectives) la perspectiva del veí, com instrument que entenem clau per endegar qualsevol intervenció amb certes garanties d'èxit.

Línies per a la diagnosi

Pobresa objectiva (dades socio-econòmiques)

Marginalitat, grau de percepció subjectiva de la pobresa

Impacte de l'atur en la sociabilitat dels barris

Realitat dels nivells de formació dels ciutadans i grau d'absentisme escolar.

Causes.

L'ús de l'espai públic. Relacions d'apropiació per part de grups "informals"

Ús de l'espai privat. Patrons de privacitat i respecte a la intimitat. Mobiliari i ús real de l'habitatge

Expectatives respecte a la remodelació urbanística:

"Quedar-se igual", manteniment de la situació actual

Rehabilitació

Enderrocament i nova construcció

"Anar-se", expectativa centrífuga

Finançaments i altres

Capacitat de consum

La metodologia utilitzada amb mètodes propis de la investigació-acció-participació, permet que la pròpia elaboració sigui un element actiu, més si un dels objectius més importants serà enfortir l'idea d'identitat, com la d'establir eines d'interrelació amb l'entorn, de forma que s'estableixi un moviment doble, centrífug (del barri a la resta dels dos municipis), con centrípet de l' entorn municipal cap a els barris.

II- Les entrevistes realitzades

GUIA D'ENTREVISTES PER ACTORS SOCIALS

Aquesta guia pretén un coneixement del barri des dels diferents informants....

Depenent del paper de l'entrevistat al barri incidir en el tema que més domini (mestra, infermera, soci assoc. veïns, guàrdia, comerciant del barri, estudiós local, funcionari,...)

L'entrevista ha de diferenciar la seva opinió personal i la de l'entorn

Dades d'identificació entrevistat:

- Qui és l'entrevistat
- Quin és el seu barri. Límits del barri
- De que barri parla
- Data i lloc de l'entrevista

EVOLUCIÓ DEL BARRI (des de la seva fundació fins l'actualitat)

- Des de quant viu al barri? Procedència
- Perquè va venir a viure aquí?
- Si està des del seu inici, com va viure la construcció del barri?
- Història de l'evolució del barri:
 - Des dels seus inicis anys 50-60 (fi del barraquisme), anys 70-80 (context de la crisi social, problemes socials: cerca d'habitatge, atur, drogues, delinqüència...) i anys 90 (els plans d'intervenció social: intentar pal·liar les conseqüències de les problemàtiques)

URBANISME I CONSTRUCCIÓ:

- Quant i perquè sorgeix la iniciativa de construir el barri? Diferents etapes en la construcció del barri si hi són en aquesta dècada (tant urbanísticament com socialment?)
- Deficiències del barri ja des dels seus inicis (ubicació, planificació urbanística, concentració de famílies molt empobrides...?)
- Com veu la situació actual situació urbanística i d'edufucació
- Espais públics,

- Altres espais: llocs que es freqüenten, millor lloc per estar amb els veïns, mancances d'aquests espais comunitaris,
- Si cal: comparació a altres llocs del Municipi o Barcelona

POBLACIÓ/FAMÍLIES:

- Principals problemes de la població que es trasllada al barri? Abans i ara
- D'on provenien les famílies ubicades al barri (altres barris xabolistes, obrers, altres CCAA)? Eren famílies extenses, nuclears o parelles?
- Tipologies de famílies o característiques d'aquestes que es van concentrar al barri? Percepció d'aquestes famílies dels canvis (positius i negatius)?
- Canvis en els tipus de família abans i ara
- Nivell socioeconòmic de la població del barri (economia formal i/o informal)? A que es dediquen, de quina classe es consideren. Aquesta situació es perpetua de pares a fills
- Nivell d'instrucció segons el gènere de la població i grau d'absentisme escolar dels nens i nenes?

El que la gent pensa de:

- Funció de l'escola, metodologies, organització, la relació escola i el barri
- Els serveis de salut, valoració de la qualitat i si són suficients?
- Serveis socials (assistents socials...), ...

HABITATGES:

- Concentració de les famílies? Aproximadament quin número de persones conviuen en la mateixa vivenda, en el mateix replà, en la mateixa escala, i en el mateix bloc?
- Breu descripció de les vivendes (m2, habitacions disponibles, mobiliari i ús real de l'habitatge, nivell de confort [agua corrent, calefacció, composició del bany])?
- Deficiències de les vivendes des de la seva construcció?
- Principal modalitat de l'ocupació de la vivenda de la població (lloguer, cedida, rellogada, propietat, ...?)
- Percepció d'aquestes famílies pel canvi positiu (aconseguir aigua,llum i sostre) dels primers anys, i valoració de les dècades posteriors?
- Règim de tinença, ha viscut sempre al barri, es freqüent la seva situació
- Es adequada la seva vivenda,
- Ha canviat el preu dels habitatges, que part dels ingressos es destina a l'habitatge...
- Habitatge- treball, distància, transport (públic, privat,...)
-

SOCIABILITAT I XARXES DEL TEIXIT SOCIAL:

Sector informal.

- Les famílies ja es coneixien abans d'ocupar les corresponents vivendes als blocs? Nivell d'intensitat en les relacions socials segons es viu al mateix passadís, al mateix bloc i/o al mateix barri (de més a menys coneixement)?
- Nivells de solidaritat segons les xarxes de parentiu, amical/veïnal, de gènere, d'edats...?
- Nivell de control social i conflictes degut a aquesta aproximació física entre veïns (indefinició privat-públic, conflictes derivats de la no assumpció de les tasques comunitàries. conflictes derivats d'altres problemàtiques [droga, delinqüència, activitats no legals...])
- Espais públics de relació social (places, passeig, entrades als edificis i entorn immediat, bars, comerços, associacions, espais desocupats, tribus urbanes...)?
- Es sent segur al barri, perquè, hi ha tingut alguna agressió (percaç), o gent propera que conegui....

Sector formal.

- Context social que ajuda a la creació i a la consolidació dels diferents moviments socials al barri ?
- Aquests sorgeixen de la mateixa població o d'actors socials externs?
- Hi ha líders?
- Creació i transformació (adaptació) dels diferents equipaments al barri?
- Creació i evolució de les associacions del barri (associació de veïns, la parròquia, grups polítics [per exemple grup socialista, iniciativa,]...)?
- Implicació de la població del barri en les reivindicacions socials, veïnals, urbanístiques...?
- Participació de la població en els moviments associatius i els equipaments del barri? Evolució en el nivell de relació amb les administracions públiques (Equipaments públics més immediats, Ajuntament, Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona...)?
- Assoc. Immigrants, assoc. Comerciants (La Salut,...)

CONEIXEMENT DE LA REALITAT SOCIAL DEL BARRI:

- Quines problemàtiques et trobes quan vas a viure als anys 70 al barri? Com es transformen i cap a on s'encaminen? Problemàtiques actuals del barri?
- Com s'accentua la marginalitat i l'exclusió de la població? Impacte del índex d'atur al barri, del món de les drogues, de la delinqüència al barri, i d'altres activitats il·legals? Coneixement clars de grups, màfies o col·lectius que actuen al barri? A què es dediquen?

IMATGE PROMOGUDA PELS MITJANS DE COMUNICACIÓ:

Formal: La imatge promoguda pels mitjans de comunicació. Contrast amb la realitat i a altres barris del municipi

Informal: Perfil de la població. Perjudicis y estereotips d'aquest perfil de població. Canals de transmissió de la realitat del barri.
Que piensen els que no són del barri, imatge externa,...

INTERVENCIÓ URBANÍSTICA I SOCIAL: MODELS I EXPECTATIVES:

Iniciatives de intervenció i participació

Valoració i percepció de la població de les diferents iniciatives urbanístiques i socials existents o que hagin existit fins l'actualitat (sensacions de desconfiança cap a les autoritats, desconcert, por de desallotjament...)?

I dels actors socials que intervenen de forma puntual o continuada al barri?

Grau de participació en aquests projectes de transformació de les associacions del barri i en conseqüència de la població?

Grau de transformació dels pobladors en les seves habitatges? Vivències de les intervencions al barri sense tenir en compte les necessitats del barri, les demandes...

EL TEIXIT SOCIAL:

Associació veïns

Noves entitats, iniciatives del teixit social.

Comerços

INTERVENCIÓ D'AGENTS EXTERNS INSTITUCIONALS (per a tècnics de l'administració o sindicats, associacions participants en el procés):

Intervencions proposades i percepció de la població de les diferents intervencions.

LA IMMIGRACIÓ EXTRACOMUNITARIA

És aquest barri la primera residència en Espanya? I en Catalunya?

Per què va decidir viure en aquesta part de la ciutat (més general la zona), o en aquest barri (específic pel barri concret que habita)?

Va venir sol? Amb la família? Quins familiars? Va venir amb d'altres (compatriotes, ...)?

Projecte migratori: Quan va venir, quin era l'objectiu?, pensava tornar després d'un temps?, i ara?

Quan va venir coneixia compatriotes que ja hi eren a Catalunya, municipi, barri..? Com va organitzar el viatge, l'arribada, la localització del lloc on viure, l'habitatge (rellogat, llogat, comprat)?

Va trobar feina de seguida? Quines feines fa i ha fet, i què feia al seu país?

Què li havien explicat de la ciutat o el barri? És el que ha trobat?

Quan temps porta en aquest barri, i ara que el coneix, creu què és millor, pitjor o semblants a d'altres barris de la ciutat?

Principals avantatges i inconvenients de viure en aquest barri? Amb què veïns es relaciona més? Espanyols, catalans, compatriotes, altres països,...? Defina la seva relació amb cada grup.

Llocs on es relaciona, al carrer?, als comerços, als bars, a alguna associació, al mercat,...?

Te relacions fora del barri? Amb qui? Amb quin propòsit (familiar, religiós, amical, ...)

Participa en alguna associació, sindicat, agrupació veïnal o comercial?

Amb quina administració te més relació, ajuntament, generalitat, ...?

Pensa quedar-se al barri?

Sabria delimitar físicament el seu barri?

Entrevista amb Agustí Forner, constructor

P- Parla'm una mica de l'evolució de la població del barri

R- On esta l'hospital V. De la Cinta antigament eren els quartels militars que estaven en ruïnes i que a Tortosa igual que a altres llocs va venir una onada de d'immigració d'Andalusia, de Múrcia, una onada forta d'immigració. I la gent vivia als quartels, en barraques, igual que a altres llocs, igual que a Barcelona i a altres llocs hi havia barraquisme. A mesura que va anar passant el temps i fins que se'ls va treure fora perquè per unes inundacions allò estava en perill de ruïna i hi havia molt de perill, la gent poc a poc va anar baixant i es va anar ubicant al CA, a les cases més petites, més pobres, eren barris obrers, el Garrofer, Sta. Clara, la Costa del Castell, eren barris que hi vivia gent treballadora, que al cap dels anys a mesura que avançaven se van poder ficar una dutxa, perquè no hi havia dutxes, se van arreglar la cuineta i el no sé què, entens? Però més enllà, obres de més contingut, estructurals i tot això, no es feia. I el tipus de gent que hi havia era gent treballadora, no eren professions lliberals, gent treballadora en lo sentit obrer clàssic.

P- Treballadors agrícoles?

R- No. Aquí a Tortosa la ma d'obra agrícola no existia, perquè aquí l'agricultura és minifundi i pràcticament tots eren empresa familiar agrària. La ma d'obra agrària, se produïa més a les èpoques de l'arròs al Delta, perquè lo de la taronja és posterior. Llavors no hi havia com ara extensions de taronja i tot això. Lo únic és que llavors lo de l'arròs es feia a ma i a l'època de l'arròs o a l'època d'aplegar aulives hi havia gent que hi anava. Les dones, que normalment no hi havia treball per les dones, pues les que podien anaven a aplegar aulives. Però això era un complement de sou familiar, no era el treball de la dona, m'entens? La dona a casa i l'home a treballar quan podia.

Del CA, les zones baixes, com podia ser el c. Montcada, el carrer de la Rosa, el c. Frederic, ja eren més senyors, hi havia gent més benestant. L'exemple se va produir a partir d'aquells temps, no existia. I per tant al Casc Antic se concentrava la població. A lo que són les pujades, la Costa del Castell, Sta Clara, el Garrofer St. Jaume, Remolins, tot això era la classe més treballadora. I totes les parts cèntriques era

comerç, ja et dic, Gil de Frederic, Montcada, la Rosa, Cervantes, tot això ja era més de gent benestant.

A mesura que Tortosa ha anat segregant-se, ha perdut les pedanies de Deltebre St. Jaume, de Camarles, també ha anat perdent i no hi ha hagut creixement de població. En canvi si que es va produir un creixement urbanístic. A mesura que ha anat evolucionant la societat la gent jove, com que no cabien tots a la casa dels pares, pues s'han anat comprant pisos. Los pisos nous ja començaven a tindre aparcaments, i la gent poc a poc ja se va anar sortint del CA.

Al Ca i va anar quedant un envelliment, la gent gran eren els que se quedaven i els joves se'n anaven. I els que tot i sent joves se quedaven eren perquè a lo millor tenien la caseta en herència o vivien amb los pares i ja no es traslladaven, per falta de recursos o el que sigui. Però clar, lo fenomen, sempre ha sigut la tendència al abandono creixent del CA, el no retorn. Això també ho ha fet que era més fàcil i més barat en proporció construir fora que no al Ca, per dificultats d'accés i tot això.

T'estic parlant d'un procés d'anys. En este procés los immigrants van anar ocupant espais que anaven quedant buits als barris obrers. Passen los anys i Tortosa ha tingut un procés en el que l'immigrant ja ha deixat de ser immigrant, ha estat integrat totalment, i els fills d'aquells immigrants avui per avui l'un serà metge, l'altre serà professor, l'altre treballarà en una fàbrica o el que sigui. Per tant s'han incorporat a la ciutat de tal manera que ja són població de Tortosa, ja no són los immigrants. A partir d'este procés, similar al de molts altres llocs, la gent a mesura que ha anat millorant lo seu nivell de vida ha anat anant-se'n a pisos o a xalets o el que sigui, i ha anat deixant lo CA. Al CA ha quedat només la gent més humil i la més envellida. I després al damunt, els propietaris no han actuat, no han fet el manteniment, no han rehabilitat les cases. Perquè? No hi havia mercat per a llogar ni per a res, no valia la pena. I això ha generat una bossa al CA, que si be existixen habitants, la proporció no és molt elevada a les zones més fotudes, o sigui, més degradades, però no al total dels barris. I llavors et trobes que la gent que viu encara als barris notaven les deficiències de les parts abandonades. Això crea una degradació al barri.

Ara, des de farà tres o quatre anys, cinc màxim, hem tingut l'onada d'immigrants marroquins, peruans, igual que a tot arreu, amb un increment fort. Esta és la gent que estan ocupant altre volta els espais buits del Ca, però clar, amb una capacitat de recursos tan baixa que quan compren una caseta o la lloguen o el que sigui, no els

dóna per a reformar-les i ficar-les en condicions al nivell d'avui. Per tant se'esta fent altre volta un espai degradat en trànsit.

P- En trànsit?

R- Vull dir que la gent que esta aquí i s'afinca, un immigrant que comença a tenir un lloc de feina més estable, que s'esta incorporant més a la societat i s'adapta més, esta persona esta buscant ràpidament un habitatge en una altra zona, en unes condicions més dignes que les que li dóna el CA. Se repetix un altre volta el fenomen. La població gitana ne tens uns que són gent molt integrada i ne tens uns altres que són la típica gent que no vol treballar, que no vol... I també estas notant que uns aniran de casa en casa o fent d'okupes, mentre que els altres estan intentant viure dignament i si és necessari sortir i traslladar-se, ho fan.

Lo Ca pareix que siga una mica lo comodín en estos moments a una situació social. A una ciutat com Tortosa això és nefast, perquè resulta que el CA és lo que envolta tot el patrimoni històric i artístic de la ciutat, que és lo que genera riquesa en altres llocs, i per tant, hi ha una contradicció urbanística i social i de contingut. No sé si m'he explicat be, però el procés és este.

P- La idea general em queda molt clara, el desplaçament de la població cada cop que tenen l'oportunitat de viure millor. I els gitanos també se'n van?

R- El que reivindiquen esta gent és unes condicions de vida més dignes. En estos moments encara existeix un nucli prou important dins del CA que reividica les millores al Ca, però clar, nos estem trobant en que és tan gran lo problema que l'Ajuntament per si sol no pot actuar. I per una altra banda tampoc pot actuar sobre propietats privades, pot actuar sobre propietats pròpies o municipals. Esta seria també la contradicció entre l'Ajuntament i la demanda ciutadana de la gent que hi viu. I clar que fa l'Ajuntament? Quan una casa cau, subsidiàriament, com que els propietaris no apareixen l'ajuntament ha d'anar a fer la ruïna per evitar danys majors. I tot això el que esta fent és gravar també els pressupostos municipals. L'Ajuntament actua subsidiàriament, perquè per llei te que fer-ho, i després te que buscar els propietaris per requerir-los el pagament o passar a l'expropiació. Bueno, pues en molts casos no apareix ni el propietari, ha mort, no ha deixat hereus, ningú ha rebut l'herència, i ahí tenim unes propietats sobre les que no es pot actuar. És mot delicat. Ha de ser una intervenció com ara la de la llei de barris, i buscar els instruments adequats i implicar a totes les administracions per agilitzar els tràmits i els elements que permètinguen

entrar a saco. Esta és la garantia de que la gent que encara hi viu i hi vol continuar vivint perquè hi ha viscut tota la vida i els costa marxar, però que si no hi ha més remei marxen... Esta gent lo que esta demandant és que es canvien les condicions perquè el que és la gent que no s'integra mai pugue ser d'alguna manera expulsada de lo que és el concepte del CA. Dit d'un altre manera, simbòlica, que les rates desapareguen per a que les persones puguen viure com a persones. Agarre-ho simbòlicament, eh. No voldria mai que et pensares que compare una persona amb una rata. Però vull dir persones que de cap de les maneres tenen cap intencionalitat de viure be, que tant se'n foten, ells estan sempre allí, sols no pagar i si viuen millor o pitjor és igual. Esta gent no respecten ja res i en canvi estan creant unes condicions dolentes per als veïns.

P- Val. Llavors tu consideres veïns des d'aquest punt de vista als veïns històrics?

R- No. I als nous, però als que volen viure be, els que volen viure dignament. Ja t'he dit que hi ha gent dels que venen ara que quan no tenen res de moment entren, però que a penes tenen una mica d'estabilitat en la feina salten i busquen algo millor, el mateix que tots els demés, un lloc més tranquil, més confortable, no cap luxe, simplement viure decentment com a persones.

P- Val. I llavors amb la població aquesta que m'has fet la figura simbòlica... ?

R- Clar. En este moment ja hi ha una figura que no és que m'agrade com se planteja, però que apareixerà, que és que tots aquells que no tinguin papers l'administració els agarrarà i els tornarà als seus països. A part d'això també et trobaras que tota aquella gent que estan fent d'okupes, també s'esta plantejant la forma de treure'ls, perquè una cosa són els okupes per filosofia, i un altre cosa son els que diuen "mira, jo aquí m'embuteixo i si és propietat d'algú tant se val", però és que a més, si la casa esta en ruïna i s'afona i ell esta dins, és responsabilitat de l'Ajuntament. Per tant el que s'ha de fer és sanejar totes estes zones i crear unes condicions diferents de vida, i que si s'han de crear habitatges de lloguer o el que sigui per a que la gent amb baixos recursos pugui accedir a una vivenda digna, això s'ha de fer sobre la base de tombar moltes cases que ja estan en ruïna total, arribar a l'expropiació, a la compra o al que sigui dels propietaris que no fan res amb estas cases i recuperar espais. Si això es fa així, la gent que entri a viure en un pis haurà de justificar, com a mínim, per poc que pague, haurà de justificar que treballa a algun lloc, que esta controlada. La gent que te un contracte de vivenda és equivalent a saber que treballa a algun lloc, que esta empedronada, algo, no? És incorporar a la ciutat i que la gent s'adaptigue al que és la

convivència a una ciutat, no? No es pensar “esta gent fora”, no. Està gent aquí si es volen quedar, en condicions normals. Que la gent del costat se sentigue normal. Perquè aquí, quan parlen dels immigrants, molts dels que parlen són els immigrants de llavors, i jo els recordo a alguns d’ells i els hi dic “que no vos en recordeu quan us dien ‘que se’n torniguen a la seua terra’? Dien llavors lo mateix que ara dieu valtres dels marroquins o del que sigue. I si valtros vau venir d’allà és perquè no teníeu feina i veníeu a vere si podíeu defensar-vos la vida aquí. I quan els espanyols anaven a França o a Alemanya o on sigui, hi anaven perquè aquí no podien subsistir, la situació és la mateixa. El que s’ha de fer és crear les condicions per a que tu no et sentigues insegur, però és que ells també ho necessiten sentir-se segurs. I a partir d’aquí creem les condicions necessàries per a que hi haiga un clima que permètiga evolucionar. D’aquí 15 anys mirarem cap atràs i mo’n riurem de “fixa’t que burros que erem” i ja començarem que lo fill d’aquell se casa amb la xiqueta de l’altre. Vull dir que el procés d’integració se dona i s’ha donat en totes les èpoques de la història, no?

P- És una visió optimista.

R- Sí. Pensa que a Tortosa, i això no ho volen admetre molta gent, si diuen que els àrabs van estar 800 anys fins que se’ls va expulsar, que realment no se’ls va expulsar a tots, les coses com siguen, perquè en 800 anys, com pots dir qui eren moros i qui no ho eren? Van expulsar als que manaven potser, però la població. On estava el que era moro i el que era cristià, llevat d’aquells que els deien “pues t’has de convertir al cristianisme”? Despues de 800 anys... Sempre hi ha hagut invasions, i avui han canviat los temps i en lloc de ser invasions de domini, son immigracions. Jo ho vec així.

P- I quan a les condicions de vida actuals, diries que la principal modalitat d’ocupació és la propietat, o...? Els règims de tinença, diguèssim...

R- En termes generals jo diria que és més propietària que de lloguer. Inclús els immigrants en estos moments, més que ser llogaters en estos moments se’ls esta facilitant la cosa per a que comprin també. El que passa és que s’esta abusant i davant de la necessitat i la ignorància, cases que fa 5 o 6 anys la gent les regalava per no pagar contribució, en estos moments s’estan venent cares.

P- I creus que és exclusivament per això?

R- I també perquè en estos moments crec que estan invertint gent de fora aquí per criteris especulatius.

P- Especulatius amb quines expectatives, els immigrants, les delegacions, o...?

R- Especulatius. Deixem-ho així.

P- Val. L’estat de les vivendes és igual de deteriorat a tot arreu, o...?

R- En termes generals... Les vivendes estructuralment s’han envellit i molta gent el que ha fet, no tothom, és que ha arreglat una mica la caseta amb un quarto de bany o una cuina una mica arregladets, han ficat unes rajoles noves damunt... Parlo dels que han estat vivint-hi. I clar, han donat una imatge de millora, pero amb una estructura que a lo millor les bigues s’han anat podrint o estan malament. Estructuralment les cases segueixen sent velles. Una casa vella deshabitada en poc temps se degraden. I en aquest temps t’estas trobant amb immigrants que a lo millor los especuladors, no tots són d’este tip, han comprat, pinten i tornen a vendre, i casos que al cap de dos o tres mesos que ets propietari la casa s’ensorra. D’això s’ha donat algun cas ja. I clar, l’immigrant se troba que deu els diners al banc, se li ensorra la casa i no te els diners que hauria de tenir per a com propietari respondre de los danys a tercers, i això no deixa de crear un problema també. O sigui, hi hauria d’haver en estos moments una mena d’ITV a les cases per diagnosticar l’estat en què es troben moltes d’estes cases per vere si simplement tu ja aniras arreglan-te-la poquet a poquet o si són un perill. I en este moment això no existeix.

P- I no es controla que una casa estigui habitable. Per exemple, a Barcelona llogues un pis i si has de fer obres has de demanar un permís i després et demanen la cèdula d’habitabilitat.

R- La cèdula d’habitabilitat la necessites si... Se demànigue sempre que necessites demanar la llum, l’aigua, però si ja ho tens, ningú et demana res. I això, com se sol dir, feta la llei, feta la trampa. Si una persona esta d’inquilino i esta a nom d’ell la llum i l’aigua i el propietari li diu “no et donis de baixa que jo hi aniré i faré que cambien el nº de compte”. Un altre cosa és que tu inquilino anessis a demandar que l’habitatge en que vius no té les condicions normals d’habitabilitat, això seria un altre qüestió que podria plantejar-se, i llavors podrien obligar al propietari a fer les actuacions oportunes per a que l’habitatge tingui les condicions. Això no passa a tot arreu, però són coses

que en conjunt et donen una fesomia de l'estat del barri, que en estos moments jo diria que hi ha zones que estan pitjor del que estava fa uns anys la Ciutat Vella a Barcelona.

P- I la concentració d'immigrants a la pça Montserrat, que sembla que preocupa a molta gent?

R- Jo no sé com era la societat tortosina abans, però despues de la guerra civil, quan jo era petit, los homes quan venien de treballar anaven a les tavernes a fer un gotet i a xerrar, i les dones s'estaven a casa. I si volgués buscar una semblança, al carrer Cervantes a l'hivern los diumenges era el lloc on començavem a passejar amunt i al arribar al cap voltavem, donaves la volta i tornaves a baix, la gent més jove. I al començar veies les noies soles, els nois sols, i de quan en quan, quan a un noiet li agradava una noieta, veies que se separava del grupet dels nois per anar al grupet de la noieta que li agradava. Tenies un procés, la primera hora era la d'anar-se mirant, i la segona ja veies grupets de nois i noies barrejats. Així era com se feien los festejos, a l'hivern aquí i a l'estiu al parc, al passeig central del parc. Per tant és una manera diferent de ser un punt de trobada de gent jove. I la gent gran a les tavernes a jugar a cartes, vale? Hi ha alguna diferència? En este cas només són homes, perquè estos encara són de les dones a casa. I les dones aquí no van a passejar perquè les que venen són les que han estirat a aquells que tenen feina, perquè per la seva cultura les dones només surten de casa per treballar. Només podran portar una vida normal quan s'hagin integrat completament. I això només ho veurem a les generacions que estan ara a les escoles, que ja començaran a integrar-se a traves dels amics que faran a les escoles i ja ho veurem més normal. Avui hi ha un xoc entre cultures i no només entre cultures, perquè hi ha una realitat social que fa que aquests no poden fer moltes de les coses normals que fan els altres. Tortosa, jo me'n alegro de que estiguin esta gent en los punts de trobada, perquè si mirem uns anys enrera quan esta gent no estaven, i Tortosa és una ciutat fantasma a partir de certa hora. Perquè la gent a casa i als xaletets els diumenges i els bars i els restaurants tancats. Van a la muntanyeta i se fan la paella. La gent de les AAVV, que la majoria són gent d'aquí de sempre no tenen una visió prou amplia de d'on venim i cap on anem, i en base a això se crea la confrontació i la intransigència. Qui te que evitar això és el polític, que ha de saber les conseqüències si no s'actua davant d'un fet determinat. És com dir "anem a donar una vacuna, perquè vindrà un fred que..." S'ha de preparar a la gent per a rebre-ho amb normalitat i no tindre el xoc.

P- Potser el problema és la percepció de la immigració.

R- Sí. És com si fos el responsable de tots los mals. I això no és veritat en absolut. Los fets sobre els que avui tenen queixes s'ha repetit sempre. Si anessem a buscar comunitats de veïns, quants no trobariem que es queixarien de que tal veí no paga les quotes, o que fa soroll o és un brut, o... Però això sempre ho diu un que es pensa que ell és millor que els altres, quan ell també tindrà els seus problemes.

P- M'has parlat de comunitats. La manera de viure són més cases unifamiliars, o... ?

R- Majoritàriament són cases unifamiliars. La zona centre, que avui ja esta inclosa en este fenòmeno de deterioració ja canvia una mica. Són pisos més grans, en alguns casos dos pisos per planta, no molt més, i sense ascensor.

Pel coneixement que en tens, quina és la percepció que te la gent respecte a la possible intervenció d'ara? I les expectatives que pugui tenir respecte a la intervenció.

R-La gent esta esperant tot d'això, en el fondo es pensen que els ho arreglarà tot. I en el fondo és perquè desconeixen realment el que pot fer la llei de barris. La LL. De barris pot contribuir a crear esta dinàmica de regeneració, però el que no farà és arreglar les cases o abaratir els costos de les vivendes. La llei de barris jo penso que en algunes coses falla, però amb independència d'això jo penso que si s'aprofita be, el que pot fer és contribuir a que els ajuntaments vaiguen cap a la compra o l'expropiació, o crear figures que permètinguen dir "o tu ho arregles, o ven la casa" No és el mateix pagar el 100% que pagar el 50%. I si despues l'ajuntament fa vivenda publica ja varia lo cost. I si has d'esponjar, fer alguna plaça, i si fas una vivenda ja canvia el carrer i canvien les condicions i el que fas és que la gent que hi viu, amb la vivenda nova la percepció de conservar l'espai varia. I la gent que diuen "es que estos de fora viuen de qualsevol manera", sense donar-se compte que viuen així perquè no poden viure d'un altre manera, si es creen estes condicions això canviarà.

Però això també implica que los mateixos veïns han ve veure en positiu. Càritas te unes quantes casetes a Sta. Clara que per mediació d'un grupet de monges fan un centre d'acollida per a gent que quan ve aquí no te res, és un centre d'acollida d'immigrants que mentre no resolen la situació els deixen estar allà. Pues jo els deia valtres que sou una entitat sense ànim de lucre hauríeu d'aprofitar per comprar les quatre casetes que queden en este carrer i arreglar-ho i ficar-ho en condicions. Que després en comptes de deixar-los estar debades, pots deixar-los estar amb un lloguer

a un cost molt baix. I si són pisos normalets la gent que entri ha de tenir cuidado de la conservació, de com ha d'estar amb els veïns, etc.

Al principi els veïns del barri estaven en contra del centre d'acollida, però ara no perquè moltes dones del barri han fet pinya amb les mongetes i això ha sigut bo. Esta integració ha fet que gent que no feien res s'han sentit útils. I les monges estes que estan vinculades amb càritas, han col·laborat fent coses per a la gent gran del barri. I l'AV ha fet coses positives. I jo els dic que continuen encara que no els ajudi l'ajuntament. Perquè l'administració de vegades necessita gent que vague per davant perquè, encara que sigui per vergonya, tenir de fer algo. I este és el fenomen de les AAVV, que diuen "naltros que hem estat fent i ara nos invadixen i tot lo que hem fet mos se'n va en terra". Esta percepció pot variar si es fan estes actuacions de xoc que podrien beneficiar a uns i als altres. Perquè el que no pot ser és entrar en estes zones per fer coses per als immigrants i no fer-les per als altres. O sigui, si es fes un bloc de pisos nous s'hauria d'ofertar a la gent que viu allí la possibilitat de canviar a aquests habitatges amb la possibilitat de despues poder canviar els que estan ells vivint. I de esta manera renovem lo barri. Però evidentment s'ha de crear un nucli d'habitatges nous substitutius del que ara és l'habitatge tradicional. Despues, per exemple, a la zona aquella de St. Joan, que esta entre el rastre i Sta. Clara, doncs allà arreglant la plaça se podrien fer apartaments per a gent gran, que els baixos hi hagués un centre de dia, que hi hagués un metge i un menjador vinculat a l'escola d'art i al Casal Tortosí, que també és una entitat cultural, això podria permetre que la gent gran pogués viure a casa seva i baixar si tenia un problema sense haver de ser un geriàtric en lo sentit aquell de residència de vells. Com si fossin pisos de lloguer. I esta proposta serviria per a que la gent gran de la zona tingués unes condicions bones i no se sentigués abandonat de dir "m'han ficat a l'hospici", seria una forma d'incorporar-los a la vida quotidiana i normal, però estant sempre assistits. Esta idea encaixaria en lo de la llei de barris que te un contingut de cohesió social. Si això es fes, la gent gran que son els veïns de sempre, viurien de categoria i no els molestaria tant este entorn que comença a omplir-se. I es la forma de no desarraigat-los del entorn, del barri.

P- tu vius al barri?

R-Jo vaig néixer a l'horta i als nou mesos em van portar a viure a Sta. Clara i alí vaig viure fins que vaig tornar de la mili. I una de les coses que fem amb la cooperativa es treballar tot el que podem al CA i recuperar el CA. Amb la cooperativa ens plantegem les coses de manera que hem de fer los diners suficients per tornar a actuar, però

tenint en compte que mos estem dirigint a una gent que no arriba, que no esta en condicions de pagar disbarats. I hem de fer pisos tan dignes com qualsevol altre però a un preu al que la gent pugui accedir. I la forma de fer això és conseguir que els baixos vinguin a pagar lo de dalt. O sigui, que les activitats comercials, que són necessàries per a que hi hagi vida al carrer, paguin lo preu que val, amb benefici en relació a l'obra, i això et permet abaratir els costos dels habitatges.

P- I això com ho fas a llocs on el teixit comercial s'ha perdut?

R- Es fàcil. Naltros anavem comprant casetes amb l'idea d'anar restaurant, i que la gent que visqués a dalt fes funcionar, qui paga l'obra són les hipoteques. I anem conservant los baixos. Perquè pensavem "si venem los baixos avui no mos els comprarà ningú i treurem quatre xavos , si podem aguantar no els venguèssim" i anavem treballant en una zona en un carrer o dos màxim, de tal manera que quan has fet tot un carrer, llavors tens tots los locals d'aquell carrer, i llavors dir ara anem a promocionar l'activitat comercial, que no és el mateix que promocionar una botigueta en una zona fumada. I anar extenent com si fos una taca d'oli. I allà al c. del Vall estavem fent això i vem ficar les nostres oficines als baixos del primer edifici que vam fer. I quan vem començar allí hi havia estos corrillos de gent que ven la droga i trapicheos, i quan hi vem posar l'oficina allò va desaparèixer. Perquè? Perquè als que venien ja els anava estar allí, però els que anaven a comprar no volien que se'ls veigués, que se sapigués, i com que nosaltros estavem allí ja va desaparèixer, es va desplaçar. Jo sempre dic que es com si tens un magatzem ple de rates. Si comences a netejar i treure trastos i deixes lo local pelat, si queda alguna rata, en el moment que obres la porta la rata fuig. I si ets llest, no tinguis temor de la rata, que te més temor ella de tu que tu d'ella. I quan vem acabar el bloc del costat me venen a comprar los baixos, i el primer que faig es preguntar que hi posaràn allí, i els vaig dir, "no és per xafarderia, es que si hi vols posar algo amb el que jo cregui que no funcionarà, tampoc te'l vendré". Perquè crec que tot venut de cop hi ha una garantia d'exit perquè uns als altres s'apoiem, mentre que si fiques una sola botigueta i la gent ha de venir allí, han de tancar portes i serà un fracàs i no m'interessa. I li vaig vendre perquè hi volia posar una cosa que la gent havia de vendre expressament. I despues van venir les delegacions de govern i no en tenien prou amb el que quedava i els hi vem deixar el nostre i mos en vem anar. Lo important era anar omplint de contingut el carrer. I els pisos els veniem a gent treballadora, si venia algú que sabíem que els diners els tenia per la droga, li deiem que ja estaven venuts. El criteri es vendre a gent diversa i tant normal com pugui haver-hi a un altre lloc. Este fenomen l'has de sentir i l'has de

viure. Hi haurà un moment que si estos que han comprat se'l tornen a vendre, doblaran el capital.

P- M'has parlat dels vells, de vivendes, de comerç... Diga'm més coses en aquesta perspectiva de barri utòpic que sembla que tens.

R- El que t'has de plantejar és les necessitats. No te les inventes, sinó que existixen. El negociant el que busca és fer negoci amb algo que la gent vol, perquè si la gent no ho vol, no funcionarà. De geriàtrics diu que en fan falta. Pues perquè has de pensar en un model d'edifici tipo sanatori sense tindre en compte que al CA es pot fer un edifici que faci les funcions d'un geriàtric dins del poble. Si tenim un CA abandonat i tenim que ha crescut la població, parlo de la població en el sentit urbà, però no ha crescut la població en el sentit demogràfic, i el que ha fet es desplaçar-se, hem de procurar donar un contingut nou al Ca. Una part és esta, un altre part és que hi haguessin unes universitats, pues que hi haguessin pisos per a estudiants, o per a gent jove hasta que es case, o parelles joves que no tenen menuts. O crear més comerços i botigues de cara al turisme que podria ser recuperació d'oficis, de treball artesanal. Totes les ciutats europees d'interior tenen turisme, i a Espanya hi ha moltes poblacions d'interior que tenen turisme. I avui al Pirineu... Tortosa podria captar turisme d'interior perquè tenim la catedral, el castell, els reals col·legis, el museu, patrimoni important. Bueno, pues procurem que l'entorn que te això se recupere i hague vida. Com que no hi ha població suficient per a omplir, llevat dels immigrants, procurar que als baixos hi hague activitat comercial. Quines activitats hi ha d'haver? El tipo de comerç que demanda la societat, no te'l has d'inventar. Mira, los moros ho han trobat desseguida, locutoris n'hi ha un disbarat, perquè funciona. Si els comerciants d'aquí s'haguessin plantejat tenir els productes que els immigrants demanden, no haguessin hagut de tancar. Per tant, els immigrants troben solucions a les seves pròpies demandes i necessitats, perquè ningú ha tingut la visió de oferir-los-ho. Potser el que hem de evitar es que el Ca es converteixi en un guetho dels immigrants, però la forma d'evitar-ho no és traure'ls, sinó crear equipaments que siguin tan útils per als immigrants com per a la gent normal. Quan se fan les festes del Renaixement veus que los àrabs han montat les seves tendetes i veus que la gent d'aquí hi va, és una forma d'integració perquè tu esta agafant algo que t'agrada i que t'ho oferixen ells. Tu pots anar omplint de contingut el CA sense necessitat d'inventar. I no és una visió utòpica, sinó una visió molt realista. Lo futur de Tortosa sense el Ca no és possible. Passarà a ser una ciutat dormitori mentre hi haiga feina a l'entorn. Però no serà un complement, que pot ser-ho, en el conjunt de les terres de l'Ebre de

l'oferta turística. El concepte d'equipaments de moltes coses, els serveis de tot tipo, serà més normal que s'instal·lina a Tortosa que no a un poblet del costat, perquè des d'aquí irradien los serveis al territori. La Llei de barris hauria de contribuir en això i des d'aquí s'hauria de tindre esta percepció, que no s'ha tingut des d'aquí, i la teua presència aquí n'és una mostra. No perquè no es vulga que tu estiguis aquí. Sinó que es una forma de dir "a vere, és que ha de vindre gent de fora per fer una feina de dir el que es vol fer aquí" és una actitud d'estes negatives o passives per part d'una administració que en lloc de comptar amb los seus veïns i amb la gent de la ciutat per impulsar, per estimular i per fer..." O sigui tu ara resulta que per a fer un treball que tingui un cert sentit de cara a la demanda que fa l'ajuntament què fas? Te'n vas a l'arrel. I parteixes de conèixer una realitat, de intentar aprofundir, perquè a partir d'aquí tu faràs un diagnòstic, faràs unes propostes i després diràs: ara teniu varies opcions, trieu-les" i tu ja hauràs fet la teua feina. Si en lloc de fer això l'ajuntament hagués fet un procés de participació de la gent, la suma de percepcions fes que la gent s'animesse en vere que lo que estan fent és escoltat per algú. Seria el moment per dir "aquelles coses que abans no podiem, ara podem més", i l'Av aquella s'estaria movent per aportar més coses. Però l'ajuntament ha creat una situació d'actitud passiva.

P- Però el descontentament dels veïns em sembla que ve almenys de vint anys ençà, eh.

R-Sí. Però l'ajuntament el que ha fet es crear una actitud passiva de vere si los reis vindran a regalar-mos algo, m'entens? I si la gent, desconeixent del que es tracta fa la carta als reis i després no arriben los juguets que has demanat hi haurà, una vegada més, un desencís. Si los reis són los pares, i depen de los recursos que tinguin, el juguet s'atansarà més al que tu demanes o no. I la gent al damunt desconeix que, per molt que vulgui esforçar-se l'ajuntament, si no s'articula la forma per arribar-hi no hi hauran los mitjos necessaris. Per a que hi siguin, s'ha de vere com se fa per conjugar les aspiracions amb les necessitats reals i arribar a buscar les prioritats. Al plantejar lo del geriàtric i tal, ho dic perquè això mos ajuda a recuperar el Ca i en canvi mos evita que es plantègiguen fer un geriàtric allà, perquè com que també és una necessitat... I benestar social fica diners per a un geriàtric. El que es tracta és d'anar orientant a projectes integrals. Necessites un centre cultural que integre a tota la gent amb independència de les seues cultures, procedències o el que sigue, pues això ho podràs fer, i estaras creant uns mitjos de convivència més assequibles. I amb estes petites coses ajudes a recuperar el Ca. I el que estàs fent és reconduir les inversions

que haurien d'anar allà, cap aquí. Esta és la feina que ha de fer el polític i que desgraciadament no fa. Les utopies no són altra cosa que objectius a aconseguir. Les utopies es conformen amb la realitat i s'atansen a la realitat en la mesura que tu hi creus i treballes en aquella direcció. Per tant, allò que per a un altre és una utopia tu és una cosa que cada vegada hi estàs més a prop, perquè vas fent petites coses que t'hi atansen. La diferència esta en si un creu en allò que fa. Si tots creguéssim en algo, deixa de ser utòpic. Lo CA forma part de Tortosa, i pese a qui siga avui, això s'arreglarà. Jo potser no ho veré, vale, però més tard o més pronte s'anirà arreglant.

P-I tornant, altres pinzellades d'aquestes de cara a Infància o altra gent del barri, tens alguna visió? Semblaria que són els ciutadans del futur i en aquest moment hi ha mancances considerables.

R-En una de les reunions del Consell de participació ciutadana, vaig comentar que Tortosa te les mateixes necessitats socials que Barcelona o un altre ciutat, però no es resolen de la mateixa forma. Aquí hi havia una gran tradició d'entitats culturals...

P-Sí.Vaig estar parlant amb Jordi Angelats...

Jo quan ere jove, era soci de la UEC, del Club de rem, dels Cantaires, del Club universitari, del Patronat, de l'Orfeo... Segurament que erem socis de totes les entitats menos el Club de tennis, que era de los senyors. I la nostra activitat era tal dia assaig a l'Orfeo, tal dia anem a fer rem pel matí, tal dia excursió... Era la vida social que feiem en aquell moment. Ara que estan les muntanyetes per una part, la Tv per l'altre i ls cotxes, la vida social a les entitats culturals ha desaparegut. Per tant, no perquè facis un local per als joves hi aniràn. Lo que ha d'existir és una dinàmica d'actuació. I quan mos plantegem anem a crear lo Casal Tortosí, és dir anem a crear un espai on pugue anar qui vulgue de Tortosa, que aglutínigue la presència de gent. No es tant gran com Barcelona, que el barri tal necessita un centre i el barri tal un altre. I des d'este espai se dinamitza les activitats culturals que vulgui tindre la gent i després se busca el lloc on fer-les en funció del volumen. Es un criteri. Perquè si no, mos trobem amb "necessitem un espai per a la Infància". Vale, per a quines hores? Despues de l'escola necessitarem un espai, amb una persona que l'atengui. Val. Fiquem-mos d'acord amb los d'ensenyament i que les escoles... Cada cop s'estan creant més espais multiusos, i que es paguen uns monitors per a les activitats que siguin necessàries, però aprofitem l'espai, no en creésem un altre. Esta es la meua opinió,

perquè s'ha d'optimitzar els recursos. I si a les escoles se les esta dotant d'ordenadors, pues fora de l'horari escolar estos ordenadors poden ser utilitzats per a fer un pas més enllà. Més val que els haguem de canviar per un us molt elevat d'aquí dos anys, que no tenir-los obsolets d'aquí cinc anys. Hi hauran tingut una doble funció educativa i social. Hi ha diferències. No s'han de fer molts més equipaments, sinó arribar a un compromís entre les diferents administracions per a l'us de les existents. A les Av la gent es pot reunir i a partir d'allí anar creant lo dinamisme que vulguin per al barri. No necessiten més espai. Esta és la meva opinió. L'Amparo per exemple, pensa que les dones necessiten un espai per a reunir-se, la defensa de la dona i tal. Estariem multiplicant los mitjos en una societat escassa de recursos. Els locals acaben convertint-se quasi en propietat del nucleo activista, que no garanteix res més que algú esta discutint les coses per dalt i després la gent acudix i aplaudeix o critica, però no s'incorpora al procés. Les necessitats que surtiguen des de baix, i l'administració si no te tants gastos en infraestructura, que pugui utilitzar los recursos en los mitjos complementaris que en cada moment fàciguen falta per a desenvolupar aquelles activitats que la gent esta desenvolupant.

P- Però una percepció que jo he rebut, és que per exemple en activitats per a joves, la presència d'un cert tipus de joves pot disuadir als pares de deixar anat als seus fills allà.

R- De vegades es trasllada la percepció de la ciutat o el que han vist en la tele. Naltros quen ens plantejavem fer lo Casal Tortosí, era un espai on pogueren cabre totes les entitats i que allà es troben tots i hi ha una interrelació social, i partir d'allí es creen sinèrgies. La gent diu "es que jo necessito el meu despatx" i jo dic "mira tu en un disket tens tota la teva societat, i en un ordenador, si entre tots fiquem una persona com a secretari, aquella persona amb lo disket i amb els medis que hi ha avui aquell secretari et farà el que en una societat es triga un dia per fer". I després volem un gran local per a fer activtats, que estarà trentadies buit i un ple. El Casal jo el veig com lo mig on totes les entitats tinguin allí capiguda, i com que es coordinen les activitats seria com un cap amb molts braços.

Entrevista amb Caritat Celma, presidenta de l'AAVV Cas Antic

R- Mira t'explico una mica la situació de lo Casc Antic. Jo porto 37 anys vivint allí, des de que vaig néixer. Tot el que és la zona antiga de Tortosa sempre hi ha hagut una part que ha sigut més conflictiva, però és perquè hi ha hagut famílies gitanes que sempre han portat una mica més de delinqüència, jo recordo des de menuda algun problemeta per això, però dintre de la normalitat. Lo que passa és que lo nucli antic s'ha cuidat poc. La ciutat s'ha anat estenent, s'ha fet cases noves, i el nucli antic s'ha anat despoblant. Aquí se viu bastant als xalets també, i la gent s'ha anat desplaçant a les zones de xalets o a l'Eixample, i esta zona s'ha anat buidant. I a més els ajuntaments, des de llarg temps, no s'ha anat adaptant ni s'han fet obres. I lo barri s'ha anat degradant físicament. Les cases no s'han pintat, no s'han adaptat, s'han anat quedant buides i això ha portat una degradació continuada del barri. I el que passa és que la gent que ha vingut amb menos recursos i així, han anat a los llogers més barats, que estan en estes cases, que com que no hi havia manera de llogar-les, pues la gent les ha anat llogant a famílies immigrants. Lo que veig jo de problema d'immigració aquí es que... No es que causi una delinqüència ni problemes greus, hi ha problemes puntuals. El que passa és que la gent aquí no esta acostumada a veure tanta gent de fora, i el que hi ha és una falta total de relació. O sigui, la gent no es coneix gens, se viu al mateix barri però hi ha un desconeixement total. La gent d'aquí ja és un caràcter una mica tancat, i no és molt de sortir al carrer i així, i tanta gent de fora porta com un recel, no? I també a les 8 de la tarde a l'hivern aquí no trobaras ningú al carrer, i en canvi hi ha pobles, com els marroquins que són de vida al carrer. I el que passa és que a les 8 tu vas cap a la zona de botigues del nucli antic i lo unic que et trobes són immigrants pel carrer, ells xarren, els es troben, i a més són homens per la seva cultura. I això fa que la gent d'aquí tinguem cert temor o recel. I los immigrants estan ocupant les cases buides, i el problema amb la immigració a Tortosa és que s'ha concentrat massa en aquesta zona degradada. Si estés estesa per tota Tortosa no es notaria tant. A la vegada quan van vindre que eren poquets, van posar la mesquita a lo nucli antic i això ha fet que a més que viuen allí en gran quantitat, tenen la mesquita i al voltant de la mesquita s'hi ha establert les seves botigues. Ells surten d'allí i es queden parlant i els va molt be tenir aprop los comerços, no? Això es veu com una amenaça aquí, en el sentit que el CA s'esta constituint com un barri d'immigració.

Aquest problema és fàcilment arreglable si a Tortosa es seguís una política de disgregació, d'espargir els immigrants per tot Tortosa i una solució que crec jo que

seria important és que la mesquita es traslladés a un altre lloc, perquè això faria que no n'hi hagués tants concentrats a la mateixa zona. La gent quan avança i veu tant d'homens sols parlant que no fan absolutament res, la gent recela. I això també repercuteix en més despoblament de gent autòctona a la zona, perquè los fills o els parents els diuen "què feu allí". A mi de vegades em pregunten "I ara en estes hores no tens temor d'anar per allí?" I a mi m'és igual, perquè no passa absolutament res, però clar, se veu com una amenaça, i això fa que augmenti el despoblament, que les cases es vagin abandonant i que els comerços, que abans era una zona comercial molt important, es van quedant locals buits. I estos locals buits són ocupats per comerços d'ells, per botiguetes d'immigració. I jo crec que s'hauria d'actuar el més pronte possible per evitar que es converteixi en un barri totalment d'immigrants. I a més el que passa és que la part antiga de Tortosa hauria d'estar molt cuidada, perquè de cara al turisme i de cara... O sigui, a diferència d'altres pobles que hi ha per aquí, Tortosa té una història, i esta història s'esta perdent perquè no es cuiden los edificis. I de cara al turisme, això fa que vingui gent de fora i no els puguis enviar a un restaurant al CA, com als CA d'altres llocs. O sigui, no s'explota turísticament ni comercialment, no hi ha botiguetes amb productes dedicats al turisme, sinó que el que passa és que s'esta despoblant i ocupant per la immigració i fent que sigui el seu barri.

P- L'unic problema són els immigrants o hi ha altres problemes?

R- Hi ha altres problemes, però de cara a la gent del carrer, la immigració és el que es veu com a més greu, no? Hi ha el problema d'habitatges molt antics que no estan adaptats ni tenen les condicions mínimes. Lo mínim que ha de tindre un pis per donar-li una cèdula d'habitabilitat no hi és. Hi ha pisos impossibles d'habitar o mig ruïnosos i que hi esta vivint gent .

P- No es demana la cèdula d'habitabilitat normalment?

R- No aquó s'ocupen... A més jo crec que hi ha llogers que no consten, que se fan així. Jo m'he trobat immigrants que els dius "i el contracte de lloguer? I em diuen que no el tenen". O sigui, s'estan llogant los pisos... Además també hi ha molta especulació. S'estan venent habitatges a preus desorbitats i s'estan cometent abusos en lloguers. Per exemple, un pis ruïnós que es lloga per habitacions i que es paguen unes quantitats molt elevades per tindre una habitació. S'hauria d'investigar lo que esta passant perquè hi ha situacions abusives a tope. I també pensem que hi ha qui

treballa per immobiliaries, corredors que proporcionen pisos per a immigrants amb preus excessius. No sé si són corredors pel seu compte o hi pot haver alguna immobiliària al darrera. Jo et se dir de pisos petits de prop de casa meua, d'uns 60m2 que s'han venut per 10.000.000 quan lo seu preu és de 4. Penso que encara hi ha gent que no ven, que segueix conservant les seves cases al CA o pisos que s'han degut comprar per l'Ajuntament o per gent que els te tancats. Potser no hi ha tanta oferta com se pensa. Entre el que es ven i especulació... Es revèn, s'arreglen el pisos una mica i es tornen a vendre. I de lloguers jo conec immigrants que estan pagant grans quantitats en pisos que lloguen habitacions. A casa meua no passa això, ho sé perquè m'ho ham contat immigrants, gent que els hi passa, gent que conec, que ho he sentit explicar a gent de l'AAVV.

P- I creus que els lloguers han pujat en general o això passa només en els pisos en mal estat d'aquesta zona?

R- No ho sé. Jo crec que s'hauria de fer una tasca de saber una mica qui viu a cada casa, en quines condicions estan, si estan de lloguer, si tenen contracte, si s'ha venut lo pis. Hauria d'estar més controlat. El cens explicaven que hi ha molta gent que esta empadronada al mateix lloc, molta. O sigui, que a un pis igual apareixen 30 persones empadronades i no es posa un control a això. Me deien l'altre dia que a la Torre de Tortosa, que esta al final de Ferreries, allí hi ha quantitat de gent empadronada. S'hauria de mirar quanta gent hi ha empadronada al mateix lloc, perquè s'empadronen però no es controla això i seria important estudiar-ho per saber això, no per pendre cap mesura, però per a interès vostre, crec que haurieu de mirar si hi ha un excés d'empadronaments a determinades cases.

P- Però mirant el cens no es veu que hi hagi tants immigrants vivint aquí...

R- Ells llocs on hi ha més concentració és la zona de la mesquita, lo c. Bonaire i el c. Montcada. Després jo penso que l'ajuntament hauria de fer més campanyes, projectes idees o algo per a la integració d'aquesta gent. Sé que és difícil, però s'esta fent. En lo CA el que s'ha de mirar es que no es convertixca en un gheto d'immigració. S'hauria de fer alguna actuació per evitar això. I després arquitectònicament ja seria rehabilitar les cases, intentar que hi haiga més espais cívics, llocs on es puguin... Per exemple, hi ha molta tercera edat al CA vivint, i no hi ha uns llocs per a poder anar, no hi ha uns Casals per a gent gran, o un centre de dia, o un lloc per a poder anar a jugar

a les cartes, o que es pugui fer rehabilitació o així. Això de cara a la gent gran aniria be. Després si es poguèssen montar activitats culturals que portessen la gent allí.

P- Activitats culturals dius per la gent que viu a la zona, o...?

R- Per a tothom. En lloc de l'auditori, per exemple, que ara el tenim lluny, a les afores, intentar fer espais al dins del CA i que la gent hi anés. Perquè jo penso que hi ha molt desconeixement de lo que passa. Hi ha molta por d'entrar allí, hi ha molta gent que si no van acompanyats no van. I això perjudica al comerç i a tota l'activitat econòmica que hi pugui haver, i això també ajuda a despoblar-se, no?

També s'haurien de fer edificis de protecció oficial per a que hi anessin matrimonis joves, repoblar la zona una mica. Perquè cases que s'han restaurat, estan totes habitades per gent d'aquí. I unes quantes cases així te milloren un carrer. Jo visc al c. Nova del Vall, i aquell carrer no te perquè ser diferent que el Montcada o el Gil de Frederic, que són los dos que te detras, en canvi el meu carrer... Li falta il·luminació una mica, perquè és molt fosc, que això també influeix que al CA a la nit costa una mica d'entrar-hi. Però lo meu carrer van restaurar dos cases i això ha fet que el carrer s'hagi salvat de tot. Per exemple, el de la Rosa també te problemes en una zona de drogues i prostitució i així, però no és per la immigració, eh. El Montcada tot i que és dels que esta pitjor de la meua AAVV, penso que te futur, perquè hi anirà la delegació del govern, també hi ha un edifici que se pot ocupar per associacions, que ja n'hi ha algunes i restaurant-lo una mica es pot ocupar... I jo crec que el c. Montcada te esperança ràpida, no? Lo pitjor és com actuar a zones més conflictives, més degradades.

P- Per exemple quines zones veus tu més conflictives?

R- Sta Clara

P- Tot el barri, tot el barri?

R- Jo no me'l conec tampoc tant per a dir-te estos carrers o els altres, no? Després la pujada del Castell, allà també s'ha de fer una actuació ràpida si es vol... La gent va al Parador i baixen per alló i allò dóna una imatge nefasta. Algunes zones de Remolins...

P- Algunes en concret? Les pots identificar?

R- És que jo tampoc no et se dir carrers concrets, no me'ls conec. Però des de dalt, des del passeig de Ronda se veuen, llocs de cases molt tombades. Después per allà lo col·legi de Remolins? Passes la catedral, lo palau episcopal, despues ve el col·legi de Remolins, i per allà hi ha una sèrie de cases que estan fatal, que hi ha carrerons i escaletes que puguen cap a dalt, i allò esta tot mig derruït i aquests carrer també donen a carrers bastant principals Lo c. Ciutat, Sta Anna, i abans d'arribar a la pça esta, tota esta zona també hi ha cases que estan bastant malament i que es veuen des de dalt del passeig de Ronda i des de baix. Al Rastre, la pça de St Joan sí que esta malament, que hi ha algunes cases que estan molt malament, però la pça del Rastre i així jo allò no ho vec tant malament. Hi ha el col·legi de la Mercè i abans estava lo col·legi dels Josepets i això ha fet que no s'hagi deteriorat tant.

I n'hem parlat molt amb gent que viu per aquí i tampoc és que sigui un problema incontrolable. Amb unes actuacions no tant espectaculars podrien canviar molt el panorama. Restaurar unes quantes cases que donen a determinats carrers ja canvia lo panorama de tot el carrer, i alguna que no tingui remei tornar-la, i sobretot, també fer equipament públics i algun centre cívic, algo que dinamitzi lo barri. Fer alguna activitat o donar ajudes per promocionar una mica que s'hi posin restaurants o algun tipo de comerços, donar facilitats, saps? I jo crec que seria una cadena que quan li pegues una mica de tomb, anirà. Lo problema és que no hi diners, i llavors al buscar també una mica d'inversió privada, per animar a la gent a conservar les cases i ja s'espavilaran ells a conservar-la, perquè hi ha gent que te diners per a restaurar-les, lo que passa és com que no hi veu futur tampoc actua. Si se comencés a vore que la cosa canvia , i la gent hi ajudaria.

I amb la immigració també s'haurien de fer unes quantes actuacions per desconcentrar perquè a altres ciutats quan se concentra en un lloc acaba sent un problema i en canvi si es distribueixen per tot arreu s'integren més. Jo ho vec així. I després la mesquita, perquè allà es concentren no només els que hi viuen sinó els que venen de los pobles dels voltants. És una concentració que crida l'atenció, no? Posar la mesquita a un altre punt arreglaria molt, perquè almenys no es concentrarien tant quan es queden fora. I els comerços potser no es concentrarien tant tots al voltant de la mesquita, no? Jo penso que no és un problema molt greu lo que hi ha aquí, que es desborde, però que es necessita una mica d'ajuda, que se'ls doni una mica d'idees sobre que es pot fer. Perquè no es fan les coses mínimes per evitar-ho. Coses elementals, per exemple, si tu ajudes a que los musulmans tinguen una mesquita amb unes condicions bones, que tenen dret a tenir-la, i per mig de

subvencions o el que sigui els hi dones la espenta per a que ells se situessen en un altre lloc, això s'arreglaria molt perquè ja no se't concentrarien tant allí, potser s'hi concentrarien igual perquè ja han agafat el costum, però no se't concentrarien tant. I es podria evitar el problema de que molts s'esperen fora per fer cua, perquè no hi caben perquè l'espai és molt petit. I això tan elemental jo penso que pot ser la solució.

P- No sé. De vegades també... Potser la gent si se'ls dona una subvenció també es queien de que se'ls hi doni perquè pensen que s'ho han de pagar ells. Vull dir que a vegades hi ha un punt i un contrapunt.

R- Hi ha maneres de poder-los ajudar. Perquè jo penso que ells, a diferència de naltros que sabem montar-nos més les coses econòmicament... Per exemple, naltros hem montat l'AV i pensem com fer diners per a tenir diners l'AV, no? Venem loteria, ara farem una festeta i vendrem determinades coses que sabem que ens donara uns 600 E, demanarem les subvencions al lloc on es demanen le subvencions per a les AAVV... O sigui, ho tenim tot controlat. I jo crec que ells no tenen estos mecanismes que tenim naltres per trobar fonts d'ingressos, i potser se'ls hauria d'ajudar en això, no? Ajudar a que es busquessin altres fonts d'ingressos més que ajudar-los directament de part de l'Ajuntament. O sigui, podria ser una ajuda mínima de l'ajuntament, que els altres no poguessen dir que se'ls esta ajudant a fer-se una mesquita i poguessen reclamar, però hi ha diferents vies també.

P- I la vostra AAVV...?

R- Vols que et parli de l'AAVV? A tot Tortosa hi havia AAVV, Què passa ara? Que la del CA i el Centre fins on esta la via del tren, aquí antigament hi havia dos AAVV que es van constituir, però una es va morir el president i va deixar de funcionar, i l'altre no es va morir el president però ha passat la tira d'anys sense reunions de junta, no es passaven les quotes als socis, no es feia cap assemblea, no s'actuava. La gent veia que a altres barris la gent quan hi havia algun problema l'AAVV parlava amb l'Ajuntament. I es va acumular lo vore que el CA i el centre s'estava deteriorant, i no es posa remei, que estem perdent tot això que es podria aprofitar i que altres ciutats ho aprofiten... O sigui, una mica lo sentimentalisme aquell de dir "això s'esta perdent" i tindre temor de que es converteix en un gheto. I després los comerciants que et diuen "és que les vendes baixen, haurem de marxar d'aquí", los fills de molta gent gran que encara viu al barri que els diuen "és que allà no haurieu d'estar, haurieu de vindre aquí" i molts d'aquests diuen "aquesta casa que es meua, que hi ha viscut tota la

meua família, això ho haig de deixar?" I totes aquestes coses han fet que els veïns que portem tota la vida allí pensessim que ens havíem de montar una associació i insistir una mica, que al menos es preocupen de nosaltres i que això no es deixi perdre. En altres barris hi havia AV i la nostra havia quedat com a huèrfana que en diem aquí. I així ha sigut com s'ha constituït. I la nostra intenció és ajudar des de la societat civil a que això pegue, perquè hi ha moltes ganes a tota Tortosa de que això inclús de gent que viu en altres barris. O sigui, que el CA canviï és lo que agradaria més que es fes per Tortosa, més que fer una gran urbanització a les afores, eh. És lo que produiria més satisfacció, perquè hi ha una preocupació general.

P- Quants associats teniu?

R- Som uns 150. Estem començant. Nosaltres vam presentar públicament el Desembre. Ha tingut molt ressò, més que qualsevol altre que s'ha constituït. I esperem més d'ista que de totes les altres. I això em fa por, perquè les altres estan molt més tranquils, i de la nostra s'espera que fessim miracles. Jo crec que són les ganes de la gent de que millore. Falta una mica l'espenta per a que tot doni el tomb. El que passa és que hi ha una mica la idea de que no hi ha solució per al CA, no? I pensa que és el centre. Per la gent Tortosa és això, la zona nostra, la catedral, lo centre comercial, turistic... Com si fos lo essencial de Tortosa. I jo penso que pot canviar i que te solució. Jo llegeixo els diaris i se com han canviat barris de Barcelona i d'altres llocs, i sé pque posant mesures això també pot canviar.

P- Hi ha gent més jove a la vostra AV?

R- La junta esta a una mitja d'uns 40 anys. Quan la vam fer ja vam mirar també que fos gent que pogués tirar del carro. Los associats hi ha molta gent de la tercera edat. Los de la junta som los més joves. I també pensa que la zona de la via del tren no esta tan degradada i esta més ocupada per gent de totes les edats. I en canvi el Rastre, Sta. Clara i Remolins s'esta quedant tot gent gran.

Tenim moltes ganes de que funcioni. A més pensa que nosaltres sortim una mica de la lluita del Trassvassament, i hi ha cert ambient de la ciutadania de tirar del carro i de que ha produït un resultat el que la gent fes les coses. I pensa que sobrava gent per estar a la Junta.

P- I tu creus que això esta en relació amb el trasvassament...

R- Sí. Jo crec que sí. Perquè Tortosa abans... sempre ha sigut gent que no hem fet res, sempre hem deixat que els altres fàciguen, que ens ho solucionen, no? I lo xip de Tortosa ha canviat una mica amb el transvassament. A les primeres manifestacions anaven quatre. Quatre, eh. Però despues lo vore que s'aconseguia un resultat va fer que s'incorporés molta gent. I crec que encara tenim seqüeles no, d'això. Jo penso que si es posa una mica de diners i de voluntat Tortosa pot canviar.

P- Val. Tornant una mica enrera, l'àmbit de la vostra AV, és diferent de la del Rastre i Sta Clara?

R- Sí. El nostre àmbit és molt gran. Mira, linda amb la del Rastre, Sta Clara i la de Remolins. Va des de la via del tren, que és el nostre límit amb la del Temple, aquí limita amb tota la zona que va cap a los xalets i la Residència. I per aquí amb Sta Clara.

P- Quin carrer seria el límit amb Sta Clara?

R- Lo c. Sta Blai, de St. Blai amunt és Sta. Clara, i de St. Blai avall és la zona nostra. I per aquí va pel c. Montada, que el c. Montcada lo compartim tots, naltres, Sta Clara i el Rastre, és on es creuen totes. Surts de Montcada i ja és el Rastre, i la nostra el que fa és pegar la volta per la Catedral i a la pujadeta de darrere de la catedral ja comença la de Remolins.

P- Val, era per saber més o menys els límits, per fer-me una idea.

R- Ho tens més o menys clar, no?

P- Sí el Ca és esta zona més... El que passa és que la degradació va pujant per St Blai. Abans el c. Sta Blai no era un carrer considerat marginal o degradat, però cada vegada va pujant més. I abans la pça Alfonso era la zona de la gent bé de Tortosa. En canvi ara ja comença a despoblar-se, ja trobes cases que es queden buides. Tota aquesta zona han anat cap a la Simpàtica o a les cases noves de l'entrada de Tortosa. La Simpàtica és on estan los millors xalets. La gent que viu a la Simpàtica és... la millor zona diriem.

P- I quines activitats penseu fer com AV?

R- Ara naltros el que estem fent és una ronda a totes les regidories per estar al corrent de tots los temes que mos afecten, com esta la seguretat ciutadana, les llicències dels comerços, turisme... O sigui, estem una mica coneixent les actuacions de l'Ajuntament en el nostre barri. Quan veiem que un problema és greu, el posem damunt la taula amb el regidor, li diem. O sigui, nosaltres fem una mica de vincle amb... Per exemple, a mi em passa que a la feina, pel carrer, la gent m'agafa i em diuen "és que a tal carrer passa això i lo altre" i anem aglutinant les coses que la gent mos diu i fem una mica d'enllaç amb l'Ajuntament. Los senyalem los problemes més greus que veiem i si veiem una solució la diem. Aquesta és una de les actuacions que fem. Un altre serà la informativa. Pensem que de part de l'Ajuntament... Clar, tots són polítics i fan propaganda de lo que ells fan, però hi ha coses de manteniment i funcionament quotidià de la ciutat que la gent no n'esta informada. Nosaltres pretenem que la gent sàpiga quin tipus de bonificacions dóna l'Ajuntament quan es restaura un edifici, quin tipus d'ajuda hi ha des d'habitatge quan es vol restaurar un edifici, i que en la nostra revista, que arriba a totes les bústies de tota la gent i que ho puguin llegir. O sigui, facilitar la feina perquè es posi la gent a funcionar. Després hi ha molts problemes amb la neteja, pues tractarem que tothom sàpiga a quines hores funciona cada cosa, la deixalleria, on han de deixar els mobles vells, les lavadores... I intentar fer algun article o algo per concienciar a la gent de que han de ser més limpios i així. Un altre problema que tenim és que a la pujada de la Simpàtica hi ha una zona que hi ha pubs i hi va molta gent jove i fant destroces, brutícia, hi ha drogues, comença a ser problemàtic, bé doncs s'insistirà a les famílies, tot i que es difícil que puguin controlar als seus fills, però que se'n parle.

I després el que ens agradaria i el que reclamarien és espais per a gent jove, que es poguessin fer reunions, que es fomentés l'associacionisme... La immigració mos agradaria que tinguessin també un espai a la nostra revista on poguessin intervindre i explicar coses com de què va el Ramadan, o costums que tenen a determinats països, una mica per a que tot això que se'ls dóna gratuïtament i que s'ho troben a les bústies pugui entrar a les cases, no?

P- A l'AV hi ha representació d'immigrants?

R- No. Perquè en lo moment que es va constituir era tot molt variat i no vem saber a qui escollir per no liar la cosa, m'entens? Perquè no sabiem ben bé quines relacions hi havia entre pakistanis i marroquins, i que passaria si n'agafavem uns i en deixavem fora uns altres. Lo desconeixement que tenim d'ells mos dificulta haver-ne integrat

almenys un. Però pensem integrar-los, i ara el que estic fent, perquè m'hi dedico sobretot jo i amb la regidora de participació ciutadana hi tinc molt bona relació, és intentar conèixer-ho i fer reunions amb ells i decidir qui pot ser interlocutor per a tenir-lo dins de l'AV. I de moment hasta que no s'integri dins de la junta, si es pot integrar dins d'algun grup de treball fins que no el poguéssim integrar perquè no haguéssim decidit quin. Però la gent no es mostra reticent a que entren a la Junta, eh.

P- I ells mostren interès en participar?

R- Se'ls ha oferit, i excepte algun sudamericà, los demás no ve ningú. Tot i que he parlat personalment amb ells i hi tenen interès. Perquè a més, jo considero que mentre vagin fer associacions d'ells sols, no integrarem mai a ningú. La integració només s'aconseguirà quan mos mesclessem. Es pot fer una tasca molt important per a la integració des de l'Av, i sentar-nos a la mateixa taula tots parlant i coneixent-mos, o que puguin organitzar les seves activitats formant part del programa de festes. O que si són les festes del renaixement ells també hi puguin participar.

P- Perquè Associacions d'immigrants, no sé si n'hi ha cap que acabi de funcionar.

R- No n'hi ha cap.

P- O sigui que potser el problema és que no s'associen enlloc, no?

R- Jo no ho sé. D'associacions sé que n'hi ha varies, però no n'hi ha cap que faci soroll. Molts estan integrats sobretot a la UGT, però no ven que aquestes associacions tinguin un efecte d'integració. Jo penso que constituir-se en associacions per a ells els va be perquè es relacionen entre ells, però de cara a integrar-se en la ciutat no, perquè segueixen sent separats de la resta de la ciutat. S'ha d'integrar en lo funcionament de la ciutat.

P- I altres activitats que feu... Bueno, si acabeu de començar encara...

R- Acabem de començar, encara no tenim ni subvencions. Inclús un lloc, un per a la gent grans se poden montar activitats en que participin les dones, amb les dones d'aquí, de cuina, de conèixer els costums d'aquí, de que aprenguin català. Se poden fer moltes coses, però de moment no tenim recursos per a tirar-ho endavant.

P- I lo del centre cívic que em comentaves abans, que ho veuries, de la zona en sentit ampli, un per a tota la zona, o...?

R- Un per a gent jove, un per a gent gran, que es pot posar més cap al CA perquè no s'hagin de desplaçar i després que hi hagi un lloc per a fer reunions i fer activitats culturals, exposicions, cinema, coses així, que facin que gent dels altres barris vingui allí. Jo penso que hi hauria d'haver més d'un lloc on es fessin activitats culturals, però més val un que cap.

P- I tu veuries un centre diferent per a la gent jove i per a la gent gran, o...?

R- depèn de l'amplitud del centre. Si en diferents plantes hi caben, no hi ha problema. Depèn del comportament i del tipus d'activitat que s'hi faci. No es pot posar un lloc que hi hagi molt de folklore i festetes i així junt amb gent gran que va a buscar tranquil·litat. Es poden posar junts o separats, tot i que jo penso que seria millor separats. Però això ho deixo una mica al criteri dels experts. Però tot això dinamitza i posa solucions a la situació nostra, i no és tant complicat. I és tot imaginació i voluntat, i una mica de diners.

P- Vosaltres no teniu encara local?

R- No.

P- I en tindreu?

R- Ja l'hem demanat però diuen que no n'hi ha i encara no ens l'han concedit. Per això si diuen aquest edifici aquest any anem a rehabilitar-lo i arreglen una mica el carrer, per l'activitat que porta. Jo crec que hi ha molta desídia, que hi hauria d'haver una mica més d'interès i coordinació entre regidories.

P- Això ho dius per alguna cosa en concret, o en general.

R- No. No és per res en concret. És perquè hi ha moltes petites actuacions que es podrien fer, que no són tan costoses, i no es fan. Potser elk que passa és que ara s'ha acumulat tantes coses que ara s'ha fet com una muntanya per a l'Ajuntament. Potser si s'hagués fet poquet a poquet, o si es tingués un pla a llarg termini, que es fes una mica cada anys, això podria canviar, però ara si ho veus tot de cop, potser el

cúmulo de problemes petits ja s'ha fet una muntanya gran. Clar que per a rehabilitar edificis es necessiten diners perquè són costoses, però a nivell social, es pot fer molt amb no gaires recursos.

P- Atreure gent per a repoblar no és tan fàcil...

R- Sí. Però dóna facilitats a la gent per a que actui, dóna protagonisme a la societat civil, que te solucionen molts de problemes, no ha de ser tot un regidor. La població ha de ser el motor també.

P- M'has situat els problemes i les solucions que veus. Un bon resultat d'una intervenció quin seria? Com t'ho imagines?

R- Jo crec que amb la Llei de barris tot no s'arreglarà, perquè no pot arreglar tot l'àmbit, però només que una zona bastant cèntrica i bastant explotable artísticament millorés... Tot lo que és Baixada del Castell, voltants de la Catedral. Aquí hi ha certa vergonya, si et venen un grup de turistes i et diuen on es la catedral, resulta que tu els has de portar a una entrada de la catedral on no hi ha escales perquè van caure i encara no s'han fet. O que pugen i baixen per la pujada del Castell i dius "Horror". Tantes coses que es podrien explotar, tantes coses boniques que tindria si estes cuidada. Edificis com los que hi ha al c. de la Rosa il·luminats, ja canviarien. Només que la zona on hi ha edificis més característics estessin cuidats i s'arreglessin quatre cases, i se dinamitzés socialment i s'evités mes concentració d'immigrants jo crec que ja seria un bon resultat.

P- Dinamitzar...?

R- Culturalment, associativament. Fomentar la participació ciutadana, cívica, cultural. Centres cívics, tot això que hem parlat una mica. Fer venir a la gent de fora de l'àmbit dins.

Entrevista amb M. Miralles, ex-president de Caritas.

R- A Tortosa hi ha molta pobresa. Això no vol dir que Tortosa sigui pobra, sinó que queda empobrida per l'ètnia gitana que conviu sense integrar-se a la nostra societat, però no perquè la gent d'aquí no treballi... Jo crec que dels cens d'aquí hi deuen haver uns 800 gitanos, i tampoc són tots igual, perquè n'hi ha que es guanyen la vida venent a les fires. Però aquí a Tortosa tenim la desgràcia que de patriarca d'ells, de la tribu, no n'hi ha cap. Normalment estan a les ciutats, és una persona que té un ascendent, una influència i se'l considera amb una certa autoritat, però aquí no n'hi ha. Se va intentar, van vindre de fora per a veure si podien aconseguir-ho, però no van consensuar a ningú. Jo vaig intervindre també, amb l'ajut d'una persona de l'Ajuntament, el Nacho, de Serveis Socials, vam intervindre per a veure si podíem aconseguir el consens en una persona, però no es va poder.

Molts gitanos no volen treballar, o desseguida es cansen. Al món laboral domèstic tampoc poden entrar, perquè ningú no els vol, no confia ningú en una persona gitana. Al barri del Rastre i a Remolins on predominen els gitanos, predominen este tipus de persones.

p- És que parlant amb ells mateixos també veuen diferències. I a famílies com els Carrillo i així tampoc els veuen be. I es volen diferenciar d'aquests.

R- Les famílies que viuen del seu treball són les menes, i no tenen influència sobre els altres. (...)

Aquí tens l'estudi que vem fer, perquè fa dos nadals vem repartir cuines i neveres a cases que no en tenien. No tenien cuina, cuinaven amb hornillos.

P- No tenien cuina? Això és molt fort, no?

R- També és fort que avui en dia la gent no tingui menjar, i aquí venen a buscar una bossa de menjar. Avui en dia sembla que tothom ha de tenir lo suficient i en canvi no és així.

P- I dels gitanos se li acudeix alguna cosa mes que em pugui situar de cara a una possible intervenció? I també sobre els immigrants.

R- El món dels immigrants l'estudiarem ara apart, ho vincularem a les cases d'acollida. Perquè el món dels immigrants és un esdeveniment recent. L'altre és crònic. Primer va ser el transeuntisme, que va ser el que va motivar que obríssim la casa deu anys enrera. Perquè veien aquí i els donàvem menjar i roba i els donàvem un bitllet cap a on hi havia centres d'acollida i podien pernoctar. Però va arribar un moment que eren moltes despeses i que no servien de res, que només els passejàvem cap a Tarragona o Castelló, llocs on hi haguessin centres. I que econòmicament seria més car, però humanament millor per lo menes donar-los un sopar calent, un llit, una dutxa i un esmorzar calent i que el dia següent continuessin. I llavors va ser quan va nàixer la casa d'acollida. Hem de distingir entre immigrants de tipus global, siguin llatinoamericans, de l'est com subsaharians, o marroquins o pakistanesos, dels immigrants que són romanesos, que tenen la sang molt pareguda als gitanos. Perquè els altres venen, al principi demanen ajut però després se'n van pel seu compte. Mentre que els romanesos arriben aquí amb furgonetes i d'aquí se'n van a un altre puesto i no s'assenten a un lloc determinat i tenen una manera de viure que... Natros de la gent que tenim aquí un 20% són immigrants, però em optat per ajudar-los temporalment, perquè si ells venen per guanyar-se la vida, o be troben treball aquí, o si no se'n han d'anar a un altre puesto. No és com totes aquestes famílies gitanes o persones ja grans que viuen aquí i no els podem dir que se'n vagin a un altre lloc a viure.

P- Val. O sigui, els immigrants són un 20% dels atesos. I l'altre 80%?

R- Entre un 55 i un 60% són gitanos, que és la cara dolenta nostra, perquè la gent mira amb mals ulls que s'ajudi als gitanos, perquè ells no fan cap esforç per integrar-se a la nostra societat i al nostre món laboral. En canvi miren amb molts bons ulls i fan molts donatius i aportacions per ajudar als immigrants o per als transeunts que els consideren més rebutjats, perquè s'esforcen molt, no tenen papers, han de fer els treballs que ningú vol fer... En canvi los gitanos que estan aquí no han volgut integrar-se. I això mos ho tiren en cara moltes vegades la gent, diu que "o s'espavilen o que marxin". I això ens dóna mala imatge.

P- Si vol conèixer un rumor que circula, és que des d'aquí s'havia afavorit l'ocupació de cases. Que suposo que no té perquè ser...

R- Deuen ser els presidents de les AAVV, que no tenen bona opinió. Bueno, pues això és veritat, però va passar una vegada i va ser una persona concreta que ho va fer per compte d'ella. Una sola vegada.

P- Pues ha passat a la història popular.

R- En canvi hi ha molta gent que valora, i ho demostra amb les aportacions que fan, que l'increment que s'ha produït de l'atenció a les cases d'acollida per als immigrants. En canvi en segons quins ambients ha tingut més pes un fet que va passar una sola vegada en un moment concret i per atendre un problema determinat. Per exemple, en este moment concret tenim acollides 18 persones itinerants en cases de la cas d'acollida. I estan allí fins que han tenen papers i poden llogar-se una vivenda. Però és molt més llamatiu dir que des d'aquí s'ha conculcat una llei o una norma o un respecte, que dir la gent que atenem al centre d'acollida, que no és notícia perquè passa tots los dies.

P- Una cosa per concretar, m'ha dit que el 20% són immigrants, el 55 ó 60% gitanos, i la resta?

R- Són païos que... A vere, uns per herència, són aquesta gent pobre que ha existit sempre a les ciutats, els pares que han sigut pobres d'aquí (senyala el cap), han tingut fills que també han sigut pobres d'aquí, han heretat la mateixa pobresa dels pares. O uns altres que són malaltissos, que nosaltres quan diem malaltissos volem dir persones que els pares han sigut alcohòlics, o han tingut alguna tara física, han sortit uns fills també més o menos tarats i per tant, ni tenen presència per a presentar-se a una empresa per a treballar, ni tenen personalitat per assumir un treball. I no els acullen, perquè potser podrien fer-ho, molts tenen força per a fer-ho, però no tenen la visió per a veure si poden prendre mal o si fent una cosa poden perjudicar a l'empresa.

P- I gent gran?

R- Sí. Pensa que una persona de més de 65 anys, o aquestes persones vídues, quan cada any incrementen una mica el sou que cobren... Pensa que hi ha dones que cobren 30.000 ptes, amb això que han de fer? No és pot viure amb això, pagar lloguer, aigua, llum i per menjar. Molta gent ve a buscar menjar.

Moltes famílies gitanes i païos d'aquest que t'he parlat tenen l'aggravant de que quan arriben als 65 anys, no cobren el que cobren els altres que han treballat, cobren el

mínim establert. I no poden pagar... Recorren aquí per a pagar el lloguer, els tallen la llum, per pagar l'aigua... Això és la realitat crua d'estos barris. És gent pobra. Ara, a això has d'afegir que hi ha moltes dones gitanes que no saben llegir ni escriure, ni saben posar un botó, que no saben cuinar, no se saben cuidar. El 62% de les famílies ateses per Càritas són gitanes, ocupen l'últim lloc en esperança de vida i en accés a una vivenda digna, i el primer en població reclusa. Hi ha molts presos gitanos, en drogaaddicció i en fracàs escolar, és elevadíssim.

Fa uns anys vem estar col·laborant en un programa junt amb l'Ajuntament, a l'escola els mestres portaven un control, i quan els nens faltaven un mes, nosaltres els hi negàvem el menjar, i es va conseguir molt. Però els nois, molt aviat deixen l'escola i les noies duren una mica més, però el pas de l'escola a la secundària, són faves comptades el gitanos que passen a l'ensenyament secundari. Ells van por su cuenta, amb la lucha dels pollastres, els pollastres de batalla, que esta penat però aquí ho fan. Aposten diners. I ho fan als terrats de les cases, i els veus passar amb els pollastres del bracet.

P- I perquè els nens deixen l'escola abans que les nenes?

R- Hi ha una raó que és molt òbvia: és pel exemple dels pares. Els nois fan com els pares. I les noies són una mica mes submises, s'ho prenen amb una mica més de parsimònia, i continuen una mica més.

P- Si em pot explicar les cases d'acollida...

R- L'any 95 va ser quan vam començar la casa d'acollida. Vam tindre problemes per a situar-la al barri de Sta. Clara. El fet de situar-la allí va ser que hi teníem una casa, no estava en condicions, s'havia d'arreglar, i ens va costar molt convèncer a la junta de l'AV, perquè s'hi oposaven. Ens va costar molt, però l'any 95 va començar, i durant aquest temps hi ha passat 7263 persones. Hem hagut d'anar incrementant, o be comprant o be acceptant donacions que la gent mos ha fet. Ara tenim cinc cases, ocupades una part per transeünt i una part per immigrants. Aquí no s'ha produït socialment cap moviment d'acollida, els únics vem ser nosaltres. I ara fa deu anys que funciona i és la cara millor de Caritas a Tortosa. Des de sempre hem reservat un pis per l'ajuntament, per si alguna desgràcia que s'ha produït, un incendi, un ensorrament o una baralla, que mentre han d'estar a un pis. Este servei la gent l'ha valorat. Ara més del 50% són immigrants que no tenen res, no coneixen a ningú. Molts venen aquí perquè han estat cridats per algú dels seu país, però n'hi ha molts que venen sense

saber on van, puguen a un tren i baixen a un lloc. I estos són los que ocupen avui la casa d'acollida. És un dels serveis més forts, que esta ubicat en aquest barri i que ha donat vida en aquest barri en tots els aspectes. Ha donat vida perquè s'han recuperat unes cases abandonades que ara estan noves i dins estan restaurades i el barri ha guanyat. Ha guanyat espiritualment per la presència de monges amb el seu testimoni, i ha guanyat perquè a la casa d'acollida hi ve molta gent de tota la ciutat que va a fer les seves aportacions o que, avui dia això és un fenomen social, quan uns fan berenar, o celebren algo, com unes bodes de plata o un aniversari d'un net, i sobra algo, van i ho porten a la casa d'acollida. Ja es normal i corrent portar caixes amb el que sobra. I llavors s'ha conseguit que un barri que no era transitat per la gent de la ciutat ara el visiten no sols gent normal sinó inclus amb certa categoria dins de la societat de Tortosa que el visiten i van a fer la seva ofrena, la seva aportació de les coses que els han sobrat. Amb això el barri ha guanyat i això ajuda a recuperar-lo. Perquè un barri no se pot recuperar només a base d'edificis oficials com ara este que fan aquí, s'ha de revaloritzar a través de les famílies que hi viuen i dels serveis que s'ofereixen a eixes famílies, i s'ha de revaloritzar perquè hi tinguin accés lliurement tant persones d'aquí com turistes de fora. Si tenim un barri que la gent no hi vol anar, i els que hi ha d'anar hi ha d'anar amb por i amb unes previsions, este barri no el refarem. No el refarem si no es un barri obert que les persones que vulguin a qualsevol hora del dia puguin anar i passejar. S'ha de revaloritzar el barri introduint-hi institucions que realitzin una tasca social i que a través d'eixes institucions hi ha que també introduir uns cercles concèntrics de gent de la ciutat que hi treballin. Quan ens vem traslladar aquí, vem tenir un problema serio perquè molts voluntaris van dir que aquí no vindrien, els hi feia por. I el que passa és que en un barri, com més es retiren la gent socialment similar, normalitzada, més acampen els altres. I no ens en donem compte de que la degradació també la provoquem nosaltres per tots aquells llocs per on no anem, per on no passem. Això és imprescindible. I els edificis oficials fan que hi vingui gent a ple dia i a ple sol, però la resta del temps això queda en mans i en poder de la gent que hi ha per aquí. Aquí hi venen cada dia que obrim cinc o sis voluntaris a ajudar i a la casa d'acollida venen moltes persones de Tortosa. Actualment, ho haig de dir, la institució que més ha contribuït a estos barris d'aquí, a socialitzar-los o a convertir-los en un centre de diàleg entre la gent pobra i la gent, no diré rica, l'ocupa Caritas. No solament per este centre, on ve la gent que ve i voluntaris, i també a les cases d'acollida, on ve tot tipus de gent de la nostra societat. A partir de la temporada de cítrics, uns 4 mesos són un reclam o un pretext per a que vingui gent a treballar. Abans de la casa d'acollida vem fer l'experiència un any de posar dormitoris aquí i vem demanar ajut a la Creu Roja i vem acollir 13 persones, i va ser molt positiu. I l'any

següent ven elaborar un projecte més ambiciós, però no es va tirar endavant. Enguany l'hem presentat com a projecte en un concurs de solidaritat que fa la Caixa de Tarragona i so mos donen ajut és possible que l'any que ve ho tornem a fer. Mos va doldre no poguer-ho continuar, no poder atendre a la gent que treballen, perquè molts no poden llogar un pis, hi ha de dormir al carrer o en cases d'estes de camp, que són per guardar les eines. Mos va doldre molt no poder-ho fer.

P- La idea seria com un alberg?

R- Sí. Acollida temporal. Tindre un llit i un sopar, amb serveis, dutxa...

P- I altres necessitats no cobertes? Coses que vostè veu que s'haurien de fer, que farien falta i es podrien proposar.

R- A vore. Aquí hi hauria tres coses essencials. Una és ampliar lo servei de la casa d'acollida, perquè no hi ha dinar. Ara hi ha sopar, dormir i canvi de roba només. Ara no hi ha dinar primer per l'asunto econòmic, i després perquè hi ha tres monges, una esta contractada, les altres dos són persones jubilades que ajuden però no se les pot carregar. Ja tenim les noies de la neteja pagant. Ampliar el servei amb un dinar, sobretot a l'hivern.

Un altre cosa faria falta un centre de dia per a gent gran, que pogueren estar i que se'ls servis també el dinar. Això seria una atenció important tan per Sta. Clara com pel Rastre. Pensa que molta gent d'esta a casa no tenen estufa.

El tercer element seria que tots els nens i nenes gitanos tinguessen per la tarda un suport que fes el que els pares no poden fer. Els que tenen un suport normal a casa els pares els miren els llibres, els pregunten, però aquí en qüestió de coneixements estan per baix dels seus fills, i tal com arriben deixen els llibres i fins al dia següent. Per tant, un centre on per les tardes se'ls pogués oferir un reforç, un suport i una ajuda. No existeix una cosa així per als nens gitanos...

P- Home, hi ha el centre obert St. Francesc, que...

R- Sí. Però hauria de tenir una certa obligatorietat, l'ajuntament hauria de... Com si fos una condició necessària, sobretot perquè tenen elements per fer-ho, perquè la immensa majoria d'esta gent reben els PIRMIS a través de l'ajuntament. I este Pirmi, per comptes de donar-lo indiscriminadament, que portés una mica el compromís este, que los xiquets han d'anar a un centre on rèbigen un impuls per als seus estudis.

Aquestes tres coses serien bàsiques per aquests barris. Això suposaria una incorporació a la vida social, una millora a la vida de les persones, i suposaria un centre d'atenció a un sector de la societat que no te les atencions que hauria de tenir. Hem de construir un nucli amb los mateixos paràmetres que te tothom, si no, anem deixant que es reconstruïca un sector de la societat que no te lleis i van pel seu propi compte. Si tens alguna altra qüestió concreta...

P- Sí. a immigrants vostès atenen només a la casa d'acollida?

R- Sí. D'aliments els en dona la Creu Roja. Nosaltres excepcionalment donem ajuts econòmics per a pagar el lloguer, o el llum quan arriben, i Creu Roja els dona també assessorament. Algo més?

P- Sí. Aquestes són les coses que es fan. Necessitats no cobertes, en quant a immigració, se li acudeix algo? No només de cara als transeünts, sinó de cara als que estan instal·lats en aquests barris, per exemple la comunitat marroquina sembla que és important...

R- Aquí els sud-americans se reuneixen tots los diumenges a Remolins a una casa que hi ha a una pça que hi ha, organitzen futbol. Tots els altres, marroquins, pakistanesos, al principi naltres els vem deixar un local de Càritas per reunir-se, perquè ells volien fer una societat, o... Però hi havia una rivalitat entre els caps...

P- M'està parlant en general, o d'una comunitat en concret?

R- Tots els... Per dir-ho d'alguna manera, musulmans.

P- I el conflicte era entre persones o...?

R- A vore, el qui manava tenia varios pisos llogats i els llogava per llits, els explotava. A una habitació n'hi dormien cinc, de cinc llengües diferents, que no podien dialogar.

P- I a part d'això, d'altres comunitats, 0...

R- Hi ha Amic, CCOO, UGT, que treballen. És públic que intenten captar per a que s'apunten al sindicat. I un altre cosa que no hi ha dret és que els estafen. Si un

immigrant intenta llogar un pis li cobren el doble que a un altre persona. Això porta com a conseqüència que a un piset per a tres persones n'hi visquin dotze, amb un servei per a tots. I s'agrava perquè són cases que no tenen cèdula d'habitabilitat, que no tenen condicions. Han de viure en condicions infrahumanes.

P- Alguna altra cosa?

R- Si naltres quan lloguem un pis necessitem una cèdula d'habitabilitat, pues quan algú es va a inscriure al padró, que el pis on viu hagués de tenir la cèdula d'habitabilitat i que s'acredités que aquella vivenda és per a un nombre determinat de persones. Si no, fomentem l'explotació, perquè tots paguen i un o altre se'n beneficia. El que l'ha llogat primer, l'ha llogat per 25, i després ho lloga als altres i esta vivint gratis i encara hi guanya diners. I aquí hi ha un abús social greu. I s'hauria de resoldre, perquè és un fenomen que va a més. Ells mateixos s'exploten mútuament.

P- Vostè te alguna estimació sobre el nombre d'immigrants il·legals aquí?

R- Podria ser el mateix nombre que els que estan inscrits. No sé si es parla de 2000 immigrants inscrits al padró, pues... seria el doble. Els immigrants potser serien un 20% de la població.

Entrevista amb Cinta Fabregat , directora del CEIP Remolins

R- Aquí sí que hi ha hagut un canvi i es degut a la immigració. Nosaltres els nens que tenim aquí, tots són immigrants o d'ètnia gitana. Població d'aquí de Remolins en tenim molt poca, venen més aviat del Casc Antic i fons i tot del Rastre.

P- I per quin motiu venen aquí de tan lluny els gitanos?

R- A veure, fa molts anys, deu fer vint anys aproximadament, la població gitana no anava a escola, hi havia un centre que era on anava a aprendre a llegir i escriure la població gitana els dies que hi anava. Quan la normativa va dir que aquests xiquets tenien que estar integrats els van portar en bloc a l'escola de Remolins. Aquesta escola era l'escola del barri de Remolins, però al vindre tant de cop la població gitana, els pares es van espantar i en uns quants cursos van anar treient tots els nens, diguem-ne païos, per comptes aconseguir la integració l'escola es va convertir en un gheto de nens d'ètnia gitana. Ara encara n'hi ha molts, però potser queda més dissimulat perquè hi ha molta gent de fora, molts alumnes ens venen... hi ha molts nens de països del Magrib , en tenim de l'est d'Europa, de Romania, de Sudamèrica, és una barreja. I la població immigrant que ve a l'escola sí que estan ubicats al barri.

P- I sobre el total d'alumnes, quin % és d'origen immigrant?

R- Un 20%

P- I sobre aquests, la majoria d'on són?

R- Del Marroc.

P- I en quant al nombre d'alumnes, l'escola continua estan plena, o...?

R- Degut a la immigració hem tingut una pujada de matrícula i tenim més professors a l'escola.

P- I dels que no són immigrants, la resta són gitanos, o...?

R- La majoria sí. Jo parlaria d'un 60% de gitanos, un 20% d'immigrants i la resta gent del barri. D'una situació socio-econòmica baixa, però del barri.

P- I en quant a integració a les Ampes o participació dels pares...?

R- A veure, aquí tenim els que nosaltres diem una Ampa simbòlica, que sí que existeix i hi ha una presidenta de l'Ampa, però tot és a nivell de papers, per entendre'ns. Sí que ve la presidenta als Consells escolars, però no cobren quotes, no fan cap activitat de cara a la comunitat escolar, ni activitats extraescolars.

P- No organitzen el menjador?

R- No. Això no t'ho he explicat, però és que aquí el 95% dels alumnes són becats. O bé pel ministeri o bé pel consell comarcal. Reben ajust per material escolar i per al menjador. Són famílies que no tenen recursos per a... Un llapis te'l compraran, però poca cosa més. Les condicions de les vivendes són... Solen viure en pisos vells, però alguns se'ls arreglen, i dins de ser vells tenen certes condicions. Molts se'ls estan comprant. La població diguéssim més marginal d'ètnia gitana no se'ls arreglen, inclús en alguns casos els falta aigua calenta a casa, en alguns casos són molta gent a casa...

P- Són gitanos d'aquí?

R- No. A veure, la majoria de nens gitanos que tenim aquí ara, n'hi ha uns quants que viuen al barri i estos estan ben situats, treballen venent als mercats i es guanyen la vida, però hi ha un sector important que són població marginal i no se sap a què es dediquen.

P- Són espanyols?

R- Sí, no són romanesos, no. Són espanyols, però porten mala vida, per entendre'ns. Estos no se sap de què viuen. O bé cobren ajuts per part de l'ajuntament, o bé sobreviuen no se sap com, de Càritas, o igual han aconseguit la casa ocupant-la, que han tirat la porta vella i s'hi ha ficat dins, o bé els hi ha cedit l'ajuntament... No ho sé, però des de fa uns quants anys que aquesta gent s'ha instal·lat aquí.

P- I des del punt de vista de l'escola, necessitats no cobertes que tu vegis...

R- A veure, d'aquesta escola en diuen Remolins, però el barri comença una mica més enllà. Totes les cases que estan al voltant de l'escola estan per a tombar, altres estan en males condicions tota esta zona d'aquí, del barri de St. Jaume, que si hi ha una actuació les tombaran. Hi ha brutícia, hi ha moltes rates, és un perill. L'Ajuntament hauria de fer neteja.

P- I altres problemes que tu vegis?

R- Hi ha una part de l'alumnat que te molt poc control a casa d'horaris i de menjades, de dir "sopem junts" o "a les deu te'n has d'anar a dormir". Los xiquets estan hasta la una o les dos del matí pel carrer amb gent gran. A veure, saps que el dia de demà seran un problema al carrer. Els falta tenir unes normes a casa. L'escala dels valors que donem a l'escola i la de casa estan cada una a un plat de la balança, no tenen res a veure. Aquí els donem unes normes, uns hàbits, però el carrer és el seu terreny i poden fer el que vulguin. I a mes des de casa se'ls afavoreix determinats hàbits, perquè els seus pares ho estan fent, el robatori, el consum de la droga o la venda de la droga, tot lo dolent... Això és en determinades famílies, no en totes, eh.

En general amb les famílies immigrants no hi ha problemes ni de comportament a l'escola ni de carrer. Són xiquets que venen a l'escola amb ganes, que tenen una unitat familiar forta, seran pobres, tenen pocs recursos econòmics, però tenen unes normes, i se'ls nota una tranquil·litat i un sapiguer estar.

El que s'ha de treballar molt en aquest sector de població són activitats per a que no estiguin al carrer i de cara a la joventut. I també pels pares, de sapiguer conviure, de no fer soroll.

P- De quins carrers em parles?

R- Del Rastre.

P- M'estas parlant de tot el barri del Rastre, o...

R- Bueno, pça de St Joan i tota la zona del voltant, no estan tots al mateix carrer. Després també a la zona de Sta. Clara. Fan falta Casals per als nens i també per a la gent gran. I algun tipus d'activitat per orientar als pares, que sàpiguen que els xiquets,

si no han vingut a l'escola, amb un bocata o una bossa de patates no poden passar un dinar, coses molt bàsiques, com saber-se rentar les dents.

P- I en quin àmbit creus que seria adequat fer-ho, perquè si em dius que és gent que a l'Ampa no ve... Com t'ho imagines?

R- Com dur-ho a terme? En un espai que és de l'Ajuntament, públic, que es pot aprofitar per a fer determinades activitats. No depèn de nosaltres això.

P- I a l'escola com incideix això.

R- En general en un aprenentatge molt fluixet. A veure, hi ha diferències, però en general és l'actitud. Hi ha alumnes que a casa estan en una situació molt precària i no els recolzen gens, però que tiren com poden, de vegades no sé com poden estirar tant. Però en general se nota una mena de passotisme, estan molt poc motivats per aprendre, perquè a casa tampoc els motiven.

P- Estas parlant dels alumnes en general?

R- Estic parlant dels alumnes d'ètnia gitana. El immigrants quan al seu fill una cosa li va malament o no li interessa volen saber perquè. Però estos crios que estan en famílies desestructurades i amb problemàtica social forta, que a lo millor tenen familiars a la no volen parlar amb el mestres, l'escola per ells no te cap importància, no volen saber res i llavors l'alumne es tanca en banda i si vol pegar una patada la pega, no? Necessiten molts recursos per entendre que aquella actitud no ha sigut la bona... Si aquest crio és violent és pel maltracte que té a casa. També hi poden haver problemes conductuals i ho tracten a Serveis socials de l'Ajuntament. Nosaltres ho comuniquem per dos vies, ells es coordinen i venen aquí i fem una xerrada i en parlem de com tractem una situació determinada.

P- El % de fracàs escolar suposo que el deveu tenir elevadet, en relació a altres escoles de Tortosa, no?

R- Home, fracàs escolar... Per exemple, quan passen les proves de quart, aquest anys les van passar dos o tres gitanets i tres o quatre immigrants, i practicamente cap més se'n salva. Perquè els immigrants estan treballant amb un material adequat, encara no dominen la llengua, es posen molt al dia a nivell oral, però clar els falta

molta base. I si un xiquet és absentista, n'hi ha pocs casos actualment, però n'hi ha, allò surt. No ens enganyem, dels que tenim matriculats, és un percentatge molt elevat de "muy deficiente". No es baixen els nivells del curs. Però hi ha molts immigrants, es valoren i treballen amb materials adequats, però encara no tenim aula d'acollida i els professors quan no tenen alumnes treballen amb ell per a reforçar el nivell oral.

P- I la relació de l'escola amb el barri? És com a la Merçé

R- És molt diferent. Allà també és una escola d'atenció preferent com aquí, hi ha molts magribins i gitanets, però també hi ha gent normal. La problemàtica que tenen és més o menys igual, però allà l'avantatge que tenen és que al haver-hi païos tenen un Ampa, i que l'Ampa pot gestionar el menjador i fer activitats. Clar, nosaltres esta part la tenim com a morta, però es que no hi ha ningú dels de l'Ampa que ho vulgui fer.

P- Però allà em van dir que els marroquins tenien molt d'interès en l'educació dels fills i que participaven a l'Ampa, que pagaven les quotes, i l'Ampa gestionava el menjador i les activitats...

R- Clar, però com que aquí no es monten activitats... Aquí les activitats les fem naltres i el menjador, com que no el podiem portar nosaltres el gestiona una institució, el consell comarcal. Aquí celebrem totes les festes populars amb els alumnes de portes endins, però amb els pares no. No mostren molt interès en fer-se socis i participar en activitats. Però els immigrants si passa alguna cosa solen respondre be. Tenen una actitud de cara a l'escola molt positiva. Molts porten els crios a un centre que es diu St. Francesc que fan activitats per la tarda.

P- I si es fes una intervenció al barri, quines coses s'haurien de tenir en compte des del punt de vista de l'escola?

R- Llocs per practicar esport. La majoria de famílies que venen aquí no es poden permetre pagar fer esport perquè els fan falta els diners per menjar. Alguna instal·lació pública amb monitors que els ensenyessin a fer esport, que això ja seria convivència, perquè haurien d'aprendre unes normes dels jocs.

P- Aquí espai físic per a que això es fes, n'hi ha? Teniu un camp de bàsquet, o...?

R- No. Tenim un pati molt menut. Però han fet un parc més cap allà, que l'Ajuntament hi podria fer unes instal·lacions esportives.

P- Alguna altra cosa?

R- Informàtica, internet, saber com és una connexió i buscar alguna cosa perquè d'aquí pocs anys qui no en sàpiga...

P- Des d'on s'hauria de fer?

R- Des de SS, igual que fan altres cursets, pues haurien de fer propaganda de que s'han de... Perquè en aquests cursets es pot fer altres amistats... Que no estiguin tan tancats en les famílies i al seu territori on fan el que els dona la gana, que ara amb el immigrants la cosa està canviant una mica, però... Hem aconseguit que vinguin cada dia. Jo fa vint anys que treballo aquí, i ara tinc nens que ja vaig tenir les seves mares. Hem aconseguit que els portin cada dia a l'escola, ara falta que surtin una mica més. Es nota el canvi positiu, però és molt lent. Abans hi havia vint i pico matriculats que no venien o que venien dos dies a l'any. I ara n'hi ha poc. Ara esta controlat per Serveis Socials i per (...). Actualment que superin el 75% d'absències n'hi ha dos, que a més són germans.

I llavors que em preguntaves el % de... Mira, això és de principi de curs, però uns se'n han anat, altres han vingut... Perquè això sí, hi ha molta mobilitat, xiquets que encara no s'ha adaptat i que ja se'n van. Altres se'n van i tornen al cap d'uns mesos... Hem tingut una pujada i una baixada, i ara estem a 101 (matriculats). Hi ha molta mobilitat, per exemple ara se'n van anar 4 perquè hi va haver una problemàtica molt forta entre unes famílies gitanes i van haver de marxar corrents –mos en vem enterar per la família, perquè tots són "primos" aquí- i quan va tornar em va avisar que ara estaven en un altre part.

Mira aquí tenim... Si són 100, del Magrib n'hi ha 29, la majoria del Marroc.

P- I la gent del Marroc que ve aquí és d'origen rural, o...? Fa anys que estan establerts aquí...?

R- Los que tenim d'Argèlia són gent de ciutat i els del Marroc en general són gent del camp.

P- Un altre cosa, dius que la majoria són alumnes becats, tu creus que realment s'esta responent a les necessitats, o queden necessitats no cobertes, des del punt de vista de l'escola?

R- Home, nosaltres necessitem més recursos a nivell d'escola. Necessitem un aula d'acollida, per exemple. I pensa que los crios estos tenen moltes deficiències i necessiten molt de suport psicològic. A veure, nosaltres rebíem... l'Ajuntament adelantava la beca per a llibres, i es compraven el material. Però era molta feina i hi havia xiquets que a finals de setembre encara no tenien llibres. I vem pensar "mira, a tots material i el que no cobri la beca, l'escola ho assumirà com a material fungible".

P- O sigui que a la pràctica, és una universalització de les beques?

R- Sí. El que passa és que nosaltres no ho expliquem així. Nosaltres el que fem és que aprofitem els llibres, perquè a vegades queden nous. Llavors el que fem és que les assignatures bàsiques els comprem, i estos llibres es queden aquí com que són per llegir, no se'ls emporten molt, no són els d'activitats que hi escriuen a sobre i se'ls emporten i es fan vells. I llavors a l'altre any fem lots, i en cada lot posem, per exemple, un de matemàtiques nou, i un de socials d'aquí, o de català. És a dir, fem un dipòsit de llibres, quan estan molts vells els llencem, però s'aprofiten. I ara anem bé, no és que ens sobrin recursos, però aquest any amb els ingressos hem pogut assumir lo de tots. I hi ha famílies que volen cobrar la beca ells, i llavors els diem "val, però llavors has de comprar tot este material" i ells el compren, però són pocs, aquest any han sigut només tres o quatre famílies. Hem d'anar en compte amb el material, amb els folis que es gasten, perquè clar, tenim molts alumnes i els mateixos diners, per atendre als nouvinguts...

P- I amb el menjador també feu això, o...? També esta tothom becat pel menjador?

R- A veure, aquí en afavoreixen bastant. Ells ho agafen en conjunt i enguany tots els que han demanat beca estan becats al 100%.

Entrevista amb J. Ismael, director del C.E.I.P. La Mercè

P- (...) La població del Casc Antic que ve aquí...

R- (...) la població d'etnia gitana que viu aquí a la barriada del Rastre, aquests venen aquí. Però ara també n'ha vingut de nous, magribins, sudamericans, que s'han traslladat als pisos de baix nivell, de renda baixa, perquè són econòmics que venen aquí. No tots, perquè hi ha alumnes que han anat a altres escoles, a Ferreries per exemple, perquè el germà gran va al institut, i aleshores passen el pont amb el germà gran, i van amb ell. No venen tots.

Però vull dir... la problemàtica del barri és que també la població autòctona el que han fet és marxar de la barriada. És a dir que els que eren de tota la vida d'aquí marxen del barri. S'ha desplaçat la població. Perquè aquí hi ha una baixada de població que ho hem notat. La població d'aquí de tota la vida ja no hi és, han marxat. Han anat al barri del Temple, Ferreries... a viure. I després que la població que és d'aquí de tota la vida possiblement, però que per l'ambient que hi ha a les escoles, algunes famílies prefereixen matricular-los a la concertada, al Seminari, les Teressianes... Tenim ara aquí un focus de gent... baixa i nous. Tenim una majoria d'alumnes d'aquest nivell.

P- I com et sembla que repercuteix això?

R- Em sembla que la barriada s'està empobrint... S'està empobrint. És un nivell precari. És gent que treballa... justet, treballa el pare, quan pot i quan hi ha feina... I després, la majoria reben ajuts, ajut comarcal, ajuts de llibres, de menjador, que si no... Fins i tot Càritas els suministra roba, algo de menjar... Sí, sí. És esta la característica d'allò que hi ha.

P- I com repercuteix això a l'escola...?

R- Aquí la problemàtica que tenim és que aquí els alumnes, la majoria no tenen tot el material que haurien de tenir. Això és un gran problema. El mestre ha d'insistir, hem de buscar, com pot, que portin el material, el mínim de material que ha de portar, no demanem tantes coses tampoc. A més amb l'Ajuntament tenim contactes i ens col·labora, Serveis Socials de l'Ajuntament... Aleshores si que hi ha un programa que

ens avança, avança a les famílies els llibres. Amb un val poden anar a la llibreria i portar uns quants llibres o quaderns per treballar. Però clar, això no arriba al cent per cent, això és un percentatge d'alumnes, no són tots els que es poden acollir en aquest programa de... I això és una mancança que tenim, que el alumne no pot tenir material.

P- I més o menys... El fet de hi hagin nens gitanos que venen...

R- N'hi ha uns quants que venen. Perquè també hi ha Remolins que en tenen. Estan a l'altre banda del Castell, i també tenen gitanos.

P- Però els gitanos que venen aquí han vingut sempre, o han vingut ara, o...?

R- No, són d'aquí. La majoria són d'aquí. També ha vingut alguna família desplaçada de Tarragona o de Bonavista perquè són família, però són una minoria. La majoria són d'aquí i viuen aquí, al Rastre. Però aquests estan bastant integrats i tenen ingressos. Venen a les fires.

P- Explica'm... O sigui, per comparació amb els nous aquests diries que estan en un nivell d'integració be. I per percentatges, ni que sigui a grosso modo, podries...

R- Per percentatges no ho sé. Més del 20% segur.

P- I des del punt de vista pedagògic hi ha alguna especificitat, o de convivència a l'escola?

R- No. Els alumnes aquí diguéssim que ja fa temps que els tenim mesclats i barrejats i no hi ha problemes de convivència. Al barri no ho sé, però jo diria que tampoc. No hi ha problemàtica de racisme o xenofòbia. Jo no ho he notat. Van tots junts, de moment. Magribins com els altres, juguen junts.

P- I a nivell d'associacions de pares?

R- També. Els tenim tots integrats. Precisament el col·lectiu que més esta associat i que paga són els magribins. Tots paguen i tenen els beneficis de l'AMPA. I hi ha una mare magribina que esta a la Junta precisament. Al tindre'n este numero tan elevat els hem d'integrar i això s'ha d'afavorir. Aquí hi ha centroamericans també, però el

gruix són magribins, d'Argèlia i sobretot del Marroc, algú subsaharià també hi ha, de Malí. Però de la població estrangera la inmensa majoria són magribins.

P- I el que hi hagi una proporció tan alta d'immigrants, i les característiques de la població que teniu, genera alguna necessitat en particular, o...?

R- La necessitat seria aquesta, que les famílies que no poden tenir ajut tinguessin una possibilitat més genèrica de tindre ajuts. I aleshores poder... Als ajuts socials hi ha uns barems molt fixats i aleshores hi ha famílies que no es poden acollir i queden fora d'aquests avantatges, i estos sí que són autèntiques bosses de pobresa.

P- I no es poden acollir per quin motiu? Perquè no tenen papers o perquè són més "rics", o per quin motiu?

R- No, no. Rics no són Els papers mos són igual, perquè aquí tot el que ve pues cap a dintre i escolaritzat, no preguntem res i els papers mos es igual. El que passa és que clar, per a un ajut social has de fer declaració de renda, els demanen una sèrie de documentació que no han fet mai... I això és obligatori si no ho presenten ja queden exclosos si no hi ha un informe social. És una cosa molt burocràtica però és així, clar, les bases són les bases. La possibilitat de que això es fes d'una altra manera? No ho sé. S'hauria de parlar, posar-se d'acord amb més entitats, perquè això no és un problema només del Consell Comarcal, és un problema municipal... implicar a altres administracions diguéssim, perquè és que si no, se'ns escapa.

P- Aquests que no tenen accés és fonamentalment per desconeixement de les bases, o...?

R- No. Aquí informem i insistim molt en que vagin i presentin la documentació, i ho fem aquí. Els que venen ho fan, però sempre n'hi ha uns quants que passen el curs sencer sense material i els hi subministra l'escola a base de fotocòpies, que es un gasto i no es pot comparar amb tenir llibres, és impossible.

P- I aquí feu el que és l'activitat docent... En feu d'altres?

R- No. De moment no. Hi ha l'AMPA, però aquí és l'horari lectiu.

P- Ni activitats de menjador...?

R- Menjador sí. És de l'AMPA. Això és pagant. Els que entren al barem i tenen ajut, molt bé, però els que no tenen ajut, si no tenen diners, no es poden quedar. O té ajut, o ha de pagar la quota mínima, però ha de pagar.

P- I altres necessitats, a part d'aquest ajut econòmic més immediat, alguna cosa que a tu et sembli que...?

R- A mi em sembla que seria interessant que... i això s'està parlant. que a més dels programes de llengua del Departament, aquestos alumnes a la sortida poguessin estar unes hores en algun lloc, o a la biblioteca, o amb jocs, o a les pistes de l'escola, pel fet que... estan al carrer. Perquè no tenen lloc a casa o pel que sigui, estan pel carrer i a les vuit de la tarda van pel carrer, a aquella hora van pel carrer. Si s'ha de fer alguna ludoteca o alguna qüestió puntual al barri, de fer jocs o de tenir alguna cosa al barri potser es faria més la integració, seria més interessant. Com que al pis no hi caben, perquè clar, són famílies nombroses, pues a la casa molesten.

P- I a nivell escolar, a part de la manca de material, assoleixen un bon nivell, o hi ha problemes....

R- Hi ha de tot. Depèn molt de l'edat, del moment que han vingut. Diguéssim que als petits no els costa tant. Però a partir del cicle mitjà, o de cinquè o sisè... Ve un alumne de 10 o 11 anys i aquestos sí que ens costa més.

P- Teniu algun tipus de reforç o...?

R- Això sí que en tenim. Hi ha un aula d'acollida. Hi ha una persona que esta encarregada de fer hores intensives per accelerar l'aprenentatge de la llengua. L'aconseguim, però molt poc a poc amb aquestos alumnes. Amb els petits no, a Educació Infantil arriba un alumne que no parla i al cap d'un mes el senten parlar com els demés.

Sobre l'escola ja t'he dit. No tenim tant problema com a altres llocs que tenen dificultats convivencials, aquí ho tenim assolit. L'únic aspecte que trobem a faltar és aquests dels ajuts per a material. Això sí que seria una de les qüestions... Materials, unitats didàctiques i equips... S'hauria de veure quina manera podem donar per assolir més, un percentatge més alt del que tenim, no?

P- I també lo del centre, el lloc un es poguessin fer activitats...

R- Esta seria la sortida ideal, un dels plans que....què fan a partir de les 5? Perquè clar, són moltes hores!

P- Perquè... Hi ha un Centre Obert...

R- Sí. Però no hi van molt. I van nenes d'aquí, els que tenen tradició i ho saben, però estos que han vingut de fora, fins que no hi tinguin amics o que tinguin companys allí.

P- Perquè, ja sé que és molt nou aquí, però tu veus que entre els de la mateixa comunitat, per exemple entre els marroquins, s'ajuden entre ells, s'informen i es donen indicacions, o...?

R- Sí. Entre ells sí.

P- No, perquè com que dius que els nouvinguts no tenen tendència a anar al Centre Obert...

R- Els hi costa, fins que no fan un grup d'amics d'aquí, o que troben companys, van amb ells, perquè parlen la seva llengua.

P- I tu com ho veuries això, com una mena de Centre Obert més ampliat, o veuries un altre tipus de lloc, o com la biblioteca...

R- Una possibilitat, o a la biblioteca, per exemple, però amb alguna indicació... Afavorir-los, perquè clar, si els hi diem ves a la biblioteca però no troben allà cap ajut i tot són llibres que no coneixen, pues potser se'n cansaran.

P- Com ho veuries tu. Perquè m'interessaria veure les necessitats no cobertes que tu vegis, i si tens alguna idea o algun projecte que tingueu en ment...

R- La idea aquesta de utilitzar els patis d'esbarjo, poder tindre algunes persones... Perquè clar, els mestres ja han acabat el seu horari laboral, però poder dir "pues a partir de les 5 farem activitats esportives i us acollirem", pues seria important, obrir al barri i als alumnes... Faran esport, faran activitats i això sí que seria interessant. No

cal que siguin moltes hores... Però han d'estar vigilats, ha d'estar controlat. Perquè clar, deixar la porta oberta sense ningú, pues això evidentment és un descontrol. I després la responsabilitat, no? Perquè a mi em consta que els caps de setmana salten la valla per jugar. I si passés alguna cosa, qui n'és el responsable?

P- Hi ha altres equipament esportius al barri?

R- No.

P- O sigui que d'alguna manera, si un programa cobrís l'ús dels equipaments de l'escola en altres horaris o els caps de setmana, facilitaria l'esport i facilitaria...

R- Aquí venen els dissabtes a fer futbol sala els adults, però controlats. Tenen la clau, hi ha un responsable, obren, tanquen i se'n van, cap problema. Tenen el vist i plau del Consell Escolar, esta regulat. Però la resta no es pot deixar la porta oberta, a pesar de que... És que els han vist, la policia local els hi diu. Es per aquest motiu.

P- Però si es muntés un programa bé, amb permisos, amb control, la escola està oberta, és una opinió generalitzada.

R- Sí. Sí.

P- I hi ha alguna altra necessitat no coberta? Alguna idea...

R- Si es promoguéssim l'assistència social de cara a les famílies, pues augmentaria la participació. Tot i que participen, si no és pel problema de la llengua. Amb la llengua.... Si fem alguna entrevista o alguna xerrada o alguna reunió de pares, hem de tenir una persona que ha de fer la traducció al col·lectiu al moment, no? Perquè clar, no se'n enteren, no? El problema és la llengua, que no l'entenen. Si es fes algunes classes aquí, a la barriada o no molt lluny, en hores que poguessin assistir los pares, podrien aquesta gent defendre's i col·laborarien més. Perquè de fet tenen facilitat, però no saben parlar. Perquè aquí quan els demanes alguna cosa l'interlocutor és el fill, perquè la mare no en sap de parlar i el pare no ve, ni apareix, perquè treballa tot el dia o... Les famílies haurien de trobar la manera de fer... S'haurien de fer tallers de llengua o...

P- I això on ho veuries situat, tu?

R- Home, aquí hi ha l'escola d'adults, esta aquí mateix, a la pça St Joan.

P- A l'escola d'adults veuries tallers d'espanyol per a mares...

R- De català.

P- I el àrab per a fills on el veuries?

R- Jo no sé si ells tenen algun lloc o algun centre. Se que hi havia una mesquita, però ara exactament no sé com esta la situació aquesta.

P- I de cara a una intervenció, quins objectius....?

R- Home, Tant de bo que poguessen canviar lo barri. I la intervenció urbanística és molt important, eh. Perquè tal com estan les cases... Pensa que aquí, a Educació Física es obligatori la dutxa. Perquè? Perque a casa no... Ves a saber com esta la situació d'aigua corrent, o dels lavabos o de dutxes... I llavors vem decidir que a partir de quart se dutxen aquí, als vestuaris, i amb això cobrim la higiene, perquè a partir de quart ja poden començar a fer males olors. I això ja fa dos anys que ho fem.

P- I si hi hagués una intervenció integral tu veuries que...

R- Que es vigilessin les condicions dels pisos i vivendes, alguna inspecció. Perquè de fora es veu com estan. La situació higiènica i de tot. No hi ha condicions. Per exemple, quan se'ls dona la cel·lula d'habitabilitat en cases que estan abandonades i s'empadronen, l'Ajuntament sap si hi ha condicions o no. Clar, és que és molt fàcil de dir "on viu vosté? Ells saben si allò està en bones condicions o si esta abandonat i s'hi ha colocat. Clar, amb aquesta premisa de que val molt poquet llogar les cases... Saber la situació higiènica, si hi ha llum, si hi ha calefacció o tenen alguna estufeta, les condicions mínimes que es demanen. Perquè és que la barriada esta deixada, molt deixada. Això és trist, perquè estos barris abans estaven habitats i arreglats, estaven nets i la gent anava endavant. Parlem de la neteja, això és important. Clar, és que diuen "aquí una màquina no pot passar com passa al carrer Major, perquè..." Ja ho sabem que aquí una màquina automàtica no pot passar... estos barris estan deixats perquè és una cadena. Si no passa ningú a agranar i no passa ningú a mirar...

Mira aquest carrer, i això que en aquest carrer hi ha moltes entitats oficials i passa la màquina i és elèctrica i preciosa, però falta la persona que vagi a les voreres i netegi.

P- Tu com te la imagines la intervenció?

R- Si la qüestió... Només que es rentés la cara de les vivendes... Rentar la cara vol dir netejar façanes, pintem façanes, veiem lo que passa amb els desaignes i amb los cables... Que la cara ja es vejes diferent. Despues dona subvencions o dona algun favor per als interiors, vigila com esta l'habitabilitat d'aquesta casa, que no hi hagi algun incendi... Alguna vegada ja ha passat, eh, en algun pis d'aquest que han fet foc en un braser o el que sigui i s'ha calat foc. Aquí és tot qüestió d'imatge externa. Si es pintessin les façanes ells mateixos ja veurien que han de fer algo, perquè ja canvia, canvia la visió.

P- O sigui, creus que a ells això els estimularia a fer més. I a l'escola, si això es canviés, creus que això podria repercutir en un canvi de la població?

R- Sí. Perquè la gent si el barri antic estés en condicions tornaria a viure aquí, perquè és cèntric, esta al centre de Tortosa, i ara s'ha despoblat, perquè la gent normal, diguessem, són els que se'n van a viure al extraradio, s'han desplaçat, i el centro esta buit, i ens ve la gent que no pot tindre la mínima adquisició, i això és el que està passant. I això s'ha accelerat fa qüestió d'un parell d'anys, eh, tres o quatre anys, no fa més, eh.

P- Però a veure... Una cosa és que en 4 anys hagi arribat gent de fora, però el procés de marxar gent d'aquí?

R- Potser seria una mica més, posa 8, 9.

P- I era perquè estava deixat?

R- Sí.

P- O sigui que una intervenció podria facilitar una recuperació de la població?

R- Jo diria que sí. Facilitant sempre a aquesta gent que es pogués arreglar-se la casa, per exemple amb els impostos, per arreglar façanes o per... I que veiessin que estés net... L'aspecte extern hi fa molt.

P- I no veuries cap problema... Per exemple, el fet de que en aquesta escola un percentatge important siguin gitanos, i la quarta part immigrants, de cara a la població... Ho dic perquè... No sempre passa així, però hi ha llocs on sí passa que el fet de que hi hagi immigrants és signe de problemes i la gent procura els seus fills no dur-los en aquella escola...

R- Sí. Pot passar això. N'estic convençut, només que veiguen a les mares esperant els seus fills.

P- Però de vegades és per opinions i de vegades és perquè pensen que els seus fills estan perdent qualitat.

R- No. Això sí que no.

P- Quines accions creus tu que s'haurien de fer com per a que la qualitat estés assegurada. Ja m'has dit obrir l'escola, activitats esportives, mares aprenent català, materials... Si hi ha alguna altra cosa que tu creus, com per a que hi hagués realment una bona integració ciutadana...

R- Home, si tot això que t'he dit es fes, ja guanyaríem, eh. I la gent ho veurien. Home si això... Ho diem ràpid, però és costós, eh. En altres llocs que ho han fet els ha costat per aconseguir-ho. A Tarragona mateix, el barri antic és fantàstic, l'han recuperat i està net i hi ha botigues... No ho sé, no tinc més idees.

Entrevista amb Federico Diego, cap dels serveis territorials de Justícia a les Terres del Ebre. Coneixedor del Tema Infància i adolescència perquè va ser el primer delegat d'assistència al menor de les terres de l'Ebre.

P- (...)

R- (...) contra la violència que se diuen Daphne, Dhapne 2000-2003, que és un programa d'acció comunitària (l'Urban són fons estructurals, lo Dhapné són FSE) que vol organitzar mesures preventives per a lluitar contra la violència tant dels infants com de les dones i que publica este treball al final de tots los Dhapnes, que es diu La seguretat a les ciutats i a l'escola. Es a dir, les Secucities són la percepció de la seguretat i la implicació de l'escola. Quines són les ciutats que tenen una percepció de seguretat més alta? I quins barris d'estes ciutats tenen també unes escoles amb una puntuació més alta? Això és de esta setmana, és un informe, que igual que naltros suspenem en este informe de l'OCDE que se diu l'informe Pisa, lo que trau més bona nota en los països europeus és Finlàndia. Però dóna la casualitat que aquí explica la implicació que tenen les escoles en los programes educatius, i que aquí explica 8 experiències de com evitar la violència en los barris, unes experiències franceses a Bolònia, a Bèlgica, a París, a Lubbeck, a Alemania... I esta és la experiència de preservar la Pau de Helsinki, a Finlàndia. Aquí en los problemes acadèmicos en principi lo tutor s'encarrega de tal, tal, tal i qui són les tres parts que treballen quan hi ha un conflicte? Pues per una part el professor, per una altra part el personal no directament docent (el trabajador social, el médico o la infermera) un grupo elegido por sus compañeros, el alumno elegido por sus compañeros, que és una mica lo mediador escolar, que és lo que se encarga de tratar los conflictos i allavors el tutor, però con la colaboración de les famílies. (...) Llavors, lo que ells programen és una política d'infància i de família de la ciutat d'Helsinki. La experiència

nostra dels Urbans, que són grans projectes econòmicament –los Dhapne són petits projectes, en los que aquí participa també, per exemple l'Ajuntament de València en un petit projecte de crear un clima de diàleg a les escoles i tal i qual... és un programa contra les violències per a canviar lo concepte de la seguretat.

És a dir, hi ha una seguretat objectiva –lo numero de delictes, lo número de robatoris, lo numero de denúncies- no tots els delictes que es produeixen se denuncien, hi ha sempre unes xifres en negre... Però després hi ha una percepció subjectiva de esta seguretat o de esta inseguretat. Esta percepció se treballa en l'escola en los conflictes que hi ha en el barri, com se treballa al ajuntament, és a dir, en els llocs i els espais on se poden resoldre los conflictes d'una altra manera. De totes estes experiències que conec més directament, com de les Horizon... No Horizon (que són projectes per a discapacitats d'abans de los Daphne), Urban, com de les experiències de estos Dhapne contra la violència, jo extrac dos o tres consideracions que crec que poden ser importants per a pensar este pla de treball al barri. Lo primer és que hi haga una programació d'acció intensiva i continuada en un barri, pensant molt bé no només en lo projecte sinó en com incloure o incardinar este barri en la resta de la ciutat. És a dir, que lo barri és una part de la ciutat i per lo tant, també hi ha que tindre en compte lo resto de la ciutat. Este seria per a mi un element important, lo primer.

P- Et referiries a donar-li elements de centralitat al barri o...?

R- Lo barri és una part de la ciutat de Tortosa, i ciutat que al mateix temps és la capital de una comarca que a la vegada és la capital d'un territori lligada estretament a altres capitals comarcals i vertebrada per uns mitjans de comunicació. És a dir, contextualitzar el barri. (...)

Allavors quina és la conclusió de los Horizon (per a discapacitats), Daphne, i dins de los Daphne, Youth Star(per a treball) i que van quedar inclosos en la iniciativa Equal, que és més recient... Esta a mig camí, lo més gran és Urban, lo mitjà en actuació és Equal, i lo petit és Daphne. Són iniciatives que presupostariament la que més influència té sobre los barris en què s'actúa és Urban i de la que se poden extraure algunes conclusions o algunes recomanacions. Jo penso que la primera és que és molt difícil anar contra la llei del mercat i si a una zona no se li fa vivenda accesible econòmicament i urbanísticament, la gent se'n va. Lluitar contra esta llei natural suposa usar tot tipus de mecanismes. El primer mecanisme és inversió pública, el segon és inversió privada i el tercer inversió mixta. En este barri serà una inversió pública la que acaba de fer la Generalitat al Palau Abaria, la que fa a la Catedral o a la biblioteca o al Rastre, a la Delegació d'Ensenyament. És una inversió privada lo

Col·legi d'Advocats que se te de fer o la que facin els propietaris a la seva vivenda. Llavors, seria una inversió mixta aquella que fessin los privats en ajuda dels públics, los consorcis, entitats com podria ser l'Institut per a la Vivenda que es lo que gestiona tot lo tema d'infraestructures, este institut municipal. O este tipo de figures entremetges que poden actuar en les lleis del mercat encara que majoritàriament siguin patrocinats per la entitat, per l'Administració pública, se tracta de que aquells habitants o propietaris d'immobles del barri puguen ells amb ajuda pública, cofinanciada segons los projectes amb uns màxims i uns mínims, donar ajudes per a que rehabilitin la seua façana, o part del seu interior, o... Amb unes contraprestacions. Però que és per una part la imatge i per una altra los habitatges. Això poden ser inversions privades, però subvencionades i incentivades per a que se posen a treballar els privats. Un altre cosa són les inversions públiques, si s'aixeca una escala o un carrer i la tercera són estes mixtes, esta habilitació d'espais que acabaran sent de lloguer, però que la inversió la farà l'Ajuntament per a posar-la a uns preus de lloguer diriem del mercat, però que no la farà un constructor individual perquè no li interessarà o perquè no podrà accedir amb les màquines, o perquè serà molt costós este accés amb les màquines. Llavors, hi ha una necessitat de crear vivendes, de donar facilitats per a que los privats se les millorin i que això és una política que ja tenia l'Ajuntament però que s'ha de reforçar especialment en això. Esta part és la construcció i rehabilitació d'edificis, que a nivell d'inversions són les majoritàries. Però la segona part és que si estes inversions no van lligades a un plantejament global... Plantejament global vol dir que se dóna participació activa, consultiva o participació en la gestió. A quines persones o a quines entitats? Hi ha una part que és bàsica, en estos Daphne per exemple, és la part de l'educació, de l'escola, de la part acadèmica, però esta participació de l'escola no va deslligada del treball. Llavors les dos entitats del barri que es dediquen en això són la escola de La Merced i la Escola-taller de St Joan. Per lo tant estes entitats tenen que estar en la primera línia juntament amb les activitats de lleure que poden aprofitar les instal·lacions de l'escola i les del antic Casal que és l'escola d'oficis esta de St Joan, però que tenen que crear o recrear espais de lleure o espais de convivència complementaris o alternatius al propi carrer. És a dir, que si una institució com és l'escola o el taller on l'aprenent te les primeres pràctiques no disposen de uns centres o llocs de interacció i enriquiment entre lo que és la vivenda particular que te uns preus de lloguer i de inhabilitat que ja hem vist al principi que hi ha que modificar, si es fan inversions públiques per estes escoles o centres, al mig hi ha que pensar una o varies institucions que poden estar dutes o gestionades també per la iniciativa pública, podria ser el centre obert St Francesc o la Creu Roja, o gestionades també per privats, o a mitges, i que en qualsevol la part intermitja entre el

que és l'espai públic, i el privat hi ha una tercera part que és la d'ONGs, entitats esportives o associatives que te que tindre un paper i un guió per a treballar en això.

És a dir, que si el projecte, que majoritàriament seria d'inversió en cases o domicilis, que seria l'aspecte A, no es posa en relació amb l'aspecte B, que és escola-treball, però estos dos tenen un lloc d'intersecció en el que entren les associacions, l'esport, la cultura i l'oci, que és la C. Si lo projecte no contempla los tres elements estos dins d'un programa o un pla director d'actuació i de participació d'individuos, és a dir habitants o ciutadans, que poden ser AAVV, regidors, etc, però que també té que hi haure un protagonista clar, que és l'Ajuntament que lidera este projecte, i que te que definir i quantificar actuacions en los àmbits que li són específics, la vivenda, espai públic, los carrers, l'enllumenat, però tenint en compte les altres institucions, particularment les de tipus formatiu o laboral i en això hi ha que atendre tot el ventall de dispositius o serveis que te un barri dins de una ciutat. És a dir, per exemple, en este barri hi ha pensay què es farà amb los enens de 6 mesos quan les mares tinguen que anar a buscar feina o a treballar? Si no se resol este tema de l'escola-Bressol, pues el tema este es coixo. I què se fa amb los vells? Este senyor que és dependent i que esta demenciat però que encara esta esperant una plaça per anar a una residència i que té que estar aquí... és accessible el carrer per anar-lo a buscar per anar al centre de dia i passar amb los altres avis?

Un Pla te que respondre a les institucions dis-li assistencials, socials, que son inversions en infraestructures de la part B, que després hi haurà que prioritzar, però que mesuren quines actuacions, des de l'escola maternal hasta l'atenció domiciliària de les persones grans. I són estes dos les que, unes més que les altres, estaran al barri i seràn l'objecte de les persones a atendre. Les millores que se fassen en la part A, que es facin en la part B que són equipaments de tipo social, laboral i educatiu, esportiu. Hi ha una part C que són la inteconexió entre uns i altres que sense les associacions, les ONGs sense la interconexió preestablerta per la entitat lider del projecte... De quines condicions, de quins comités, per mig de quins organismes se consegueixen los objectius que se preveu, se pot trobar que el segon any lo projecte no hagi començat i que se tingui que tornar diners perquè no ha estat ben fet el projecte. No serà el primer ni l'ultim Urban que... Llavors, com no es algo totalment nou lo que se pretén, un bon projecte costa tan com una bona realització. Que no s'hagi presentat en una primera convocatòria a mi me sembla menos greu que ara no se pensen tots los detalls. I que per a pensar estos detalls hi ha que vore quin és l'objectiu, qui seria lo que ho faria, qui ho lideraria, qui ho construirà, i, la tercera part, qui ho gestionarà, qui ho mantindrà despues. No és tan fàcil, o tan difícil, com fer un

gran parc, sinó depues dir qui podarà els arbres quan vingui la tardor, qui traurà la fulla i qui farà el manteniment. Per tant, los quatre anys del projecte tenen que ser laboratoris de les bones pràctiques que hi ha hagut per a que la gestió del mateix surtigue profitosa i no se quede ni massa gran per haver aspirat a fer algo desmesurat, ni massa menut perquè no mereix la pena una actuació global. Aquesta actuació global suposa, primer que tot, que se relacione amb tot el que ja s'esta fent, però que tingue clar i defininixca clarament què serà nou i per a qui ho farà i després, qui ho pot aprofitar i com ho pot finançar.

Jo penso que hi ha idees que es poden pensar. Un és coordinar este barri si s'organitza un centre entre els nouvinguts i els que estan, si no se planifica bé, planificar be vol dir com se mantindrà, vol dir pagaràn una taxa per les vivendes? Esta taxa servirà per a amortitzar la inversió, o si no es compta en amortitzar la inversió, en el seu manteniment? Quin tipus de facilitat tendrà lo ciutadà que vullga arreglar la façana de la seua vivenda? Quina relació se creara entre el que ha arreglat la seva façana i el del costat que ni la ha tocat i pareix que una casa li caigui al damunt de l'altra?... Jo crec que los espais d'interacció a partir de dos elements que són lo que són serveis socials, com a serveis universals... Jo sóc usuari de serveis socials? Clar, tinc un fill petit i a veure qui em fa a mi el canguro, hi ha una bossa de...? Jo sóc un jove que vull una vivenda barata amb un credit que... Quí em facilita a mi...? Pot ser serveis socials o pot ser serveis educatius. Qualsevol de los programes estos, de les ciutats segures o de les ciutats educatives o habitables, fa que hi hagi un projecte de ciutat o de barri, d'intervenció familiar o personal, que tot lo que són serveis a la persona, los que tenen com a destinataris a ciutadans de totes les edats, dels zero als noranta anys, no només li donen una pàtina i un barnis al projecte dels machihembrats i dels tobots, sinó que estiguen en lo projecte que allò allà se farà perquè se relacionaràn d'una forma millor del que ara fan els que ara viuen dins de la casa, que van a la mateixa escola, o aquells que no van a la mateixa escola i van a l'escola a una altra part de la ciutat, perquè estem parlant d'una ciutat. Per tant, jo crec que les actuacions individuals d'equipaments i de vivendes van lligades a una direcció estratègica de ciutat habitable o de barri habitable que protagonitzen los mateixos habitants i que gestiona o lidera el municipi. Ja sigui la empresa municipal de la vivenda o el departament de Benestar o el d'educació, si no es té el plantejament d'una integralitat de resposta i que això se plasma en un comité de seguiment on estiguin representades totes les parts i alguns mecanismes d'avaluació.

P- (...) Com expert, tu ens podries orientar de com seria una bona pràctica en aquest cas.

R- Una bona pràctica seria que los objectius en vivendes, equipament i serveis a la persona se poguessen, després de definir-los clarament, consensuar. És a dir, trobar el major consens. Objectius no coneguts i no consensuats, mai poden ser executats. Una vegada explicitats clarament, que se temporalitzen amb realisme los mitjans que se te de posar en marxa per a aconseguir-los. I que amb estos mitjans se preestableixquin uns mitjans d'avaluació. I que estos objeius es passin primer per la opinió dels professionals i després per la opinió dels que hi viuen. És a dir, que hi ha un aspecte d'enquesta d'opinió o de conèixer el parer de la gent, com a una auditoria permanent... És a dir, que hi ha una auditoria interna que són els propis tècnics, i l'altre dels propis ciutadans que diuen "escolta, este carrer o esta costa..." Te que saber el que ho esta fent si esta aconseguint l'objectiu. I a qui va destinat, te de saber si allò que li estan destinant és del seu gust o si és una cosa de gabinet, de despatx, d'uns quants il·luminats amb tota la bona voluntat del món, però que no.

P- S'esta entrevistant a tothom per...

R- Per a crear consens.

P- Per a crear consens i per a recollir tots els punts de vista, que de vegades no són coincidents. S'haurà de recollir tots els punts de vista, recollir els d'acord i negociar els de desacord, perquè la visió... Per exemple, la percepció de la seguretat, això que deies tu de la seguretat subjectiva, pues es fatal, i a lo millor no respon a la realitat, a lo millor sí...

R- No respon a la realitat objectiva, al número de denúncies que hi ha, perquè la gent no ho denuncia. Hi ha que treballar-ho. Hi ha que treballar el tema de la seguretat, hi ha que treballar el tema de la salubritat, de la educativitat... Què vol dir, que jo el fet de viure aquí m'aporta, m'enriqueix, és espai per algun aprenentatge? I... Jo sóc un ésser en educació tota la vida. L'educació permanent no és algo nou. D'això ja n'estem convençuts. L'habitabilitat no és només una qüestió de salubritat, no és només una qüestió demogràfica d'envelliment de la població, que són les característiques comuns dels censos i dels padrons, sinó que té que ser un barri educatiu i un barri amable o habitable o de prestacions universalistes. Es a dir, "es que en este barri només viuen los nouvinguts, llavors, les prestacions socials només són per a nouvinguts"... Home, a lo millor és més fàcil conseguir una plaça de guarderia si ets un nouvingut que si ets un ciutadà, a lo millor té més accés a una

ajuda de tipus de vivenda un ciutadà que es nouvingut i no la té un altre habitant. Potser si hi ha una actuació de que necessita un traductor en un pleit judicial li otorguen antes l'ajuda o l'advocat d'ofici al que es nouvingut...

P- Això passa realment, tu que ets de Justícia?

R- Claro que passa.

P- Es que en altres llocs també passa i la percepció dels veïns és d'aquestes desigualtats, per exemple, "a mi em demanen la llicència d'obres i als altres no els la demanen, no s'atreveixen ni a entrar", això és el que diuen els veïns.

R- En resumen, totes estes dissonàncies, totes estes desigualtats, totes estes injustícies, jo crec que deuen de ser, com ara recolliu, conegudes, explicitades si vols en una anècdota, en un fet o en un cas concret, però després a lo llarg del projecte, deu de hi haure un equip tècnic o uns mitjans que això ho corregisquen de esta forma, d'acord amb les lleis, d'acord amb les càrregues de pes de les vigues i d'acord amb lo canvi de esta percepció subjectiva de l'agreuja respecte de l'agreuja. Una certa pacificació o educació que canviï aquesta inseguretat subjectiva en més seguretat. És de dir, "mos ho fan tot", a dir "naltres podem fer-ho" Això com se fa? Se pot fer creant un comitè tècnic al costat d'un comitè ciutadà. Això significarà que hi ha de dotar al projecte d'una forma de pensar en la que lo líder no és lo unic que decideix, sinó que és lo que busca les majors complicitats, clarificant bé los objectius, però demanant lo parer, de forma preestablerta, però continuament perquè estant representats totes les entitats que hi treballen, les que hi treballaràn per a que això sigui sostenible el dia de demà... Les cases són sostenibles perquè les sostindrà cadascú, però los equipaments...? L'Ajuntament pot assumir tota esta inversió que ara li suposarà el 50% però després li suposarà el 100% del manteniment, o és que pot l'associació de persones grans al menos assumir lo manteniment d'aquell equipament que ara és de la Caixa, o és que pot assumir l'Església el manteniment una vegada feta la restauració de la Catedral? Pues és això el que havia pensat. No tinc res més.

P- I a un nivell més concret... Per exemple, des del punt de vista d'aquesta percepció subjectiva de la inseguretat... Hi ha dos aspectes, un és aquesta percepció subjectiva, i si tens dades al respecte o el coneixement que tens, doncs la comparació entre la realitat i la percepció de la inseguretat al barri.

R- Jo sé que existeix aquesta dissonància entre la percepció dels que hi viuen respecte a la estigmatització i els tòpics dels que són fora, però que no... La forma de canviar això altre vegada va contra la inèrcia de les lleis estes del mercat i contra la inèrcia esta de dir com se pot fer respirable un lloc que és estret, humit... Llavors hi ha una part de inversió pública i de conservació i manteniment que te de ser privada. I en la percepció esta... Trobar un Logo, un tipo, un anunci, una propaganda... A Toledo, per exemple és "a plena luz". Una com esta. Pues be, a partir de "Toledo a plena luz", que era una campanya de rehabilitació, trobar los Logos o trobar la cartelleria, i despues conseguir que lo manteniment del futur sigui pensat en lo turisme. Es necessari una inversió en unes pràctiques de turisme... Ja hi ha una Escola de Turisme, ja hi ha una extensió universitària. Com se vincularà l'oferta de futur? S'ha de vincular trobant alumnes en pràctiques de turisme, alumnes en pràctiques d'educació de... No només per a que els alumnes facin pràctiques sinó per a que l'enriquiment, la ventilació, lo pas de gent...Hi ha un mínim que sempre serà límit d'habitants hi que s'ha de mantindre en les millors condicions i que serà gent gran o gent nouvinguda, però hi ha que facilitar que les rutes, l'accessibilitat diurna i nocturna, perquè la percepció de la inseguretat se dóna per les nits, se dóna quan se buiden los cascós antics i no hi ha ningú i fa temor i llavors creix aquesta inseguretat subjectiva. Se pot lluitar contra esta tendència? Sí, perquè ja ho han fet en altres llocs. Com se pot fer de forma millor? Pues no repetint només les inversions en un aspecte merament mecànic, d'inversió en hormigó o immobiliària i crean una autogestió de les instal·lacions i del projecte. Per exemple, un grup de persones sense sostre dins d'un projecte rehabiliten una sèrie de vivendes de propietat municipal que despues elles siguin los primers llogaters de estes vivendes i que durant dos anys ells se dediquen a treballar per a este projecte i se fan la seva propia vivenda i despues se canvia per un lloguer de deu anys o per un lloguer de vint anys. I es una feina retribuïda i que la finança la mateixa entitat bancària que serà la propietària juntament amb el municipi per los pròxims cinquanta anys. És a dir, que los primers 25 anys ells tindran un lloguer més barato en lloc d'una hipoteca. Bueno, esta és una formula, però que poden hi haure moltes fórmules, però que estan inventades i que han funcionat. Estes actuacions que els propis usuaris reben, per viure al barri, una especial protecció, per exemple, en los punts per a poder facilitar lo trasllat, o una persona que ajudi al avi per a poder arribar al cotxe que no pot entrar hasta allí, potser seguiràn mantenint la seva vivenda allí. Si no esta especialment protegits, no només amb un bon cartell i un bon reclam per acabar amb los tòpics, sinó amb una bona puntuació per a que tingui possibilitat de la guarderia o l'escola, tingui possibilitat d'anar allí... Igual que hi ha un sistema de beques per arreglar la façana, que són subvencions

públiques, té que haber un sistema de beques i este sistema probar-lo durant estos dos o quatre anys i mantindre'l si dóna bon resultat o traure'l si no dóna bon resultat.

P- És una òptica molt interessant.

(Al oferir un fulletó) Això es un tipus d'experiència més sobre integració de persones sense allotjament o de persones excloses, que no te arrelament al nostre país, però que si que te arrelament en altres països, i que ha participat en Horizons i Equals i programes d'aquests de tipo social, i que no podem perdre l'ocasió d'aprofitar. Tant fundacions, associacions sense ànim de lucre que ja estan aquí arrelades, com convidar a les millors pràctiques, com convidariem als millors arquitectes, per a que vinguin a dissenyar, no només los directores de serveis una mica agosarats que fan estes afirmacions, sinó altres. Dir "vinguen vostés, d'acord amb la rehabilitació d'estes vivendes pels propis usuaris, unes vivendes deteriorades, quin contracte per deu anys han fet, despues d'haber-hi treballat? Perquè un projecte com aquest dóna per a provar o per a fer diverses actuacions que se poden yuxtaposar. Si només estan juxtaposades jo crec que se quedarà a la meitat. Si estan interconnectades, pues estara fet més a mida. Perquè algu te que pensar en un microprojecte d'un carrer o d'un centre de lleure, o de cap de setmana los vells o de les entitats que estan o que poden vindre fer una actuació concreta, que evidenment tindrà de ser sustentada despues de la injecció inicial per un pla de manteniment que ho faci mantenible. I no se'm ocorre res més.

P- A nivell de grans línies a mi m'han dit que tu vas ser el primer delegat d'assistència al menor i que del tema de l'evolució del tema Infància i família n'ets un gran coneixedor. Llavors en la zona dels Casc Antic, i si pots comparar amb altres zones, quins són els aspectes que s'han de tenir molt en compte per que els resultats siguin aquests que dius

R- Jo penso que l'aspecte a tenir més en compte és encertar en quines actuacions se fan comptant amb los que hi viuen i pensant per a que hi visquen vint anys més. Això és indistintament de les polítiques d'infància, d'ensenyament o d'adolescència o de les polítiques d'habitabilitat. És més important que el que anem a fer ho pensem en els pròxims 10 anys, el 2014, encara que el projecte només duri 4 anys. Perquè? Perquè la percepció d'amabilitat d'un espaï, d'amabilitat d'un carrer o de l'animació, va lligat no només al que ara anem a fer, sinó als pròxims 10 o 20 anys. Lo projecte és un laboratori per a que arrelin aquí les bones pràctiques, les bones plantes. Quines

són estes? Seleccionem: les ajudes individuals a les persones per a que arreglin la seva casa, les ajudes a les entitats o la realització d'equipaments que estes persones usen i los mecanismes d'autocontrol de que això que estem fent funciona. Tenim que fer les enquestes periòdiques? No, o si.

P- Pel que m'han anat dient, al barri hi viu... Si tens un altre opinió aprofito per a contrastar, eh. Al barri hi viu el que queda dels antics, que fonamentalment són gent gran, o gent...

R- Nouvinguda.

P- Si, però o població d'aquí molt...

R- Gitanos.

P- Si. Però també m'han dit que hi ha gitanos que se'n van perquè n'han vingut d'aquests.

R- Gitanos mercheros. D'estos mixtos, ni païos ni gitanos autèntics. Gent de pas.

P- Sí. I per una altra banda semblaria que hi ha una comunitat marroquina més o menys establerta, alguns rumanesos...

R- Marroquins de varons, de homens.

P- Sí. Llavors, quan tu dius "fem que els que hi viuen hi visquin vint anys més"... Un dels primers conflictes que es percep és que els veïns antics que queden veuen els altres com una invasió. I veuen que el veí no pot ser una persona que et faci la vida impossible. Encara que sigui immigrant i se'l hagi d'ajudar molt, però no a que...

R- Que té més marge, te més ajuda, més...

P- aquesta percepció és forta. Potser no és la gent més progre, però també és la gent que els hi esta passant.

R- Marxaran, ho vendran, ho deixaran caure, ho abandonaran. No només és qüestió de l'ajuda per millorar la façana, també hi ha que afavorir i hi ha que socialitzar de

forma comuna en algunes coses que facin conjuntament. Hi ha que... Si el nouvingut no sap ni dir "bon dia" i al damunt no vol anar a classes de català o d'espanyol, lo programa que no hagi previst un sistema de formació i d'alfabetització de tots, serà molt difícil que a les festes del barri se'l faci participar o que el barri no sigui només un dormitori. Este programa te que anar avançant les estratègies d'una política de cupos, d'una política d'immigració nova. Som los més tolerants de tots, aquí no exigim res. Pues bueno, es tenen que exigir i els tenen que dir que aquí se diu "bon dia" quan se surt al matí, o que la gent se saluda, i que ni se maten los animals al carrer ni se fan les necessitats al carrer, i tot este tipo de coses suposa uns requeriments per als habitants, voluntaris o acompanyats, perquè per a obtenir aquest tipus d'ajuda fa falta un certificat de... Perquè ara li faran un curs a l'Iman de Fuengirola, despues de sortir de la presó i tot això? Home, pues millor oferir al principi algun tipus de cursos del que sigui, prèviament i no a posteriori.

P- I com ho faries? Perquè ja existeixen varios tallers o escoles de formació d'adults on em consta que van immigrants a aprendre català o castellà... El que no hi va, potser és perquè no li interessa... Com ho faries per...?

R- Jo vincularia el lloguer, los incentius a la formació. És a dir, aquell que més es forma, més incentius te. Aquell que més construeix, més té la ajuda, perquè és per metro construït. És a dir, hi ha que fer algun sistema, molt conductista, molt d'estímul-reposta de que aquell que més se forma, aquell que més vegades diu bon dia, més premi, més gratificació social te. I llavors se donen acreditacions als que participen en aquest programa i que no només és d'alfabetització sinó de socialització, amb lo qual se preestableix que lo dia del Ramadan ells conviden alguns dels veïns, i això se'ls diu "vostés tenen que convidar al menos a dos veïns, com ha anat això?". Un projecte que no compti amb dinamitzadors, amb educadors, amb intermediadors socials, no caminarà.

L'estereotip camina quan no hi ha elements raonables que controlen este estereotip, que llavors creix i es fa gran. I llavors "no són molinos, són gigantes" que andan pel carrer Montcada i per la plaça Mossén Sol. Com invertir això? Hi ha que fer percentatges. De estos deu milions d'euros, quin % serà per a la gestió del propi projecte? Si és més del 5% és una ruïna. Quin % va a inversió. Hi ha unes quotes, que els fons europeus exigeixen en cada projecte. És a dir i vosté quan dedicarà als educadors, als animadors, als formadors per a passar de l'educació formal, que és l'educació d'adults a l'educació informal? De la inhabilitat a l'habitabilitat, o com planificar esta interconnexió entre l'espai social i l'espai d'equipament? Serà oportú

obtenir una escola o una titulació d'estiu vinculada ja a una universitat existent o a una escola de turisme existent per a guies, per exemple, per acompanyar als visitants, o per acompanyar als nouvinguts, o per anunciar d'acord amb les ofertes de cap de setmana. I això a quin lloc se vincula? Es a dir, al parador la gent que venen si no tenen un projecte de guies... Això pot ser un microprojecte. O només pensem en el gran projecte de los metros quadrats de...

Com voldriem que fos Tortosa el 2014, com voldriem que fos aquest barri el 2014? Això exigeix que la consultoria sigui molt curosa a l'hora de fer somniar truites o no, de dir bueno, pues hi haurà molts més immigrants, hi haurà molta menos gent, hi ha algunes coses que són imparables, però les actuacions per a... La enfermetat esta declarada, però es pot retrassar o fer uns cuidados paliatius... Lo projecte és una intervenció massiva. És una qüestió de com lo que es real entra a dins. Que això és un element d'esta cultura, d'este canvi de que siguin subjectes passius merament a que ells participin, de coses que participen, poden responsabilitzar-se. De l'escola, del mòdul, d'arreglar-se la seva vivenda o del que sigui.

Entrevista amb Joan Caballol, president de l'Agrupació comercial Tortosa Centre.

(...)

R- El model de Tortosa pateix de... Te el defecte de no haver sigut capital de província en el seu moment i que des de llavors se'n a anat en picat per avall. En unes èpoques més ràpid i en altres més lentament, però... Et trobes amb un casc antic que tenia uns models molt interessants de convivència, com el que et comentaba fa un moment que era la integració de gent gitana, que a més eren valorats, ben valorats per la societat tortosina. L'any 92, quan llimpien Barcelona, la població creix amb l'arribada de gent inhòspita, molt diferenciada de la població gitana que formaba part de la societat tortosina. És una situació que han patit totes les ciutats de comarques i entre elles Tortosa, i a partir de llavors s'ha devaluat el (...) amb l'immigració, no perquè la majoria de gent no siguin unes excelents persones, la veritat és que sí. Però hem de reconèixer que això no s'ha mesurat. el Casc Antic era una zona que s'anava despoblant ja sobretot des dels anys 80, amb el creixement de les noves zones urbanes de Tortosa, i el problema era que era millor comprar un pis nou que arreglar la casa i això va fer que el casc antic s'anés buidant, buidant i que de fet estigui en la decrepitud està en aquest moment tot lo que és el Rastre, algun trocet de Remolins i una part molt important del barri de Sta Clara, los barris antics per excelència de la ciutat. I hem de reconèixer que aquí, com el gos vell i malalt li venen les puces, pues aquí la gent nouvinguda ha buscat les rendes més baixes que ha pogut per a poder subsistir, està clar, però en principi l'economia bàsica. Però el que s'ha esdevingut, i ara quasi, quasi és un guetho, i moltes vegades en condicions infrahumanes d'habitabilitat, amb cases que no tenen ni aigua corrent ni serveis i que estan habitades per unes quantes persones que potser no tenen una altra possibilitat, però costa d'entendre que una cosa així es pugui llogar. Però vamos, el Casc Antic com a tal, ha passat de ser primer un problema urbanístic a ser un problema social actualment, més pel tema de l'adaptació, no estrictament pel tema aquest de la delinqüència, no. I obviament és la part bruta de la ciutat, la més bruta de totes. És la part on hi ha el patrimoni i la més consentida de totes, està brut i si hi ha algun tirón o coses d'aquestes, pues és allà on n'hi ha. Això, almenys els que estem dintre l'àmbit turístic, és la queixa constant de la nostra associació.

Fent una referència ràpida, estem aquí, això és el carrer Cervantes. La pça del Àngel és esta placeta d'aquí... Tot això era la perifèria, no era el centre. Sí que és veritat que hi havia una antiga capella del S. XV, però al passar ja el pont de pedra. Lo pont de

pedra antic era el punt del nucli antic de la ciutat, casi el dibuixa. Enllaça amb les muralles del s XIV-XV i fins aquí que hi havia un bastió, el bastió dels pescadors, de St Pere. Es veu perfectament que això és tot el barri jueu. Tot això ja són fortalises del XVII. A part de l'estructura urbana, la part a recuperar és tota esta zona d'aquí. Per un tema de... la gent ha marxat. I un carrer en què tres botigues juntes tanquen és un carrer que esta mort "benvingut a Vietnam" com deia aquell, allò ja no ho aixecaràs. Allò d'aquí dos o quatre anys perdrà veïns i quan perdi veïns perdrà seguretat, es buidaran les cases i quedarà un veí de nou pisos, que es el que ha passat a la pça del Àngel, allà on vivia la meva mare hi havia nou pisos, primer van arribar els magatzems comercials, que van ocupar les primeres plantes i després tots els veïns van emigrar quan van anar tenint més possibilitats de marxar a pisos nous, a condicions més modernes, més habitables i sobretot, més lliures de problemes de permisos d'obres, que és lo que ha matat la reforma de Remolins i el Casc antic. I va haver molt de veí que es va... En el moment que volia reparar li van posar tantes dificultats, i n'hi posen inclús actualment, que... Vull dir que no hi ha hagut unes polítiques de dir " escolta volem que el format sigui aquest, i com que volem que sigui d'aquesta manera, t'ajudem amb subvencions o amb el Tortosa posa't guapa, o..." amb el que sigui, no? Campanyes que ajudin en això. Però jo diria que dins del que ha sigut la història del Cas Antic de Tortosa, ha sigut una caiguda en picat, però ara molt accentuada en els últims temps, molt.

P- Quan? Aquesta accentuació...

R- Home... Aquí es comença a parlar molt fort dels Casc Antic, inclús dins de l'àmbit polític, a partir del 94-95. El 99 va ser el tema estrella, però no s'ha fet res. Bueno sí, l'entrada de les delegacions en el moment de la queixa del tema de l'Ebre, que llavors amb la gran conflictivitat de la Vegueria de les terres de l'Ebre... Perquè el conflicte era posar-se d'acord amb Amposta, en el seu moment, lo gran detractor de la vegueria era, i és potser ara no tant, Roig, bàsicament per un tema de pèrdua de poder de la ciutat, respecte a la capital que era Tortosa en aquell moment. I en això s'ha de reconèixer que hi ha hagut molt poca pressió per alguns i molt poca per altres. És a dir, la pressió dels tortosins per la capital ha sigut poca, tot i que ho és. I la demostració comercial és brutal en aquest sentit, però ha costat aquesta mentalitat de aixecar el cap una mica i dir "Ei, que estem aquí" Perquè és lo que diem, anem de cap per avall des de fa un parell de segles ó un segle i mig.

P- Sí?

R- Sí. És contundent. Les bones famílies, econòmicament parlant, de Tortosa, van passar-les tan dures durant la guerra civil que d'aquí no n'han volgut saber res. Viuen a Barcelona, viuen a Madrid, tenen carrers sencers de Barcelona, carrers sencers de Madrid, però aquí, poc.

P- Les grans famílies...?

R- Els grans cognoms de Tortosa, n'hi ha uns quants. Hi ha molts de diners, però que no van invertir en la ciutat. I jo crec que Tortosa va ser la ciutat més destruïda de tota la guerra civil espanyola, una mica més que Guernika. Aquí van estar vuit mesos amb bombardejos diaris. El nivell de destrucció aquí va ser molt alt, i de pèrdues i de morts diguem-ne sobre les espatlles de Tortosa va ser molt elevat, ai això es nota. Hi ha molta gent que de la rehabilitació de la guerra, hi ha molta gent que als anys setanta s'acaba de pagar el pis, amb els crèdits de post-guerra i la cosa aquella. Poder aixecar el cap va costar molt, va costar molt. I hi ha eixos que es van perdre. Els 50 es va deixar de navegar pel riu, amb lo de la gran presa de Riba Roja, perquè era més barat comprar els llaguts i cremar-los i contractar els llaguters com a treballadors de la hidroelèctrica, i no fer així una resclosa que costava una fortuna. És una anècdota. I diria que com aquest exemple n'hi ha hagut uns quants importants, i la ciutat se'n ha ressentit i la gent no té l'optimisme que tenia en altres ciutats catalanes o d'altres llocs, de dir "vinga, anem a futurs..." La gent en general quan parles és bastant negativa, no és optimista ni esperançada de dir "anem millorant i fent passes endavant", no?

P- I tu això ho vincules amb la guerra civil...

R- Jo crec que hi ha hagut processos que han anat ajudant. La pèrdua de la guerra civil va ser un factor important, i després que hem anat quedat ofegats aquí, fora dels eixos de comunicacions, fora del... No ha sabut aprofitar les polaritzacions polítiques... Era una ciutat que era rellevant en la època de Paco el Chocolatero, de Franco, era una ciutat que tenia gent dels importants que van participar del governs de Franco i que haguessen pogut treure profit del tema. S'han perdut oportunitats, la capital, Tarragona, queda molt lluny, la gent se sent molt desconexa de Tarragona i aquesta vegueria hagués hagut de ser segurament molt abans, per a poguer guanyar una autoapreciació important. Potser la única cosa que ha recuperat una mica això han sigut les manifestacions i les mobilitzacions pel PHN, que és una potència

reconeguda pel mateix president Pujol en el sentit positiu de dir "això és l'autoestima important que li calia en aquest territori".

P- Li ha donat centralitat, no?

R- Sí. Jo crec que qui ha capitalitzat la base del moviment social és Tortosa, riu-te'n del Delta. El moviment social que hi ha hagut ha sigut molt potent, i gent de diversitat de pensaments polítics i d'estatus econòmics... Potser també perquè va arribar un moment que la gent se sentia tan malament que... Hi ha alguna gent molt ben preparada en aquest tema en el territori, i també la gent se va donar compte que perdia algo propi. I encara que Tortosa esta d'esquena al riu encara ara, hi ha hagut una mirada més important cap allà ara, i és la primera font que ens va distingir com a ciutat i que segurament hauria de ser un eix territorial més important del que es diu. Es una cosa que es diu, i que s'hauria de confirmar a través dels fets.

Ara, jo diria que de cara al Casc Antic, que és la identificació de Tortosa además, amb un patrimoni arquitectònic que tenim que és impressionant, és una cosa fora de sèrie. Turísticament ens diuen "vostés tenen un patrimoni que no se'l mereixen, i ho tenen abandonat tot, que no tenen cap interès en lo propi?" Preguntes així de britànics, espanyols... I és que dius "té raó". No hi ha una estratègia de mantenir la zona del patrimoni més neta, per exemple, o rehabilitar-lo, perquè tenint turisme és bàsic el tema de seguretat, el tema de neteja, és estratègic. Una cosa és tenir una cosa en runes perquè no tens diners per rehabilitar, d'acord, però la gent no toleren que estigui brut. Que estigui enrunat sí que ho toleren, que estigui brut, no. I aquesta és una part que en els últims temps a Tortosa s'ha posat la cosa més dura perquè hi ha hagut zones que s'han esponjat, és a dir, s'ha tombat. És un criteri erroni, al meu entendre, jo crec que al Casc Antic s'ha de tenir terror dels arquitectes d'obra nova, i que em perdonin. Precisament estem parlant d'arquitectes de rehabilitació, és a dir, copsar l'estil, i intentar invertir en este estil. Lo que no podem fer es mamotretos que trenquen o desdibuixen la pròpia imatge que volem transmetre de la ciutat. Si creiem que la època més important és renaixentista, pues intentem arreglar l'ambit renaixentista. Òbviament, si tenim unes quantes coses medievals, mantenim-les... Però ens costa molt la política d'aguantar una pedra encara que sigui amb un tros de ferro per detrás per dir "esta és la pedra original", una mica el que han fet els italians i els francesos, eh, que això ja està explotat. I això aquí no ho hem fet molt i pateixo, i de quina manera, perquè és la meva professió. I és una cosa que et sangra el cor quan veus les animalades que s'han arribat a fer, o el despreci pel patrimoni que s'ha tingut de vegades en esta ciutat. Aquí tenim unes quantes rutes marcades, sobretot a

la part antiga, però falta esta cosa de dir... Hi ha hagut una escola-taller que ha estat treballant lo menos quatre o cinc anys a les avançades de St Joan, pues ningú ha pensat que les avançades de St Joan poden ser recuperades per algo, per a fer algun event, per exemple per a fer congressos... Pues quan ho vas a dir et diuen "tu estàs boig". Hi ha generadors, està pavimentat, lo que passa és que no tenen pensat com utilitzar-ho, falten unes coses que s'han de sumar a dins de l'estructura. Vas a Andalusia i estan a les antípodes de nosaltres perquè allà, en general, el patrimoni té un ús molt més respectuós. Aquí, no, el renaixement i perquè nos fa valorar una mica i... Però falten estes flexibilitats, este poguer disposar del que tens i falta intentar fer passes fermes en rehabilitacions. I som molt bons per a paraitzar, però no per a dir com ho hem de fer i com ho hem de resoldre. I ha un problema gruixut en este moment i s'ha de fer urbanisme, però realment és el punt de parada de tot. Comercialment també, eh. No hi ha una visió clara de per on anem. I en el Casc Antic, seria hora de fer-ho, no sols els que ho han de fer directament, sinó que la gent se sentís una mica còmplice. Jo conec el cas de Girona, el cas de les juderies, que a Tortosa també es parla el tema juderies...

P- És que hi ha un barri jueu molt important, no?

R- Sí. I és que además, tot lo tema d'expulsió de los jueus venia d'aquí. I es podria utilitzar com lo del renaixement per rehabilitar coses particularment. Si es una gran festa, pues mira, un deu o 15% de lo de la festa destinar-lo per a rehabilitar un carrer del Casc Antic. Ens falta mantenir esta imatge, que quan ve qualsevol es sorprèn del que troba aquí. Però que ho tinguem com ho trobes a Tarragona o a Girona, ordenat, ben posat, amb materials originals, amb una certa vista de manteniment de les coses, per a que allò mantingui net, no? Un sistema política de neteja del Casc Antic de forma diferenciada... Hi ha moltes coses que aquí nos falta pensar perquè un dels grans elements és l'entrada de visitants a la ciutat per a reobrir de nou el comerç al Casc Antic.

P- O sigui, que una sortida seria potenciar tot el que és turisme...?

R- Home, aquí al Casc Antic, efectivament, turisme, segurament una part de tallers d'artesanía, i en això de la rehabilitació implicar a la gent del barri que estan actualment ... Per tant potser uns tutelatges tal com correspondria per a rehabilitar i obrir una porta per a la gent que hi vulgues entrar. Només hi ha un antiquari en tota la ciutat, me sembla, i llavors serien vuit o deu. Perquè hi ha gent que tenen cases al

Casc Antic que tenen mobiliaris deixats de la mà de Déu. Són elements que segur que hi hauria una formula per a fer això, el que passa és que cal una aposta molt decidida. El que passa és que s'ha de creure. Si la gent no s'ho creu, el problema que hi ha és el propi escepticisme tortosí, que és allò que n'hi ha 10 que tenen ganas de fer moltes coses i uns altres 10 que els posen tots els pals a les rodes que poden. I l'escepticisme este és el que machaca les iniciatives, que poden ser més encertades o menos, d'acord... Ara no és que pensi en aquest moment o en l'altre, però hi ha gent que ho ha fet i que li ha anat bé fer-ho. I el que et deia abans de Girona, és perquè penso que és un model de Casc Antic que ens hi poden reflexar bastant. És una cosa clau que si tens patrimoni que val la pena mantenir, mantenir-lo. Aquí hem estat 10 anys o 15 pegant-nos pel mercat del peix... Hem de triar quin patrimoni defensem més i quin menos. El dia que volguessem rehabilitar el mercat del peix ens costarà 2 milions d'euros, potser valdria més dedicar-los a una altra part el patrimoni que ens simbolitza més com a ciutat, perquè los 50, a lo millor sí, però podríem discutir-ne molt d'este tema. No som una potència econòmica i crec que és clau que hi hagi un projecte que es faci, i no et dic de rebutjar els altres, però sí que tinc molt clares les prioritats. Perquè ningú es molestaria si hi hagués una prioritat per mantenir el patrimoni renaixentista i adequar els carrers que permètinguen identificar-se amb aquestes línies i òbviament tot el que són polítiques de trànsit, circulacions, de com han de ser les rehabilitacions dels edificis, etc. I de neteja.

P- Pel que m'ha semblat entendre, has posat com a punts importants el marcar una línia clara i que la iniciativa privada vagi d'acord amb aquesta línia. I per una altra banda el turisme. Veus alguna altra línia a part d'aquestes? Per exemple. Ara s'està despoblant, veus algo en aquest sentit?

R- Jo crec que un altre tema important és el residencial. Hi ha hagut gent intel·ligent que ha comprat un edifici, una casa, per 1 milió de pessetes i se'n ha gastat 3 i per 4 ha tingut una vivenda. Jo no entenc perquè la gent per aquesta via privada no... De tota manera s'ha de dir que moltes vegades s'han posat una pila de dificultats per a aquesta via privada de rehabilitació. No hi ha, almenys públicament un codi de dir "escolti, això ha d'anar per aquesta línia i no en aquesta altre". Jo crec que això ajudaria a augmentar la iniciativa del més petit, o de la parella jove que vol anar a viure al Casc Antic. En aquest moment ho estem fent al revés, estem provocant noves zones zones urbanístiques a les afores de la ciutat, que te un efecte negatiu a nivell de rehabilitar a nivell d'habitabilitat el Casc Antic. Perquè el Casc Antic no pot ser només el lloc de les institucions públiques. La Generalitat, el nou govern i el antic

també, doncs van optar per apoiar totes les delegacions instal·lades al Casc Antic, molt be, perfecte, això li dona vitalitat. Però hi ha un problema de fons, que no pots tancar la ciutat a les 5 de la tarda, la part del Casc Antic. Lo únic que li dóna vida és que hi visqui gent i que es crei un cert comerç, uns certs serveis, unes certes presències al carrer, que es dinamitzés. És a dir, una aposta més ferma per un teixit comercial, que a part de la comercial, fa una funció social molt important, que és que els carrers no quedin abandonats, que els carrers tinguin vida, que estiguin cuidats i il·luminats amb prou llum durant prou temps, i sense pagar-ho del erari públic. I en canvi de l'altra manera el que fas és anar abandonant troços, i tros que abandones, tros que l'ocupa un altre tipus d'activitat, moltes vegades no relacionades amb el benestar de les persones sinó amb la drogadoicció, amb tràfics no agradables, i això encara deteriora més i fa que la gent tinguin més ganes de marxar si poden i això és el que ha passat amb bona part el Casc Antic. Los únics que queden són els que no han pogut marxar per economia, o alguns que es queden com els herois, però tots els que han pogut marxar, han marxat pitant així que han pogut a una bona vivenda amb més bones instal·lacions i amb un veí que no t'estigui tirant constantment alguna cosa a la teva teulada. I hi ha un problema afegit que seria la presència de 5000 persones immigrants que estan la majoria ubicades allà. I és que aquesta gent no s'integren, es tanca en guetho. Hi ha poblacions a Catalunya que no noten que hi hagin 5000 persones nouvingudes, perquè s'han barrejat en tota la població i això integra a la gent. Quan tens lo guetho de Varsovia d'aquí dins, pues estàs fent un caldo de cultiu molt perillós. I que les pròpies màfies entre immigrants realment funcionen, quotes entre uns i altres, tot això funciona.

P- Quotes? Et refereixes a...

R- Paguen canons.

P- Però màfia, màfia... Paguen canons els comerços?

R- No. Els comerços no. Paguen canons els que venen a gent de la seva pròpia nacionalitat, de protecció, digues-li els que vulgues. Esos lituans i així, sí. És una cosa dura. Los primers que venen són els que controlen. Ells tenen els pisos i els hi paguen un tant cada mes, viuen molt be. Jo si demà sortís amb un Mercedes per la porta, els d'hisenda vindrien detràs meu, però i el que no fa declaració d'hisenda? I el que no te ciutadania espanyola? Diuen "Home, és que el tractament de la immigració"... Jo és que no puc entendre que hi hagi ciutadans de primera, de segona

i de quarta. No. Tu ets de primera i tens drets i deures. I la falta de plantejaments clars ens porta a la situació de penúria en que estem ara, que si la realitat dels números que surten al col·legi d'economistes o als informes d'economia es fessin públics, la xenofòbia creixeria dos vegades més. I amb això de lo políticament correcte, el carrer està més tens. Tota la part del centre comercial hem tingut i tenim problemàtiques vives de... Pues de gent que no te cap altre feina que fer que estar pel carrer, i la primera cosa és que se creen situacions una mica complicades, la segona ha estat un increment dels robatoris important, i estadísticament parlant són coses que van sempre en la mateixa direcció.

P- En quina?

R- Immigrants.

P- Però immigrants en general, o...?

R- Hi ha certs col·lectius que tenen més facilitat per

P- Per exemple?

R- Hi ha hagut de tot, bandes de prostitutes albano-kosovars, intolerança a magribins... Hi ha hagut de tot, hi ha èpoques. Per això, tornant a l'organització comercial, les lleis vigents han facilitat que, encara ara, el comerciant immigrant no tingui ni un cartell posat a la botiga que obri, ni els mateixos requeriments... Els mateixos inspectors d'hisenda que venen al teu comerç, al del costat ni hi entre perquè és immigrant i paquistanès i tenen ordre de no visitar-lo.

P- I això perquè?

R- No et puc dir quina llei hi pugui haver que faci que uns siguin diferents dels altres, però no sé si es que no volen problemes i així se'ls eviten, però realment dóna la sensació de desigualtat i per part dels comerciants ho viuen molt malament això i genera molta tensió. Clar, tu estàs en un comerç i tens l'etiquetatge del producte no esta ben fet, o no esta en català i en castellà i et posen una multa. I moltes vegades el que esta al costat mateix.... I que tu tanques a les 8,30 per seguir les hores comercials i el del costat tanca si vol i si no, no tanca. Jo espero que la llei nova d'horaris comercials ajudi una mica en això, però quan parlem de metratges petits és

precisament el búnker on estan instal·lats aquestos, i que això i tot el que porta associat genera moltes tensions.

P- Parla'm una mica d'això. Genera tensions... amb els altres comerciants?

R- Clar. Crea tensions entre els comerciants que passen pel tubo en tot i ho tenen tot declarat, i la gent que no ho esta. Perquè a tu t'inspeccionen i al del costat no... Esta sensació de que quan tu estas donat d'alta no ets un summergit, passes per totes les inspeccions, passes per totes les restriccions que corresponguin, i en canvi qui no esta en la legalitat, no existeix. Dóna la sensació que es controla molt poc i de que potser políticament parlant no seria molt correcte, com si hi hagués la sensació de que com és un immigrant no... Jo crec que precisament se'ls ha de donar totes les oportunitats i se'ls ha d'exigir les obligacions com a tots, no? I estos criteris una mica estranys, que jo senzillament no els puc entendre, i algunes coses afegides d'un salt de costums molt important. Perquè la gent tenim una estructura social i una forma de pensar segurament molt marcada, una societat cristiana segurament molt marcada que s'ha anat lliberalitzant, laicitzant, però que els principis a nivell d'ordenació de coses, de respecte del proïsme, d'una línia... A una gent que ha de sobreviure, d'entrada, amb un canvi radical de costums. Jo la flexibilitat aquesta la trobo una parauleta bastant difícil de definir, i més encara en comarques, que la gent es preocupa més de tot això, i li preocupa de vegades no saber com entendre's. Em fa l'efecte que, encara que sigui tard, perquè és tard, sincerament, s'ha d'intentar millorar, perquè si no, hi ha el conflicte i el guetho. Al carrer hi ha conflicte, al centre comercial hem tingut casos de dependents perseguides per aquests que estan desocupats, hi ha hagut algun cas d'un repàs de dalt a baix, que això ja és delictes o ho hauria de ser... I no hi ha res pitjor que anar creant fames, veus, contraveus, perquè llavors qualsevol dia, qualsevol xispa que hi hagi, es cala foc a tot. I en aquest moment estem en aquest punt de risc, i això és real. I la prova la tens en que si apareix un cotxe de policia per la plaça del Àngel, es buida la plaça excepte de la gent que estan comprant, torna a marxar i es torna a omplir la plaça. I això fa molt mal efecte. Probablement és perquè hi ha gent que te por que li demanin la documentació perquè no la deu tenir. Hi ha una certa por en això, no? Però la efectivitat és important en el sentit que baixa una mica la pressió sobre els mateixos comerços i a la gent que li fa por de vegades veure tants homens junts. I hi ha moltes senyores que veuen això i giren cua. I això esta passant aquí. Ho podem veure o amagar-nos, però això és una realitat. I quan ho dius, encara que sigui amb molta suavitat, no et fan ni cas. Ni cas. I és una cosa que perjudica directament la línia de flotació del comerç i a qui perjudica

encara més directament és al prestigi de la pròpia gent nouvinguda. I això és una cara que a França no s'ha superat, i és un model que no interessa per a res que s'implanti aquí, de convivència o del que li vulguis dir. I potser hauriem d'anar cap a d'altres models que hi hagi més integració, per dir-ho aixís.

P- Com ara quins, per exemple.

R- Jo diria que potser alguns models de zones holandeses que no esta malament, tot i que són un dels països més racistes que hi ha actualment. Alemania també. Perquè tot el que és integració suposa l'augment dels punts extrems de que si blancs, negres... El Whait Power sempre sortirà sobretot en la gent de baixa cultura, que ha quedat a la banda baixa que és blanca i que no té estudis. Aquesta gent siran los nazis pròxims que vindran. Jo diria que hauriem d'anar a sistemes com el del Quebec que han aconseguit integrar molt més a la gent. Perquè crec que com a societat no han de caure simpàtics a ningú. I actualment aquí la política social que s'estableix és que haurien de caure simpàtics a tothom. A Alemania diuen "vosté ha d'aprendre alemany, espabilis" i pot tenir un professor i facilitats per a adaptar-se, que sàpiga com va la contractació d'habitatges, de tal i tal, i cotitzi, i s'ha acabat. Aquí no. Aquí primer li donem de tot i després preguntem si pensen treballar i si pensen fer alguna cosa. Això és la percepció que té la gent. Segur que no és així. Segur que hi ha gent que és una gran persona, però entremig no hem sabut distingir, i l'index de delinqüència, segons lo comisari de la Policia nacional, hi ha 5000 immigrants i hi ha el mateix index de delinqüència que si haguessin arribat 40.000 persones del estat espanyol. Jo crec que, com deia un estudi que no es va publicar massa perquè no quedava massa correcte, que la mentalitat amb que venen...

P- Quin estudi era?

R- Un estudi que va fer Càritas fa uns anys a Barcelona, i que venia a dir que la percepció religiosa pesa molt, sobretot en l'àmbit del Magrib, i que ens veuen com una societat dèbil i que per tant acabarien recuperant el que ja era d'ells, i això amb el 90% de convenciment. I la prova la tens que la senyora que va pel carrer amb el mocador al cap li diu a la senyora que va pel carrer "vosté acabarà portant el mocador al cap". (...) Crec que això situa els marcs d'actuació en alguns casos i segona, situa els límits en dir "escolta, si nosaltros erem catalanets hasta ahir, que acabarem sent?" La llengüa preocupa una mica, però no és tant per la llengüa, i la idiosincràsia de Catalunya... I tu quan vas a un lloc t'has d'adaptar a aquell lloc, si no, la cultura del

guetho, per més que vulguis acollir a qui sigui hi ha un sostre. Tu estas pensant que actuaràs en unes línies, en un sentit social, i hi ha coses que et desquaden. Jo crec que aquestes coses s'han de conèixer bé. La gent de l'Est tornen al seu país, és un promig que passa i esta passant a la resta d'Europa. Vec difícil que el Magrebí hi torni. Potser ara a l'islam li passa el que va passar a la Inquisició en el seu moment, que "si no ets al meu favor ets contra mi" i hi ha una part de la cultura islàmica que esta intentant buscar la confrontació entre dues societats. Hi ha un problema en aquest sentit que no sabem com afrontar-ho perquè neix de l'odi pur, i l'odi és impossible de superar. També s'ha de reconèixer que quan hi havia 100 musulmans aquí a Tortosa, el Ramadan i tot, et fa gràcia com ho celebren, i ara hi ha un problema que el d'aquí no sap què fer. La gent no esta acostumada a veure com integrar i que els carrils creats per a ajudar, els subsidis i totes aquestes coses estan dedicats absolutament per els nouvinguts. I per a posar un negoci te més bones condicions un de fora que un dels país. Hi ha hasta crèdits especials, que tu no hi tens dret.

(...)

P- Parla'm una mica de la situació del comerç, dels problemes, de la relació entre comerciants...

R- En la relació dels comerciants hi ha dos coses claus que en aquest moment no se saben del tot. Una és la mentalitat d'empresaris, que no existeix, i per això no generen la necessitat d'associació, en part. Tot i que aquí al centre, la zona entrepunts que deiem, hi ha una vocació molt clara de créixer cap al Casc Antic. Hi ha uns 170 associats de 300 i pico possibles. S'hauria de mirar els que no, potser són empreses de serveis, o... Una cosa és una empresa de serveis com nosaltres, que és turística, que estem molt implicats en l'associació per una vocació d'implicar-nos a les associacions de comerç que hi ha, i altres no tenen aquesta vocació: immobiliàries, banca, passen bastant. I és un dels temes que dificulten, que hi ha molts locals comercials aquí al centre ocupats per banca, l'àmbit immobiliari també ha crescut i és com una petita plaga, que van desplaçant a altres comerços. És un tema de quin tipus de prestació dona la botiga que esta al carrer, o el local comercial quin us te, perquè potser a les 3 de la tarda ja esta tancat i són zones que queden bastant mortes i perjudiquen a d'altres comerços. Una altra part dels que no estan associats podria excusar-se per aquí, i una altra part que pensa que és millor que paguin altres i anar a remolc. Com totes les coses que facin com Associació del Centre en part beneficien a tots, jo penso, com a President de l'Associació que esta molt be no pagar la quota x

que paguem, però que això no és una ONG ni les germanes de la Caritat, que necessitem una cotització més important i si volem combatre... No dic combatre entre sí, però si ara les expectatives dels centres comercial i com funcionen les botigues associativament dins d'un centre comercial, estem a les antípodes del que podriem pagar i del que podriem fer inclús conjuntament tots els comerços de la zona centre, o d'una zona comercial concreta. El que t'explicava de la zona aquesta a peu pla, el centre comercial no hauria de ser una zona d'immigració com la nostra. I a més que és peculiar en tota la resta de Catalunya. Hi ha pocs llocs a la resta de Catalunya que tinguin una concentració comercial com la nostra en tan poca distància. Per tant, si l'urbanisme ens ajudés una mica, que la planificació urbanística de la ciutat orientés una mica millor les deambulacions i el circuit a seguir dins d'aquesta zona i les necessitats d'aparcaments i instal·lacions es complissin, doncs tindriem un perfil impressionant en quant a m2 situats al carrer, una diversitat de referències comercials impressionant. Este punt, que és un punt fort, requereix la mentalització de tots els qui formen part. I, com a altres llocs ja s'està fent, les quotes d'associats són obligatòries, pel fet d'instal·lar-se en una zona. Inclús a algun lloc ja es fa per la via d'impostos, eh. Jo no sé que hi ha contrari en això, perquè és la possibilitat de que tu siguis partícep de l'organització. Seria bo que la gent tingués consciència de... És com si tu formes part d'una comunitat de veïns, que tinguis consciència que caldrà arreglar una porta o llimpiar l'escala, no? Ara la llei ajuda bastant les lleis comunitàries en el sentit del be comú i tal. Aquí falta avançar una mica més per poder guanyar aquest sentit associatiu més alt i poder afermar aquesta solidaritat entre tots per a poder aconseguir objectius comuns.

P- I a la zona d'intervenció, diguéssim, hi ha alguna peculiaritat, alguna cosa, comparat amb el centre...?

R- Sí. Al nucli antic, excepte alguna instal·lació molt petita al carrer de Ciutat, esta arrasat, no queden botigues casi. Algunes coses molt puntuals en algun edifici que s'ha rehabilitat hi ha alguna botigueta de barri, però la continuïtat de botigues és inexistent actualment. Jo crec que és una de les coses que s'han de reformar quan facin realment... Jo seria molt partidari de crear uns eixos que portessin cap a les parts monumentals importants, com el carrer de la Rosa, que podria quedar com un carrer d'accés molt còmode cap a la zona de catedral, el c. de Ciutat també podria estar una mica més ben arreglat en aquest sentit, el c. del (...) és un altre eix dels puntals de la ciutat antics. Hi ha uns quants eixos així que no caldria fer molt per a poder arribar a que siguessin comercialment interessants. I des del centre la mateixa

Junta te una obsessió per anar recuperant, per guanyar carrers, per... De fet ara ens entenem molt amb la nova associació que s'ha fet del Casc Antic centre. Però ens van demanar també que suméssim entre tots, i jo crec que és un bon principi aquest de sumar, no anar uns a una bola i altres a un altre per uns interessos diferenciats de vegades, no? Perquè hi ha molts punts comuns que ens interessin a tots. Comercials, molts d'ells són residents a la zona, i la gent resident veu el desastre de com esta el Casc Antic, com ho veu qualsevol persona d'aquí Tortosa, com ho veuen els comerciants també. I llavors hi ha una part que ens afecta a nosaltres dins del nucli antic, lo que és el c. St Blai, des d'aquí és la part que entrem nosaltres també, perquè encara que nosaltres estem entre ponts, com que aquí no hi ha cap associació, aquí hi tenim associats també, i nosaltres tenim vocació de créixer cap allà, als voltants de cathedral, creiem que tenim prou força com per a donal's-hi suport, tot i que no és la zona marcada per la Generalitat que és la zona de dinamització comercial establerta, però tampoc ens han dit que sigui associat aquest d'aquí o d'allà. Crec que sí que hi ha la mentalització dels comerciants per a col·laborar per a impulsar la implantació al nucli antic, de gent que entri nova. I els que estan allà tots són socis.

P- I, per exemple, l'altre dia em comentaves que hi havia botigues, que semblaria com que no paguen impostos...

R- Això és sobretot als límits del c. Montcada... Los límits de Vietnam estaria per situar-nos una mica a partir de la pça del Àngel. Això és un punt emblemàtic de... De nit per aquí no circula ningú, això d'aquí ha anat creixent, abans estava al Pont de Pedra... I això ja es considera una mica una zona que... Encara hi ha molt comerç, però veus a molta gent parada per allí. Però en el tema de la implantació del comerç i tal, hi ha algunes botigues allí que són de pakistanesos i tal. Ni hi ha hagut relacions, ni presència de carrer, ni cosa que faciliti la interrelació, no?

P- I quins són aquests nous comerços que s'estableixen i quina relació hi ha amb l'associació de comerciants, amb el barri, amb els altres comerciants?

R- Aquests comerciants amb l'associació no tenen relació. Jo ho he intentat, eh. D'anar per allí a veure el qui mana, per intentar si es fessin socis, perquè és la manera més fàcil i més tranquil·la de que s'integrin amb els d'aquí, que no els mirin malament. El problema està en dos coses. Una que els comerços que estan en més proximitat, els comerços que estan al costat de estes botigues, no dic que los de la

botiga, però els seus clients els hi escupien los escaparates, i un dia s'hi pixen, l'altre dia no sé què... I això genera que qui s'ho carrega són els que obren el negoci, en bona part, no? El segon problema esta en que l'apariència, són los típics locutoris que ja coneixem tots i les típiques botiguetes de menjar, però claro, tanquen a la 1 de la nit, a les 12 de la nit... Però claro, ells ho tenen perfecte, en la llei espanyola actualment les botigues de menys de 100 m2 tenen llibertat d'horaris comercials i ningú els pot dir res. Crec que això quedarà més ben definit en la llei catalana, però això ha suposat molts de greuges. I per a més inri, et trobes amb casos molt concrets que el mateix inspector d'Hisenda et diu "no, allà no hi puc anar, això ho tinc prohibit". Això genera...

P- I qui ho prohibeix això?

R- Suposo que són ordres, o potser no esta en el registre que hauria d'estar perquè és un nou instalat que te algun dret que la gent no n'es coneixedora, o... Algunes coses així que de vegades són una mica complicades de... Les coses així no ajuden gens, per dir-ho d'alguna manera. Nosaltres tenim pendent una entrevista amb el delegat d'Hisenda del territori, i ens dirà perquè això és així, si es realment així, o si hi ha alguna normativa que dicta una discriminació positiva al nouvingut, no? Però és injust, perquè la pobresa d'alguns comerciants és equivalent a la de molts immigrants. I aquí és generen tensions de veritat.

P- Llavors un punt seria l'equiparació en quant a horaris, inspeccions, etiquetatges... I hi ha alguns altres greuges?

R- En quant als botiguers no. Llavors hi ha el problema de la clientela, que són els que generen els petits robatoris, actituds desafiantes o diem-ne més incíviques tant respecte als peatons que hi circulen en general com de cara a... Però amb això no es pot fer res. Sí que els comerciants pensem que quan passa la policia desapareixen, doncs hi hauria d'estar més vegades. Aquí això genera que la gent fuig de vegades. I genera més tensió del que alguns se pensen. Mentre no passi cap cosa més gruixuda, no passarà res, però el dia que en passi alguna una mica més gruixuda, llavors sortirem als diaris. Una vegada els enfrontaments es personalitzen, allò ja no te retorn. La prevenció és el millor camí sempre, i falta una mica la visió aquesta. Jo tinc comerciants que cada dia em truquen. Durant unes quantes setmanes hi va haver un episodi de prostitució al carrer, al mateix carrer, i eren les cinc de la tarda, passen canalla, passen de tot. Va coincidir fa un mes, no sé si encara la cosa va igual.

P- On era?

R- Al carrer Montcada amb carrer del Àngel, al límit de Vietnam.

(...) Són dels carrers més antics de la ciutat, és un tema d'organització. Jo sóc contrari a les tesis d'enderrocament, perquè són molt perilloses. És una tesi molt dura, molt dura. Això d'esponjar no m'agrada. Jo reconec que los cascos s'han d'accedir, i hi ha de poder entrar los bombers, però a Alemanya adapten los vehicles que tenen al Casc Històric i no comencen a enderrocar cases per a poder-ho fer. No te sentit començar a tombar.

P- Els demás comerciants, en general, pensen com tu? O creus que consideren un problema el fet de que no els hi puguin venir a descarregar o la manca de serveis que hi pot haver allà, o...?

R- La gent en general no tenen interès en el casc antic, de moment veuen que allò esta molt abandonat Segur que cadascu te una intuïció, però no tant comercial sinó com a ciutadà que ho coneix i viu d'aprop estos problemes. I que a més, les zones d'aparcament, les zones on aparquen, no és que siguin zones estrella de robatoris, però... I estem parlant del carrer Montcada, que fa vint anys és on hi havia, eren zones bones. Jo anava al col·legi a peu, tenia cinc o sis anys i no tenia cap risc de cap tipus, i de fa uns anys cap aquí ha anat creixent i algun col·legi al final va acabar tancant, els Josepets per exemple, van afectats per aquest tema. I era un col·legi amb un excelent nivell que hi anava gent del centre, però es van quedar dins d'un barri que era conflictiu i...

P- I tu creus que aquesta imatge correspon a la realitat? Es a dir, la gent de la resta de la ciutat, els comerciants, tenen la imatge que és un barri conflictiu, però és una recança, o és que realment el nivell delictiu ha augmentat significativament?

R- Jo vaig parlar amb la policia, i hi ha una estadística que és la denúncia, no? La conflictivitat està en l'actitud que et trobes al carrer, no tant en l'estadística de la policia. Aquí no és com el turista de les Rambles que quan el roben es queda sense passaport i sempre denuncia. Aquí tothom no denuncia, i hi ha una part de presència als barris que no es sol gent immigrada, i molta gent nova que no són l'immigrant clàssic, però que tenen una pinta increïble, la presència de cotxes d'un cert nivell que "sin oficio conocido..." Això a Barcelona passa desapercebut, aquí, no. Són aquests

tràfics que... Per exemple la pça dels farols, que és on esta la mesquita, que s'ajunta el culte i tota la història, però que hasta altes hores hi ha tràfics importants d'estupefaent i aixins, i això genera un moviment de certa gent.

P- I aquest tràfic i aquesta gent nova, qui són?

R- Tens una part de gent de raça gitana que han baixat de Lleida... Quan els fumen fora d'un altre ciutat, venen cap aquí. Perque Tortosa no te força policial, hem tingut una gran debilitat en aquest sentit. Ara estan solventant un conflicte els de la policia local. Però són coses que corren entre els delinqüents, ho saben més ells que nosaltres com a ciutadans. I han suspés a (...) policies de 40 que són efectius amb un expedient amb 4 mesos de sou i feina. Això ens posa en una posició dura, perquè el delinqüent ho coneix. Però això és un exemple puntual, ara el problema esta en que ni al Casc Antic ni als barris perifèrics del Casc Antic, el Rastre n'es un, que esta en situació molt diferent de Remolins, on si que hi ha hagut bastantes actuacions urbanes, on no ha acabat de marxar la gent originària del barri... En canvi el Rastre és un barri d'on ha marxat quasi be tota la gent que n'era originària i això ha provocat molt de nouvingut, gitanos que han arribat de Barcelona i de... Quan a una ciutat posen una cosa d'estes de "posa't guapa", automàticament a les poques setmanes arriben estos, de Lleida, de Barcelona... Els foten fora i se'n venen aquí. Circula així. Tot això porta picos de delinqüència puntuals que després torna a baixar... I aquí los gitanos que porten delinqüència tothom los coneix, los (...), los Carrillo, tothom los coneix, són coses dins de la normalitat d'una ciutat. Però en esta zona d'aquí, sobretot al límit del Rastre amb Sta Clara, hi ha hagut molta gent que s'ha reinstal·lat en cases molt fetes pols, sense cap servei, conflictes amb veïns que els tiren la feina feta pel terrat, desastres així que dóna la sensació que la policia no te absolutament cap control.

P- I aquesta és la població nova?

R- S'ajunten immigrants i gent d'aquesta. Però molts immigrants marxen d'allà quan se posicionen una mica, especialment gent ucraïnesa. I allí queden... Són guethos on viuen persones hacinades sense cap tipus de control.

P- I aquests són els que tu relaciones amb els nous tràfics?

R- Hi ha una part que sí. Hi ha una part de tràfic d'herba i coses així que ve del Magrib, sense cap dubte. Que se sap perfectament qui són. Lo risc de guetho és

Rastre, Catedral i voltants. Cap a Remolins seria molt més fàcil de solventar, perquè són coses com la recollida d'escombraries i així. Cap al Rastre és on s'ha d'entrar i refer com sigui. I Sta Clara també tens una part que són gent originària, que són resistents, l'AAVV intenten com sigui, són gent molt col·laboradora entre ells, i estan organitzats. Però allí sí que faltaria algun tipus de comerç amb una mica d'encant més d'artesanía, el taller de l'artesà que està treballant, i sobretot els artistes, convidar-los a vindre cap aquí. La gent nouvinguda inclús, ben assessorada de quin tipus de negoci hi poden posar... Necessitarien la tutela d'algú que els orientés i podrien aconseguir una major integració. Jo crec que hi hauria una possibilitat interessant d'integrar gent de l'artesanía, o de gent que volen instal·lar un petit taller de ceràmica o de ferro o el que sigui, jo crec que això donaria molt encant i crearia molta adhesió i faria que la gent circulés per allà per a conèixer-ho. I per un altre cantó, a veure com integrar la gent que hi està. S'ha de aconseguir que la gent es vagi escampant per la ciutat, perquè així seria més fàcil integrar-los segurament. Una altra cosa que es podria fer o anar integrant gent que veus que en te ganes o possibilitats i posar un tipus de comerç de cara al turisme, a les botigues de barri... Jo crec que són punts que es podrien fer sense grans complicacions perquè hi ha altres llocs que ho han fet i que els ha donat un resultat positiu. A andalusia hi ha hagut experiències de portar gent, donar facilitats per a instal·lar els seus tallers allà, hi ha fet una labor social d'integrar a la gent que tenia ganes de... a base de tutelatges de gestió comercial, dinamitzadors que portaven deu o dotze botiguetes, de gestionar per a com han de vendre el producte, com han de posar-lo al carrer, com han de tractar a la gent... Que això es converteixi en el barri musulmà, poso per exemple, doncs hi ha d'haver un acompanyament i posar un tipus de botigues que...

Hi ha una cosa que com a professional del turisme em preocupa molt, que es la gestió del patrimoni. El tema del la gestió del Casc Antic o del patrimoni que es pogués trobar hauria d'estar en una agència del patrimoni, algo que ajudés en aquesta transversalitat necessària per a que el patrimoni no sigui devorat pel constructor, que tingui una utilitat turística a la vegada, que pugui jugar amb unes claus que et permetin visitar i crear aquells aparcament per a visitar-ho. I després al Casc Antic hi hauria encara una altra cosa interessant, que seria veure que hi ha edificis singulars, que no cal que siguin institucions diguessim, que podrien ser hotelets, algunes formes d'hosteleria diguem-ne del tipus del parador de Tortosa, que te una ocupació altíssima, i que hi ha una demanda de gent que te un cert nivell. Hi ha algunes cases molt maques que potser podrien tenir aquesta possibilitat de fer unes habitacions dignes o maques per a intentar ampliar una oferta que te demanda, la possibilitat

d'estar-se en llocs de patrimoni. L'ocupació del parador està per damunt de tots els hotels de Tortosa. El preu del parador és car, però per a l'estranger per aquest preu estar una nit en un castell és xauxa. És car però ofereixes un castell, un patrimoni que és realment impressionant. Llavors això és un producte que te demanda, perquè l'ocupació del parador és molt més alta que tots els altres hotels de la ciutat. Si es fes això, pujaria el nivell de restaurants que es podrien instal·lar al casc antic. Convé continuïtat en els espais que genera una sèrie de actes positius de consum. És tan senzill com que algú trobi un lloc per a prendre un cafè. Perquè a lo millor un diumenge ve un grup de Girona a visitar la catedral, te problemes per a fer un pipi i te problemes per a prendre un cafè i no hi ha un bar obert perquè el dia de descans de tots és el diumenge. Per tant hi ha tots uns elements que s'han de millorar i coordinar en aquesta perspectiva. Tens el patrimoni, la proximitat de la costa, no tan sols la costa daurada sinó la costa blanca de la comunitat valenciana, Oropesa, Peñíscola, que estas a menys d'una hora i pots estirar visites per aquí. Però clar, aquesta gent necessita un mínim de coses. I això es una bola molt gruixuda que te unes transversalitats molt grans, però que hi hauria molta gent que s'hi implicaria. Ara, no es sols totxanes sinó que has de fer un moviment social a la vegada. Però una vegada està posat en marxa, va sol. Mira el Mont St Michel, pot fer el temps que vulgui que la gent hi anirà igual. Doncs s'han de posar aquestes línies que segurament serien úniques a tota Catalunya. Però s'ha de posar al servei públic patrimonis que en aquest moment has d'anar del revés o tenir influències o ser amic del bisbat o del altre, per a poder obrir per exemple l'arxiu que no està obert el cap de setmana. Hi ha molts elements d'estos que aquí costa molt i en altres ciutats van més ràpid, perquè tenen una altra dimensió d'ofertes turístiques i aquí és una cosa que no la explotem ni de bon tros. I no cal que sigui massiu, sinó simplement que allò sigui visitable, que els puguis oferir un plaell tal com correspon, que els puguis dir allò de "vosté està aquí, tal i qual..."

Un altre cosa important és el riu, és un dels punts importants de cara a l'entrada al casc antic. Sembla que l'administració farà un moll d'aquí a cinc o sis anys. Diuen "la gent des d'aquí podrà desembarcar i vindre a visitar la ciutat"... Però el turista vol un lloc on embarqui i desembarqui i no els pots dir que desembarquin a un lloc que està a un Qm i vingui caminant. El lloc ha d'estar aquí. Això és front fluvial. A partir d'aquest pont d'aquí hi ha 40 Qm que són de la Marina Mercant, i això d'aquí és pluvial. El que és pluvial és CHE, la Confederació Hidrogràfica del Ebre està a Saragossa, és un organisme amb un poder impressionant i petició que se'ls fa, ni la contesten. Per tant interessa que això sigui navegable. El riu va fent zigzagues. Una

cosa aixins, que et donés un cert sentit a l'entrada navegant. Per exemple ls alemans o belgues que venen navegant, quan arriben aquí, no tenen benzina. No hi ha un lloc en tot l'Ebre que pugui donar benzina a un vaixell, se'n han d'anar a buscar una llauna. D'entrada no hi ha cap lloc vigilat on deixar el vaixell. I aquesta zona és una zona privilegiada per prestar estos serveis, i és una zona controlada i permet entrar i sortir dels casc antic.

P- Aquí hi va un centre cultural, no?

R- Sí. És un punt que es bastant bo. Per entrar per aquí a la catedral i pots anar per la costa dels capellans cap a la fortalesa. Dóna facilitat i és un eix d'entrada important. Jo sóc molt contrari a aquestes construccions d'aquí davant, perquè des del riu, entrant amb un vaixell tens una vista del castell fabulosa, i això tapa una mica la perspectiva del castell de lo bisbe. Però això seria un tema posterior. De moment el barri antic.

Segurament començar amb coses disperses seria un error. La gent s'ha d'il·lusionar i aquest eix amb les cases correponents seria un exemple pràctic.

P- I per a tu, per on s'hauria de començar?

R- El c Montcada és un eix important. És un carrer emblemàtic de la ciutat i desemboca al centre comercial, però que connecta directament amb el Rastre. Era un dels eixos més importants de Tortosa. Un altre possibilitat també serien tots els carrer més pròxims a la catedral que potser estan menys castigats i te més del Renaixement. Però centrar-se en un eix concret és important.

(...)Doncs la catedral ja veus el teulat. Però això són los criteris estos que jo et dic que tinc terror. De fet, de les columnes originaries del claustre del XIV en queda una, la resta les han tretes perquè estava una mica malament la pedra. Això a França no ho faria ningú. Posaran ferro, posaran una ànima per dins....

Entrevista amb Raquel Llombart (immigració).

R- Van començar a vindre a finals de l'any 99 o així. Jo crec que primer no van venir aquí directament sinó que es van instal·lar a l'Arrabal de Crist, a 4 Qm de Tortosa. A Roquetes potser van arribar l'any 96-97 i van arribar principalment homes marroquins joves. I l'any 99 ja va ser quan tenien un treball més estable, papers, i va començar el reagrupament familiar. Les famílies van començar a vendre i es van situar més al barri del Rastre perquè els lloguers eren més barats i també potser perquè era un barri que a nivell social... les cases eren més velles i estaven més deteriorades i als propietaris els importava menys llogar-los-les que en un altre barri amb cases més modernes que trobaven més dificultat per a llogar les cases. Així doncs, podríem dir que els primers immigrants eren gent marroquí que es van situar al barri del Rastre. I quan van arribar molts immigrants aquí va ser l'estiu del 2000 que se va iniciar un procés de regularització, i llavors com que aquí a la zona hi ha molt de cítric, la gent va vindre molt per a fer la temporada de la taronja i la mandarina, van vindre a l'estiu perquè al setembre començava la campanya. Jo crec que en aquella època van vindre molts marroquis i també molta gent d'Europa de l'Est, en aquell estiu van ser molts lituans, i ja van començar a venir los primers romanesos, que també eren molta gent jove que venia sola, i que també se van situar molt per lo c/ Montada, molts pel Rastre i alguns també pel barri de Remolins a tot lo que seria el c/ del matadero, la Rambla Felip Vendrell me penso que es diu, eren gent molt jove que van vindre sense parella ni fills ni res, com a colletes d'amics, i eren quasi be tot homes. Després al cap d'uns mesos, però també entre el 2000 i el 2001, ja van començar a venir noies que també venien soles, o algunes que eren parelles de los primers nois que havien arribat. I també van arribar dones llatinoamericanes també soles, però estes no es van concentrar en cap barri, perquè la majoria van trobar treball com a internes a les cases, s'instal·laven a les cases de les persones que havien de cuidar. Més cap al 2001 ja van vindre homes llatinoamericans, perquè les dones llatinoamericanes ja van portar els homes i els fills, i ja se van començar a dispersar perquè van buscar cases pròpies, i es van situar més pel barri del Temple i pel barri de Ferreries, pel nucli antic, no es van posar. Es van posar molt pel c/ de la Rosa, c/ de la Vall, c/ Gil de Frederic i pel c/ Providència, però principalment al barri del Temple i Ferreries, que són barris més nous. Van venir molts equatorians. I després van començara venir molta gent d'Europa de l'Est de països molt diversos, però sobretot romanesos. És a dir, que els lituans que s'havien situat per Montcada i per la Rbla Felip Pedrell marxen i venen romanesos, que los primers que arriben ja venen amb la dona i els fills, venen famílies

senceres. Cal destacar molt, pel que jo he vist del terreny i del treball, entre los romanesos paios que han vingut amb família i que s'han situat molt pel c/ Carbó i aquí a la pça de l'Ajuntament n'hi ha alguns, i al carreró de Lluís Millet, i després també a la Rbla Felip Pedrell a Remolins, i al c/ Cabanes i al c/ del Carme. Molts me refereixo a 5 o 6 famílies romaneses paias amb crios. S'agrupen a Remolins i per aquí al voltant de l'Ajuntament. I les famílies de romanesos gitanos se situen molt al Temple, sobretot en aquesta zona d'aquí, al c/ Paulins, al c/ Adria Dotzet, aquí hi ha un edifici que esta tot ple de gitanos romanesos. I després també al barri de Ferreries.

Jo crec que quasi bé per la zona de l'estudi, hi ha famílies de romanesos paios amb permís de treball i de residència. I també pakistanesos que havien vingut tots sols en grups d'amics, i que són los que van començar a instaurar los primers locutoris, les primeres botigues i així. Estos es van situar molt pel c/ St Blai, c/ Montcada, per la pça Montserrat, tota esta zona.

P- I continuen sols, o han vingut les famílies?

R- Enguany, d'aquest estiu cap aquí han començat a portar les primeres dones, però potser en tot Tortosa i hagi tres dones pakistaneses, no n'hi ha més. Lo que si he notat és que al principi tot eren homes molt joves i ara ja comencen a haver-ne de mitjana edat.

P- I el motiu pel que venen a parar aquí deies perquè era el lloc de vivenda més degradada i més barat, però als altres barris, hi ha algún motiu pel que van a parar allà, o...?

R- A vere, jo el que crec és que los marroquins van anar al Casc Antic és perquè la gent no els volia llogar pisos. Gent que tenia un pis normalitzats al Temple o a Ferreries teniem molt de reparo en llogar a marroquins, que encara que també eren famílies, sí que hi havia també molts grups. I també per la diferència cultural i perquè hi havia com un tabú de que les condicions d'higiene, també havia corregut lo rumor de que si quan feien la festa del corder mataven lo corder al terrat i després queia la sang, i també jo crec que una mica per rebuig social, no?

Los romanesos paios que viuen per aquí jo crec que és perquè és més barat. I ells almenys quan van arribar al 2001, ara no sé si esta canviant lo xip, però quan van arribar el que volien era treballar i tornar amb diners al lloc d'origen. Jo crec que ara estan canviant, que un cop estabilitzats ja s'estan buscant cases millors i ja volen sortir d'allí, perquè los xiquets ja van a col·legi, los amics que tenen són d'aquí i ja

busquen cases una mica millors, però al començament ells buscaven cases molt barates. Cap als romanesos païos jo crec que no hi havia rebuig. Cap els païos eh, cap els gitanos si.

P- I els llatinoamericans que no busquen pel centre tu creus que tampoc han trobat dificultats?

R- No, els llatinoamericans no n'han tingut. I a més jo crec que canvia molt la gent que ve en grup de la gent que ve en parella. A l'hora de llogar, si veuen que es una parella que tenen papers i tenen treball i que els fills van a col·legi, no tenen rebuig en llogar, ja poden accedir a qualsevol vivenda. Lo problema és sobretot quan veuen gent jove que no se'n refien massa, una mica pels hàbits que puguin tindre de sortir i... Quan va haver l'època de llogar als lituanos que s'emborratxaven, que feien petits robatoris per aquí per la zona i hi havia rebuig. Quan van arribar els lituanos va coincidir que jo vaig començar a treballar en immigració i vaig fer l'estudi de la immigració a Tortosa i a tota la comarca i vaig entrevistar als diferents professionals de seguretat, treballadors socials, d'ensenyament... i segons els de seguretat els primers robatoris se van donar per grups de lituans i jo crec que hi havia molt rebuig en este sentit, a part de que bevien molt. Però aquestos grups van marxar i ara quasi no se'n veuen de lituans. Ara jo crec que d'Europa de l'Est el que més hi ha són romanesos, i despues ucraïnians i moldaus, però estos viuen tots pel Temple, eh. No viuen pel Casc Antic.

P- I aquests moldaus i ucraïnians, venen famílies, o...?

R- Són quasi tot famílies. De gent que hagi vingut sola, poqueta.

P- I problemes que hi ha amb la immigració, els cassos que ateneu més, si hi ha algun programa específic...

R- A veure, més mo menys dels grups que hi ha... Al començament los marroquins no acostumaven a venir a Serveis Socials, treballaven i es solucionaven els problemes dins del grup familiar. Lo canvi en los últims anys és que ha corregut la veu i fan molta demanda aquí, gent que té papers fa molta demanda de PIRMI i despues un servei que nosaltres oferim, que subvencionem la llet de los crios menuts fins als nou mesos, los fem la llet dos cops al mes, per a nadons, i després també lo de farmàcia, si tenen alguna recepta de medicaments. I abans los marroquins no venien, però ara

estan venint molt, molt. I los que sí que venien eren los llatinoamericans, que venien molt als serveis socials a demanar. En canvi estos han baixat una mica i los marroquins i pakistanesos venen més. I de l'europa de l'Est venen molt los romanesos gitanos, però ja és la picaresca esta de los col·lectius gitanos per a demanar.

P- I la relació entre els romanesos gitanos i els gitanos autòctons?

R- Jo trobo que, en general, la gent d'Europa de l'Est és molt racista amb los altres col·lectius, tenen molt de rebuig a lo col·lectiu marroquí i al llatinoamericà, això sí que ho he pogut observar. I jo crec que és perquè la gent de l'Europa de l'est, un cop han superat l'idioma i es posen a treballar, no presenten cap dificultat, i de ajuda de serveis socials no en volen. En canvi els llatinoamericans no s'esforcen tant en buscar treball, los va be viure de l'ajut de serveis socials, o l'ajut entre companys, los va be demanar. I lo col·lectiu marroquí i pakistanés que trobava jo que no venien a SS. Ara sí que venen. I això esta molt mal vist per la gent d'Europa de l'Est tenen este rebuig. I lo col·lectiu gitano el rebuig que te és que no trobaven cases per a llogar i que la temporada dels cítrics, o de les olives o de les garrofes trobaven faena i ara no, perquè ho fan els marroquins i ho fa la gent d'Europa de l'Est. I llavors hi ha el rebuig este.

P- Et refereixes als gitanos...

R- Espanyols.

P- Els gitanos espanyols s'han quedat sense feina... I la relació entre els gitanos espanyols i els romanesos, hi ha contacte?

R- Jo crec que no. Perquè per exemple de col·lectiu gitano sí que en viu al Cas Antic, viuen sobre tot a Remolins, a tot lo que seria el barri de St Jaume, per la catedral, per l'escorxador i també el portal de Romeu i també a la pça del Rastre. Viuen molts gitanos d'aquí. I el romanesos ja viuen més al Temple i no tenen tant oportunitat de trobar-se. En canvi los gitanos amb el col·lectiu marroquí que viuen tots al Cas Antic sí que es relacionen. Hi ha bona relació. La única queixa que fan los gitanos és que abans podien treballar en los cítrics o en la garrofa, i ara aquesta feina esta ocupada per los marroquis, pakistanesos i gent d'europa de l'est. I després el que s'observa també és que clar, al Casc Antic les cases s'estan deteriorant cada vegada més, i

llavors el que passa a vegades és que una família està vivint en una vivenda tan deteriorada que ha de marxar a buscar-ne un altre, perquè a la que viu corre perill ell i la família, per les condicions d'habitabilitat, i li es molt difícil trobar-ne, perquè al Casc Antic esta quasi bé tot ocupat per marroquins i pakistanesos, i a la zona urbana a lo Temple o Ferreries, a la zona del centre, a part de que perquè són gitanos la gent no els ho vol llogar, los preus s'han encarit molt i és impossible accedir-hi. Inclús al Casc Antic los lloguers s'han desorbitat, eh.

P- I quin ha esta el motiu?

R- L'augment de la demanda. I llavors el que ha passat és que los gitanos viuen la família i ja esta, i los marroquins poden arribar a viure dos famílies juntes o un grup d'amics, i llavors los és igual lo preu. Perquè a lo millor tres famílies viuen en una casa molt menuda i en condicions infrahumanes, però bueno, els és igual, ja tenen una casa. I llavors una casa que potser valdria cent euros els en costa 300 però a ells els és igual, perquè el divideixen entre tres. I en canvi al col·lectiu gitano els costa més d'arribar-hi.

P- Dins dels col·lectius, hi ha sociabilitat entre ells, hi ha associacions...?

R- No. Dins del municipi s'han intentat crear varies associacions però han fracassat. Hi ha hagut dos intents per part de gent del món àrab i no han tirat endavant perquè clar, quan s'associen ells el que volen és cobrir una mica les necessitats bàsiques, que al fer l'associació podrien tindre papers, un habitatge millor... O sigui, ells veien l'associació com a un pont per a poder accedir a un treball i poder accedir a una situació millor, i en quant han vist que l'associació no els donava això, s'han disolt. Això ha passat igual amb les dos associacions del món àrab i amb la de llatinoamericans, sí que han posat molt bona voluntat de voler-se associar, però quan han vist que no es podia treure benefici personal, la gent s'ha desanimat. I entre els de l'Europa de l'Est no hi ha hagut mai voluntat d'associar-se, perquè ells una vegada solucionada la barrera de l'idioma i el treball, funcionen molt independents, van al treball, surten amb els amics, porten els crios a l'escola, no senten cap necessitat ni d'associar-se ni de demanar ajuda. Lo que sí que ha funcionat una mica és lo col·lectiu de la mesquita, aquí a la pça Montserrat, que han col·laborat amb lo municipi, per exemple en la festa del Renaixement que es fa al juliol, i ells van participar en una Jaima, fent menjar típic d'ells i també en alguna desfilada. I l'any

passat als reissos també hi van haver alguns joves marroquins que van col·laborar a la cabalgata, però lo mínim, eh. S'agrupen més entre ells.

P- I si la mesquita és un punt de convergència i les associacions dius que no, com funciona la sociabilitat... Dius que ells s'agrupen entre ells... De manera informal, diguéssim?

R- Sí. De manera informal, van a passejar... I sobretot dissabte i diumenge, a partir de les 6 de la tarde, que deu ser quan pleguen de treballar, tot el que és c/ Montcada i pça Montserrat que és on estan els locutoris i comerços, i els trobes per allí agrupats.

P- Però la mesquita no és els divendres?

R- Sí. Però la mesquita esta situada on hi ha els comerços i els locutoris i se posen ahí al voltant. I la mesquita el diumenge també... És que més que una mesquita és un centre d'oració. No esta reconegut com a mesquita, és més aviat un oratori. I llavors de vegades allà també s'ha fet alguna reunió, inclús va haver una temporada que es feia classe de religió als crios.

Altres llocs per a agrupar-se trobaràs a la pça del Temple, aquí detràs veuras els gitanos romanesos el dissabte i diumenge a la tarde, surten pel carrer i xarren.

Los que viuen al Casc Antic, los romanesos païos fan una vida més normal, anar a visitar a l'amic que viu a la casa del costat, van al cine, a prendre algo... No fan vida de carrer.

P- I això que dius és independent que sigui estiu o hivern, o...

R- Estiu i hivern, sí. Lo que hi ha és molt de crios jugant al carrer.

Després hi ha un grup de pakistanesos que viuen al municipi de Roquetes, que tan li fa que siguin del Casc Antic com d'una altra zona, que es posen al barri de Ferreries, on esta lo pàrking del Caprabo, i allí el que fan és jugar a cricket. Fan competicions de cricket, i sabem que és una competició nacional, juguen ahí, però venen de Barcelona, de València, de diferents ciutats, i fan competició allí.

Después trobem un gran gruix de llatinoamericans que juguen al bólei-bol els diumenges. A veure, a llatinoamerica se fa molt vida de carrer, de lo diumenge anar a menjar de picnic, o fer un partit de futbol a l'aire lliure entre tots los veïns, el diumenge o quan pleguen de treballar. Llavors, com que lo municipi de Tortosa no som gent que acostumem a fer molt vida de carrer... Saps què passa? Que la majoria tenim

segones residències i en cap de setmana i als estius i així, procurem marxar al xalet o a les muntanyes i no estem a Tortosa ciutat, estem a les rodalies fent vida de muntanya. I lo que sí que se pot observar és que els caps de setmana, els dissabtes a la tarda veuràs molt, pel c/ Sta Blai i així, pel voltant del mercat, per la zona comercial veuràs gent dels pobles del costat, d'Amposta, de Sant Carlos de la Ràpita, de Deltebre que venen a comprar, la gent de Tortosa ja ha marxat a les muntanyes i als xalets, i ne veuràs molt poqueta de gent de Tortosa aquí perquè estan a fora. I llavors lo diumenge, la gent dels pobles no puja, les botigues estan tancades, i pel carrer veuràs a atots los llatinoamericans, marroquins i gent d'Europa de l'Est que surt a passejar. I el trobaràs, ja t'he dit, tot lo que és la zona del c/ Montcada, pça Montserrat, a tota la zona de mesquita i comerços, marroquins i pakistanesos fent la xerradeta o trucant pels locutoris o així. I després veràs a los pakistanesos el dissabte a la tarda jugant al cricket a lo pàrking del Caprabo. I veràs los diumenges al mati i migdia aquí al barri de Remolins, a l'antic escorxador, que hi ha una zona de cèsped, los veuràs jugar a boléibol als llatinoamericans i sentats a les vores en mantes en terra menjant, berenant... que aquí encara no hi ha hagut gaire rebuig perquè com que la gent que juguen són crios i així, no hi ha hagut cap tipo de problemàtica amb los autòctons, cap tipo de conflicte. Despues quan acaben de menjar ho recullen tot i ho netegen i se'n van cap a casa.

Però lo que sí que passa los diumenges al camp de futbol de Remolins, que és per aquí, que són gent d'Equador, que igual que los pakistanesos fan competicions de Cricket que ve gent de València, de Castelló i de Barcelona, al camp del Remolins també, los equatorians fan una competició fultbolística. I aquí sí que hi ha hagut molt de conflicte, perquè vé molta gent, se poden reunir hasta 300 o 400 persones en un diumenge, juguen a futbol, beuen molt i ho deixen tot brut, i hi ha hagut baralles entre ells que hi ha hagut d'anar la policia.

Des del Consell Comarcal vem fer un estudi de la 'immigració i vem agafar Tortosa per una banda i lo reste de municipis de la comarca per l'altre. Vem fer un estudi a tots els nivells, vem entrevistar a col·lectius d'immigrants, a professionals de serveis socials, d'ensenyament, de sanitat, empresaris... I vem detectar necessitats, dificultats, i vem elaborar propostes. I des d'allavors el que estem intentant és donar solució a aquestes necessitats. Una de les coses que es va detectar és que hi havia moltes entitats treballant amb immigració... Perquè aquí el fenòmen de l'immigració va vindre de cop i mos vam trobar que tots los recursos mos vam tindre que adaptar en aquella necessitat que mos va vindre així, una mica per urgència. No mos va donar temps de planificar. Què va passar? Que erem un munt de recursos i que tots

estavem fent lo mateix. I des d'aquí de l'Ajuntament vem decidir "parem un moment i analitzem a veure què estem fent cada u". I es va crear el que es la Coordinadora d'entitats per la emigració, que lo que fem és que tota la gent que estem treballant mos trobem una vegada al mes i intentem fer una posada en comú de tot lo que s'esta fent, i intenten repqrtir una mica les tasques, no duplicar recursos. Si un s'ocupa de fer reforç escolar als crios, pues l'altre les fa a les dones, l'altre s'ocupa d'assessorament legal a estrangers, intenten donar més recursos per a que la gent tingui més possibilitats de servei. I això va sortir abans del Pla comarcal, però a partir del pla comarcal vem assumir una mica el que és la coordinadora d'entitats, fer la convocatòria, l'ordre del dia, un recull de les notícies d'emigració que hi ha a la comarca, quan ens enterem d'un recurs informem de tot per E-mail, qualsevol canvi en la llei d'estrangeria, qualsevol recurs nou, intentem fer la difusió. Hem fet unes jornades per a professionals, i també ser un referent a nivell de... per exemple, sempre que hi ha un problema amb la llei d'estrangeria o de treball, mos utilitzen a naltres. El pla comarcal no esta creat per això, però som com un referent per a les empreses, per als immigrants i inclus per als professionals.

Un altre tema que va sortir en l'estudi d'immigració era el del lleure, que no hi havia oferta de lleure, ni per autòctons ni per a immigrants, i vem craer un projecte itinerant que es diu Ludoètnia, que era com un esplai per a crios però totes les activitats que fan estan enfocades a valors com tolerància, i al coneixement de les cultures. Per exemple, ara que ve Nadal les activitats estan enfocades a celebrar el Nadal i a veure com se celebra en els diferents països, un altre dia se treballen los drets humans, un altre dia se treballen les banderes del món, un altre dia cuina de països del món, no? Són les activitats pròpies d'un esplai però enfocades al coneixement de les cultures i a valors com tolerància i solidaritat, i va adreçat a col·lectius d'immigrants i autòctons i que es itinerant a diferents municipis de la comarca. I ara ho estem intentant engegar a Jesús, que depèn de la municipalitat de Tortosa. Des del pla comarcal i des de aquesta UBASP hem intentat portar-la a les pedanies de Tortosa i al Centre Obert, però no... No hem trobat la via per a que pugui arribar.

Un altre projecte que tenim és la interculturalitat a les llars d'infants, que és una mica com una campanya de sensibilització, no? Intentar treballar des dels més menudets, concienciar-los sobre la solidaritat i la tolerància i que vegin que s'aniran trobant amb gent d'altres cultures i que mos hem de conèixer i respectar mutuament.

P- De tot això teniu projectes i programes que me'ls podries facilitar en algun momet?

R- Sí. I allavors això se fa a la Creu Roja de Tortosa, perquè és la que col·labora amb serveis socials i hi ha molts immigrants i a la guarderia de Bitem. La idea és portar... Que a les guarderies privades hi hagi demanda i mos ho demanen, però de moment ho fem nosaltres en les municipals.

Despues també tenim el Punt de Trobada és un taller d'acollida multicultural que es fa amb persones estrangeres i se treballa molt el tema de l'acollida, es donen classes de llengua i se'ls ensenya a moure's pel municipi, el mercat, el supermercat, a serveis socials a demanar beques, a la policia a posar denúncies, com demanar hora a planificació familiar, com tramitar la tarjeta sanitària... O sigui, se'ls explica tots los recursos que hi ha i com utilitzar-los.

Després també hem fet un taller de pares i mares, dins l'àmbit escolar, que es fan tallers per a autòctons i immigrants, i intentem que sigui un espai per a relacionar-se una pares amb els altres, però que no ha funcionat perquè l'hem fet 3 o 4 vegades i només venen los immigrants, los autòctons no venen. I acaben sent una continuació del punt de trobada. Per exemple, un any se va triar la cultura cristiana, àrab i musulmana, que eren les que hi havia aquí al municipi, pues los autòctons a les ortides culturals sí que van vindre, però a los tallers que es van fer durant tres mesos, no van vindre. Tot això es fa aen col·laboració amb ensenyament, eh. Ho subvenciona el Pla comarcal per a la immigració, però col·labora ensenyament.

Enguany se va fer la festa Entrecultures, aprofitant que Tortosa estavaadherit al Forum de Barcelona, se van fer vàries activitats culturals i espectacles.

P- I hi ha algun altra necessitat que veieu des del Pla comarcal? O necessitats no cobertes...?

R- Ara el que ha passat amb los serveis socials és que cada vegada hi ha més gent a Tortosa i que els recursos són els mateixos que fa deu anys. I el que passa és que abans teniem una partida per a urgències socials. Ara d'urgències socials n'hi ha un munt i la partida continua sent la mateixa. No podem arribar a tot. Cada vegada hi ha més problemàtiques a nivell d'absentisme escolar. També mos trobem que famílies marroquines, dones marroquines que s'estan separant i divorciant dels homens, que el permís que tenen és per reagrupament familiar i que una vegada es separen setroben que moltes d'elles no coneixen la llengua, no tenen permís de treball, perquè només en tenien de residència perquè havien vingut pel reagrupament. Desconeixen l'idioma, els recursos, no poden treballar, se troben aquí totes soles i nosaltres no sabem què fer. També hi ha hagut molt augment de cassos de violència domèstica,

maltractaments de dones marroquines i també... Lo que també trobem és el tema de beques i llibres, la gent no té recursos per al tema de material escolar.

A nivell d'integració tot és un conjunt, com que no tenen la situació regularitzada no poden accedir a un treball digne ni a un habitatge digne, i llavors això porta una sèrie de problemes globals, no? Jo suposo que si ara s'obre este procés de regularització molta gent se podrà acollir i molts problemes es podràn solucionar. Lo que també ens preocupa és que el procés de regularització provoqe un efecte de crida i pugui vindre més gent de fora amb laidea de que se pugue regularitzar. Lo que també hem vist a nivell de consell comarcal i ajuntament és que, per exemple una persona te el problema que s'ha de donar d'alta del rebut de l'aigua, i quan va a fer-ho i el veuen persona estrangera, l'envien a serveis socials, no pensen que això no és un problema de serveis socials sinó d'una persona que no enten l'idioma.

Llaors nosaltres vem veure la necessitat de fer un Pla global d'atenció a la diversitat per a que cada departament tingui molt clar el que ha de fer en quant a aquesta població nova que està arribant. Ja el tenim quasi elaborat i pretenem que sigui transversal, que tots els departament se facin responsables del que els toca, perquè tots els immigrants no presenten problemes de serveis socials, ni tots estan en situació de marginació social i llavors això s'ha d'abordar de forma globalitzada. I aqui hi ha coses a fer des de urbanisme, participació ciutadana, drets socials, cultura...

Si vols te puc donar una copia, és un esborrany però estan reflexats los objectius que ens marquem. Dimarts ja estarà el definitiu.

Entrevista amb Jordi Angelats, president dels "cantaires" i el Casal Tortosí.

P- Si em pot parlar de la situació del barri...

R- El barri del Rastre sempre ha sigut molt anomenat perquè era el barri dels gitanos. Els gitanos d'aquí són aquells que han sigut comerciants, que anaven a les fires, que compraven el burro, que feien una operació i que anaven vestits com Deu mana i que vivien en cases que... Per aquí hi ha cases que són palacios, eh. I després va vindre la guerra, i després de la guerra van tornar ells a refer. Però llavors va quedar tot això una mica maleït de les guerres i de les bombes i tot això. I va començar la gent, que tots no eren gitanos, a desplaçar-se del barri. Perquè aquí anaves a demanar un permís per fer una obra i els hi sellaven el camí. I aleshores al quedar moltes cases sense veïns, va ser quan van començar a vindre els gitanos que no són gitanos. I ara des de fa tres anys o així han començat a vindre tota aquesta bona gent, que jo considero que tothom te dret a viure, però també tenen dret a viure en cases com Deu mana i a estar reglamentats, empadronats a la població i amb una situació cívica i social que s'agregin, no que disgreguin al barri. Però aquesta gent no, aquesta gent el barri l'han tirat per terra. La única solució que jo li veig és primera veig que el govern assimila una mica la idea de vindre cap aquí, el palau Abaria, la Biblioteca, la generalitat, ara al c. Montcada hi posen la delegació de comerç i turisme, ja hi està la delegació d'Indústria... Però encara esta massa apartat. Han d'assimilar més la idea d'aquí. Què ha passat? El que és el barri del Rastre, aquests carrers que estan paral·lels i que hi ha palacios de cases... Aquí esta la delegació d'ensenyament ara, que això també ha donat molta força, i està el col·legi de la Mercè, que també li ha donat força. El que passa és que el col·legi de la Mercè, al vindre tota aquesta bona gent, que no els vull donar cap nom, han portat els nens allí, els magrebins, els que no són magrebins... I molta gent, primera que ja se'n havien anat d'aquí, i segona que no han volgut anar a col·legi amb aquests. I la meva senyora va estar de mestra en aquesta escola i et puc assegurar que és un bon col·legi. Llavors què ha passat, que la part de dalt del Rastre, la que és més barri antic, la zona de Felip Neri, la pujada del Castell i l'envolta del parador, això si jo manés 15 dies, no tindrien temps ni a dir que ja esta arreglat, perquè allí no es pot viure. Les condicions de vida del barri de la pujada del Castell és deplorable. Ara comencen a tombar cases i a més hi ha una brutícia i una gent bruta en sí mateixos, i unes cases que al primer pis el menjador, al segon l'habitació i al tercer el rebost, eh. Llavors el que s'ha de fer és tombar-se, fer el mateix estil de cases però fer-ne una de cada dos i posar-hi gent amb unes

condicions que es puguin rentar la cara, dutxar-se, fer el menjar, perquè ara aquí no hi ha res, només rates. Esta plagat de misèria, de brutícia. La feina que ha de fer el regidor és anar a donar el tomb, anar a veure com esta aquell carrer, aquella casa, aquella gent. No hi ha cap casa de la pujada del Castell que hi visqui algú. Si hi viu és que ha pegat una espenta a la porta "i allí me he puesto porque no tengo casa". I allí hi ha el perill de malviure i hi ha el perill que s'esfonsi la casa amb ell dins.

El que li falta a l'Ajuntament de Tortosa és no que diguin, sinó que faiguin l'auditori el van fer allà al parque i no te acústica, tota la musica se'n va cap endarrera. Volen fer un palau firal... No han conjuminat la idea de que cada cosa ha de ser per a una cosa. No pot ser que un palau firal sigui un palau esportiu, perquè l'esportiu és per a fer esport. Tinc les nenes del bàsquet que m'estan entrenant allí a les 11 i a les 12 de la nit, perquè? Perquè només hi ha un palau d'esports i allà juguen al basket, al handbol, fan twirling... és impossible. S'ha de conjuminar l'esport i la cultura social d'un poble. Està bé mirar al passat i fer-ne una resenya, però és al futur on s'ha de mirar. Aquí et diuen "Oh, es que al barri antic no es poden tocar els balcons, no es poden tocar les cases" no es poden tocar les cases sempre i quan aquelles cases estiguin per viure, però si no estan per viure la gent se'n va. A fora i aquí, a Girona, a Tarragona al barri antic, als carrerons cada casa és una botiga, una taverneta, un no sé què. Això li dóna vida. Perquè no fem això aquí? Aquí no es fa res de tot això. Les botigues se'n van cap allà, fan llarga Tortosa pel Sud, del Temple cap allà. Jo diria als contractistes: "vosté vol fer això d'aquí? Doncs en te de comprar dos del centre i arreglar-les". Perquè si no arribarà un moment que aquí no quedarà ni un gat. I venen aquesta gent que dóna una patada a la porta de les cases abandonades i es posen dins. Com es pot millorar un barri sense millorar la condició social d'aquest barri? A la baixada de St. Jaume hi ha uns carrerons que es veuen des de dalt i que és una vergonya que la gent vegi allò. És una porqueria. Jo vaig parlar amb un amic contractista, l'Agustí Forner, que és el que ens fa aquesta obra d'aquí darrera que és a l'únic que li pots parlar del casc antic. Ell ha agafat cases velles i les ha fet noves, porta una cooperativa.

Nosaltres aquí al Casal som 12 entitats. Aquí tenim un conveni amb l'Ajuntament que això ho convertim en una fundació, però encara no s'ha fet res. I ara diuen que la Diputació te dret de tempteig i no es pot signar. He sortit de la comissió de festes perquè no puc conviure amb les idees de Dolors Lopez. El poble paga uns diners perquè se li facin festes populars... I van fer venir al Sr. Sanz, cantant, 40 milions. Va fer el festival i va perdre 20 milions de ptes. No tinc res contra el partit perquè jo sigui d'un altre partit, però una, han d'aixafar el carrer i dues, no podem estirar el braç més

que la màniga. Ara ha sortit el Patronat de l'aigua, diuen que posaràn tants milions, i apujaran les aigües i qui ho pagarà serà el poble.

Què passa amb les obres del CA? Ara estan elaborant el projecte per presentar-lo a la generalitat. I el primer any ja el van perdre. Ja ho faran. I han tingut la bona idea de donar el projecte de reconstrucció del barri antic a un tortosí que viu a Barcelona i que actualment me penso que no sap on esta el carrer Benifallet. Als c. Montcada, el de la Rosa i de la Vall, fins encara no fa molts anys hi vivien la gent poderosa, de càrrec, de títol. Al fer les construccions modernes la gent ha marxat, el comerç ha marxat cap al sud i les cases s'han anat desfent. Aquests carrers encara tenen salvació. S'han rehabilitat algunes cases i han quedat com noves, de categoria. Aquest, l'Agustí Forner que et deia ja n'ha fet tres, de cases velles com noves, i tots els pisos venuts, a preus econòmics, i ha quedat de categoria, de maravilla. Jo en volia comprar un i tot, però la meva sogra que viu al Temple fa anys que va dir "home, veniu cap aquí, i ara visc al Temple. Llavors ja comença el casc més antic, al carrer Montcada. Van tombar l'institut –jo no l'hagués tombat però ja s'ha tombat, perquè amb unes parets així jo penso que era molt aprofitable- allí van les dependències de la Generalitat i uns parkings, ja veurem, però la part de darrera que és Sta. Clara, hasta aquí al Rastre, això l'únic remei que te, i no ho dic com arquitecte ni com historiador, és fer una revisió casa per casa de "vosté de què viu, com viu i quina reglamentació te per a viure aquí", perquè en una casa d'aquestes que te lloc per a una família de tres persones en poden viure 25. Què passa? Que posen lliteres per dormir, es fan les obres ells a la seva manera. Què passa? Que a mi em van entrar a casa meva a robar i em van pendre la TV i em van pendre els butanos i em van pendre les làmpares i aquí també van entrar, van tombar la porta i ens van robar l'equip de megafonia, la TV... Aquesta gent venen amb les mans caigudes. I que passa? Que la gent pròpia del barri se'n va. I què passa? Que les cases es van deteriorant. Quines cases són més deteriorades? La pujada del Castell, des de Felip Neri cap amunt. Ara comencen a tombar cases. L'ajuntament ha muntat una entitat autònoma, però que és de l'ajuntament, que es diu JAMSA o DAMSA, no se com se diu, que la porta Mariano Borrás, que a més és el president del Club universitari que compartim el patrimoni aquest (el Casal Tortosí), que és de Cantaires i Club universitari. Què passa? Que ell esta empleat a l'Ajuntament i defensa la seva casa, és lògic. Però aquest és una mà esquerra - la mà dreta és Agustí Forner- que es dedica a comprar o a tombar cases. Què passa? La plaça que tenim aquí al costat, de St. Joan, aquí hi ha un projecte d'Agustí Forner de tancar la plaça, fer una casa per a la tercera edat, assistida, amb gent que els cuidi, una barberia, un restaurant i un lloc tancat que no els vegi ningú,

en el sentit de llibertat de viure, no? Què passa amb aquestes quatre cases que hi ha aquí? Aquí hi viu unes famílies, que són els Carrillo i els Gavarris, això és la porqueria més gran de Tortosa, amparada per la gent que mana. Aquest dalt del terrat te unes herbes d'aquestes, marihuana o no sé com ne diuen, pollastres de batalla... Aquests no treballen, només van a l'ajuntament a cobrar de serveis socials.

P- Viuen de la seguretat social?

R- Sí. Sí. Ells van cada mes a cobrar allí el PIRMI.

P- Però no tenen altres "negocis", diuen?

R- Ells no fan res. Entren a una casa i la desmantellen o van a casa del meu cunyat a robar-li les garrofes, entens? Dins dels Gavarris i dels Carrillos, alguns treballen i són bons, però els demés... Allò és una casa de barrets! Ara una nena de 14 anys va tenir un crio i jo els vaig donar unes estufes perquè es fotien de fred. I de la noche a la mañana vec que el crio el portava un altre i li dic "que fas de ninyera?" i em diu "no. És que mi cuñada se ha marchado con otro a Murcia". Abandonen el crio i se'n ha anat a Murcia amb un altre. Són gent d'aquesta que no tenen pàtria, no tenen família.

P- Però m'estranya, perquè els gitanos no ho fan això...

R- No home, no. És que aquests no són gitanos.

P- Doncs què són?

R- Això és la última escòria que ha vingut aquí, i que s'han plantejat viure a Tortosa perquè aquí ningú els hi diu res. Aquí en aquesta casa d'aquí, a la meva neboda, que és la directora de la Coral Flumine que també esta aquí, tenia la bicicleta aquí a l'entrada i un Gavarris li va pendre la bicicleta. Perquè ma neboda és d'aquelles que ajuda a la gent i en aquest li dóna un cèntim i als altres els hi dóna no sé què. I vinc jo i em diu "tio, m'han pres la bicicleta" I jo surto desseguida a preguntar, i un d'aquests Carrillo em diu "l'ha agafat un Gavarris dels petits". Me'n vaig a la policia, fem la denúncia i anem amb dos policies a la casa dels Gavarris, a la pujada del Castell -que ja s'han canviat 4 o 5 vegades de casa, han cremat les cases perquè diu que no hi cabien- i l'ama, que se sap totes les lleis, ens diu que no podem entrar a casa, que per entrar a casa d'ella teniem que portar un ordre judicial. I el policia li diu "es que

tinc una denúncia amb testimonis de que el seu fill ha robat una bicicleta, si demà no venen, els farem vindre al jutjat a declarar, i haurà de vindre vosté perquè el seu fill és menor". L'endemà la bicicleta no la tenien ja, la van vendre. Se saben totes les de la llei.

P- Però llavors, no són gitanos. És que molta gent diu que són gitanos.

R- No són gitanos. No sé com ne podriem dir d'això. Venen de la part gitana, però... És que de gitanos n'hi ha de bons, de no tan bons i de dolents. Ara, a mi quan surto per aquí, com que em coneixen pues "Adios sr Angelats. Buenos dias tenga".

P- Després de robar-li la bicicleta?

R- Sí. Sí. Ells a mi em veneren. Jo de tant en tant els hi dono unes pastes o els hi deixo una estufa, o si em demanen "déjenos la escalera que estamos montando una calefacción" els hi deixo l'escala. "A ver si nos puede ayudar..." Pues els hi vaig donar una TV, entens? Perquè jo necessito estar rodejat de bona gent aquí, no? A mi no em faran res, però a un altre anant pel carrer li estiren el bolso i el tiren per terra. I són aquesta classe de gent.

Llavors, la gent que ve aquí... Aquí venen nens que canten a la Coral infantil, i venen les mares a portar els crios i a busca'ls. I a dalt, a l'Escola d'Art passa igual. Perquè no se'n fien de passar per aquests carrers. Del carrer Montcada mitan, del puesto on van tombar l'institut, cap aquí això ja és perill. Aquí passava la processó, i hi ha unes pajarites que viuen en un balcó d'aquells que quan passava la processó tiraven escopinades i tiraven orinals i tiraven... I no els han fet res. Van calar foc perquè en aquella casa no hi podien viure que era petita, una excusa perquè els donessin una altra casa, i els van donar una casa vella allà darrera l'institut. D'aquí també van cremar les fustes i se'n van a la pujada del Castell, i no els hi passa res. Al cap del mes se'n van a l'Ajuntament, al departament de socials, i cobren.

Jo del CA, com que no el puc arreglar... Ara hi ha un local que es va calar foc, que el de la Tasca Bohèmia l'ha venut a l'Esquerra Republicana, que s'ha posat davant de la Delegació d'Ensenyament. Tot aquest barri d'aquí, partint d'aquí cap allà, és aprofitable. Només s'ha de fer donar permisos, arreglar façanes... Jo quan vaig estar vaig fer arreglar els carrers, canviar la circulació que estava al revés, i...

Aquí hi havia un col·legi, el de St. Josep, que ara han marxat. Perquè? Perquè hi havia més pares acompanyant i recollint criatures que no pas nens hi havia. Tenien por. Tenien por. Aquí no hi ha una guàrdia de barri que ho conegui tot. Jo he vist multar un cotxe i passar el que li han multat, que era un gitano d'aquests, per dir-ho d'alguna manera, i dir "Oye tú, si no me quitas la multa te voy a partir la cabeza", i li diu "pues no lo pongas más aquí, porque esto no puede ser", i li treu la multa.

Jo del CA, si es rep l'ajut de la Generalitat el que s'ha de fer és Primera: un treball d'acondicionar baixos d'aquestes cases per bars, botigues, i despues de les cases petites, de dues fer-ne una, i despues se posen ascensors, aseos, les coses de viure com unes persones. I despues les clavegueres, aquí passa la claveguera general que baixa de les muntanyes i va al riu.

P- Al riu, sense depuradora ni res?

R- Sí. És el barranc que passa per sota Tortosa. Bueno, jo ja ho denuncié, i el que ara esta de president també, surten unes rates així. Pues home, poseu uns líquids per fer-les desaparèixer, despues, clavegueres que estan taponades als carrers i no es dignen aixecar les tapes per netejar-les, una rera l'altre, perquè baixa el barranc, tapa els ferrets aquells que hi ha perquè estan mal fetes... O sigui, aquí s'ha arribat a un moment d'una dejadesa, no vull dir si ha sigut culpa del regnat passat o del present o del que vindrà.

P- Home, tal com estan les cases i els carrers, no sembla que vingui només d'ara, eh.

R- Això ha sigut etern, fins que els constructors, el Subirats Berenguer i... Bueno, no vull dir noms, han vist la gallina de los huevos de oro. Tota la part que han construït eren horts i allà se'n ha anat la gent d'aquí.

P- Bueno, i a part de les pedres, que ja ho ha dit, de cara a una intervenció que més s'hauria de fer? Fer una llimpiesa, de les persones, que també ho ha dit... Però què més creu que s'hauria o es podria fer?

R- Amb l'Agustí Forner que porta les obres d'aquí, i el Mariano Borrás, que porta les obres de l'ajuntament, Gumsa, em va dir, vine, que t'ensenyaré una cosa, i allí a la pça. de Remolins, abans de fer les obres van mirar a veure què hi havia i van trobar una església i què van fer? Ho van tapar tot, van aixecar el terra de la pça i allà a sota

estava la església esfonsada. Doncs allí hi ha uns carrers que no segueixen la línia dels carrers nova, i allí hi havia un noi que tenia un molí d'oli. I Va dir "mira, ara tombarem aquest molí d'oli i tombarem aquest magatzem i ho comprarem i farem un solar que surten trenta vivendes o així, i agafarem a la gent que viu a la costa del Castell per la banda de Remolins, i els posarem aquí". Bueno, però se'ls ha de posar unes condicions econòmiques i fer que sàpiguen viure com persones, perquè ells arranquen una porta i fan foc. Això ha passat a Manresa, que van agafar un carrer vell i els hi van dir als amos "durant 15 anys aquest carrer passa a ser patrimoni de l'ajuntament, i d'aquí 15 anys vos les tornarem arreglades i amb l'inquilinat nou, com a Tarragona que ho han arreglat, com a Girona, i avui en dia un artista o una persona que vol tranquil·litat va a viure en un puesto d'aquests... Però aquí això no ho han sapigut fer. I aquell noi em va dir farem això, però ara, què passa? Que per negociar per una casa vella que no saben qui és l'amo no hi ha manera... Aquesta casa vella de Felip Pedrell, per exemple, és d'un home que esta a Suïssa, diuen... I en aquestes cases donen un cop a la porta i s'hi posen a dintre, o les lloguen i se'n hi posen 14 a viure per pagar el lloguer, ja et pots imaginar com queden aquestes cases. I imagina't com estan els veïns d'aquestes cases, si posen la ràdio, la música a tota pastilla...

Llavors jo ja li dic a l'Amparo "lo primer que heu d'arreglar és la situació social. Envieu-los a Ferreries, a un terreno vostre, que sigui casa vostra i pogueu construir, i allí construir com van fer a la Mina a Barcelona. Que ara els han tret d'allà i diu que els porten cap aquí... Són rumors, que la gent de tot allò que han tombat allà ho porten cap aquí. I ara volen fer unes construccions de tipus social a Ferreries. Pues el que han de fer és agafar aquestes cases tipo cuartel i posar tot aquest tipus de gent allà. I llavors renovar.

P- Quina gent? Immigrants, gitanos... Quina gent?

R- Immigrants, pimpis i els que no són pimpis. Mira, t'explico un cas real, li va passar a la secretària d'Antoni Sabater que és el que porta Cultura de la Generalitat: Te una vivenda a la pça St Jaume de Remolins, i li van dir uns veïns "escolta que aquella casa teva esta plena de porqueria, de paquets de basura" "I com, si esta tot tancat?" i li van dir "no, esta obert i hi viu gent" va anar amb la policia i els va trobar dormint a casa d'ella. Els van detindre, els van treure i van fer un juí ràpid. I la jutjesa li va dir "bueno, a usted qué le han hecho? No le han hecho nada. Pobre gente, no tenían dónde dormir y dormían en su casa", i asunto acabat. Llavors agafen a un que roba i d'aquí tres mesos li faran el juí, i al carrer.

P- Lo de la justícia no ho arreglarem, eh.

R- Bueno, resumint, lo del Ca, posem-hi des de la pça de Montserrat, que ara quan hi passis hi veuras un fotimé de gent, i després un regidor els agafa i els hi lloga la seva mesquita, el Paco Juan els lloga una botiga que tenia dels seus pares per a que facin l'oració. I allí hi fan de tot. I al carrer Montcada hi ha tres botigues que obren i tanquen quan els hi don la gana, i en una d'elles cada dia es reuneixen en un reservat que tenen, no sé si els ensenyen a parlar o els ensenyen a robar o els ensenyen a viure sense treballar, però hi ha una concentració de gent. I quan es posa allà una parella de mossos d'esquadra diu que no fan res. A veure si ho faran davant d'ells! S'ha d'anar casa per casa "usted de qué vive y de qué come?" Però això diu que no ho poden fer.

Resumint, de la part antiga hi ha una part per recuperar que és desde aquí de Mn. Sol cap a dintre que són edificis maravillosos. La pujada del Castell, St. Felip Neri i la pujada del Parador per l'altre banda al barri de Remolins, allò el meu pare al cel sigui, que era fill de Barcelona i estava molt embolicat en festes i tot això deia "pues aquestes muntanyes d'aquí fem-les com Montjuic, tota la festa i totes les fires" que això hi ha el Castell de St. Joan que s'hi podria fer. L'Ajuntament te molts locals on podrien fer coses i estan pagant lloguer a l'Electra, al Raval de St. Llätzer... L'Agustí Forner els hi va dir "hi ha els locals de la DACSA, una cooperativa que ha plegat, hi ha un magatzem grandíós i setze jornals de terreny, compreu allò i recupereu els lloguers que pagueu a fora, perquè amb allò pagareu el crèdit dels diners que necessiteu. Però això són idees constructives, idees de futur. I aquí es veu que les idees constructives i de futur, no sé perquè, però no interessen gaire. Aquí darrera, al carrer del Bou i aquests carrers paral·lels que hi ha, va dir, tombem-ne dos, fem un edifici singular de vivendes amb un pati al mig, i siran vivendes noves i siran al Rastre, i la gent i vindrà a viure. I tampoc.

Lo Més perillós de reconstruir i de refer és els Reals col·legis, darrera, i la Pça de S. Domènec, i tota aquella banda de cases que si hi has d'anar posa't un casco, perquè si no ha caigut, caurà. L'altre dia va caure una paret tota sola mentre els de la màquina pensaven com i cap a on l'havien de fer caure. Això no pot ser! S'ha de ser una mica més responsable a un carrer que hi passa gent i que hi ha cases de veïns al costat! Una paret de tres pisos va caure sencera, i això ho vaig veure jo. Un dia

aquesta gent es quedaran colgats, perquè no n'hi ha prou amb posar-se un barret al cap.

Jo desitjo que la gent que treballa per la renovació del CA sigui un futur present, però si no reconstrueixen l'obra social des de la pça Montserrat cap aquí... No pot ser que davant del Palau Albaria estigui cada matí el Paco el Legionario amb tres o quatre més allí asseguts a l'acera amb les ampolles de cervesa tirant rots i cridant "Oye, tía maja" perquè la gent no vol això i si hi són no passa per allà.

De vegades et trobes turistes que et pregunten perquè volen anar per la pujada del Castell i St. Felip Neri i els has de dir "no vagi per allà, si vol vagi per Sta. Clara que encara s'hi pot anar" A Sta Clara hi ha un xicot a l'AV que encara els manté a ratlla, encara que ara se'n hi ha posat uns quants que...

I Davant de on es posa el guàrdia a la sortida de l'escola de la Mercè hi viu una família d'ascendència gitana, que allò és el capità manaia de la droga de la comarca. S'ha arreglat la casa com un palacio. Passen per allí, toquen la bocina i ell els hi tira un paquetet. Però a ell no l'agafaran, perquè és molt llest. Només hi ha una manera: "Usted de qué vive". Però això no ho poden fer. I esta allà mateix davant de l'escola. Hasta s'ha posat unes reixes de ferro perquè no li entrin a robar. Distribueix la droga i canvia de cotxe cada quinze dies. Van matar a la seva sogra amb una punyalada, i la va matar un de l'equip d'ell al carrer St. Antoni. Un "ajuste de cuentas" que diuen ells.

I amb tot això la gent se'n va. Qui es queda? Qui no te més remei, que s'ha arreglat ell la casa com ha pogut. Home, jo quan vivia aquí al Rastre em van venir de patrimoni perquè em vaig arreglar la casa una miqueta, la vaig limpijar i la vaig posar per viure-hi, i em van parar les obres. I al de patrimoni li vaig dir "que vols ara? Dis-me a quina hora puc venir a casa teva que em dutxaré i faré el dinar" "es que l'estàs arreglant i esta al costat de les muralles" home, pues ves a Toledo i allà també estan les cases al costat de les muralles, arreglades. Jo no la tapo pas la muralla, la he arreglada"

Entrevista amb Manolo Cardona, president de l'AAVV Sta Clara

P- Doncs seria això, una mica l'evolució que hi ha hagut al barri, les mancances més importants en tots els sentits...

R- Veus això és la fitxa de tots els barris del Casc Antic que s'ha de recuperar perquè no han tingut construccions noves ni res. Perquè Remolins ja es una altra cosa que s'ha anat arreglant i s'ha anat fent construccions noves. Lo Rastre ja es va fer després de la guerra i ja es va fer amb carrers més oberts. Que a mi sempre m'ha estranyat que amb els carrers oberts i més nou, lo Rastre estigui més mal considerat quaranta vegades que lo de aquí i no es cas antic ni es res. Perquè aquí si vols fer reformes i el que sigui i ha d'entrar un tractor, pues llogues un tractor per portar arena i et surt més car que si portessis un camió, i les obres, i que verdaderament aquí no s'ha fet res des de fa molts anys, que portem un atras bestial. Hi havia una gent que se sentia cent per cent del barri, els fills, per egoisme o pel que sigui, els agafen i els arrastren pac un altre puesto. I què et diu això? Pues que tota l'expansió que s'ha fet al Temple i Ferreries i tot això, aquí no ha augmentat d'habitants, estem a la vora dels 30.000 i si ha augmentat mil i pico pues és la immigració que hi ha hagut. Si continuessin els mateixos i hagués vingut gent nova... Però és al contrari això. Han anat fotent panxa per amunt lo Casc Antic los diferents governs que hi ha hagut, han preferit fer l'expansió pac a Ferreries, Temple i tot això, i a la gent d'aquí, a la gent gran que no han tingut los fills o el que sigui que se'ls han pogut tindre a casa, pues què han hagut de fer la gent gran? Hipotecar-se a última hora, com està passant actualment en este barri, que se'n han tingut d'anar a un pis, perquè aquí la convivència no és normal. De gent n'hi ha de bona i de dolenta a totes les races, això esta més clar que l'aigua, però de moment aquí los que foten el follon i ho foten tot són esta gent, sorolls per les nits, galls de pelees, que les ximenees amunt i embruten tota la roba als del costat, o sigui, gent que no s'integra al barri. I és una cosa curiosa, perquè això és un pont per als immigrants este barri. Un pont què vol dir? Ells venen aquí quan no tenen res, i en una casa igual en trobaras quinze, i quan veuen que ja han trobat faena, que ja estan legalitzats i disposen de quatre ptes, foten el camp. És que ni ells no hi volen estar. És a dir, aquí venen quan venen deseparats, que no saben on caure i a la primera casa buida o que els ho lloguen, que es fan disbarats, perquè hi ha cases de 40m2 que els cobren un dineral, perquè lo moro o lo sudamericà o kosovar de turno què fa? Pues els que són una mica vius, perquè són més vius que naltros, compren una casa a un propietari, i la lloguen, però no lloguen la casa sinó que "cada persona que vullgués

dormir aquí dins, tantes peles". Això ho trobes aquí, que en cada casa n'hi ha 15 o 20. Inklus n'hi ha una que fan turnos de nit i de dia, i quan treballen los de nit, dormen los de dia, i quan treballen los de dia dormen los de nit.

P- Llavors no són famílies..

R- No. Però arribes a la conclusió de que això és un pont només per a ells. Ells venen aquí i quan se posicionen be, ne venen uns altres i aquests se'n van. I llavors los trobes pel carrer perquè has fet alguna amistat o els coneixes o el que sigui, i el diuen "pues ya me he puesto a vivir a Ferrerías, o al Temple, o"... O sigui, és un pont, no es troben còmodes aquí. Perquè les condicions en que es foten són inhumanes, cases que estan totes fetes una porqueria. Hi ha algun gitano que... Païos, gitanos, moros, tots n'hi ha de bons i de dolents, eh. Pues hi ha algun gitano que la primera casa buida que troba, fot puntada i diu "aquesta casa es meva, i yo te la alquilando y tu me vas pagando" i se foten allí dins. I quan se'n entera l'amo de turno ve pac aquí, o sa filla perquè ho ha heretat i... Això passa. I la convivència cada cop es fa més difícil. I hi ha gent que s'estima el barri, però... Mira, jo tinc 60 anys, estos del costat que són fundadors de l'associació, pues ne tenen 80 i pico, altres també fundadors, 80 i pico... Ne queden pocs. I l'estimació i la convivència que es tenia antigament al barri, que cadascú s'escombrava el seu tros de carrer pel matí i se'l arruixava... I això ara la juventut... I estos que venen, menos, eh. Estos has de procurar que no t'ho trenquen o no t'ho embruten, perquè ells no miren res.

P- I el problema que la gent gran marxa, quan va començar.

R- Naltros fa 15 anys que vem fundar l'AV... I el que 'ha notat més és de cinc anys pac aquí, si estem al 2004, pues 1999. Hi ha hagut una tendència a anar-se'n, però per les circumstàncies, la gent es fa gran, no pot entrar un cotxe, no pot entrar una ambulància... Los mateixos fills els diuen "no et quedis en este barri que tot són costes i". Mira, uns que van marxar a viure a Ferreries i que els hi vem fer un homenatge i es va posar a plorar i deia "és que jo em sento de Sta Clara, però la dona cega, a mi m'han d'operar, los fills que em presionen que me'n vagi"... Per la goloria de los fills, tenia una casa al costat de l'AV i la van vendre i ara s'han embarrancat en un pis d'un munt de milions allà a fora, a Ferreries, i venen tots los dies a parlar amb esta gent, perquè esta gent són més que de família, ella els porta pac aquí, els porta pac allà i allà no tenen res. I ara es troben que aquí no tenen res, allà s'han embolicat en un pis que no saben com el pagaran, i els fills compten, però viuran tots sols allà,

eh. Perquè, perquè els fills viuen ja a Ferreries i pensen "si aquí es compra un pis mon pare jo el dia de demà tindrà un valor aquí, que allí dalt no el volem", pensen així la gent.

P- No es valora...

R- No es valora. En canvi les cases avui en dia, no sé què passa, però de esta casa han vingut més de quatre promotores de estes que s'encarreguen de comprar i vendre pisos i me'n donaven més de 15 milions de ptes, o sigui, que s'estan pagant barbaritats. Però si fa dos anys demanaves d'una casa així 2 milions de ptes i ningú la volia. Jo penso que són aquests que compren per fotre gent ahí. Perquè d'aquí Tortosa mateix és molt difícil, són moros, rumanos, kosovars i de tot. I en un puesto d'estos tant s'hi foten 15 com 18, on abans només hi vivia una família com ara naltros. En este carrer mateix hi havia una casa que vivien un matrimoni i un fill, la venen a un rumano d'estos i ara en són 21. Arriba un "yo te alquilo una cama, yo te alquilo un cuarto", i així van, perquè en una sala com esta foten colchons a terra i potser hi dormen 10 o 15.

P- Llavors des del 99 és quan comença a marxar més gent i a venir gent de fora?

R- Sí. Fa 5 o 6 anys es comença a despoblar de la gent que ha sigut tortosina de sempre. Home, jo porto aquí, en este barri 35 o 36 anys. Jo vivia al peu del Castell, vaig neixer al barri de Remolins. Però com que no es fa res, que tot esta abandonat, pues la gent emigra.

P- I primer marxa la gent, o primer comença a revaloritzar-se?

R- S'ha revaloritzat fa dos anys. Es paguen barbaritats, cases de 15 i 20 milions de ptes.

P- I les relacions entre veïns han canviat arrel de l'arribada de...?

R- A veure, aquí fa 25 anys que no es feien festes ni es feia res i vem veure que això anava de capa caiguda i ens vam engrescar uns veïns i vem dir "muntem una AV" i són, de cent i pico d'AAVV de la província de Tarragona i nosaltros som la tercera, a nosaltros ens donen el màxim. I no mos donen per donar, pensa que fem moltes activitats aquí, la confraria de setmana santa, que feia 80 anys que no es feia i

nosaltres la vem muntar, El Renaixement, en tres dies que fem, fem 600 sopars allà dalt al Calvari. I fem activitats i aquí no paga ningú res, ni boletos ni taules... Tenim un local amb video i TV i tot ho paguem naltros.

P- Quan dius naltros, vols dir els diners que posen els veïns?

R- Amb els diners que jo personalment trec de la Diputació, de l'Ajuntament, de... I fas loteries, i fas rifes...Naltros són 223 afiliats, famílies afiliades que paguen 1500 ptes a l'any.

P- D'aquest barri hi ha afiliades més de 200 famílies?

R- Pues es dona la peculiaritat de que més del 50% són d'altres barris de Tortosa. No poden entrar a la Junta, però com que fem tantes coses i ho fem tot de bades, pues s'afilien. També per a la gent gran fem lo gimnàs al local este. Ve molta gent a les activitats, però són uns 25 que colaboren en les activitats. Com que són matrimonis a la Junta ja són uns 25. Però és que hi ha molta feina, només per fer les vestes ja...

P- Què són les vestes?

R- Les vestes de setmana santa que surten encaputxats. Nosaltres tenim una confraria... Fem moltes activitats i festes... Lo mantenim nosaltres lo barri, i tots los alcaldes que hi ha hagut aquí ho saben, nosaltres som los que mantenim lo barri este per a que no s'acabi de desfer. Per això amb L'Amparo Moreno, que és la que se'n cuida actualment mos uneix una gran relació.

P- I les relacions amb els veïns nous, això d'escombrar la porta i...?

R- Els que ho fan són les veïns de sempre, que tenen 70 o 80 anys. Però tot el que ve ara, que per desgràcia són gent que no s'integren a l'AV ni s'hi integraran mai per molt que els hi diguis... Al contrari, si els convé et fotràn una antena que et surtigue enmig del carrer. I has de ser tu el que vagi i digui "això no"

P- I quins són els principals problemes que detecta l'AV?

R- Veus que el sentiment de barri es va perdent. Si vegessis les dedicatives que mos han fet tots els que han passat per aquí! Molts veïns se'n van o se'n van a l'altre barri,

es moren. I molta joventut se'n va perquè en los pisos els donen facilitats i aquí, per a obrar-te no et donen facilitats, tot són problemes. Per a comprar un pis el banc et dóna facilitats i el mateix pis serveix com aval, i per a obrar aquí no, ho han de pagar tot. A més, molts han pensat a ajuntar dos cases per a fer-se una vivenda i amb l'ajuntament tot són problemes, que si "no pots tocar esta porta, no pots tocar allò, no pots fer allò" i la porta esta caient, eh. Molta joventut ha marxat d'aquí sense voler, el meu fill mateix. L'Ajuntament prefereix tenir solars buits. I aquí no hi ha llei ni força. Si truques als urbanos perquè t'han posat un cotxe al davant i no pots sortir, no et vindran. Passen olímpicament, no et fan cas. El Casc Antic el tenen molt abandonat.

P- A nivell de vigilància policial i així...?

R- Aquí és nul·la, no n'hi ha.

P- I perquè?

R- Perquè se'n van pel centre comercial, que diuen que hi ha poca policia, i com que hi ha poca policia, pues a nosaltros no mon cal. N'hi ha molt poca de policia. A tots los barris passa igual, si mires aquí que ho fica... Si mires les fitxes ho posa tot, les famílies que són, les activitats que es fan, els problemes... i les mesures per a un millor funcionament. Problemes amb els nouvinguts, ocupació il·legal de cases, absència de vigilància policial. I si mires aquí, això és lo Rastre, és el mateix, convivència amb els nouvinguts, rates, ocupació de cases, absència de vigilància policial. Tot és consonant, és el mateix. I això no ens ho vam dir, nosaltres. Són problemes comuns.

P- Sí. Aquestes fitxes són molt interessants.

R- Aquí darrera hi ha una casa que la xica te sa tia a l'hospital, que m'ha telefonat varies vegades, pues li han entrat i te gent vivint a casa. Aquesta xica vol vendre a l'Ajuntament i ara es troba que te uns inquilinos aquí, a la força. I per aquí dalt han ocupat la casa del costat, han ficat una canyeria de plàstic i l'han fotuda per tota la fatxada, i agafen l'aigua de l'Ajuntament i la llum... Ho he denunciat 50 vegades, però no ve ningú.

P- I perquè no se'ls diu res?

R- Nosaltres hem denunciat moltes vegades, i lo malo de la pel·lícula és lo president sempre, que m'han arribat hasta a amenaçar, que jo passo, eh, però... I és que van los mateixos urbanos i els diuen "nosaltros venim a fer una inspecció aquí perquè us ha denunciat el president". Ho vaig sentir jo des del balcó.

P- Però això pot ser perillós...

R- Perillós per al que esta aquí. I Serveis Social fan el mateix. Jo amb Càritas ara tinc gairebé una denúncia. I a mi m'han dit racista... Es el primer que diuen. Van a una casa i tenen temor, manera d'entrar? Venim perquè us ha denunciat el president de l'AV. Uns que es van posar aquí al costat, que van venir de Castelló, i resulta que ell, la xica no, però ell es veu que era un indeseable a tope, que havia estat de presons i tot i estava en llibertat privisional. Pues bueno, van matar un pollastre a cops de destrat al mig del carrer, i jo ho mirava pel balcó i titava fotografies, que després ho van negar. I vaig telefonar a la Guàrdia i van venir i van dir "venim perquè el presiden de l'AV mos ha dit que estàveu matant un gall". I claro, l'altre es va girar pac a dalt i mos va dir de tot menos guapos. No haurien pogut dir "passavem per aquí i Què és esta sang al carrer?" Lo feo és que els mateixos guàrdies de l'Ajuntament ho diguin, i no ha passat amb un, ha passat amb varios. I els inspectors d'obres fan igual. Tu veus que esta gent diuen que ficaran cinc metros de manises i et comencen a tombar la casa. Vas a l'Ajuntament, mires i dius "Com és que heu fet este permís?" "Oh, mos ha dit això". "Que hi enviin l'nspector d'obres que em venia a casa meua", "Oh, no hi pot anar perquè te temor". I quan els obligues, manera d'entrar? "Vinc perquè el president us ha denunciat".

Jo et podria contar moltes anècdotes, però tot és el mateix, una mala convivència. Ultimament esta més tranquil, s'ha de dir tot.

P- I perquè?

R- Pues perquè aquesta gent se l'han fotut, no perquè l'Ajuntament hagi fet res. Aquells de Castelló se'n van anar, no sé si a ell l'hauran tornat a la presó o que, i uns altres que hi havia se'n van anar perquè la mare d'ella es va ficar malalta i van marxar. També era de Castelló. I uns altres se'n van anar a Lleida, que ja havien vingut d'allà. Esta més tranquil perquè hem tingut la sort de que han marxat. I ara uns jovenets que hi havia aquí, han marxat a una casa d'okupes, que els han enviat els de Caritas. Jo vaig parlar amb ells i m'ho negava Volpes, este que ara és lo president, i jo li vaig dir la senyora esta els hi ha donat tres cases per anar, tres adreces, i "destes

cases tria” “com estes cases estan tancades, la que més t’agrada, entra” cases que no són d’ella. La senyora esta Lupe és més coneguda que!

P- I això des de Caritas?

R- Sí. Bueno, i serveis socials de l’Ajuntament fan el mateix. Jo ja em vaig discutir amb lo regidor, que estava l’Amparo a la reunió i ella t’ho pot comentar. A mi ell mentides no me’n ha de dir, del que estic jo patint en este barri. Que vingui a viure 15 dies a l’estiu que li deixaré el pis de dalt i a veure si no és això. Que m’ha de dir, ell, que no és això! Jo aquí estic vivint i defensant a la gent. I a mi el que m’ha salvat, i ho dic sincerament és la gran amistat que tinc amb lo jefe de la policia nacional. Les ultimes festes que les vam fer al Calvari jo vaig tenir a anar a penjar-me de les orelles d’esto home per a que m’enviés tres policies nacionals i no marxaven fins que s’acabaven les festes. I els de l’Ajuntament res. Es que nosaltres estem molt mal atesos pel Ajuntament de Tortosa, des de sempre, eh.

P- I aquests problemes són amb tota la gent que ve o amb un tipus determinat de gent?

R- Eren gitanos que no eren d’aquí Tortosa, nosaltres no els havíem vist mai. Aquí corre tot. I ve una família de gitanos i llavors crida al gendre, crida al noro, crida al Pepito... Perquè? Perque aquí els emparen a tots, “aquí el ayuntamiento da de todo” i venen tots pac aquí. Uns que donaven problemes amb obres i convivència eren de Tarragona, van venir aquí a veure uns parents i els parents els van dir “apunteu la xiqueta a l’escola aquí, que l’Ajuntament us darà el PIRMI”, i estava apuntada a Tarragona i estava apuntada aquí, i es veu que com aquí els donaven més, pues se van quedar aquí. Tenien una xiqueta, pues ara en tenen cinc. Esta xica en la vida ha treballat, perquè ja és prou un crio detràs d’un altre, però és que ell tampoc, i avui porta un cotxe, demà en porta un altre, ara porta una furgoneta, i penses Com? Jo l’unic lloc que se que va treballar és al xatarrero, després comprava teules...

Però viuen millor que naltros, eh. Tu vens ara per Nadal i no t’ho pots creure. L’any passat va tenir que venir la Pm perquè tenien un tocino penjat al mig del carrer i anaven tallant, ahí on esta la furgona esta, i allí dalt un altre. Se veu que el van comprar al matadero. I això són quatre o cinc dies per Nadal que no es pot aguantar, eh, no paren. Se veu que uns dormen i els altres continuen. I quan fan un bateig ja te’n pots anar, són cinc o sis dies de juega. I los pavos penjats pel coll i anar tallant!

P- I Tot això són?

R- Són gitanos.

P- Home, són costums diferents. Si vens a visitar a algú...

R- Oh, és que no podràs passar, amb lo foc al mig del carrer, eh. Però és que han vingut gent que al trobar-se amb això han marxat. Imagina’t que ve algú a veure a una família i es troba amb això. I és que no n’hi ha deu de gitanos, n’hi ha 40. Hi ho faig jo i me foten una denúncia per ocupació de la via pública, i ho fan ells i no passa res.

S’ha de dir la veritat. Aquí hi ha negres que viuen lo menos fa 4 o 5 anys i mai se’ls ha sentit. Una passada. I uns altres indios o hindus, no sé d’on eren, i també.

Els problemes els portaven gitanos de Castelló i d’altres llocs, però eren espanyols.

P- I d’altres...

R- D’altres races? A la part de dalt del barri hi ha rumanos. Són gitanos, però rumanos, que en viuen lo menos 20 o 25 a la casa del Caragol, que en diuen.

P- I el fet de que no participin, és perquè no volen, o...?

R- No volen participar en res esta gent. Al contrari. Si vas a mirar animals, gossos, gats abandonats, galls de lluita...

P- Jo pensava que això dels galls es feia a Centreamèrica...

R- Pues aquí es fa al mig del carrer. Porten els galls agafats del bracet i en qualsevol puesto es fiquen, algun solar o el que sigui, i allí fan apostes.

P- I això qui ho fa?

R- Són gitanos que ho fan entre ells. Porten galls i els fan enfrontar fins que mata un gall a l’altre, i fan apostes i la gent paga. Però és que com que no hi ha vigilància. Fa falta més vigilància. Una vegada ens van dir que a cada barri tindríem un guàrdia, però això va durar dos dies. Avui lo guàrdia que hauria d’estar aquí porta lo Rastre, Remolins i Sta Clara, i aquí no esta mai. La veritat és que si alguna vegada els crides solen venir, tot s’ha de dir, però no et solucionen la papeleta, perquè diuen “Adeu, no

fésseu res, eh” I quan se'n van ja tornen a estar tots igual que abans. Mira, fa un mes o un mes i mig aquí a la costa no podíem pujar perquè hi havia un munt de cotxes, perquè esta l'escola-taller, i venen i aparquen a lo primer puesto que troben, i si algú té que pujar, ja no pot. Un dia, no podia sortir ningú i vem avisar a un municipal i diu “Ah, això no és cosa meva, ara vindrà un company” i no va venir ningú... Jo penso que en part això també passa perquè els guàrdies, no hi ha força de voluntat, des de que estan en conflicte...

P- Estan en conflicte els guàrdies?

R- Sí. Perquè inclús se diu que suspensió de empleo y sueldo, no van voler passar el psicotècnic, a partir d'aquí no s'aclarixen. Passa com amb los clubs de futbol “no hi ha primes? Doncs sense primes no fem res”

P- Un aspecte potser seria més policia, i també potser posar unes normes clares de...

R- Ara van dir que posarien unes normes de convivència. Veurem com anirà, perquè les normes no serveixen de res si no es fan complir... A mi que em donin un paper que diga que m'he de comportar com una persona, si sóc persona no em serveix de res aquell paper... Van dir que enviarien uns panfletos i anirien unes xiques per les cases dient que s'havia de fer això i això altre. A veure, jo no dic que potser alguna persona dins dels que hi ha dirà “pues bueno”, però normalment el que tenia gossos al carrer continuarà tenint gossos al carrer, el que tenia gats tindrà gats... Hi havia un home que tenia gossos tancats i tenia un munt de denúncies dels veïns pel soroll, per l'olor, per la falta de sanitat... estava malalt i bebia molt, ja no tenia ni coneixement, i els 8 o 9 gossos van estar allà tancats fins que es van anar morint. La gent del barri els anava donant menjar perquè feien llàstima. Se va solucionar quan se va morir ell i els gossos.

P- I de problemes de convivència, quins altres hi ha. M'heu parlat dels gitanos...

R- Los gitanos són un problema però gros.

P- Són tots els gitanos o...

R- Es que hi ha gitanos que es porten be. No són tots iguals. No es pot ficar tothom al mateix sac! Però lo 90% d'aquí.

P- I si s'hagués de fer algo per a millorar la convivència...?

R- Jo els ho vaig dir una vegada en una reunió, li vaig dir a l'alcalde “és que ells haurien de tenir los mateixos drets i les mateixes obligacions que naltros, a part de que se'ls ajudigue en tot el que síguigue”, i l'alcalde em va dir que això no podia ser. I jo vaig dir “és que jo sóc molt poca cosa, però penso que si se'ls dóna una ajuda o un PIRMI o el que sigui, els crios que vagin sempre a col·legi, que no estiguiguen la meitat de dies pel carrer primera, segona que si els crios estan corrent pel carrer a les dotze de la nit, com han d'anar a l'escola el dia següent, i si no hi van en tenen la culpa els pares, i que se'ls digués “cada vegada que feu una cosa mal feta se us descomptarà un tant d'això”. Los permisos d'habitabilitat igual, si a mi me la demanen, perquè no els la demanen a ells?

P- O sigui, igualtat d'obligacions i de drets

R- Clar, a mi no m'importa que els ajuden. Aquí al costat teniem uns gitanos que eren nou o deu germans, que eren una maravilla de gent! Gent educada. Gitanos que es guanyaven la vida anant a la xatarra, anant a buscar caragols, anant a la fruita, a la verdura, a la taronja. Ara se'n han anat a viure al camp. Però pensa que venien família i la família, com que aquí no hi cabien, pus dins del cotxe, matalassos per terra... Estos venien de Múrcia, i venien amb trastos que deixaven al mig del carrer, cassoles, pintes... T'asseguro que a la pça de l'Ajuntament no hi durarien ni deu minuts. És una invasió de la via pública.

P- I altres mesures de cara a la integració de la gent nova...?

R- Mira, “buenos días, buenas tardes” i punt. Ara n'hi ha uns aquí darrera que estan fent obres, agafen l'aigua i la llum de l'ajuntament, sé que no tenen permís, han manllevat los adoquins que després els han tornat a posar. I estan fent obres i hi viuen. Són estrangers, no sé d'on. Es que no es porta cap control. Si jo com a president de l'AV i que treballo a l'Ajuntament els vaig a portar un informe, siguin assistents social o qui sigui... És que és molt fàcil, si un es vol empadronar, amb que deixi lo carnet i digue que viu a una casa, encara que després no sigui veritat, l'empadronen desseguida. I et puc dir gent que han cremat cases i tot, i que ells mateixos los busquen un altre pis. Hi ha un senyor que ha cremat ja tres cases, que ha viscut aquí a l'albergue i tot, i que sempre n'hi busquen una altra. Caritas, o qui sigui.

P- I a tot això, quina solució li veieu? A part del control i la policia i tot això. La gent s'esta fent gran, per una altra banda s'esta perdent població... O s'integra com a veïns a la gent que ve, o...? Com s'atreuria població?

R- Si això es llimpiés de maleantes i es donessin facilitats per arreglar les cases i edificar i tot això, molta gent segur que tornaria, perquè molta gent que han marxat han dit "mos dol en l'ànima, i vivim en un grup de pisos que també estem com a índios allí". Aquí si se llimpiés... I llimpiar vol dir fer respectar la llei, perquè jo no hi aniré mai contra la llei. Però que vaigue sanitat a veure les cases, a veure com viuen, que no pot ser la manera com viuen, sense condicions a la casa. Si a mi em cau una casa, em venen, m'apuntalen la casa i lo primer que em diuen és "desalojo total", i tu no pots dir que no, te'n has d'anar corrent. Pues bueno, perquè no ho fan allí? Dins de la legalitat. Si em pasa a mi no em diràn "ves a Caritas a dormir", i sin embargo, a gent que ha cremat dos o tres cases, n'hi busquen un altre. Es a idr, que jo vull que es jutge a tots iguals, si tinc uns drets tinc unes obligacions, siguen moros, cristians, gitanos... A mi m'es igual, si jo em porto la mar de be amb ells! Si los necessito per a algo, a mi m'han tret d'apuros.

A una nena que sortia de l'escola unes gitanetes li van demanar diners i com que no en portava li van prendre les ulleres i em van venir aquí i em van dir "veigues si les pots recuperar" i jo me'n vaig anar al gitano que més confiança li tinc, amb el que he tingut més relacions, que és un gitano de categoria i li dic "Antón, házme este favor" i em va dir "tranquilo Manolo" i el vaig veure baixar amb un garrot i li vaig dir "no facis un mal cap" i em va dir "tranquilo, que la ley de los gitanos..." I a les deu de la nit tenia les ulleres a casa. Els que les havien agafat eren de los Carrillo estos. Per això et dic que tots no són iguals, n'hi ha de bons i de dolents a tot arreu.

P- Pel que dius, semblaria que la comunitat gitana estan organitzats entre ells. I les altres comunitats...?

R- Per aquí estos que em sembla que són rumanos, són molt modosets. Però els altres d'ahi baix del costat de l'albergue no. Alguns són molt educats, però altres no. I si passes pel carrer i estan allí al mig, no s'aparta ningú per a que passes. I estos que ara estan fent obres, que no entenen res del que els dius, també són educats i es porten be.

És que tot ve a lo mateix, el tema de cases que entren i no ve la policia. I a l'estiu no es pot dormir fins a la matinada, tota la nit fent soroll. Però és que tot ve a lo mateix,

com que ningú no els diu res, fan el que volen. A un home gran li van foptre una palissa a matar fa quatre dies, uns gitanos, eh. Ha quedat inutil. Estava al mig del carrer i va passar un gitano amb una bicicleta i lo va tocar, i ell li va cridar "escolta!" i se'n va anar darrera d'ell i va fer cap a la ratonera de les cases on vivien ells. Van sortir i entre quatre o cinc el van unflar com un bót. Va estar a la Residència un mes i pico, i ara el veus que va tonto, però tonto pel carrer. I no passa sols aquí, passa al Rastre i a tot lo Casc Antic, perquè ve tot lo pitjor. La gent tenen temor de fer la denúncia, la lleven, i així estem. No se si et servirà per a res tot això.

P- Sí. Però no veieu solucions?

R- Drets i obligacions per a tots. En cases abandonades i tot això què vol dir? Nosaltres no ens hi fiquem, que vingui la policia nacional o el que siga i els desalotgi, però que facin algo. La gent que ho fa, o que agafen aigua del carrer no són normals, perquè una persona normal no ho fa encara que estigui necessitat. Han de decidir dins de la normativa que tinen, que acoplin lo sistema "lo gos que es caga, una denúncia" "la senyora que estén dir-li "senyora hasta per la nit no pot estendre". Això esta en les normatives. Pues que s'acoplen a les normatives. Tot esta en les lleis, és acoplar lo sistema. El que no pot ser és que no tinguem dret a res, a res. Perquè aquí ho diu ben clar, actuacions en el barri nul·les, i en el Rastre igual. Mos estan rifant.

P- Això ha quedat clar. I de cara a una possible intervenció...?

R- Home, és lo únic que li pot donar vida, si és que volen. Lo únic. I aquí de què es tracta? Pos que l'Ajuntament ja te també moltes cases comprades. Pues això és un perill, no les habita ningú, les obren, les posen panxa per amunt. I passen d'una casa a un altre trencant embans. Lo que no fa un guàrdia ho hem de fer naltros. Però el que no és normal és que a la matinada et vinguin a trucar, seria més normal que telefonejessen a la patrulla, pues no, a la patrulla no telefonejen perquè diuen que és en va.

Jo no dic que no tinguin bones intencions, perquè jo penso que les persones que entren a l'Ajuntament sempre entren amb moltes ganes, esta és la veritat, i volen fer les coses ben fetes, però despues tots cauen en la mateixa punyeta, poc a poquet van abaixant lo ritme, abaixant lo ritme, i no és fa el que s'hauria de fer. Mai s'ha fet. Jo no penso que aquella persona no ho vulga fer. Però és que troba tantes pegues!

Jo sóc tortosí. I sempre dic que malament de Tortosa no me'n parlen. Ara jo crític ho sóc molt, perquè fa molts anys que estic al moviment veïnal, conec a molta gent, veig

com van els assumtos per aquí dalt, amb influències, sense influències, saps el que s'esta dient. I el que és veritat és que aquí hi ha una deixadesa total. De quí és culpa no ho vull ni sapiguer. Si vaig a Tarragona i algú em diu "Tortosa és una merda" li dic "no em digues això, eh". Però es veritat que esta molt deixat Tortosa. Nosaltres des de l'associació de veïns fem tot el que podem, i és una misèria.

I penso que amb poqueta cosa i amb voluntat se podria fer moltes coses, podrien implicar al veïnat i fer moltes coses.

P- Dins del veïnat hi ha molts immigrants realment, molta gent nova?

R- Molt. Aquí tinc la estadística que me la van donar l'altre dia. I hi ha quasi bé el 50%, que se diu pronte, eh.

P- I a part de les que ja ham quedat de control i tal... Mesures en positiu que vosaltres veurieu?

R- Però és que Què podem fer naltros?

P- No... O que us semblaria be que es fes.

R- Si fessin tot lo que t'hem exposat és una lligarsa ja. T'ho repetirem 40 vegades, que la convivència sigue la que ha de ser. I això quei ho ha de fer? L'Ajuntament. Si a un lloc s'ha de fer una inspecció perquè hi vouen 40 persones...

P- Sí. Això ha quedat molt clar, eh. Però algunes mesures en positiu...

R- Lo que cardús, un que era regidor fa molts anys, va dir –que allavors encara viviem tot persones normals quasi- que si l'Ajuntament pogués gastar algun diner el que s'havia de fer per aguantar el barri era posar quatre botiguetes de souvenirs, cosetes aixís, perquè faria que el barri se conegués, perque es que hi ha molta gent de Tortosa que no el coneix, ni el coneixen, i esta a dos minuts del centre. I tenen temor de vindre. La gent de Tortosa som tan com som que li donen la mala fama en este barri i no venen aquí. Perquè aquí ara surts tu i per desgràcia et foten un tirón, i aquest tirón sortirà a tots los puestos, i en canvi de tirones en fan a l'estació, a la pça del mercat, i allí no passa res. Aquí no passa més de lo que passa a tots los barris de la ciutat. Ara mateix van obrir lo menos deu o dotze parquings al Temple que es va fer una manifestació i tot.

No és tot negatiu, a veure si mos entenem. Però és que los mateixos d'aquí, quan se'n van diuen la meva casa de gitano que no se'n posi cap, la casa que no la compren...

L'Ajuntament si volgués podria fer moltes coses, però no hi sirà a temps, perquè totes les cases estaran venudes. Aquí totes les cases a baix tenen un almacen, perquè antigament se ficava el carro allí. I varies vegades vem intentar de fer-ho, d'obrir coses de antiguetats, però no hi ha res a fer. Va haver-hi una xica que va ficar-se una botigueta per aquí dalt, i als pocs metros una altra noia fa ficar productes d'estètica. Però a estes dos soles, pues no els venia la gent. Saps quan ve aquí la gent? A l'època del Renaixement. Nosaltres vem ser els primer d'obrir sis tabernes i un menjador gran. Vem ser los únics que vem fer-ho, que mos ho va demanar l'Ajuntament per favor, Cardús m'ho va demanar, que en aquell moment era ell. Jo li vaig dir "Home, si tu mos envies la gent pac allà dalt, jo t'ho faig. Però com que aquí ni poden entrar cotxes ni posar barraques, que van fer llavors los grans pensadors de l'Ajuntament? Tot pac a Remolins, i ja mos hem quedat a peu. Nosaltres fem 600 sopars, però si no munten cap actuació pac aquí, pues la gent se'n va detras de les actuacions. I ara ho han tirat tot pac allà a Remolins que allò no en te res de casc antic ni del renaixement, el que passa és que és més planet i esta més còmodo. El primer anys la gent va al-lucinar amb naltros, vem oobrir el museu que tenim d'objectes antics, de coses que han anat depositant la gent, els mateixos veïns, objectes antics, ràdios, quedres, llibres antics de les monjes... I a la gent li agradava. Pero ara mos hem quedat a peu.

Després també que molts han marxat i ja som menos els que podem dominar el barri, dominar en el sentit d'ajudar, de treballar-ho. Fa 5 o 6 anys el Cardús "querer és poder" va muntar uns carnivals aquí que la gent se va preñar, però de categoria, eh. Però ja no han tornat a fer res.

P- I a part del que ja hem parlat i de rehabilitar i atreure un altre tipus de gent, se us ha acudit alguna idea per integrar a la gent immigrant que no és problemàtica, per a que puguin participar en les festes, per integrar als integrables, o...?

R- Simplement "buenos dias" o "buenas tardes". Ara mateix per setmana santa fem les confraries estes. Pues hi ha dos rumanos que los lloguem, llogar pagant, per a que mos ajuden, per a que surtiguen vestits de romans al pas de setmana santa que portem. Però esta gent si no es a base de ptes, no hi ha res a fer. Els has de donar quartos per a que t'ajuden. No s'integren a les festes. Les festes se les fan ells, com que en viuen tants de junts, en veuras pocs que es comuniquen. Lo més essencial. Et

diran “Buenas noches” o et faràn així amb el cap si no en saben, però ells van al seu rollo.

P- I comerços...?

R- Botigues aquí a dalt n'hi havia 4 de comestibles, i ara no n'hi ha ni una de res. Han hagut de tancar. Nosaltres vem ser els últims que vem tancar, i jo vaig tancar perquè ja estava cansat de perdre diners. Se'n van al mercat o a St Blai i han de pujar tota la costa carregats. Aquí ara no hi pot haver cap comerç perquè no hi ha vida. I una botiga aquí havia de pagar tant com si estigués a lo centro de Tortosa, i les bassures igual, los autònoms... Tot igual, naltros aquí no teniem cap descompte.

Estem molt cremats. Fa anys anavem a això dels castells i d'aquí era d'on hi anavem més. Ara no. O venien festes i... tenim tots los aparells de música i tots los altaveus i tot és de l'associació, eh. Això esta molt malament, però si no ens hi haguéssim posat naltros encara estaria pitjor. Esta molt degradat, molt. Uns anys atras, que es fiquessin les botigues encara ho veia possible, però ara jo no li veig sortida. La veritat és que per a que el Casc Antic... Les cases arreglades que ja n'hi ha algunes, i...O sigui, que on hi ha cases buides fer de cada 4 o 5 edificis un bloc de pisos. La vivienda tipo, que no fos una vivenda chillona de moderna, però que fessin un bloc de pisos cap aquí, un altre bloc... Només que per aquí dalt hi haguéssim dos o tres blocs que hi poguessin haver 5 o 6 pisos aquí, 5 o 6 pisos allà, això ja llamaria.

P- A qui llamaria?

R- A gent jove que volgués vindre. Perque ara mateix, amb això que han de fer aquí baix, ha de vindre bastanta gent. I a mi inclús gent de l'ajuntament algunes noies que han vingut pac aquí m'han dit “a veure si em trobes alguna caseta”. Però és lo que et dic, que hasta per a pintar la façana has d'anar als arquitectes de l'Ajuntament. “Ojo el color, ojo allò...” Però tu no veus que si comences a fotre pegues...! Ja esta be que no la fotiguen pintada de roig, però... Permís per a canviar una porta, permís per a no sé quantos... Per arreglar una fachada necessites quaranta permisos. Qui se ho carrega, pues la gent normal, perquè els subnormals estos no paguen res, ells fan lo que volen i au! No hi anirà ningú a vore-ho. I si jo faig algo aquí em vindrà “vosté te lo permís de via pública? Ha de treure el permís de via pública”. “Home, però si és una cosa que m'ho estic fent jo els diumenges, i ho pinto jo...” Pues has de treure el permís. I los altres se fotran al mig del carrer i no els diran res. Ells poden fer lo que volen, fotre

un escalò al mig, o treure l'antena al mig del carrer... I ajudes per a rehabilitar, encara que diguen, res de res. Si tu has de rehabilitar una casa necessites aaparellador i arquitecte. Si jo les coses que he fet aquí demano l'ajuda i per a que me la donen haig de pagar aparellador i arquitecte, l'ajuda és per a pagar-los a ells. Això que diuen que donen unes ajudes... Primer que cobraràs quan cobraràs, i segon que has de pagar aparellador i arqu. Com has de demanar una ajuda d'estes? Home, jo per a fer-me això no en vaig necessitar cap d'arquitecte, va venir el paleta i li vaig dir “fes-me això” Si haig de pagar arqu. I aparell. Em costen més que les obres que he fet. I no he demanat cap permís, eh. Perquè ara és el que fem aquí a dalt, sempre els hi dic “quan vos demanen el permís, digueu que el tinc jo” I si volen que denunciïn a l'AV com als altres no els ho demanen, pues a naltros tampoc, nosaltres sòm gitanos, i s'ha acabat. Si a un que es vol arreglar una caseta li fots totes estes pegues... I més de quatre persones no se ho fan per això.

Bueno, penso que te'n aniràs carregada de mal deixò, però és així la realitat. Més que res hem tingut una xerrada per a que coneguis la realitat del barri com està. Jo estic dins, que no voldria estar-hi, però perquè m'estimo el barri i tot això, i no he pogut dir que no. I més que res per l'Amparo, que ara el dimarts hem de tornar. Però jo penso que hem fet tard. Ja hem fet tard. Sempre dic “això canviarà”, però ja no m'ho crec ni jo.

Fa anys, quan estava d'alcalde el sr Veguer mos va dir “poc a poc això anirà canviant i s'aniran fent coses”. Si que ha canviat, sí. Ha anat cada cop més per avall.

Mira, l'Ajuntament manté totes les zones verdes de Tortosa, pues aquí, si no mos ho fem naltros, no ve ningú. Tots los anys mos pintàvem el carrer. Però ara només quedem tres veïns. I a l'octubre i a la primavera canviàvem les plantes, i feia bonic, i la gent feien fotografies i tot, però ara i sense cap ajuda... I és una llàstima. A tots los carrers hi ha capelletes de sants amb llums que a la nit s'encenen. I ara quedem dos veïns que són matrimonis de 70 o 80 anys i natros... Bueno i los estrangers estos, són americans, però ells mai s'han ficat en res “Buenos dias, buenas tardes” i prou. Ja fa dos anys que no pintem el carrer ni canviem les plantes. I hi feiem tots los anys i erem un dels carrers millors. Però ara ja no podem fer res. I te decepciona. I la joventud...

P- Hi ha joves al barri?

R- N'hi ha molt poquets. I els que hi ha no en volen sapiguer res. Com tota la joventud això, eh. Els meus fills mateix. I abans quan ho feiem feiem una festeta, sopavem al carrer. Per St Joan nos ajuntavem un munt de gent en este carrer, i feiem un munt de caragols. Hem arribat a fer 80 quilos de caragosl aquí, en este carrer. Que feiem la

feita del caragol i també venien les autoritats a fotre-se'n. Compravem los caragols a los gitanos estos i els feien ella i les veïnes en varies olles perquè en feien de varies maneres, a la manera d'Andalusia, a la manera de... Era bonic.

Entrevista amb el responsable del Pla de Transició al treball

R- Jo represento el Pla de Transició al Treball. Los destinataris són alumnes que no han assolit els objectius de la Eso i per tant no poden seguir estudiant ni poden assolir un lloc de treball qualificat, al no tenir formació. Tenen entre 16 i 18 anys. I els objectius de qualsevol programa de garantia social són aquests: incorporació al món laboral i continuïtat formativa. És a dir, los preparem per a la prova d'accés a cicles formatius de grau mitjà o los donem formació en un ofici, en el nostre cas fusteria i cuina, i los fem en contacte amb empreses a través del conveni en pràctiques. Molts se queden a les empreses i si no, pues los donem un diploma que los capacita per buscar-se un lloc de treball. Bàsicament la majoria assoleix lo del món laboral, podríem dir que un 70% va encaminat al món laboral i un 30% a la continuïtat formativa. Per exemple la gent que durant lo ultim any ha tingut alguna enfermetat o algun problema durant lo curs, te aquesta oportunitat.

P- I la inserció laboral que s'aconsegueix diries que és... Continuen a les empreses realment, o...?

R- Sí. Moltes sí. Lo problema és la qualitat d'estos contractes que els hi fan, són contractes de formació, es a dir, basura i costa molt passar despues a altres tipus de contractació. Són contractes molt barats per a nois amb molt poca qualificació, lo que abans es tenia com aprenent, no? El problema és passar de estos contractes basura a un contracte amb cara i ulls. Alguns ho assoleixen i altres no. I continuïtat... Tots continuen treballant, encara que molts canvien d'àmbit, però com primera experiència laboral ho assoleixen bastants, entre un 60% i un 70%. Això ho contem sempre al cap d'un any. Fem un seguiment sempre al cap d'un any. Molts no aconseguen treball quan acaben, sinó més trad, quan fan la recerca o...

P- I a part de ser joves... Pensa que estem fent un estudi territorial, del Rastre, Sta Clara i tal. Ve gent d'aquests barris?

R- Sí.

P- I una mica, el perfil de joves d'aquests barris, si em poguessis...

R- Quasi la meitat són gent del barri. Molts són derivats des de l'Ajuntament, de benestar social, altres coneixen el centre, com que estem ubicats aquí, el coneixen directament o pel boca orella, o perquè ja hi ha fet alguna activitat o tenen algun conegut que ha fet alguna cosa. Pensa que és com un centre cívic es fan moltes activitats. Al principi no, fa 5 o 7 anys que estem aquí i al principi hi havia bastant gent derivada dels IES, gent que no té la ESO, repetidors de quart o de tercer, i ja cobriem, n'hi havia algun derivat de l'Ajuntament, però eren minoria. Això ha canviat, de repetidors no n'hi ha, falten alumnes i els IES fan aprovat general, sembla que és una mica la política, i hi ha una menor derivació d'alumnes. També hi ha hagut un gran augment d'immigrants que estan vivint en este barri i per tant s'hi nota, alumnat immigrant o derivat de benestar social de l'Ajuntament és la meitat del nostre programa actualment, i va a més. Allavors els nostres objectius canvien, perquè per exemple, els immigrants no poden accedir al món del treball si no tenen lo permís de treball, i nosaltres no tramitem permisos de treball, per tant, formem, donem la certificació i punto, i la inserció al món laboral baixa, del 70 baixariem a un 50% o un 40%. La tasca canvia, és més d'integració, en alguns casos, o d'educació especial, en altres casos, perquè hi ha alumnes amb alguna dificultat psíquica, visual, de retard, varios tipus de disminució. Venen derivats també de col·legis d'educació especial i tot això conforma un grup superheterogeni, i, per lo perfil, es més una tasca de benestar social que d'ensenyament. Baixa molt el nivell d'habilitats socials, sobretot els nois que són del barri.

P- Parla'm una mica d'això.

R- Pues bueno, los nois que són d'aquí... Bueno, jo distingiria entre immigrants i nacionals, per dir-ho així. Los immigrants és una mica un calaix de sastre, trobes des de nois que venen de famílies estructurades, amb una posició econòmica no bona, però be, amb un nivell de formació de batxillerat i amb bones habilitats. Despues estan los immigrants que venen sols, que viuen amb algún familiar o amic, que són d'una classe social una mica més baixa, no tenen una formació tan assolida com el altre grup i aquests estan focalitzats a la feina, tenen més dificultats d'aprenentatge, per exemple l'idioma els costa més, són reacis a tot el que no suposi una compensació econòmica, tenen uns hàbits socials més deteriorats, per exemple els de neteja.

P- I per nacionalitats?

R- Magribins. Lo 90% són magribins.

P- I llatinoamericans i...

R- L'altre 10% seria de llatinoamericans, països de l'Est, africans...

P- I entre aquests, tots viuen...

R- La gran majoria viuen al barri. O aquí o a altres zones molt focalitzades també, com pot ser a Ferreries, a la Torre, que hi ha molts marroquins. Jo més que res la diferència la entendria com a dificultat d'integració. És a dir, los que tenen la família aquí, uns hàbits, tenen més facilitats de integració, els altres tenen més dificultats. Els primers ens veuen com un mediador i els segons com un possibilitador que els pot fallar.

P- I n'hi ha més en família o sols?

R- Més en família. Però no molts més. La majoria venen en reagrupament familiar, però això és molt relatiu, perquè després se traslladen, se'n van lluny amb altres familiars perquè els hi diuen que hi ha feina... Se colen com que estan amb un tio, amb un germà o un tiet, coses així, però no estan amb los pares.

P- I veus alguna altra diferència en aquest grup?

R- Bueno, la diferència entre homes i dones. A nivell laboral és bastant gran. Los homes acostumen a trobar treball encara que els hi costi, si valen, i les dones no.

P- Perquè?

R- Per la seva pròpia cultura, religió, costums, a l'hora de treballar tenen molts de problemes. No volen a casa, o... És a dir, estan destinades a altres coses, a cuidar germans més petits, a fer el dinar per als pares i germans que se'n van a treballar pel matí, arreglar la casa, ajudar a la mare, a tenir fills i llavors tenen problemes.

P- aquests són problemes per part d'elles, diguéssim. Però són aquests els que primen, o n'hi ha altres. En quant a inserció en el món laboral... Cap a on s'adrecen les noies, troben problemes de contractació...

R- Les noies magribines en cuina, per exemple, que és el nostre cas, solen tenir un rendiment més elevat que les nacionals, perquè hi estan acostumades des de petites, fan pa, cuinen, i en saben, la majoria saben fer aquestes coses i els hi és molt fàcil. Tenen molta voluntat, són disciplinades... És a dir, tenen una sèrie d'actituds, valors i rendiment jo diria que superior. Però això quan se trasllada a la feina, allí s'acaba. Perquè, per exemple, un jefe els hi pot dir "avui t'has de quedar aquí hasta les deu perquè necessito...", pues no es queden, perquè a casa no les deixen o perquè elles mateixes se'n van. De vegades se senten discriminades perquè les poden cridar, que també els hi passa a les altres, però elles a la mínima que els hi passa algo, abandonen, i tenen el beneplàcit de casa en la majoria de casos. Molts a casa ja diuen que elles no han de treballar.

P- I llavors perquè s'apunten a un pla d'inserció?

R- Dons perquè fins que no es casen han de fer algo, com estudiar o aprendre a cuinar. N'hi ha que no, que són magribins però de cultura completament occidental. Tot depèn una mica de la religió. En les relacions també, no es pot relacionar una magrebí amb un espanyol.

P- I al revés?

R- Tampoc. En nois joves potser no passa tant. Però vaja, naltres no coneixem cap parella, i passen molts per aquí.

P- I en els grups de treball hi ha algun problema?

R- No. Alguns nois també fan cuina, perquè és cuina i cambrer, hosteleria i molts nois s'hi dediquen, tant nacionals com estrangers. En canvi a fusteria no hi ha cap noia, tots són nois.

P- Alguna característica més respecte als immigrants?

R- No. Simplement senyalar que molts tenen unes actituds millors que els nois d'aquí. Per exemple, tenen molt de respecte a l'autoritat, tenen bons hàbits, sempre s'estan oferint... Claro, en part la necessitat aviva, a les persones no? Però sí que és cert que solen ser bastant este perfil, i los de l'est també. Per a mi lo fonamental és la família, sempre hi ha algun cas excepcional, però crec que això marca bastant. I després la

integració, els que tenen problemes d'integració són més reactius a acceptar una cultura diferent, ho veuen tot més hostil i tenen més problemes. I els que no ho veuen així, ho tenen més fàcil.

P- I ara ens falten els d'aquí.

R- Bueno, lo perfil de noi d'aquí del barri, nosaltres els diem "nois de Benestar", per entendre'ns, tots presenten alguna problemàtica familiar o social o legal, i això és lo que més els marca. Són nois sense formació, el 90% no té la formació bàsica assolida, no te hàbits d'estudi ni socials, no saben com demanar les coses ni ningú els en ha ensenyat tampoc... Són nois que presenten molt absentisme, sobretot als IES, presenten rebuig a tot lo que siga estandard, pupitres, paper, bolis... Són nois amb mancances afectives la gran majoria, i el que més los marca és això. A nivell familiar tots presenten algun tipus de problemàtica i lo únic que destacaria per diferenciar grups seria la motivació. La motivació que presenten uns per sortir endavant i superar els seus problemes o la que no tenen. És a dir l'esperit de superació en els estudis o per començar a treballar, poder marxar de casa i independitzar-se. Estos funcionen molt be en quant a rendiment si els aconseguixes motivar mínimament i els ofereixes sortides o possibilitats de futur, per mínimes que siguin se motiven i funcionen. Altres no, el grup que no es motiven repeteix els patrons de conducta d'abandó davant de les coses, veuen el món de fora hostil, sempre són víctimes...

Lo barri este és un gheto.

P- Et refereixes a...?

R- Del carrer Montcada cap aquí, al Rastre. Esta zona, ja ho hauràs observat si vas pel carrer una mica, no hi ha cap tipus de control policial. És a dir, aquí un va pel carrer, li pega una patada a la porta d'una casa i la obre i ja te casa. La gent de Tortosa del c. Montcada cap aquí no passa, no hi ha comerços... Ara se comença a ficar delegacions, se vol dinamitzar una mica el barri, ja fa temps que es diu. Dels dos col·legis que hi havia el Josepets, un que era de pago va haver de tancar perquè los pares se queixaven i de la Mercé molts nens s'han donat de baixa perquè els pares no volen que els seus fills vaguen amb immigrants o gitanos.

P- Pel que sembla allà quasi tots els nens que hi van són immigrants o gitanos...

R- Abans no era així. Lo col·legi de la Mercé era un dels bons col·legis que hi havia. I ara quasi tots són gitanos. I a la gent d'aquí no li agrada això, ho rebutgen, perquè són racistes o pel que sigui. És el que t'he dit abans, el barri és un gheto, només hi viuen immigrants, gent gran i gitanos, o gent amb un nivell adquisitiu molt baix que només poden accedir a vivendes velles, que tenen algun tipus de problemàtica social o personal... A veure, hi ha casos aïllats, sempre hi ha algu que es restaura una casa, que es la política que volien seguir, però no s'ha fet.

Entre els gitanos podriem distingir la gent que "són del culto" i els que no. A través del culto lo que intenten, a través de les cançons o del que siga, acostar-los una mica més a la societat, que no estiguin tancats en este gheto, que puguin sortir. És que molts ni coneixen la estació de tren o los carrers de Tortosa de fora d'aquí, no.

P- Així els que estan més integrats són els del culto?

R- Sí. I funcionen millor a nivell formatiu, aquí per exemple... els altres, sincerament, en general, no funcionen.

P- I me'ls pots situar geogràficament pel barri?

R- Viuen per tot arreu. Mira per esta pça St Joan, detras del convent de Santa Clara i per la pujada de Felip Neri són les zones per on ells solen viure més. I les més conflictives. Bueno, i estes cases d'ahi detras, davant de l'escola de la Mercé i lo que és la zona de Gil de Frederic. En estes zones hi ha gent vinculada amb drogodependències, gent que no esta escolaritzada. Hi ha varies famílies, per exemple los Gavarrí, los Carrillo, los Montero, los Hernández... Aquets són los més conflictius o desestructurats. Home, hi ha una sèrie de noms que tenen bastant de nom.

P- I, per exemple, jo he parlat amb un Chavarri i uns de la família Batiste...

R- Aquets són diferents, són del Culte. Les famílies que jo t'he dit són gitanos dels de tota la vida, en el sentit que sempre s'ha parlat malament dels gitanos. Els altres han viscut tota la vida aquí i són molt diferents, en el sentit que estan evolucionats. Venen a les fires o van a les temporades de cítrics. Els altres no treballen, es dediquen al mangoneo, a les drogues, a "vigilar" les obres de construcció... A les obres, ara s'ha posat de moda això. Cobren menos, però és que si no te desapareix tot. El sistema funciona així: tu tens una obra i et roben (per això a moltes obres veuràs penjada de

les grues la hormigonera i totes les màquines) i després te venen “escolta, t’ho hem pres natros, si vols, t’ho venem. Tu igualment ho has de tornar a comprar perquè si no, no pots treballar, i et costarà moltes peles, com que es teu i tu ja saps com funciona, t’ho venem per 300.000 peles, sí o no?”. “Sí”. I no els denúncies. Això és el que feien, i llavors d’això es passa a un altre sistema: “ara ja no et robarà, però mos has de pagar”. Hi ha moltes obres que tenen allí lo cartell ficat, eh: “obra protegida por tal”, com una empresa, són una empresa. I això és una pràctica habitual. Cobren un sou inferior al que cobraria un altre vigilant i no hi ha conflicte, però a això en certa manera se li pot dir extorsió.

P- I de gitanos en teniu aquí al cursos?

R- Sí. Cada any en venen uns quants, normalment noies. Quan venen mirem els cognoms, perquè ja els coneixem una mica, i si són dels altres pues s’estudia el cas. O inclus hi ha noies que acaben i continuen fent altres activitats, algunes venen a cosir. Són noies molt educades, no donen cap tipus de problema a l’aula... Però los gitanos al nostre programa no s’hi adrecen massa, perquè nosaltres no donem compensació econòmica i ells busquen més l’escola-taller, que reben compensació econòmica i tenen contracte. Aquí han de venir a l’aula, aprendre a fer un curriculum i a ells els interessa més la formació pràctica.

P- Perquè la transició a la secundària ells la fan, no la fan...?

R- Pocs. Molt pocs. I despues de la secundaria, si no la acaben venen aquí i fan cursos. Poden estar dos, tres anys, i els nois troben feina del que han fet aquí o d’un altre cosa, i les noies s’estan a casa. Tenen una cultura que tanca molt a les noies. En quan a les dones, estan més aprop dels magrebins que no pas de la nostra cultura. La funció de la dona és criar a los hijos i estar a casa. I elles així s’ho emprenen, elles se preparen una mica per “a ver con quien me voy a casar”. A no ser que la família sigui diferent i la noia valgui, que llavors ja normalment surten de Tortosa per estudiar.

P- Si tens alguna altra idea sobre la població jove d’aquí...?

R- L’altre és el tema de les addiccions, los hàbits que hi ha aquí al barri són al·lucinants. Tots consumeixen o han vist consumir...

P- Et refereixes a porros, heroïna, pastilles...?

R- Home, els nois que tenim nosaltres com que són joves, me refereixo bàsicament al cannabis, els porros de marihuana o xacolata, però també hi ha hàbits de cap de setmana de drogues de disseny. El dilluns venen alterats i fins dimecres o dijous no baixen. Però aquí el consum és de baix nivell adquisitiu, porros, alcohol... I és un problema perquè la majoria consumeixen o han consumit o coneixen algu, i llavors ho assumeixen com algo normal.

Però en tots los casos, el que marca més és la família.

P- Aquests grups que m’has parlat comprenen tota la població jove, no hi ha cap més...?

R- Tots els joves del barri. Aquí al nostre programa arriben de Camarles, de tot Tortosa i dels pobles del voltant. Alguns arriben per una tonteria i són nois que aquí no haurien d’estar.

P- I des del punt de vista d’una intervenció en aquesta zona, necessitats no cobertes de cara als joves, que tu veus...?

R- Home, per exemple a nivell de l’esport és algo que jo sempre acostumo a treballar. A través de l’esport es fomenten relacions... I aquí al barri instal·lacions esportives no n’hi ha. Aquí un noi no pot jugar, per exemple, al bàsquet... No hi ha espais per a joves, no hi ha cap plaça on se puguin trobar, no hi ha activitat juvenil ni local de cap tipus cap en ells. Hi ha el Patronat, però clar, com que te connotacions religioses molts fugen. És del bisbat, hi ha estat de tota la vida, però la gent del barri no hi va. Los usuarios són l gent d’altres barris, perquè els envien des dels IES i també se fan les catequesis. Hi ha un teatre i una sala de música, es fan cursos i algun tipus de tallers. És la única cosa que jo conec que hi ha per ahí. Està al c. Mercaders, al límit del barri. Els d’aquí van al centre St. Francesc, però són més petits.

P- I llavors un lloc per als joves com el veuries tu? Tipus Centre Cívic?

R- Com un Centre Cívic o com el Patronat, si es pogués aprofitar, perquè és un lloc molt gran i s’hi poden fet tot tipus de tallers...

També activitats per a fomentar l'estudi, que aquí ara tenim un telecentre. El problema és que això se colapsa per part d'immigrants o de gent d'altres llocs, i la gent d'aquí del barri no venen.

Activitats com tallers de música. Aquí tenim l'escola d'art, però ells no venen. Esta aquí com si estigués en un altre carrer.

Tallers de música, d'informàtica que avui te molt de tiron. Inclús te diria que locals d'oci o bars, no n'hi ha cap. No hi ha cap oferta i amb les possibilitats que t'ofereix, t'invita a marxar. Tortosa en sí ja és poc estimulante des del punt de vista juvenil. Cines, per exemple, no n'hi ha.

D'habitatge tampoc no hi ha... Però és que la desinformació és un altre problema, no saben el que hi ha, no saben que aquí hi ha un punt d'informació juvenil, per exemple. No han entrat mai en una delegació, es un edifici estrany on ve gent estranya a treballar. Clar, això els fa perdre's i desmotiva's i aquestes coses per en ells no existeixen. Tot el que busquen és el plaer d'anar pel carrer amb los amics, o amb les motos, o a les discoteques per la nit i punto.

P- El Chavarri, el pastor evangelista, em va parlar d'un Casal Tortosí...

R- Era això. Ara esta aquí al costat. Però aquí ara només venen associacions de Tiwling o de caçadors... No hi ha una activitat cultural.

P- Ell m'en va parlar i em va dir, per això t'ho comento, que quan ell era jove llà coincidia tothom, i es coneixien tots, i encara que les vides fossin molt diferents es coneixien almenys de vista.

R- Si. Això ara no passa.

P- Quin èxit et sembla que podrien tenir activitats que tendissin a agrupar a tothom per algun motiu, per exemple, la música. Jo no conec aquí, però a Barcelona, si montas un curs de Cajón flamenco, vindran ells i també vindran uns quants "progres" tots contents que s'apunten a cajon igual que s'apunten a djembé o didjiridú... També seria un canvi en les relacions, no? Perquè per exemple cajón flamenco, els gitanos són els que ho fan més be, ja no és alló de "au fem algo per aquest que és el tonto". A cajon el "tonto" potser és el llest. I després igual es poden apuntar a informàtica i aprendre d'un altre jove que... Tu creus que seria possible algo així?

R- A mig termini sí. A curt terme penso que no.

P- Imagina que es fa una intervenció i que l'any que ve es monten aquestes activitats... Seria possible?

R- No. L'any que ve, no. A curt termini ho veig complicat. A mig termini ho veig viable, i necessari. Intervencions d'aquestes són necessàries. Però a un any, dos tres anys, és complicat. Perquè la població gitana te uns costums molt establerts. Ho dic pensant en los magribins, que veus que les noves generacions hauràn viscut aquí els crios hauran anat a l'escola junts... És com lo que et dic del Telecentre, el 90% son immigrants, i nosaltres ens hem trobat amb noies que han vingut i han marxat perquè no volen estar en una classe que tot eren moros... És complicat en aquest aspecte.

P- Però ara la gent esta junta a l'escola, esta junta a l'institut, però en el temps de lleure és potser on comença la separació. Per això fer coses que ajuntin a la gent en el temps lliure i amb un motiu...

R- Sí. Per això jo insisteixo molt en l'esport. És un vehicle d'integració, de relació, de creació de vincles molt fort.

P- Val. I amb crear un equipament d'aquest tipus ja n'hi ha prou? O...

R- Ha de ser municipal, han de ser equipaments públics. Si fos pagant no hi aniria ningú. Jo trobo que hi hauria d'haver un lloc públic amb monitors on poguessin aprendre futbol, basket, handbol, qu hi hagués una piscina... És que no la hi ha aquí al barri. A l'estiu no pots anar a cap piscina... que serí un altre lloc de possible trobada. És a dir, fomentar la interrelació entre la gent, no els ghetos que és com esta ara. Hi ha carrers que són carrers d'activitat marroquí que tenen la mesquita i les botigues i tal, altres carrers que són gitanos... Això lo únic que fomenta són diferències.

P- Se't acudeix alguna cosa mes? Per exemple per a la gent que a vosaltres se us queda fora, fer "una segunda pasada"?

R- Natros a traves de la formació que fem dels cursos i la escola taller i tal, conseguim un nivell d'èxit bastant alt, però hi ha gent que inclús despues d'haver passat per varios cursos repeteixen una mica lo seu hàbit d'abandonar les coses, los treballs. Tortosa tampoc ofereix una gran possibilitat a nivell de treballs, més aviat és bastant pobre. Les sortides que hi ha per aquesta gent és la recollida de cítrics, i altres collites

agrícoles, que sempre necessiten gent per a tot lo procés. Però el problema de la gent que no treballa és que no volen treballar, o cobren el PIRMI o algún altre ajut, o van a vendre a tal feria i amb el qguanyen van tirant, o tenen un petit hort... Bàsicament són gitanos, perquè la resta a la llarga van treballant.

P- Altres coses que consideres necessàries?

R- Dotar al barri de recursos social, cultural, col·lectiu, d'habitatge, de restauració del propi barri...Tot això fomentaria que la gent tingués un esperit de millora. De millora d'un mateix, de la seva casa...

P- Alguna cosa més?

R- No.

Entrevista amb Antoni Garcia Liñan, propietari de la Tasca Bohèmia.

P- Parlem de la situació al Nucli antic.

R- Pues el nucli antic s'ha deixat perdre durant molts anys i ara la patata calenta que li han passat en este govern municipal és molt forta i si no te ajudes a nivell generalitat això es predrà i no anirà endavant. Ells han apostat una miqueta per cedir edificis a la generalitat i que els restaurin, però crec que el casc antic no ha de ser només un barri de treball sinó que s'ha d'apostar per a que la gent vingui a viure al Casc Antic. Com s'hauria de fer això? Bueno, refent cases, donar opcions en alguna empresa que cregués en el barri, aparcaments, que no n'hi ha. Si fiquessin el campus, on aparcaria la gent? Estem donant un caire... volem que sigui, però la gent ve de fora, els que treballen als jutjats o a l després tot l'àmbit social... Sabem que la gent més marginal se'n va a viure al puesto més degradat, i l'Ajuntament trobo que... "Bueno, pues ara hi ha doscents i pico de PIRMIS i ara donem aquests diners" A canvi de què? Este PIRMI trobo que hauria de ser a canvi d'anar a uns cursillos o... A reciclar una gent que és problemàtica però que per lo menos hem d'intentar. Es com un crio que va a l'escola, li traslladen normes cíviques i el crio te les traslada una delegació, o la gent que ve a fer una consulta, venen de fora i on aparquen? a tu... Però esta gent que esta cobrant un sou a canvi de no res... Jo crec que això esta mal enfocat. Jo crec que la solució si volem restaurar el casc antic s'ha de restaurar igual els edificis que les persones. No pot ser que tots los dies els senyors de la llimpiesa passin pel carrer Montcada i al cap de mitja hora ja no es pugui passar, que la senyora Meca tira les taronges, que el senyor tal tira la basura per lo balcó... Perquè no intentem a esta gent educar-la? I si no, pues que no estiguin ahí. Potser és molt dur dir "que no estiguin ahí", no? Però esta gent algú els ha ficat ahí i algú els hi paga el pis. I després crec que l'Ajuntament s'hauria de volcar per intentar que la empresa privada afavorir-la, ja que la pública no poden fer-ho perquè no hi ha recursos, pues no donar sinó facilitar que s'hi fiqui un super, s'hi fiqui una botiga... Mira, Ramon se jubila, quan se'n vaigue Ramon ja no quedarà cap botiga en este barri. Jo porto vint i pico d'anys aquí, però ja m'estic cansant. No me puc queixar de la feina, però falta la gent de barri, la gent que vingui a fer el cafelet, no la gent que ha vingut de Barcelona, com tu i que per circumstàncies t'has hagut de quedar, o que va al jutjat, no, lo bonic també és el bar de barri, la xerradeta, la tertúlia, jugar a les cartes o al ajedrez o al que sigui, i aquí no ho podem fer perquè ja no queda gent.

P- La gent ha marxat?

R- Si. I entre ells molta gent que esta ara a l'ajuntament que vivien en este barri (Rastre), Sta. Clara i Remolins. Tota esta gent vivia aquí: Sabater a Remolins, Mariano Borrás també era desta zona, l'altre de Sta Clara. Es que Tortosa s'ha anat desplaçant i la gent ha anat marxant en estos barris nous, però jo crec que se teniaque creure en este barri. A veure, quan venen les eleccions el casc antic tot lo deu lo te a la boca, però després què? Lo Pla director de les muralles, que s'ha fet? Això ja tindria que estar. Si estan treballant a les muralees los xiquets de l'escola-taller, lo normal és que tinguessin un Pla per a sapiguer lo que han de fer. Abans de restaurar s'ha de fer un pla director. Lo Renaixement se va fer en principi per a que el casc antic s'anés regenerant a mida que es feia la festa i es consolidava. Però és que ara mateix passes per estos carrers i... Jo tinc amics de Marbella, i gent que ha vingut perquè estic molt liat amb lo de la moto, he estat cinc anys president del Motoclub Tortosa, i anem a molts puestos i et diuen "Si, a Tortosa hi he estat un cop, però escolta, vas en diumenge i no pots anar a cap puesto". El diumenge el museu esta tancat, la hosteleria no ha cregut en Tortosa, en diumenge tanquem tots, perquè tampoc tenim cap estimul de dir "Bueno, ara me vindrà un autobús i parará a la plaça, i és per veure el barri" i jo els diré als treballadors que han de fer hores extres, perquè ve un autobus i". En principi jo no tancava en diumenge, però ara tanco, perquè en diumenge no hi ha ningú, perquè he d'obrir? No volta ningú pel casc antic en dissabte o en diumenge, perquè qui ha de vore'l tal com esta en estos moments. Home, sí que hi ha coses boniques, la catedral... Però entre la marginalitat que hi ha, que no hi ha uns serveis apropiats per rebre a la persona que ve de fora, pues la gent no esta a gust al casc antic.

P- A veure, anem per parts. Abans has dit que també havia de ser un lloc per viure. Com ho faries?

R- Jo ho tinc molt clar. De dos o tres cases fer-ne una. El que esta molt clar és que no pot venir gent jove a viure a una caseta de trenta metros quadrats en cinc plantes. Però bueno, jo sé que GUMSA, l'empresa municipal, te moltes propietats, pues cedir-les a gent, o vendre. No sé la formula perquè no sóc un tècnic, però la idea és que si una casa te dos cents metros ja li pots fer un piset per planteta i llogar-lo o vendre'l a un preu assequible, no per fer negoci, sinó per intentar que la gent vingui al casc antic, que no sols vingui marginalitat, que vingui gent jove o gran, però que cregui el lo casc antic.

P- I creus que això atreuria a la gent?

R- Jo parlo amb molta gent, i alguna gent que se'n ha anat, em diu "si un dia fan algo jo tornaria". Aquí detras s'esta negociant un projecte, al costat de la muralla, per a fer vivenda social per a gent jove, i quan va sortir a la premsa tots los dies me trucaven 8 o 10 persones. Però fa 6 o 8 anys i ahi s'ha quedat. Avui mateix uns que estaven dinant m'han dit "això del parking d'ahi, si ho agafessim els dos, tu ho faries? Jo he dit "si es bo per al barri endavant". Són uns del barri que tenien una empresa de construcció i se'n han anat a viure al Temple. I ell vindria. Home, també vindria per a fer negoci, però si tot deu anem per lo mateix, no? Treballem per guanyar, no? Estava pensant en cridar a Jordi Angelats per a veure que li pareix la idea esta.

P- I amb la gent nova que faries?

R- Amb la gent nouvinguda jo no tinc cap problema. Quasi bé tinc més problema amb algunes ètnies racials espanyoles.

P- Va per ètnies o va per...?

R- He dit ètnies i no ho tindria que haver dit. Parlo de qui sigui un delinqüent o...

P- I tota aquesta gent problemàtica la situaries en algun punt? I si han arribat en algun moment, o...

R- Hi havia gent problemàtica que ja estava aquí. I n'hi ha que ha vingut de fora. Los que ja estaven tos sabem qui són. Els que venen nous s'ha de controlar. Però tota persona que vingui per treballar és ben vinguda en este país. Però és que això tampoc se controla. Aquí tothom critica la immigració, i Tortosa esta vivint en estos moments gràcies a la immigració. El senyor que ve aquí a treballar a Padesa i ve aquí i te un seguro, este senyor te uns diners, inverteix, compra una caseta i se la intenta restaurar. Amb esta gent no hi ha cap problema, al revés, si puc donar-lis una ma faig tot el que puc per ajudar-los.

P- Hi ha predominantment marroquins, no?

R- Hi ha de tot. Aquí al costat tinc uns xinos. Marroquins en este carrer no conec a ningú. Al final del carrer hi ha gitanos romanesos, i esta gent sí que són problemàtics.

No treballen, no fan res, de què viuen? Fan algo de tràfic de persones, venda de cotxes robats, tràfic de no sé què. Però això la policia ja ho sap Però tot això se sap, i si la policia no actua, què he de fer jo? Una persona que no treballa, que porta un cotxasso i tot el dia un paquet de Marlboro a la butxaca, això no pot ser legal.

P- I si es fessin vivendes per a joves, aquesta gent?

R- Per aquesta gent també. Ja t'he dit que sóc d'esquerres jo, sóc d'iniciativa. Sigui marroquins, negres, blancs o xinos m'és igual mentre compleixen les normes de convivència, legal, de societat, de treball, de... Si no, no. Ho sento, ja en tenim prou amb los nostres. Això ho tinc molt claríssim. Ara, los demés, sí. Si tens un senyor que no te papers, però te la intenció de treballar, crec que s'ha d'ajudar a la gent si tenen ganas de treballar. He sigut del grup AMIC. A més penso que l'economia comença per aquí si no hi ha gent que treballi hi haurà un moment que no tindrem ni economia.

P- I la integració com es fa?

R- Si tu vas a un poble de fora has de ser molt obert, però també estas tancat, perquè també no saps qui et pot pegar i tens temor... Tenen un altre cultura, un altre religió la majoria. Els costarà molt, però jo crec que poquet a poquet aniràn entrant. Jo he anat a menjar a una casa, perquè tinc un xavalet que m'ajuda a la casa de la muntanya, i m'ha invitat hasta a anar al Marroc, si hi vull anar a fer alguna ruta amb la moto. Jo també hi parlo molt amb ell, i veig que tenen una cultura molt diferent. Per exemple, jo tinc una xiqueta que fa balls de saló. I a este xiquet li agradava anar a fer balls de saló, però los amics li deien que era maricon, i claro, ho va deixar. I anava de vegades d'amagat a veure com ballava la gent, li agradava.

P- I tot el que hem deies abans dels PIRMI a canvi d'algo, com ho faries?

R- En principi el projecte és que este senyor 4 hores empleat en algo, estudiant, llimpiar, reciclant-lo. Si ha de fer 4 hores de curset, de manipulador de menjars o de lo que sigui, que inclogui inculcar-li algo, que no sigui "mira, et donem 68.000 ptes i despues vas dos dies a la setmana a buscar el menjar". Al revés, jo crec que així esta persona te tot lo temps del món per a pensar coses que no tindria que pensar, perquè si és marginal, o beure, te tot lo dia per a pensar i beure. Perquè estos Pirmis jo sé que... El nostre nº 1 aquí a Tortosa d'iniciativa, Sisco Lahosa, ha donat molta canya

sobre el tema este. Jo crec que no és només donar els diners, sinó controlar per a què se li donen estos diners en esta gent. I ja esta.

P- I projectes del tipus, suposem, que en la rehabilitació del barri contractin a gent d'aquí, com ho veus?

R- Molt be. Claro. Ara mateix un xaval d'aquí detras que és gitanet l'han agafat a les muralles. Això és important. Este xiquet esta content, esta canviat. Abans jo el veia i era de lo pitjor que hi havia, inclús la família... I rste xiquet ara porta los xiquets al cole, la dona va arreglada. Si és que canvia molt una persona quan se sent una miqueta util. Home, si ets un desastre al final continues sent un desastre, no? Però si ho feies allò perquè no tenies res més, i no coneixies un altre opció, potser canvia tot per a esta gent. Estos diners abans de donar-los s'ha d'estudiar, per intentar reinsertar-los a la societat. Que vol dir no donar-los menjar, sinó donar-los una feina, i a canvi de la feina donar-los els diners. No cal que estiguin tot el dia amb el pic i la pala, no parlo d'això. Ensenyar-los cultura, que vaiguen a estudiar, que vaiguen a fer... A lo millor... T'he dit 4 hores i podrien ser 8 hores, 4 d'estudi i 4 de treball. En principi este home reb uns diners i ha de fer algo util, crear algo, i no al revés. Mira, en este barri la meitat va amb el cotxe sense carnet, sense permís.

P- I tornant una mica als immigrants, la percepció que hi ha al barri... Tu m'has dit que Tortosa viu de la immigració. Tu creus que la percepció de la gent és així?

R- Hi ha de tot. Per exemple jo tinc clients que quan parlen "eixos moros que..." jo intento pegar-li la volta a la situació i de vegades els convenço. Hi ha gent que per parlar d'un estranger ja no diuen si era lituano o era moldavo, no, ja diuen "ese moro", i amb tot lo de la guerra de l'Irak i tot lo que hi ha hagut...

P- I com veus tu aquest canvi d'imatge o de percepció necessari, per a que la gent pugui acceptar...

R- Bueno, ells també han de canviar algo, també. No ser tan fanàtics, perquè hi ha fanatisme de gent que ve de fora també. Una cosa molt fea, que vagis pel carrer Montcada i els vegis tots allí en un tros de carrer. Nosaltres no estem acostumats a això, i ells viuen al carrer. Això s'ha d'explicar a la gent i dir que no tinguin temor. Jo et diré una cosa, des de que esta gent esta al carrer Montcada –això m'ho va dir lo barber del c. Montcada- no hi ha robos de bolsos a les dones. Los gitanos estos

d'aquí, que eren los que fotien los robos, estos moltes vegades ja si veuen tanta gent no ho fan. Però claro hi ha molts homes i dones que van pel carrer i no els hi agrada anar pel c. Montcada i la Pça. dels Farols i veure tot allò pel carrer. És una mica un conflicte. Però jo parlo amb gent i me diuen "bueno, mos tenim que acostumar".

P- I en quant a la dinamització... Abans comentaves que no hi ha comerços, que no hi ha...

R- Hi ha comerços més d'ells... Mira, això és un altre cosa que l'Ajuntament hauria de fer, un informe de a veure si es veritat que los marroquins i estos no han de pagar impostos per a posar una botiga.

P- Jo no sé si és veritat, però a mi m'ho ha comentat més gent.

R- Haurien de fer una nota de premsa. I la gent se quedaria tranquil·la. Dir "no és veritat" o "sí, es veritat". Així com el PIRMI és una cosa que esta mal donada, com s'aplica, pues si és veritat que aquesta gent estan exents tampoc ho trobo be.

P- I a part de tot el que m'has dit dels edificis, de la gent, de seguretat, de dinamització, com seria per a ut una bona intervenció?

R- La especulació ja s'està produint, hi ha gent que compra un munt de coses, però després ho deixen ahi i no fan res, no creuen en lo barri. Si hi ha civisme no fa falta tanta seguretat, si hi ha la gent correcta que ha de viure en un barri, pot haver un problema de tràfic, però ja no vas pel carrer intimidat de a veure aquell que et pot fer. Si la gent marginal esta empleada o esta treballant o esta estudiant, o no esta al barri, ja no caldria tanta seguretat, i la gent creuria més en el barri. Per exemple, la acadèmia d'idiomes, fa de set a nou de la nit, la gent no es queda, no fa el cafè al barri, Va estudia i se'n va. Pues això no serveix per a res al barri. Després restaurar algunes cases, per exemple les del renaixement, amb el que es treu de la festa, restaurar alguna casa. I a l'any següent, la gent que tornarà a venir veurà que s'esta treballant. I de cases municipals n'hi ha un munt. Si et dones una volta per la plaça veuràs que hi ha 4 o 5 cases totes obertes. I els particulars també, obligar a la gent que les arregli, perquè això és un perill. A Tarragona hi ha una llei que diu que a partir dels 10 anys la casa ha de passar com una ITV de la casa, aquí no, aquí esta ple de cases caient, Tortosa esta ple de valles que se van quedant allí i se'n obliden. Perquè és molta desídia també per part de l'Ajuntament. Potser l'Alcalde no te la informació

correcta de lo que estan fent certs grups del seu ajuntament, però és la seua obligació.

P- I la relació del CA amb la resta de la ciutat, quina hauria de ser?

R- Tortosa no te indústria, ha de viure del turisme. El turisme no vindrà a vore un edifici que han fet al Temple. Per tant, estos restaurants que han fet al centre, si no creuen en el CA, i si no es fa que vingui la gent al CA, al final se lis acabarà el negoci. Tota Tortosa tindria que creure en el CA per al be de Tortosa, no solament pel be del CA.

P- Tu creus que és la part més valuosa de Tortosa?

R- Sí. Jo crec que sí (és la part més valuosa de Tortosa). I ho creu tot déu, eh. Tothom pensa que Tortosa és una ciutat que ha de tindre turisme, no te res més. Però si no creiem en això i fem una infraestructura turística, de serveis i tot això, no farem res.

P- Si se't acudeix alguna cosa més, alguna necessitat no coberta...

R- No. Es que això, agafes primer una petita cosa, i l'altre ja et ve. És com una cadena, un eslabonet va enganxant, va enganxant. La primera quina ha de esr? Pues que l'Ajuntament crega en lo Ca i comenci a treballar. No a comprar cases i tindre-les aquí, no. Això no serveix de res.

P- Doncs què és el que serveix?

R- Intentar restaurar estes cases o cedir-les a certes empreses i que comenci a viure gent, no immigrant, immigrant, i ja esta. Tota l'economia s'anirà refent automàticament.

Entrevista amb Toia Segarra, del Centre de Formació Ocupacional

P- Explica'm una mica que feu aquí al centre.

R- El que fem és cursos de Formació Ocupacional i gestionem l'Escola Taller, tallers d'ocupació, aquí hi ha el Telecentre. Bàsicament el que fem és això. Los cursos que fem son d'oficis i també d'administració, per a usuaris de 16 a 65 anys. Mentre estiguin en edat laboral poden venir aquí. Ve gent molt diversa, del barri i gent que no és del barri. Tenim cursos per a aturats, després tenim cursos per a gent que cobra la renda mínima, el PIRMI, que mos els envien directament de Benestar de la Generalitat, i després treballem molt amb col·lectius d'immigrants, generalment magribins als cursos de formació ocupacional. Però als cursos de llengua per a immigrants hi ha de tot, hi ha molts anglesos que han vingut aquí a viure be, són gent que es jubila als 50 anys i que han descobert les terres de l'Ebre, molts anglesos. I després tenim gent de l'Est i magribins. I després també gestionem cursos per a treballadors en actiu, que es fan per tota Tortosa, però la seu és aquí. I llavors les escoles-taller i els tallers d'ocupació.

L'escola-taller esta destinada a joves de 16 a 24 anys que aprenen un ofici i al mateix temps restauren un be comú. Ara estem restaurant les avançades de St. Joan, que estan al costat del Parador, i allí tenim paletes, fusters, serrallers i electricistes.

Los tallers d'ocupació són com l'escola taller però per a majors de 25 anys i només dura un any. Estem restaurant lo Castell de Rodans, i les dones fan cuina. Cobren, esta gent esta contractada per fer això. Tant l'escola-taller com els tallers d'ocupació cobren un sou per fer-ho. Los de l'escola-taller estan amb un contracte de formació i los del taller amb un contracte d'inserció.

P- I l'accés de la gent és que venen aquí i s'apunten, o es fa a través de l'INEM?

R- A vere, ells venen aquí i s'apunten, i quan ho tenim concedit els enviem a l'INEM i ells ens els tornen a derivar. És una anar i vindre, eh.

P-Bueno, però el primer contacte el tenen aquí.

R- Aquí quan la gent vol algun tipo d'informació ve aquí, encara que no ho tinguéssim, s'apunta aquí en una butlleta d'inscripció s'apunten al que els interessa. Quan ho tenim concedit els aviseu i els hi dien els tràmits que han de fer i van a l'OTG a tramitar-ho.

I després també tenim el servei català de colocació i la gent ve aquí i s'apunta, i les empreses venen aquí a buscar. Ara no, perquè ho han canviat tot i esta paralytat. Però tenim ofertes de treball.

P- I tornant a les activitats que feu aquí, els immigrants que venen, m'has dit que la majoria són marroquins?

R- Venen joves que els seus pares tenen permís de treball, però ells no, només tenen permís de residència, i que potser han fet un curs o dos de formació reglada, i que estan aquí i necessiten incorporar-se al món del treball. Però venen e tot Tortosa, no només del barri.

P- I tu creus que el nivell de immigrants al nucli antic és tant com per justificar l'alarma social que hi ha?

R- Pel centre es veuen més immigrants perquè hi ha la mesquita. Que una cosa que faria jo es buscar un lloc on hi càpiguen dins tots els de la mesquita.

P- Al barri mateix?

R- Sí. Sí. A mi no em molesten. Així vaig més tranquil·la. El que crea alarma social és que no caben allí i llavors se posen a resar fora, i això crida l'atenció. Jo penso que tenen que tindre un lloc en condicions i que estiguin tots a dins. Tenen un lloc tant petit que no hi caben. I ja posats a fer, buscar un espai que hi càpiguen les dones, que hi puguin anar, que ara no n'hi ha. Com que este local es tan menut, només s'ajunten homes.

P- I pakistanesos en teniu aquí, o no?

R- Ne vem tindre una temporada però ara no. Els pakistanesos quasi tots treballen a Padesa, que és una empresa de pollastres. Los pakistanesos treballen a les indústries agroalimentàries o a les càrniques. I los marroquins al camp o a la

construcció. Generalment, eh. Sempre pots trobar... Però és la sortida laboral. I los pakistanesos no viuen aquí, eh. Venen a la mesquita i les botigues seues. I a Remolins hi ha molts ucraïnesos.

P- I d'aquests us en arriben al centre, o no?

R- Per a castellà, però molt poquets. Les dones sí. Els homes no venen. Les dones joves venen. Les dones grans no venen de cap col·lectiu.

P- Però de dones grans de molts col·lectius no n'hi deu haver...

R- Sí. Les que arriben per reagrupament familiar. No treballen. Los immigrants venen aquí i es posen a viure al barri, i quan tenen diners fan reagrupament familiar, compren cases i es posen a viure fora del barri. Els que hi ha aquí són nous sempre.

P- O gent que no pot realitzar el seu projecte.

R- Implica que es gent que esta de pas. Perquè els que es queden compren cases i se'n van del barri. Hi ha gent que se'l ha comprat aquí, però la majoria se'ls compren fora, a Jesus, a Roquetes, al Temple...

P- I tornant als que teniu aquí...

R- Joves, nois i noies, de gent gran algun curs fem, però poc. La majoria són gent de 16, 17, 18 anys, que s'ha d'incorporar al món del treball, no tenen permís de treball. Aquí els formem, els ajudem a treure el permís de treball i els posem en contacte amb empreses. Les dificultats són que les empreses els accepten, i nosaltres fem d'intermediaris

P- I quins problemes veieu al barri?

R- Bueno, pues problemes que tenim nosaltres per estar al barri, que se'n enteren d'on som i no envien als fills de 16 anys perquè diuen que som un barri problemàtic, o dones de 35 anys que no s'atreveixen a entrar per el que els hi pot passar. Es a dir que abarcaríem a més població, però hi ha determinada població que no s'atreveix a vindre. I pel fet d'estar aquí, pues també hi ha molta gent que no ens coneix. Un cop venen i veuen que no passa res, pues ja esta.

P- Això és per a la població de la resta de Tortosa, per la percepció del barri. I la gent del barri, és usuària?

R- Amb la gent del barri no tenim problemes. Sí. N'hi ha de tot, sí.

P- Val, doncs m'interessa tant la percepció que tu tens de la població del barri i de la zona que es vol intervenir, com necessitats no cobertes que et sembli que hi ha.

R- La percepció del barri és que no esta tan horrible, tan malament com ho pinten. A nivell de gent que hi viu. Sí que hi ha tràfic de drogues i prostitució, no? Però no hi ha problemàtica a nivell de baralles i es pot anar tranquil·lament pel carrer. A les 9 si passes pel c. Montcada sí que impressiona, però a les 6 si pot passar perfectament. Impressiona pel que la gent veu al mig del carrer. En coneixem uns quants i sabem que algunes es dediquen al tràfic de drogues, altres a prostitució i que n'hi ha alguns que estan engantxats, i estos són los que fan més respecte si et passen pel costat. Abans estaven a la pça on esta la mesquita, però ara que hi ha els magrebins saps que no et passarà res.

P- O sigui que la mesquita contribueix al control social...?

R- Sí. Per a mi la pça de l'Angel era més problemàtica abans que ara. Però esta es la meva opinió. A la gent los asusta igual al veure els marroquins allà. Ara si passes per allà saps que no et pot passar res. És més cap aquí, al c. Montcada que hi ha el problema, allà no n'hi ha de magrebins, i si n'hi ha, son diferents. Al c. Montcad los problemàtics són d'ètnia gitana i los que trafiquen, que jo conegui, són d'ètnia gitana d'aquí de Tortosa de tota la vida. En este tros del c. Montcada que et dic, també hi ha magrebins, però són los menos. Los immigrants estan aprop de la mesquita, al final del c. Montcada.

P- I en quant a necessitats que tu vegis en aquesta zona, que no estiguin cobertes...?

R- Jo crec que hi hauria d'haver més botigues. Perquè només hi ha botigues de comestibles. Fa falta comerç. I en quant a serveis hi ha de tot. Per a la gent gran falta algo, però...

P- I la gent que viu al barri...

R- Aquí la gent viu amb pocs recursos. Lo que estan fent ara és que estan llogant cases inhabitable als immigrants. Abans les llogaven als gitanos. Són cases que no reuneixen les condicions per a viure. Hi ha gent que punxa la llum directament a FECSA, i els gitanos arreglen els cotxes al mig del carrer. Ells viuen molt més al carrer que naltros. En quant a què fariem aquí, ni idea. A vere, el centre no mos en hem anat perquè ha sigut una aposta. Jo estic segura que haguéssim marxat estariem millor. Vem començar que només estavem naltros i després va venir el Casal i l'Escola d'Art, i després les delegacions. De fet jo em penso que s'hauria d'arreglar el barri per a fer-lo turístic. Perquè venen molts de turistes a veure el barri de Sta. Clara. Però clar, jo no sé com s'atreveixen, perquè ara mateix quan fa vent és perillós, avui ha caigut tota una façana. És perillós anar pel barri, perquè cauen coses. S'hauria d'arreglar les cases, canviar l'imatge a nivell d'edificis, que estiguin en condicions. I treballar la població. Los gitanos què els hem de fer. Estan aquí, ijo penso que acabaran anant-se'n, perquè els immigrants estan avançant. S'estan reduint a una zona i jo penso que acabaran marxant. Estan molt a Sta. Clara i part del Rastre, però jo penso que acabaran marxant, perquè els immigrants també lloguen cases i al mateix preu.

P- I perquè ho veus incompatible?

R- Per qüestions de l'oferta i la demanda. El que abans als gitanos se'ls llogava per 10.000 ptes ara als immigrants se'ls hi lloga per 30.000. N'hi posen 15, però... Jo crec que amb la població el que s'ha de treballar és crear espais per a ells, on puguin estar a gust i anar. Nosaltres fa molt de temps que treballem amb ells en inserció, i algun aconseguim, impossible no és. Però el que ens manca és que hi hagi algú d'ells treballant des de dins, perquè des de fora aconseguim molt poquet. S'hauria d'aconseguir una organització forta, tant del col·lectiu gitano com dels immigrants. Ells no estan agrupats. Ara em penso que s'ha creat una associació, però em penso que són evangelistes. I los evangelistes han fet molt de mal. Molt, eh. Naltros vem arribar a treballar i vem aconseguir un cert control de natalitat, i desde van arribar els evangelistes se'n va anar tot a pique. Esta prohibit, ells no poden prendre anticonceptius. Jo trobo que fa falta algú amb autoritat entre ells que ens ajude, perquè si no, sempre és alguna cosa externa que no acaba de cuallar. Coloquem a algú, però no acabem de trencar certs esquemes d'ells.

P- Quins esquemes?

R- Bueno, pues per exemple, les noies als 14 o 15 anys ja no van a l'escola. Ni les noies ni els nois, que tinguen batxiller, no n'hi ha. I la distància entre els gitanos i els que no som gitanos es va fent cada cop més gran. Los pares gitanos són superprotectors dels fills i justifiquen lo injustificable d'un fill. Tenim gitanos a l'escola taller, per exemple, i no els pots fer entendre que si estan malalts han d'anar a buscar la baixa al metge. No acaben d'entendre com funciona. Et poso un exemple, trobem feina per a un noi en una empresa de la construcció, i al segon dia plega perquè li feien carregar sacs de ciment.

P- Tu creus que es això, superprotectors...

R- A veure, és que per a ells un noi de 15 anys és un home, i per a nosaltres és un xiquet. Ja és una persona adulta i no el poden... Amb los magribins passa més o menys el mateix, un noi de 16 anys ja és una persona adulta i el poden orientar, però no el poden obligar. Es que els gitanos no tenen com objectiu treballar a la construcció o treballar en una fàbrica, ells com a màxim tenen com objectiu treballar en la venda ambulants, i la venda ambulants no dona per a tots els gitanos que hi ha aquí. Xatarra, venda ambulants o el camp, és lo que fan per aquí. A més, amb el PIRMI i una miqueta que faiguen... A no ser que trafiquen. No tenen altres objectius.

P- I no hi ha cap activitat que els interressi?

R- Nosaltres un any vem montar un taller de reciclatge i sí que funcionava, però per problemes econòmics ho vem tindre de deixar. Però és buscar activitats i llocs de treball que lliguin amb la seva manera de ser.

P- I a part de les seves tradicionals, hi ha alguna ocupació que tu intueixis que...

R- Abans los gitanos catalans eren cambrers, els que no feien venda ambulants. Ara de cambrers no n'hi ha. No sé què ha canviat.

P- I altres coses que se'ls pugui... Hi ha algún tipo d'activitat que els atregui més, o...

R- Transportista també els hi agrada molt. Els cotxes també els hi agrada...

P- I veuries alguna necessitat no coberta, en el sentit de dignificació del barri... Si s'han d'arreglar les vivendes potser s'ha d'arreglar el modus vivendi d'alguns habitants...

R- Jo penso que si s'hagués d'arreglar el barri estaria bé que s'agafés gent del barri per a arreglar-lo. Per exemple als programes d'ocupació ara en tenim un de la plaça, que és un quinquè que ha estat a la presó i ara, o li donem la possibilitat naltros de feina, o no li dona ningú. No hauria de ser contractar gent del barri perquè és del barri, sinó contractar gent que està en procés de rehabilitació o que té moltes ganes de treballar. No el que vulgui sinó el que realment pugui fer la feina. I també s'hauria d'habilitar un espai per a ells, un espai on tocar la guitarra, on trobar-se. Com un casal cívic on càpiguen totes les cultures que tenim aquí al barri, però que tinguin un espai propi. Que hi hagi un lloc per a barrejar-se però que també tinguin un espai propi i gestionat per ells mateixos. Els gitanos han entrat en esta cultura que demanen i demanen, i jo penso que ja és hora de trencar amb això, que s'ho gestionen ells mateixos.

Aquí viuen immigrants, gitanos i gent molt gran sola. Jo sí que faria un servei per tenir més controlada la gent gran. Aquí al costat vivia una dona que se va morir i no nos vam entrar fins al cap d'una setmana. Un servei d'acompanyament, o no sé com. Algo que tutelés a la gent gran que viu sola. No sé com se podria fer.

I de Casal per a la gent gran no n'hi ha. Jo crec que si es fes el Centre Cívic també podria estar al mateix lloc. Són compatibles. Ara van o pujant a la Residència, saps la Simpàtica? Allí n'hi ha un, o a Remolins, i l'altre és a Ferreries. No n'hi ha cap ni al Centre ni el CA. Jo el posaria al mig de tot, al c. de la Rosa o al c. Montada, que cauen a prop de tothom.

I un altre cosa que et volia dir dels pisos i tot això és que jo penso que s'hauria de potenciar que vingués gent jove a viure aquí.

P- I per a tu quines serien unes bones mesures per a que vingués gent jove?

R- Que els costos dels pisos fossin més baixos o que hi hagués més facilitats a l'hora de comprar un pis aquí. I que l'entorn estés mínimament adequat. Aquí tot surt més car. I aquí les hipoteques et periten molt poquet. No hi ha ascensors. Les cases d'aquí haurien de tindre les mateixes coses que als altres llocs.

P- I creus que amb això la gent vindria, o hi per la percepció del barri...?

R- Hi ha la percepció de que el barri està canviant. Hi ha moltes institucions i ara vindrà la universitat aquí, que es farà el campus. I jo conec gent que està buscant cases aquí, però és un tipus de gent més concienciada. Si es restauren suficients cases per a que vingui la gent més concienciada, possiblement l'altre també anirà venint. Per exemple, on me poso jo a viure són 12 pisos i estan tots venuts.

P- I creus que una parella jove que busqui pis vindria aquí a viure?

R- No. Una parella normal no vindran, per la mala imatge. Però si es canvia la imatge i l'entorn, sí. Qui més qui menys ve d'aquí, te la yaya o algú de la família que és del Casc Antic. Ara no hi són però és perquè l'entorn està tan degradat.

P- Què més veuries?

R- Que hi posin restaurants i bars que obriguessin dissabte i diumenge. En tota Tortosa no hi ha res pels turistes. Serveis pels turistes. Perquè turistes sí que en venen, eh. Arrel de lo del PHN ve molta més gent. I això s'ha de canalitzar d'alguna manera. Jo me'ls trobo diumenge al matí preguntant on poden anar a esmorzar i els hi ha de dir que no hi ha res.

Estaria bé muntar rutes turístiques pel CA. I crear un mínim de serveis per a la gent que ve a fer les rutes, que ara no hi són. Qualsevol poble que té un barri com Sta. Clara l'ensenya i la gent al·lucina, i aquí la gent hi va, perquè jo veig que hi pugen turistes, però no hi ha res.

P- I centrant-nos en aquesta perspectiva, de coses que tu creus que s'han de potenciar de cara al turisme i serveis, tu creus que seria possible implementar coses on la població del barri pogués participar? Des d'aquí al centre, o des d'on fos. Per exemple, si es fa un servei domiciliari per a la gent gran, o en els serveis de cara al turisme, que hi participés gent del barri.

R- Naltros podem fer poca cosa. No sé com s'ha de fer això. Penso que la gent del barri ha de participar i s'han de fer programes per a que la gent s'involucri i es cregui que ha de canviar el barri. Jo no crec que a ningú li agradi com està vivint ara, sigui

del col·lectiu que sigui, lo que no sé és com fer-ho, no en tinc ni idea. Sé que les dones del col·lectiu gitano, alguna ha fet ajuda a domicili i és una ajuda laboral per en elles molt bona. El que no sé és si les dones grans i els homes grans estarien conformes a que anés a casa seva. Això ja no ho sé. Perquè clar, la imatge que te la gent gran del barri dels gitanos no és molt bona. D'alguns gitanos és bona, però d'altres no. Aquí en tenim dos races. Estan els gitanos d'aquí de tota la vida, que parlen català, són los Roger, Bustamante... Despues estan los castellans que vivien a Ferreries però ara estan aquí, i son de tota la vida, però parlen en castellà, que són los Claveria, Gavarrí... I despues n'hi ha uns altres que són vinguts de fa poc, des de les Olimpíades, que són los Amaya, i estos són lo tercer nivell que és el nivell més baixet, que trapitxeen i fan coses més il·legals. És a dir, los primers i els segons se dediquen a la venda ambulat, i los altres no sabem a què es dediquen i són més morenos de pell i tot. I ara han vingut los romanesos, que estos sí que són un perill. Roben i són perillosos. Però al barri solen fer poques coses, perquè no els interessa. Lo últim nivell de gitanos van molt mal vestits, van bruts, los crios van descalços pel carrer... és un altre nivell. Llavors clar...

P- Se't acudeix alguna altra cosa sobre la rehabilitació del barri?

R- Jo tenia una idea que te la dic per si et serveix. Si es muntés una ruta turística pels castells de Tortosa, que n'hi ha molts, abarca tots los barris, Remolins, Sta. Clara i el Rastre. Si es muntés com, no me'n recordo si és Girona o Lleida, bueno, és una línia i els turistes la van seguint. Si es mires de fer la ruta i adequar-la una mica posant serveis per a turistes, quasi que agafariem los tres barris més conflictius. Posar un lavabo al començament de la ruta, un bar, una botiga de records, aparcaments, que en fan falta, perquè al barri en fan falta molts...

P- I tu creus que amb el turisme que hi ha ara podrien viure aquests serveis, els bars, les botigues...

R- No. Podrien viure sis famílies o set. Però donaria un altre imatge del barri. I et dic restaurants perquè si posen tot lo que han de posar aquí al barri, la gent ha de dinar i esmorzar... Si posen la Universitat, un bar i pisos per estudiants... Hi ha botigues que si si posen, per exemple la que hi ha al c. del Vall, que venen roba esportiva, es guanyen la vida. Depen del tipo de botiga.

P- Alguna cosa més?

R- Una cosa que també podria ser és un centre mèdic, perquè aquí també ens cau molt lluny. N'hi ha un al Temple i un altre a Ferreries.

P- I on el posaries?

R- Jo al Rastre el CAP. No sé si un CAP o un centre on passin la visita a la gent gran. Perquè aquí no passa l'autobús, estem fora de les línies.

P- I quan a la promoció econòmica del barri? O alguna idea per donar-li centralitat dins de Tortosa... El barri dins del context, també.

R- Fins fa poc era el centre de Tortosa. I el Centre encara ho és. És intentar estirar una mica cap aquí. Jo penso que s'ha de buscar activitats que per les condicions del barri, les seues activitats les puguin realitzar aquí. Intentar que empreses petites posin la seu al barri. Ara hi tornen a haver tallers de reparació d'electrodomèstics. O posar tallers d'artesanía... Portar-ho cap aquí, perquè ara esta molt dispersat per tota la ciutat. I també estaria be portar les seus de les associacions aquí. Però encara no mos hem posat a treballar a nivell de promoció econòmica. Jo suposo que s'haurà de buscar el donar subvencions, afavorir un mica que vinguin aquí. Donar el màxim de facilitats per a que el que es vulgui instal·lar aquí que s'hi instal·li, perquè és una aposta. Per exemple abaratir o no cobrar els impostos i els permisos d'obres, coses així. Però no sé com... Jo la intenció que tinc és anar a veure com ho han fet altres ciutats. Quins mecanismes han utilitzat per a que la gent s'instal·li als CA, si han esperat a tindre-ho tot rehabilitat o han fet que la gent ho rehabiliti però han donat facilitats, no sé com ho han fet.

P- I hi ha alguna cosa que tu vegis lligada amb la possible rehabilitació, la intervenció aquesta. Saps que te una perspectiva de 4 anys. Llavors, algo que tu vegis... Alguna acció que es pogués incloure a part de la rehabilitació estricta de les pedres.

R- Jo intervindria urbanísticament al barri. Potenciar el comerç i fer tot lo possible per a que vinguessen empreses. I si hi hagués molta demanda triaria. Empreses de serveis. I aquí al costat hi ha l'escola d'art, que fan molta cosa de... Tallers de restauració, de pintura, de ceràmica, que poguessin vendre ells mateixos els productes, tipos de tallers així. Que no necessiten espais grans. Contactar amb tallers

artesans, gent que fa coses i engrescar-los a que vinguin aquí. Vidriers artesans, estudis de fotografia...

Els immigrants podrien muntar restaurants, pakistanis, magrebis però per a tothom, perquè no n'hi ha. Només hi ha un magribi al costat de la mesquita, però per a ells, perquè la gent de Tortosa no hi va. És una manera de coneixer la cultura... Només hi ha xinos. Que n'hi ha per tot arreu.

Entrevista amb Toni Polo, director de l'esplai Blanquerna

R- Tu vols que et parles del Casc Antic i del tema d'Infància i adolescència...

P- Sí.

R- Pensa que al Casc Antic hi ha hagut una evolució. Quan vaig arribar em va agradar i m'hi vaig posar a viure, perquè jo sóc de poble i m'agobien els pisos. I vaig començar a treballar amb infància i vam començar un centre obert. Però el Casc Antic, com que no s'ha cuidat en absolut, s'ha deteriorat de tal manera que no es pot estar a lli. Abans potser hi havia una franja de població baixa, la població que no tenia recursos. Ara aquesta població ha anat superant-se, se'n ha anat i ara hi ha lo més marginal, lo més marginal. Però, per exemple, quan vam començar el centre obert, el 86 crec que era, venien infants de famílies molt humils, molt pobres, de risc. Pues ara ja no estan. Ara queden o arriscats, o... S'ha degradat massa. A moltes cases ha passat... Tu has vist "La Marabunta"?

P- Una de formigues que...? Sí.

R- Que passaven les formigues hi ho arrasaven tot? Pues un poc ha pasta, que les cases que han anat quedant abandonades han anat passant poblacions deterioradíssimes. I han anat arrasant. I hi ha cases que no s'ha pogut ficar ningú més allí, no?

P- Espera, sense que perdem el fil, però... Em pots concretar una mica quines poblacions?

R- T'explico. A vore, El Casc Antic de Tortosa era el CA de la ciutat de Tortosa, inicialment, abans de posar-me jo, estava tota la població de la ciutat, tots els tortosins estaven al CA, perquè la ciutat s'ha triplicat en vint anys i la població és la mateixa. Per tant, tots els polítics de la ciutat són o bé de Remolins o de Sta Clara o dels voltants d'ahí, perquè és lo que hi havia a la ciutat, no hi havia més. Estos se'n van anar cap a d'altres habitatges al creixer la ciutat, o se'n van anar a fora i se van quedar los pares diguessem, tortosins tradicionals, i estos ja van començar a conuiu amb la primera remesa d'immigrants d'Andalusia. Tant uns com els altres, quan els fills ja van anar vivint fora en pisos van anar desapareixent tots, o be perquè

s'han mort, o perquè van anar a un pis a la vora dels seus fills. Llavors va començar a ocupar tot això un tipus de marginació... Més que marginació, diríem que població de límit, encara.

P- De límit?

R- Aquells que tenen alguna possibilitat de tirar endavant, que encara els pares treballen com poden, que no treballen fix, que algú d'ells ha tingut problemes delinqüencials, algun fill drogadicte, però que la família en conjunt encara és recuperable. Clar, este tipo de població va fer que altres tipos de població s'allunyessen. Per exemple on jo visc... Jo visc al 32, pues al 28 hi ha un senyor de vuitanta anys que passaven uns gamberros amb la moto i el van tombar pel carrer, pues bueno, este senyor quan surti de l'hospital ja no vindrà a viure al barri, el seu fill se'l endura a un altre lloc de Tortosa. Després hi ha gent que li fa por... Jo no tinc cap mena de racisme, però jo entenc que de vegades hi ha gent que se'n duu un susto i... Venia l'altre nit de treballar i a les 3 de la matinada, 50 persones en silenci vestides de negre, en un tros de carrer que fa quatre metres d'ample, tot homens... Clar, s'havia mort algú a la família gitana del costat. Vaig dir bona nit, no em van dir absolutament res, són excelents, però hi ha molta gent que això també li impacta, no? Per tant tot això ha fet que molta gent tradicional que vivia al barri ha anat marxant. Pero estos també han anat marxant a mesura que han pogut anar superant-se. I després s'ha quedat... Ara què tenim? O iaies molt grans o uns destriuers que casa on van, l'habiten quatre o cinc anys i deixen la casa inhabitable.

I ara, des de i anys cap aquí hi ha un fenomen curiosíssim. Les cases que fa un any se venien per 300.000 ptes ara se venen per 10.000.000 de ptes. Immigrants? No són zona que hi vinguin molt immigrants. Jo voldria que en vinguessin més. Com persona del barri voldria que vinguessen immigrants amb les famílies, perquè és un signe d'estabilitat. Però com que esta molt deteriorat el barri, venen però temporalment, passen els dos o tres primers mesos al barri i després desapareixen. Hi ha vivendes tan deteriorades i aspectes que estan tan fets malbé, que un emigrant d'estos de l'Àfrica subsahariana per viure ahí es queda a l'Àfrica, i ells ja volen viure... Seria un goig de veure com aconseguim refer el barri.

P- Quan has parlat de destriuers, quin perfil tindrien?

R- En aquest cas concret, en aquest cas són unes famílies d'etnia gitana amb moltes dificultats. I no vull dir quasevol gitano, perquè hi ha famílies d'etnia gitana que no es

volen ajuntar amb aquestos. Per tant, no és un problema d'ètnies ni de... A veure, el meu veí és gitano i escolta, cada cotxe que ell s'ha comprat jo l'he probat, cada cotxe que jo m'he comprat, l'han probat ells... No es un problema d'ètnies. Són famílies molt, molt, molt marginals, que a les cases la higiene deu ser... o que passes pel carrer i han pixat pel carrer, i vas fent charquing per allí, que fan foc amb les fustes de... Es la marginalitat més... Són gent que han vingut de fora. Jo l'altre dia parlava amb el meu veí, que es gitano i em deia que se'n volia anar d'allí perquè "en este barrio hay un gitaneo que no hay quien lo aguante!" I això m'ho deia ell. Per tant no es un problema d'ètnia. Es una gent molt marginal, molt, molt, que es la que porta molts conflictes al barri. Són poques famílies en un moment determinat, però és lo que fa pànic.

Hi ha altres aspectes al barri que... Bueno, jo no me'n dono compte però l'altre dia una noia m'ho va fer veure, al passar per la pça dels Farols a lo millor hi ha 15 o vint homens que se't queden mirant. És a lo millor un problema cultural. Jo amb la meva dona, la meva cunyada o la meva filla no he tingut mai cap problema, però sí que a la gent l' impressiona. Suposo que per la desconeixença de les cultures.

P- Tu vius al barri de Sta Clara?

R- Al c. Cabanes. Al c Montcada, la pça Montserrat és on hi ha més immigrants. Et parlo de Sta Clara només. Perque la part del rastre i això hi ha més immigrants perquè encara hi ha cases més conservades. Sta Clara ha estat més destruïda per la marginalitat més marginal, no aquells que estan més al límit però encara tenen expectatives i arreglen el quarto de bany, fan una cuina, o fan alguna obra... Els nostres són aquells que amb les vigues en fan foc, no? I quan ja no en queden se'n van. Això és el que passa més per aquí dalt de Sta Clara.

Per una altra banda, la convivència de la gent que estem allí permanentment és molt bona. A sis metres de casa meua està la Casa d'Acollida, i la convivència és excelent, hi van tots els transeunts a dormir i cap problema. No molesten ni a les monjes del barri ni a la gent gran... Arriben festes i tots los veïns mos sortim al carrer a menjar.

En canvi, com anècdota del coneixement que te la ciutat del barri, un dia vaig trobar per allí una companya meua que treballa a la Caixa, amb un plano. "Què fas per aci, per este barri" li vaig dir, i diu "es que no coneixia esta part de la ciutat de Tortosa" i diu "esta molt net, eh" i diu "es que me van robar el bolso fa dos dies i he vingut aquí a veure si el trobava per aquí" Primera, no ho coneixia, segona s'estranya que estava net, i tercera ve aquí a veure si troba el bolso que li han robat. La anècdota ho explica

tot una desconeixença de la ciutat, hi vivim tots els lladres, i devem ser una colla de marranos, en el subconscient popular.

P- Creus que la gent que es queda és perquè no se'n pot anar, o...?

R- No. Et vaig a parlar de la població autòctona, me refereixo a aquells que fa més de 15 o vint anys que estan allí. Ara allí queda este sector marginal que et deia i la població autòctona i els pocs que quedem jo penso que és perquè apreciem el barri. La nostra associació de veïns és de les més dinàmiques. Es gent que s'estima el barri i quan algú se'n va se'n ressenteix. Se'n van perquè es fan grans, la seguretat allí és molt deficient i els fills se treuen els pares d'allí. L'últim que se'n va anar li vem fer un acomiadament i tot i se van posar a plorar tots. T'ho dic perquè vegis que hi ha lligam, hi ha lligam "de poble" si tu vols de safareig, però que també te esta vivència de coneixença.

P- I com a veí del barri, a partir de la situació actual, com s'hauria d'intervenir?

R- A vere. Jo sóc de fora i quan vaig arribar em vaig posar en este barri perquè ho vaig elegir. Fixa't em volia posar gas ciutat per posar calefacció... i passant el c Montcada, que esta a vint o trenta metres de casa meua, si volia calefacció, 40.000 peles si volia gas ciutat. 1ª intervenció, hi hauria que afavorir positivament. No pot ser que en el barri x jo tinga tots els serveis gratis i aquí s'hagin de pagar.

Jo, per agranar el carrer davant de casa meua haig de vigilar que les escombres siguen de fusta, perquè pel mig del carrer passen uns cables elèctrics aixins de grossos... És a dir, hi ha una sèrie de mínims que la resta de la ciutat te i que ahí se'n han oblidat. Per tant seria important que s'intervingués des d'estos mínims de dignitat. L'altre es que aquesta intervenció ha d'afavorir que la gent se pugui reubicar. Quines dificultats hi ha? Pues quan jo vaig venir aci a casa meua podia entrar un tractor per a fer obres. Però hi ha cases que per entrar te costa fortuna i mitja. Perquè o es fan obres, sense trencar la dinàmica del cas antic, hi ha que obrir perquè almenys aquell veí no li costi la construcció tres vegades més del que li pugui costar a un altre veí de Tortosa. Afavorir... Ja ho fem per costum, no paguem mai el permís d'obres. Si que faria falta potser un pla general de a veure què és el que s'ha de mantenir, però també s'ha de mirar que si algun veí se te d'arreglar la casa que pugui entrar, que no li costi arreglar la casa sis vegades més que a un de fora.

P- I des del punt de vista humà... Per exemple, si es fa una intervenció en aquest sentit, de cara a la població, els aspectes socials, diguéssim...?

R- Hi ha un fenomen en aquest aspecte, i és els costos de les cases. Una casa que valia tres milions de peles, ara en demanen 17. Jo em vaig quedar parat. Vaig dir "no vol dir 17.000 euros?" I ojalà li la compre algú. Este fenomen es tan recent! Perquè algú m'ha dit "es que hi ha algú que compra i després ho realquila a immigrants"... No crec que tampoc sigui per ahí. I no sé este fenomen de gent que esta entrant. Clar que una que va comprar una casa em va dir "per 3 milions de peles a Barcelona no tinc ni un parking i aquí tinc una casa". Aquesta mateixa, que és de Barcelona i ve alguns caps de setmana, va comprar una casa pel seu fill... Potser és una forma d'invertir. No sé. Perquè d'immigrants si que a la part de baix del carrer Montcada n'hi ha molts més, però a la part de dalt no n'hi ha i les cases s'han revaloritzat moltíssim. Ahí se'm escapa quines intencions hi ha, perquè això és un fenomen molt recent, fa menos d'un any.

P- Potser en vistes de que hi ha una intervenció imminent...

R- No sé. La imatge que jo tinc és "mi corazón espera que se haga el milagro de la primavera" I esta primavera és que d'alguna manera, al carrer Montcada, davant de l'entrada del barri se diu han de fer l'edifici de les delegacions, i el milagro és que si han de fer la delegació del govern... De moment no han fet res, han tombat tots los edificis i han fet un parking... Si fessin l'edifici de les delegacions pot ser que hi hagi gent que tingui l'espectativa a llarg termini o a mig termini... El fenomen no te puc explicar perquè és, però passa. S'ha venut una altra casa darrera casa meua per 7 milions de peles, que allí no es pot entrar a construir... Passa i és cert. Alguns veïns estan contents perquè amb el que guanyen se'n van a viure aprop dels fills, i no sé... Perquè pots pensar si fan les delegacions, per fer uan oficina o un despatx, sobretot la primera línia de cases, però tant al detrás... És pura especulació. Això jo penso que hauria d'estar... La part de dalt és més acollidora, si allò s'arreglés, potser famílies novingudes, i famílies. Perquè qualsevol emigrant vol estar be. El que emigra és que te ganes de treballar, te ganes de viure amb dignitat. I si pogués ser més fàcil i més factible... Jo penso que és la esperança del barri nostre.

P- I si hi ha gent de poder adquisitiu baix, com es revaloritzi...

R- Això també. Allí ara el que hi ha és una absència quasi total de població no marginal infantil i juvenil. A la piràmide d'edat hi ha iaies i alguns arapahoes com jo. En tot el meu barri els únics adolescents són els de casa meua. Hi ha el d'uan altra família enfront del centre obert i poca cosa més.

P- I això diries que és igual per tota la zona de...?

R- No. T'estic parlant de la part de Sta Clara, eh. Al Rastre ja no tant perquè allí hi ha més gent immigrant. Mira, una dada curiosa, aquí hi havia dos col·legis a la Pça del Rastre, La Mercè i el col·legi de St Josep que va haver de tancar. Perquè? Perquè la població de classe mitja-baixa que podien pagar 5 o 6000 ptes típiques del col·legi concertat, se'n va anar tota cap a d'altres punts de la ciutat, i la població que es va quedar anaven al col·legi de la Mercè. I aquí no val la diferència de si són laics o són religiosos, va haver de tancar perquè no hi havia gent que hi anés. Per tant és significatiu de la població que va quedar. Però és que aquests que van quedar també van anar marxant. Ara s'ha tornat a omplir de població, però és tot població novinguda. Recursos humans? A banda que esta a l'lí a la pça del Rastre tota l'escola-taller, encara un centre que crida gent, i no hi ha cap altre lloc de serveis, i no crec que hi hagi ni voluntat de ficar-se per allí. Amb l'escola d'idiomes i la venda de la casa diocesana s'ha revitalitzat, però tot això, no ens enganyem, no deixa de ser població que aparca, va a treballar, surt de treballar i se'n torna. Al casc s'han revitalitzat un parell de bars amb dignitat, però no ha millorat la situació encara del casc antic. Perquè penso que la història no és ficar seus, que també, és que la gent ha de viure amb dignitat. Que hi hagi la delegació de govern és molt significatiu per al barri, perquè significa que hi hauràn mossos d'esquadra, i vol dir que al haver-hi policia hi haurà poblacions marginals que aniran desapareixent. El casc antic te una peculiaritat que crida molta marginalitat, perquè quan jo faig algo dolent, jo vull que no em vegi ningú, no ho faig, si no estic molt tarat, davant de la generalitat. I aquí vem haver de tancar l'aigua de totes les fonts perquè amb estos racons amagats i amb estes placetes i estes fontetes, tots els ionquis venien a punxar-se. Pues és desagradable que el meu fill vegi "papa, un altre ionqui". Si això se fa, pues aquests elements aniran marxant, perquè no volen ser vistos. I això són les esperances que hi ha.

Però si això es fa i no hi ha un pla per a que la gent pugui viure i rehabilitar... Què passa al carrer St Blai, que és un lloc tot de botigues, i si pugues en aquelles cases de St Blai, és un deteriorament terrible. Allò és el gegant de peus d'or i cos de fang. Què passa allí? Que en hores de botiga perfecte, però a les vuit de la nit allò és pasto de

qui puga campar per ahí. S'ha de rehabilitar, ha de ser possible que se pugui viure amb dignitat. Per tant, jo m'alegro molt de les delegacions, vaig participar activament en que Ensenyament es posés aquí i en lo altre també, però no és suficient.

P- I la població jove?

R- La població jove que hi ha per aquí, en la major part immigrant.

P- I quines problemàtiques et semblen més importants, si és que n'hi ha, o si no n'hi ha... Problemàtiques que veus i possibles solucions, o com s'hauria de...

R- A veure, jo és que penso que el fenomen de la immigració massiva en aquesta ciutat i en aquest casc és tan nou que encara no ens crea problemes. A veure, en aquest moment aquí tenim alumnes que venen des de la pça del Rastre, són magribins.

P- Això és una escola...?

R- És un col·legi, sí. Bueno, això (es refereix al Seminari) són moltes coses, hi ha un col·legi de 900 alumnes, una residència d'estudiants, esta el seminari, hi ha un centre de recursos per a joves, esta l'institut de teologia, després hi ha una residència que a vegades s'utilitza per a trobades, un alberg, hi ha 700 llits d'alberg. És un munt de coses a la vegada, perquè és molt gran. Bueno, pues hi ha noietes que venen cada dia a col·legi des del Rastre i estan expectants. No generen problemes. Clar, la meua pregunta és com comencem a integrar-los per a que després no mos creen problemes? Jo al Casc Antic, per més que es diga... Home, excepte algunes màfies més aviat del Est han anat per allí, però socialment no hi ha problemes. Home, és allò que et deia abans, aquell que ha emigrat del Marroc, o d'Ucraïna, i ve aquí a treballar, no en sol crear de problemes, és un pare treballador o una mare treballadora, que estan tot el dia treballant. Si tu vas a les set del matí a la pça de Montserrat, la veuras plena de gent que pugen sis o vuit en una furgoneta i se'n van tots a treballar. I tornen i s'amunteguen perquè no tenen cap altre ubicació i perquè esta la mesquita i se troben, i perquè en la cultura d'ells no poden estar a una casa on estan les dones dels altres i per tant van tots per allí. Però no hi ha problemes forts. Potser hi ha una mica més de racisme que de problema. Ara, la meua pregunta és: els fills d'aquestos, què fem? Perquè amb los fills poden venir les frustracions, no? A veure, quan jo vaig començar a fer lo centre obert los marginals que n'hi haven eren andalusos, perquè

eren los fills dels immigrants andalusos que no s'havien integrat. I la meua dona és andalusa, per tant, parlo tranquilament. No hi ha res en aquest barri per a començar a atendre aquesta gent. I l'únic esplai que hi ha jo en sóc lo president.

P- Que és el Blanquerna, al costat del centre obert que només funciona a l'estiu.

R- Només funciona a l'estiu perquè l'administració de la generalitat de Tortosa s'ha encarregat d'arrasar-lo. Però d'això ja en parlarem una altre dia. Des de este grup d'esplai vam montar lo centre obert, l'únic centre de menors que hi, el vem obrir. Els que estaven en aquest esplai van muntar el pis que hi ha, per a nois de menys de 21 anys que no tenen pis.

P- De vivenda per joves a seques? Sense cap altre característica?

R- Bueno, te un altre component educatiu, i ha sigut embrió per a la infància i adolescència en risc. I vem tenir suport en algun moment, però ara l'administració de l'Ajuntament mos han tret el suport i ens vam quedar... I tinc la casa que jo voldria arreglar a Rastre que jo voldria arreglar per a fer coses allí, però... I per a què dic això? Perquè el nostre esplai encara fa activitats d'oci al estiu i acull, però això hauria de ser una activitat continuada. I el Blanquerna en este moment esta molt en baixa forma, i jo tinc un altre lloc al Rastre, que ell vull arreglar.

P- I quina relació te el teu treball de director general aquí amb el que m'estas explicant.

R- No. És que jo sóc president de estas dos entitats, en el meu temps de lleure... A veure, jo he estat treballant en el món de l'educació hasta fa tres anys o quatre, en els esplais. Jo sóc el president d'una entitat que es l'esplai Blanquerna, que des de eixa entitat quan jo estava vaig muntar el centre obert i el centre de menors Collerola, i vam montar també el pis interdepartamental per a xavals... A veure, tu ja saps que l'Administració te molts límits, molts. El grup d'esplai Blanquerna permetia anar més enllà del que l'Ajuntament podia anar, i jo vaig treballar al centre obert, després vaig treballar de director del centre de menors, i després ja he vingut aquí. El Blanquerna va ser el instrument per a fer estes coses, per a crear recursos que han estat molt positius, però no hi ha cap relació formal. El que passa és que tota la gent que fa treball social a Tortosa han sigut monitors del Blanquerna.

Com s'haurien de fer les coses per a no trobar dificultats? La integració de les classes benestants amb els pobres és una falàcia. Tots volem que els drogadictes se rehabiliten, però al barri del costat, perquè a casa nostra no volem ningú. El que va passar amb el Blanquerna és que l'ajuntament ens va donar recursos i voluntaris, i vaig pensar "pues les beques d'uns, amb el que treuré dels altres ho podré cobrir", i a més vem intentar posar alguns elements per integrar. I el que va passar és que "mucho te queremos, pero cada uno con los suyos". Per tant, els pares que diuen que volen la integració, "que s'integrin però que sigui a casa seva, el meu fill amb estos", o els mestres, o qui sigui. Per tant, quan parlem d'integrar, és com fer llocs on la gent del barri pròpia, amb una capacitat econòmica semblant, i capaç d'acollir els altres sense racisme o sense prototips. Ho dic perquè al Blanquerna va passar moltes vegades. Però això no hi ha Déu que s'ho cregui, lo de la integració. Llavors jo penso que cal posar recursos, algun lloc que estigui obert per a nois i noies que conseguixen integrar-se, però que tinga les garanties d'adults necessàries per a que allò funcione be. En el centre obert ho vem intentar i ho vem aconseguir a temporades més i a temporades menys, perquè desseguida si agafes mala fama "jo no envió el meu fill allí", pero si no agafes aquests que has de agafar, pa què estas? Com treballar això? Pues és difícil. Jo he fet colònies des del Blanquerna només per a xavals amb dificultats específiques, o sea entre cometes "colonies per a un grup de gamberros". I penso que es un espai que hi ha que treure molt i molt subtilment per a fer algo ben fet.

Quan deies com a recursos, penso que fa falta cercar un espai de trobada. Jo tinc una altre grup d'esplai al Patronat de la Sagrada Família, que quasi que el tancarem, perquè s'ha buidat el casc antic i quasi be no queden xiquets, i tinc els monitors però no tinc clients. Però els meus fills no tenen on anar, i jo els deixo els locals del esplai al que no va ningú i s'hi reuneixen un grup d'adolescents. Per tant vol dir que hi ha una necessitat. I molts pares me truquen i em diuen "escolta, és que si tu no estas jo no hi deixo anar a ma filla". O sigui que els pares i mares no tenen llocs on enviar els seus fills que hi hagi un ping-pong, un futbolín, que estiguen i que hi hagi un adult per estar. Si això ho fem molt obert al món marginal, llavors hi ha tot un grup de població normalitzada que se'n va. I si... És un tema complicat, ho dic per experiència, eh. Faria falta gent adulta que estiga allí...

M'has preguntat per recursos... Fa falta una cosa específica per als que tenen dificultats, d'acord, però en falta un altre no tan específica, més oberta, però amb un adult referencial que aguanti adolescents. Falta que hi hagi adults amb aquesta gent, primer per a que els pares te'ls envien, pa que els sentiguen cuidats. A veure fa falta un lloc amb bon ambient i un lloc on algú recuperi aquells que no poden estar-hi aquí,

penso jo. De manera que la població... per exemple, aquestes xiquetes marroquines que et deia que venen aquí, no són dolentes, no són marginals, en aquest moment la única dificultat que poden tenir és ser emigrants, però no són delinqüents ni pre-delinqüents, i no les pots posar a un centre amb nois amb dificultats social, perquè ni elles aniràn ni els seus pares voldràn que vaguen. Perquè si jo sóc un marroquí o un ucraïnès que he fet 5000 Qm per a tenir una millor vida, no ficaré a la meva filla amb aquells que estan fumant-se porros allí. Per tant falta un lloc que estigui cuidats i que sigui o barato o gratis o casi gratis. Però també falta un lloc on es puguin recuperar els que tenen dificultats socials, que això ja ho fa un poc el centre obert. Però l'altre hauria de ser més a prop de la pça del Rastre que hi ha més població. I quan jo vaig comprar el local a la pça del Rastre, ho vaig fer amb aquesta intenció.

Jo tinc clar que els que venen aquí del Magrib, el que menys me preocupa és que es traguin la ESO. Per treure's la ESO primer s'han de sentir be aquí, i per a que se sentin be aquí, vol dir que els nois d'aquí racistes atroços... Jo tinc un fill peruà. Vaig estar un temps de voluntari al Perú i la meva dona va adoptar un xic. Quan el meu fill va vindre aquí, era l'any 90, era peruà i era diferent, i al col·legi era el mimat de tots. En estos moments està exactament al contrari. L'altre dia donava una classe i els vaig dir que es possessin per grups, i de repent una noia marroquina se'n va anar sobtadament, no havia pogut integrar-se en cap grup, i a més, curiosament, qui la va fotre fora era una noia japonesa. Em vaig quedar...! Em vaig posar com una moto. El tema del racisme esta així, i me preocupa molt. I el racisme entre els nois existeix a uns nivells que em quedo esgarrifat, perquè faig classe de valors i... Coses que ni me pensava. I gent que et diu "jo vinc a este col·legi perquè al col·legi de baix hi havia moros i no vull veure'n cap" i jo dir-li "pues ja te'n pots entornar".

P- Però això és racisme o s'hi amaguen o s'hi sumen altres coses. Per exemple aquesta noia marroquí que dius que no volien per treballar a classe de matemàtiques... No la volen perquè és marroquí? No la volen perquè no sap matemàtiques?, o perquè no s'expressa be? Que sigui marroquina no es pot canviar, però tot lo altre sí.

R- A veure, tot això es treballa. La marroquí el primer que fa es tenir un professor que en la mesura i possibilitats de l'escola l'ensenyi a parlar, això ja esta. A veure, jo no sé realment perquè és el rebug, el que sí sé és que existeix. I la responsabilitat de tots és com ho integrem. I S'han de buscar mecanismes individuals... Hi ha un racisme social que s'agreuja cada cop més. En aquests barris aquell senyor que tenia una

faena que cobrava tant, ja no la te perquè n'hi ha uno que per la meitat la fa. I estem parlant de barris amb dificultats econòmiques reals. A veure, aquell home que se guanyava la vida com podia anant a agafar pollastres per la nit i guanyava no sé quant per treballar a la nit, ara té un que treballa més i cobra menos. I aquest senyor odiarà a l'altre.

P- Sí. Però perquè l'odia?

R- Sí, però jo haig de veure on puc treballar i jo no puc treballar aquesta situació en el món social, es cosa dels polítics i dels sindicats i de qui sigui. Però el que sí que és cert és que el fill d'aquest senyor que abans tenia un nivell de vida 4 i ara te que baixar a 3 perquè l'emigrant viu com un rei en el 2, això ho dispara de cara al racisme. Un alumne en classe que ve d'un barri popular, que ha vingut aquí perquè el seu pare ja no pot soportar aquest que li ha tret la feina i ell segueix sent raciste en este col·legi, això és lo que tinc aquí. L'unic camí que jo trobo és la coneixença. A casa meva tinc dos fills adoptats, en acolliment familiar, pots comptar quin és el seu passat, pares i mares que no cal ni contar. Pues un d'estos un dia parlava amb unes paraules d'un racisme atroç. I li vaig dir "segons tu al Marc li haurien de tallar el coll" i diu "No. Perquè?" Doncs perquè és peruà. I diu "no, però el Marc és diferent".

Per tant el primer que s'ha de fer és buscar llocs de trobada. Quan poguem tancar estos esquemes, podrem... Perquè a nivell teòric ho tenim perdut. Hem de passar a nivell del roce. Del roce neix el carinyo o la llaga, una de dos. S'ha de buscar punts de trobada, uns centres. Perquè en estos moments esta gent són obedients i treballadors, però i els seus fills rebotats que no trobaran faena i no seran del marroc i no seran d'aquí tampoc? Això sera un problema. A Blanquerna ara tenim els xavalets, però hem d'intentar d'aquí un anys o dos, tenir una monitora magrebí. I ademés... No sé, per a poder conviure mos hem d'aprendre a conèixer.

També sóc el director de la Escola d'Esplai. I en un curs que vem fer de la Generalitat, vem anar a Marroc, i vaig estar al Marroc en un campament de nois i noies marroquins, i també és possible. Ojalà poguem integrar algun monitor o monitora magribí, però no en tinc cap, ni en l'escola d'esplai. Saps que passa, que aquí en estes terres la immigració és molt recent que encara és d'experiment. La gent que ha immigrat aquí han vingut per tindre millor vida, i no volen viure al casc antic. A l'arrabal de Cristo n'hi ha molts més que aquí, perquè allà hi ha cases més adequades.

P- O sigui, que el casc antic és un lloc o de primera arribada o on es queden els que no aconsegueixen marxar.

R- Depén de quines parts del casc antic. Però lo més deteriorat... sí. Per tant allí, o se poden fer obres a costos baixos...

Per dir coses molt concretes que es podrien fer, jo tinc una casa al rastre que es d'una entitat, que el bisbat va proposar al bisbe alguna vegada ajudar-me a arreglar-la, però no hi ha diners... Per què d'aquella casa no fer-ne un centre de tot això?

P- I tu veuries allà joves, només.

R- No, no, no. Ara t'he explicat que hi ha tres plantes. Quan la vaig comprar, quan estava a Blanquerna; pensava fer a baix un passatge perquè d'allà se veu lo real col·legi i és molt boniquet, eh. Hi ha un pou de la edat mitjana allí, jo no ho sabia, eh. Mos va apareixer. I pensava l'entressol integrar-lo. I hi ha tres plantes de 105 m2. I en principi jo pensava fer el pis interdepartamental, ficar-lo allí, i me queden encara dos sales de 105 m2. Quan vaig comprar l'edifici vaig pensar que algo farem i algo tirarem endavant. Són tres plantes, més l'àtic, més l'entressol. I llavors jo pensava a l'entressol la seu de l'entitat, una biblioteca especialitzada. El tercer, el pis interdepartamental per a noies, el segon per a nois, el primer, ahí tenia dubtes, vaig pensar pues faré una mena de refugi urbà per a motxileros que venen per Tortosa i no hi ha... Però ara, veient les dinàmiques com van, pues es podria dir una planta per a formació de dones magribines, una planta per a centre de joves, i fer una mena de centre de...

P- Però tu, com a especialista en infància i Juventut, veuries convenient que fessin activitats en un lloc per a totes les edats?

R- Més que totes les edats, penso que hi ha que diferenciar tipologies d'adolescents. Jo penso que el problema de les edats no és problema. Quan jo estava al centre obert, que era el dierctor deia, desta porta cap aquí, el futbolin i el ping-pong per als que no tenen ganes de fer res. A estos que tenen ganes de fer algo... Jo no vec problema en que puguin venir els més petits, els més grans. Les dinàmiques que tu generes que estiguin obertes a tothom. Un noi de setze anys si li fiques un futbolin on pugui jugar com una chotacabra i trencar pilotes de futbolin, o un ping-pong, però hi te d'haver un adult. I això no és incompatible amb que al costat hi hagi altres més petits. No crec que hi hagi cap problema.

P- Jo el que vull es entendre el teu punt de vista. Perquè a lo millor es pot pensar que els pares dels més petits si hi ha adolescents diran “mare meva!”

R- Tot depen de la dinàmica que tu generes. En aquest edifici que t'estic explicant, dius este al 1er pis, este al... El que has de fer és marcar espais i dinàmiques. Jo per exemple tinc dos fills adolescents que en el centre este que te dic, es reuneixen en dos colles diferents, perquè ni entre ells de volen vore, però saben que jo de tant en tant passo per allí. Els pares saben que en algun moment un adult passa per allí. En l'imaginari dels pares, què passa per allí, res bo, que no fumen porros o que la seva filla... Llavors de cara un pare que saben que un adult passa per allí, esta més tranquil. Buscar un lloc on ells es puguin trobar. De tant en tant passo per allí perquè sapiguen que puc arribar a passar, i tampoc m'estic més, perquè si no, no estarien ells. I al centre obert quan jo estava venien molts xavals, ara com va Ismael t'ho contarà. Hi ha una dificultat de professionals per a treballar amb adolescents. No hi ha nois en el món social. Quan ja estava de director vaig trobar l'Ismael, vaig trobar el Joan Carlers, que ara és el director del centre collerola, sempre portavem de 14 a 18. I tots els xavals s'apuntaven a les activitats. I ara amb adolescent no hi ha qui vulgui treballar i a l'ensenyament de mestres tampoc.

III - DESCRIPCIÓ DE LA POBLACIÓ

1 Variació de la població

Contra el que semblaria, per la percepció que tenen els veïns sobre un barri on han de viure que s'està despoblant, la variació de la població a l'àrea d'intervenció en conjunt durant el període comprès entre l'any 1998 i el 2003 ha estat lleugerament inferior a la mitjana del municipi.

Taula: Variació població.

	DS (seccions) CENTRE HISTÒRIC					
	DS (seccions) DE L'AUEA					
	01001	01005	02001	03001	01002	3003
(7) Població 1998	862	587	832	1118	464	1196
(8) Població 2003	946	663	890	1068	510	1150
Evolució relativa de la pob.	9,7%	12,9%	7,0%	-4,5%	9,9%	-3,8%

AUEA	4,94%
MUNICIPI	5,28%

Dins l'AUEA però, el creixement no ha estat homogeni en totes les zones. N'hi ha que perden població i d'altres que en guanyen per damunt de la mitjana. Entre les que han perdut població es troben els barris de Sta. Clara i el Rastre i, també, la zona de Montcada.

Com ja hem dit la sensació dels veïns i ciutadans de Tortosa és que el nucli antic s'ha despoblat. Aquesta percepció respon, en part, a la sobrevaloració de l'impacte en el barri dels immigrants no comunitaris. Així, consideren només la població autòctona, que efectivament tendeix a abandonar els barris del nucli antic, en un procés de "despoblació" que s'ha accelerat en els darrers anys, però que es va iniciar a finals anys 80.

En conseqüència amb aquest decalatge de la població autòctona en el període indicat, el creixement de la població de l'àrea s'ha fet quasi be exclusivament pels efectius de la immigració extracomunitària.

2 L'edat de la població i la dependència demogràfica

La piràmide de població de l'àrea d'estudi reflecteix una tendència a l'envelliment i a la masculinització, ja que el nombre d' homes supera al de dones en el 34,24%. La població depenent és del 35,3%, 4,4 punts més elevada que la mitjana de Catalunya i dins d'aquesta, el grup d'edat més nombrós el constitueixen els majors de 65 anys.

Però si considerem els diferents grups de població apareixen diferències molt notables. La més important és que si es considera la població d'immigrants extracomunitaris per separat, la població depenent baixa al 14,71% i esta composta quasi exclusivament pel grup infantil, mentre la masculinitat s'eleva arribant els homes a quasi be triplicar a les dones.

Aquesta dada confirma la percepció dels veïns autòctons de que al carrer, hi ha un gran nombre de homes sols pels carrers del nucli antic, sent aquesta una imatge, que resulta molt estranya en la nostra societat. Això és especialment visible per la zona del carrer Montcada i els voltants de l'oratori musulmà que hi ha a la Pça. Montserrat, fet que produeix una considerable alarma social.

Si consideressin únicament la població autòctona, la taxa de dependència assoliria el 42,91%, superant en més de 12 punts la mitjana de Catalunya.

El grup d'edat més nombrós són els majors de 65 anys, entre els quals la taxa de sobreenvelliment arriba al el 53,11%.

zTaula: Índex de Sobreenvelliment

Barri	de 75 i més	De 65 i més	índex
Call Jueu	44	82	53,66%
Remolins	106	205	51,71%
StJaume	24	46	52,17%
Centre	169	278	60,79%
Castell	19	31	61,29%
Catedral	8	17	47,06%
Hospital	7	9	77,78%
Montcada	104	195	53,33%
Rastre	28	57	49,12%
StaClara	90	173	52,02%
C.Històric	599	1093	54,80%

L'envelliment i, especialment el sobreenvelliment, són un problema important de la població a l'àrea estudiada. Aquest fet que per si mateix és rellevant, en aquest territori és encara més greu, perquè hi ha molta gent gran que viu sola en habitatges degradats i sense ascensor. Tots ells elements que constitueixen un risc d'exclusió social.

La taxa de població infantil és el 13,4% de població infantil, i la de majors de 65 anys és de 18,9%.

Veiem la gràfica següent, en podem dir que segons procedència, en la taxa infantil no hi ha diferències significatives, però també podem dir que en la població autòctona bona part d'aquesta població pertany al col·lectiu de l'ètnia gitana. Mentre que, la gent gran pertany a un altre estrat de població, el de veïns que han marxat a viure cap a altres barris de Tortosa.

Quan a la taxa de majors de 65 anys es veu clarament, que gairebé exclusivament és població autòctona. La qual cosa ens indica que estem front una renovació de la població a la zona.

3 Creixement i immigració extracomuniària

La taxa de població extracomunitària a l'AUEA és del 21,45%, és dir, 3 vegades la de Catalunya.

Taula: Percentatge de població estrangera extracomunitària

	DS (seccions) CENTRE HISTÒRIC					
	DS (seccions) DE L'AUEA					
	01001	01005	02001	03001	01002	3003
(8) Població 2003	946	663	890	1068	510	1150
(10) Població estrangera extracomunitària (2003)	218	153	191	203	123	65
(10)/(8)	23%	23%	21%	19%	24%	6%
AUEA	21%					
Catalunya	7%					

Una mirada més detallada del territori ens indica que les concentracions d'immigrants és molt diversa. La qual cosa comporta que hi hagi zones on es quintuplica la mitjana de Catalunya.. La zona del carrer Montcada, amb el 47,66% i la de la Catedral (41,65%) són les que presenten més alta concentració.

Taula: Porcentatge de Pob. estrangera extracomunitària/pob. total (padró 2003).

Barris	Pob. Total	Espanyols	Comunitaris	ExtraComunitaris	% ExtraCom
Call Jueu	348	295	1	52	14,94%
Remolins	1064	885	8	171	16,07%
St. Jaume	209	163	2	44	21,05%
Centre	1269	814	10	445	35,07%
Castell	194	149	3	42	21,65%
Catedral	110	64		46	41,82%
Hospital	38	27	2	9	23,68%
Montcada	1238	644	4	590	47,66%
Rastre	283	210	1	72	25,44%
StaClara	990	632	15	343	34,65%
C.Històric	5743	3883	46	1814	31,59%

Aquesta primera aproximació a la població confirma la visió que tenen els tortosins de que al casc antic només hi viuen gent gran sola, població d'ètnia gitana i immigrants extracomunitaris. Són tres col·lectius de població que conviuen en el mateix espai, però la relació entre ells és quasi be inexistent o conflictiva. A més, els immigrants estrangers no són un grup homogeni, sinó que hi ha una gran diversitat de nacionalitats i cultures. La nacionalitat més representada són els marroquins, amb el 17% de la població total de l'àrea, seguits pels europeus de l'Est (7%), els llatinoamericans (6%) i els asiàtics que al l'àrea d'intervenció són quasi be tots pakistanesos (5%), mentre que els procedents de l'Àfrica subsahariana només representen l'1%.

Les dades sobre població immigrant extracomunitària cal relativitzar-les, perquè hi pot haver diferències considerables entre la població empadronada i la població real, sobretot perquè les dades utilitzades corresponen al padró oficial del 2003, anterior al darrer procés de legalització d'estrangers extracomunitaris, que pot haver modificat algunes estratègies en el sentit de empadronar-se. Algunes estimacions obtingudes durant el treball de camp fan pensar que el nombre de marroquins podria ser bastant superior al reflectit pel padró del 2003, i passa el mateix amb els subsaharians. No obstant, les dades del padró oficial del 2003 serveixen per fer una aproximació a la

importància i la varietat que té el col·lectiu dels immigrants extracomunitaris a l'àrea estudiada. Aquesta presència és també un dels principals problemes de població que es plantegen, perquè l'elevat grau de concentració d'immigrants extracomunitaris, especialment de marroquins i pakistanesos, que a més per les seves costums solen deambular en grups d'homes sols, es percebuda per la resta de la població de l'àrea i de Tortosa com un indicador de la degradació i la inseguretat del nucli antic i inspira rebuig. Es detecta certa alarma social en alguns sectors de la població que pot ser una font de conflicte a no gaire llarg termini. L'aparició sobtada del fenomen migratori i la seva concentració a la zona ha fet difícil pels veïns poder-ho viure i acceptar amb normalitat. Però al mateix temps, aquest col·lectiu representa una oportunitat per a la regeneració de l'àrea, al aportar efectius de població a uns barris que s'estaven despoblant.

Un altre problema és la manca de relació entre els diversos estrats de població que conviuen a la zona. Aquests són en primer lloc els resistents dels veïns inicials, gent que ha viscut sempre en aquests barris perquè hi ha nascut o va arribar amb els primers fluxos migratoris dels anys 60 i 70, i que ara presenten una població envellida, perquè els seus fills han marxat a viure a altres zones de la ciutat, excepte els del col·lectiu d'ètnia gitana tradicionalment ben arrelat i considerat. En segon lloc els vinguts en fluxos migratoris posteriors, cap a l'any 1992 procedents de ciutats com Barcelona o Lleida, que en bona part són també d'ètnia gitana. I en tercer lloc, els immigrants extracomunitaris, que apareixen de manera bastant sobtada als barris del nucli antic de Tortosa a partir de l'any 1999.

La majoria de la població infantil de la zona és d'origen immigrant, especialment marroquina, o d'ètnia gitana. A les dues escoles públiques de la zona és dona encara una major concentració d'aquests dos grups de població, perquè alguns veïns tendeixen a dur els seus fills a altres escoles públiques o concertades fora del barri. Aquest fet reflecteix la poca relació entre els diferents grups de població i reclama ser atès si es vol una bona integració i cohesió social.

4. Descripció de la situació econòmica

Taula: Taxa d'atur

	DS (seccions) CENTRE HISTÒRIC					
	DS (seccions) DE L'AUEA					
	01001	01005	02001	03001	01002	3003
Aturats	33	44	53	67	15	59
Actius	314	217	291	356	196	465
Taxa aturats	11%	20%	18%	19%	8%	13%

AUEA	16,72%
MUNICIPI	9,52%
Catalunya	10,2%

La taxa d'atur a l'àrea d'actuació és del 16,72%, molt per sobre de la resta del municipi i de la mitjana de Catalunya. Als districtes que corresponen als barris de Sta. Clara, el Rastre i la zona de la catedral, aquesta taxa s'eleva encara molt més, fins a fregar el 20%.

Per aproximar-nos a la realitat socio-econòmica de la zona s'ha de tenir en compte la presència d'economies de subsistència molt precàries, basades en la venda ambulat o la recollida de xatarra, especialment entre el col·lectiu d'ètnia gitana, i la condició jurídica de bona part dels immigrants extracomunitaris, que com s'ha vist representen més del 38% de la població del nucli antic, que es troben immersos, per la seva condició de treballadors il·legals, en l'economia submergida.

Existeix un centre de formació ocupacional on es realitzen diferents programes de formació ocupacional adreçats a joves, aturats, immigrants i també altres activitats, com cursos de llengua per estrangers. Dins d'aquests programes hi ha una escola taller i un pla de transició al treball. Encara que realitzen una tasca notable, per exemple en accions que uneixen la formació i la rehabilitació d'espais comunitaris, els instruments i els recursos destinats al foment de l'ocupació existents no són suficients per cobrir les necessitats, ateses les peculiaritats d'alguns col·lectius de població i els greus dèficits socials que afecten l'àrea.

Un projecte d'intervenció integral ha de tenir en compte la necessitat de enllaçar amb fermesa la regeneració urbana amb la promoció social dels veïns, intentant que ells participin en la mesura possible de les diferents oportunitats econòmiques que la

intervenció generarà. Aquestes oportunitats es poden concretar a diferents nivells, des de projectes d'autoocupació i/o creació de microempreses, fins a la contractació en formació o laboral per a projectes de millora dels barris.

Taula: Locals inactius

	DS (seccions) CENTRE HISTÒRIC					
	DS (seccions) DE L'AUEA					
	01001	01005	02001	03001	01002	3003
(15) Nombre de locals inactius	46	15	77	9	36	27
(16) Nombre de locals total	200	24	102	20	256	37
% Locals inactius	23%	63%	75%	45%	14%	73%

AUEA	42,5%
MUNICIPI	35,3%

El percentatge de locals inactius a l'àrea és del 42,5%, sensiblement superior a la mitjana del municipi. La degradació urbanística i social i la inseguretat ciutadana percebuda, per a la presència d'activitats marginals i la concentració molt acusada d'immigrants, han marcat un procés de regressió del teixit comercial anterior. Aquest procés no ha estat igual per a tots els barris. La zona de la catedral i els carrers Montcada i de la Rosa acollia comerços que formaven part del nucli comercial de la ciutat, i que ara tendeixen a situar-se a la zona entre ponts o desplaçar-se cap al sud perquè els ciutadans de la resta de Tortosa procuren a evitar el nucli antic. Queden algunes botigues de barri, però s'ha perdut la continuïtat del teixit comercial. El seu lloc és ocupat per petites botigues de comestibles i locutoris regentats i freqüentats per immigrants pakistanesos i marroquins. Els barris de Sta. Clara, el Garrofer i el Rastre mai han format part del nucli comercial de la ciutat, tenien un comerç de proximitat per abastir als veïns, del que només queda alguna botiga de queviures al Rastre.

Malgrat l'estat de degradació de la zona, el baix nivell d'activitat econòmica i l'elevada taxa d'atur el potencial de regeneració i desenvolupament econòmic de l'àrea d'intervenció és molt considerable.

Les dues oportunitats fonamentals per al desenvolupament són la capitalitat de la vegueria de les Terres de l'Ebre i la explotació turística i cultural del patrimoni històric. Si es millora i adequa l'entorn, a partir d'aquests elements es poden implementar

polítiques que permetin fluir i arrelar aquest potencial donant un nou contingut al nucli antic. A més, una intervenció urbanística als barris serà un estímul per a la rehabilitació privada d'habitatges i la reanimació econòmica.

La capitalitat de la vegueria de les terres de l'Ebre i la instal·lació de les delegacions del govern de la Generalitat al nucli antic, i també de algunes facultats universitàries poden contribuir en gran mesura a la normalització social del barri i a la seva revitalització econòmica afavorint l'establiment de serveis per cobrir la nova demanda que generaran aquestes entitats.

Les mobilitzacions contra el PHN han fet que les terres de l'Ebre i Tortosa és coneguin arreu d'Europa, i s'ha incrementat el nombre de visitants atrets per la riquesa del patrimoni ecològic i històric de la zona. Cal potenciar l'oferta turística condicionant diverses rutes de visites monumentals i a barris que, com per exemple Sta. Clara i part del Rastre, constitueixen conjunts de valor històric. En aquest sentit, un recorregut pels diversos castells de la ciutat abastaria tots els barris del nucli antic.

Caldria condicionar serveis adequats per atendre els visitants, i afavorir la instal·lació d'equipaments i serveis que des de Tortosa irradiïn i enllacin amb l'oferta turística del conjunt de les Terres de l'Ebre. En aquest sentit la construcció d'un petit embarcador al costat de l'antic escorxador permetria arribar a Tortosa pel riu des del delta, desembarcant en un punt al peu del nucli històric i les rutes monumentals i turístiques. També es necessari facilitar l'accés a edificis de gran valor arquitectònic que en aquest moment són d'us privat, tenen horaris incompatibles amb visites turístiques, estan tancats o en mal estat de conservació.

Cal afavorir la instal·lació de petites indústries i tallers artesans. També la instal·lació de comerços, restaurants i bars representatius de la diversitat cultural present al barri, però adreçats a la població general i al turisme. Aquest nou teixit d'activitats econòmiques hauria de tenir una continuïtat, ja que la presència d'una oferta variada i continua a través dels barris que constitueixen el nucli antic facilitaria la seva promoció. Seguint l'eix que marquen els carrers de la Rosa i Montcada es podria procurar l'articulació d'aquestes noves activitats amb el conjunt monumental i amb el teixit comercial consolidat que ja existeix a la zona del Centre.

5. Descripció de la situació social

L'entorn físic dels barris del nucli antic està molt degradat i les condicions d'habitatge i higiene són força deficientes. Segons el responsable del CAP del Temple, on s'han d'adreçar els veïns de la zona perquè no hi ha cap servei sanitari als seus barris, les problemàtiques sanitàries prevalents a l'àrea venen determinades en bona part per la insalubritat i manca de serveis dels habitatges petits, vells i sense gas o aigua calenta, els baixos ingressos, així com la manca d'espais oberts i les deficiències de salubritat d'alguns solars i patis.

Les barreres arquitectòniques dificulten l'accés dels professionals sanitaris (serveis domiciliaris, serveis d'emergència, ambulàncies) situacions especialment greus si es té en compte l'elevada taxa d'envelliment i sobreenvelliment del nucli antic.

Hi ha més incidència de malalties com la tuberculosi. Apareixen problemes de nutrició en algunes persones de determinats grups de població, com els gitanos i els immigrants pakistanesos. Per comparació amb la mitjana de la ciutat també hi ha major incidència de problemes derivats del consum de drogues, un major nombre d'atesos a urgències per violència, agressions al carrer i maltractaments, que reflecteixen problemes de relació i de desestructuració familiar i es detecten al atendre mèdicament.

Un altre tret diferencial de la zona respecte a la resta de la ciutat és que hi ha molta població ambulat i desplaçats que no tenen historial mèdic, i que no entren dins de l'atenció normalitzada que s'ofereix a la població fixa. Quan a la infància també apareixen diferències respecte a la mitjana de la ciutat, els principals problemes de salut comunitària entre la població infantil són la cobertura vacunal -tot i que ha millorat molt- els problemes infecciosos a la pell i la higiene corporal, que incideix en problemes cutanis i pediculosi. També hi ha una major incidència de problemes respiratoris i accidents infantils. Quant a l'alimentació, es presenten més malalties d'absorció intestinal i en aquests casos és molt difícil aconseguir que els nens segueixin les dietes adequades. També s'observen problemes de nutrició en nens gitanos. Pel contrari, els nens magribins tenen una bona nutrició i a més reben els beneficis d'una lactància materna dels nadons més estesa per comparació amb la població general.

La presència d'alguns punts concrets on es concentren activitats marginals, com prostitució o venda i consum de drogues entre altres, reforcen la percepció de l'entorn com a degradat i insegur. La forta concentració d'homes immigrants a les proximitats de la mesquita, encara que no està en relació amb cap activitat marginal es percep com un factor més de inseguretat, perquè xoca frontalment amb els usos de l'espai públic que es consideren normals. En aquest sentit, a més de l'alt percentatge de immigrants extracomunitaris empadronats al nucli antic, s'ha de tenir en compte que les proximitats de l'oratori musulmà són un punt de trobada per a tots els immigrants que viuen a la comarca i hi van a resar, i també per als transeünts i treballadors agrícoles temporers.

El fort impacte de la immigració, la manca de comunicació entre els diversos col·lectius i estrats de població presents a la zona i els conflictes de convivència que es generen, configuren un entorn social poc cohesionat. A més, els barris del nucli antic estan mancats de serveis i equipaments socio-sanitaris bàsics com consultori, escola bressol, casal i centre de dia per a la gent gran o llocs de trobada per als joves.

Als problemes generats pel entorn s'afegeixen greus dèficits socials d'uns barris on es concentra la població amb menys recursos i amb més risc d'exclusió del municipi. Hi ha una important presència de gent gran i molt gran que viu sola amb pocs recursos, especialment dones. Als barris del nucli antic, i particularment a Sta. Clara i el Rastre, hi resideix bona part de la població d'ètnia gitana de Tortosa que, a partir de les estimacions de Càritas, podria arribar al 22% de la població de l'àrea. Com ja s'ha vist a la descripció de la població, també és elevat el nombre d'immigrants extracomunitaris (38%).

El percentatge de perceptors de pensions no contributives és el 3,70%, que quasi be quadruplica la mitjana de perceptors de pensions assistencials i no contributives de Catalunya, i es situa molt per sobre de la mitjana de Tortosa (1,36%) que ja és elevada.

Indicadors d'exclusió: Població de més de 10 anys sense títol de batxillerat o sense cicles de FP

	DS (seccions) CENTRE HISTÒRIC					
	DS (seccions) DE L'AUEA					3003
	01001	01005	02001	03001	01002	
(13) Població de més de 10 anys sense títol de batxillerat o sense cicles de FP	510	419	545	545	263	756
(14) Població de més de 10 anys	692	457	616	705	415	948
% Població de més de 10 anys sense títol de batxillerat o sense cicles de FP	73,7%	91,7%	88,5%	77,3%	63,4%	79,7%

% Població de més de 10 anys sense títol de batxillerat o sense cicles de FP (13) / (14)

*** 100**

AUEA	81,7%
MUNICIPI	68,7%
Catalunya	65,5%

El percentatge de persones de 10 anys o més no tenen estudis secundaris és del 81,7% i se situa significativament per sobre de la mitjana del municipi i la de Catalunya. Són notables les diferències entre barris, doncs a la zona de la Catedral te una proporció més baixa que la mitjana de Catalunya, que s'explica probablement per la major presència de població autòctona en millors condicions que ha assolit almenys estudis secundaris, junt amb la concentració d'immigrants de països de l'est, molts d'ells amb una alta qualificació acadèmica. Pel contrari, barris com Sta. Clara i el Rastre, amb una elevada concentració de població gitana i marroquina, freguen el 90% d'analfabetisme funcional. En aquests dos darrers barris és molt significativa la manca de qualificació acadèmica dels joves, que condiciona severament les seves possibilitats d'inserció laboral. Els factors determinants per a aquest baix nivell formatiu són el fracàs i l'abandó escolar, força significatius entre els joves d'aquests barris.

El percentatge d'atur a l'àrea és del 16,7%. Però cal tenir en compte la presència d'altres factors que condicionen les situacions i ocupacions de molts habitants

d'aquesta zona. Un element molt important és la situació jurídica de molts immigrants extracomunitaris, que els obliga a treballar a l'economia submergida, en treballs inestables amb salaris molt baixos i sense els mínims drets laborals. Els fills dels immigrants legals establerts que han arribat per reagrupament familiar tampoc tenen permís de treball, i si necessiten treballar han de fer-ho també en condicions il·legals dins de l'àmbit de l'economia submergida. Això dificulta força la seva inserció laboral en condicions dignes. Un altre factor és la presència d'economies de subsistència molt precàries basades en la venda ambulants, la recollida de xatarra o els treballs temporals a les collites agrícoles força esteses entre el col·lectiu gitano.

Les baixes rendes barren l'accés als nivells mínims que es consideren normals a la nostra societat en relació a habitatge, higiene, salut, alimentació, despesa en activitats extraescolars o llibres per als infants, i a la possibilitat de consumir en lleure, electrodomèstics o ordinadors. D'altra banda, la presència d'economies precàries i irregulars condiciona la manca d'accés al crèdit, medi de finançament relativament habitual a la nostra societat.

A més, existeixen importants obstacles culturals que dificulten la integració social en termes d'igualtat. En el cas dels immigrants extracomunitaris, el desconeixement del català i el castellà, llengües de comunicació a la nostra societat i de les pautes de funcionament social. En el cas d'una part de població gitana, pràctiques que els condueixen a la reproducció de la seva situació marginal, com la poca motivació per realitzar treballs que no els agraden, amb normes i horaris estrictes, manca de preocupació pel futur, o el clientelisme de Serveis Socials o altres institucions assistencials. Un altre obstacle és la prevenció amb que la resta de la societat percep i jutja als dos grups de població citats.

Un altre element important de desigualtat d'oportunitats és la situació de les dones. Les pautes culturals entre els marroquins marquen una forta segregació per sexes. Les dones ocupen un lloc secundari en l'àmbit econòmic, social, educatiu, de salut i alimentació. Tenen assignat l'espai privat i el paper d'ajuda i cura de la resta de la família. En el cas de les dones joves, aquestes pautes culturals són un obstacle a la seva inserció socio-laboral, malgrat la seva elevada disciplina, actituds, valors i rendiment. Entre la població gitana també existeix una forta segregació per sexes, l'atribució de les dones a l'àmbit domèstic i una forta limitació per al desenvolupament laboral de les noies, que s'enfoquen des de molt joves a trobar marit, casar-se i tenir fills. Considerant el paper de les dones en la reproducció social, s'haurien de trobar

mecanismes per resoldre el seu aïllament i manca d'accés, per tal de contribuir a que aquest papers tradicionals no s'interioritzin i es reproduïxin com inexorables en les generacions següents.

El baix nivell educatiu, l'abandó dels estudis i el fracàs escolar condicionen la inserció laboral dels joves i el seu grau d'accés social en igualtat d'oportunitats. Els programes de garantia social que es realitzen a partir del Centre de Formació Ocupacional, tot i que desenvolupen una tasca considerable amb uns recursos escassos, no són suficients per resoldre les greus situacions de desigualtat social en que es troben molts col·lectius de població d'aquests barris. Un dels perfils de nois del barri que atenen són joves immigrants, amb notables diferències entre els que viuen amb la família d'origen i ha arribat per reagrupament familiar, que de vegades l'únic problema que tenen és no tenir permís de treball, i els joves que arriben sols o que viuen amb familiars més llunyans, que presenten més dificultats d'aprenentatge i socials a més de la seva situació de treballadors il·legals. L'altre perfil són nois autòctons, sense la formació bàsica assolida, sense hàbits d'estudi o socials, i molts d'ells amb mancances afectives. Dins d'aquest darrer perfil la diferència entre ells és el grau de motivació per superar-se i trobar sortida a les seves situacions i possibilitats de futur. Quan no tenen motivació es senten com a víctimes d'un món hostil i tendeixen a reproduir els patrons d'abandó. Part de joves gitanos no utilitzen els serveis del CFO si no és en programes que suposin una prestació econòmica.

Bona part dels nens escolaritzats als dos CEIP que hi ha a l'àrea són immigrants extracomunitaris o gitanos. Ambdues escoles són d'atenció especial i han estat incloses en els Plans Educatius d'entorn promoguts per la Conselleria d'Educació de la Generalitat de Catalunya. Molts nens d'aquests barris passen moltes hores sols pel carrer al sortir de l'escola, no tenen accés a activitats esportives o de lleure, i viuen una diferència de valors considerable entre casa seva i el centre educatiu. Tots aquests factors representen una desigualtat d'oportunitats i d'accés a l'educació entesa en sentit ampli.

Les rendes baixes, el baix nivell cultural i la manca de recursos socials són situacions força esteses entre molts dels habitants d'aquests barris i que configuren un marc general de pobresa sobre el que resulta urgent intervenir.

6. Associacionisme i participació ciutadana

Les associacions presents a la zona d'intervenció són:

Associacions de veïns

AAVV del Rastre

Nre. De socis: 106 famílies

Mitjana d'edat : 50 anys

Àmbit: Barri del Rastre

Participació nouvinguts: no

AAVV de Sta. Clara

Nre. De socis: 326 famílies

Mitjana d'edat: 55 anys

Àmbit: Barri de Sta. Clara i el Garrofer.

Participació nouvinguts: no

AAVV del Centre i Nucli històric.

Nre. De socis: 150 famílies

Mitjana d'edat: 40 anys

Àmbit: Nucli històric i Centre.

Participació nouvinguts: no

Les dues primeres daten dels anys 80. Han vist minvar força la participació en les activitats a partir de l'any 99, coincidint amb l'abandó del barri per part de molts veïns i amb l'arribada de nouvinguts. La tercera és de constitució recent i destaca la presència de joves, especialment a la Junta directiva, i es plantegen la integració de nouvinguts a les seves activitats. Les tres se senten compromeses en redreçar el procés de degradació urbanística i social que han sofert els seus barris i en la solució dels conflictes de convivència actuals.

Associacions culturals

Amics dels Castells- La seva activitat principal és la conservació i divulgació del coneixement del patrimoni artístic i arquitectònic.

Casal Tortosí- Allotja a diferents entitats de caire tradicional, com els Cantaires de l'Ebre-Delta -que fan diferents activitats: Coral, sardanes, dances tortosines i escola de música tradicional catalana- , el Club universitari, l'Orfeó tortosí, el Cor Flumine, o la Societat Folclòrica andalusa. També acull diferents entitats esportives, com la

Penya ciclista de Tortosa, el Motoclub Tortosa, la Societat de caçadors, el Club d'Escacs, Twirling i basquet.

Església Evangèlica- Esta al barri de St. Jaume. Assisteixen uns 100 fidels gitanos de Remolins, St. Jaume i el Rastre. A través dels assajos de diferents corals, els joves, les noies, les casades, etc., fan activitats sobre aquests grups.

Associació d'Integració gitana- Esta vinculada a l'Església evangelista que hi ha al barri del Rastre. Es consideren gitanos catalans. Valoren molt positivament la influència del culte evangèlic en el col·lectiu gitano i consideren que ha tingut un impacte positiu en problemes que els afecten, com el consum de drogues o la voluntat d'integració. Estan disposats a col·laborar en qualsevol acció social amb el col·lectiu gitano i com a ciutadans de Tortosa.

Mesquita Al Fateh- Agrupa a musulmans que assisteixen habitualment a l'oratori que són uns 1000 de diverses nacionalitats, tot i que predominen els marroquins. Hi ha magribins, pakistanesos, libis... Vol ser un lloc de trobada on fer cursos, diàlegs, taules rodones. Consideren molt important el diàleg, la tolerància i la col·laboració entre cultures. Manifesten la seva voluntat de participar a la societat que els acull.

Abou Baker Tortosí- És una associació de creació recent. Es proposen actuar en tots els àmbits que facilitin la integració dels immigrants a la societat tortosina i catalana. Col·laboren amb altres associacions com AMIC i Atzavara i realitzen diverses activitats amb caràcter voluntari com classes de català i castellà per a immigrants. Des de setembre fan classes d'àrab per a nens a les que n'hi assisteixen uns 50. Tenen en projecte fer classes d'àrab i berber per als tortosins que en vulguin aprendre.

Associacions assistencials

Atzavara- Es defineix com una associació per a la cooperació entre cultures i la inserció de persones en risc d'exclusió. Es tracta d'un servei estable que ofereixen unes 200 persones en total entre treballadors i col·laboradors. Actua atenent dels demandes de les persones immigrades en buits que no cobreix l'Administració. Són membres de la Coordinadora d'entitats d'immigració del Baix Ebre. Les activitats que realitzen són acolliment lingüístic i cultural (ensenyament de català, castellà i alfabetització) i informació de recursos de l'entorn per a persones immigrants. Desenvolupen diversos programes.

Amic- Esta dins l'àmbit d'UGT. És una associació d'ajuda mútua entre treballadors immigrants i per facilitar la convivència i la integració a la societat d'acollida. Ofereixen orientació i ajut en la realització de tràmits

Càritas interparroquial- Desenvolupa la seva activitat als barris dels nuclis antics.

Creu Roja- Desenvolupa diferents programes adreçats a immigrants.

Totes les associacions que treballen per la integració d'immigrants, es coordinen entre elles a través de la Coordinadora d'entitats d'Immigració del Baix Ebre i participen a les activitats del Pla d'Immigració que coordina el Consell Comarcal.

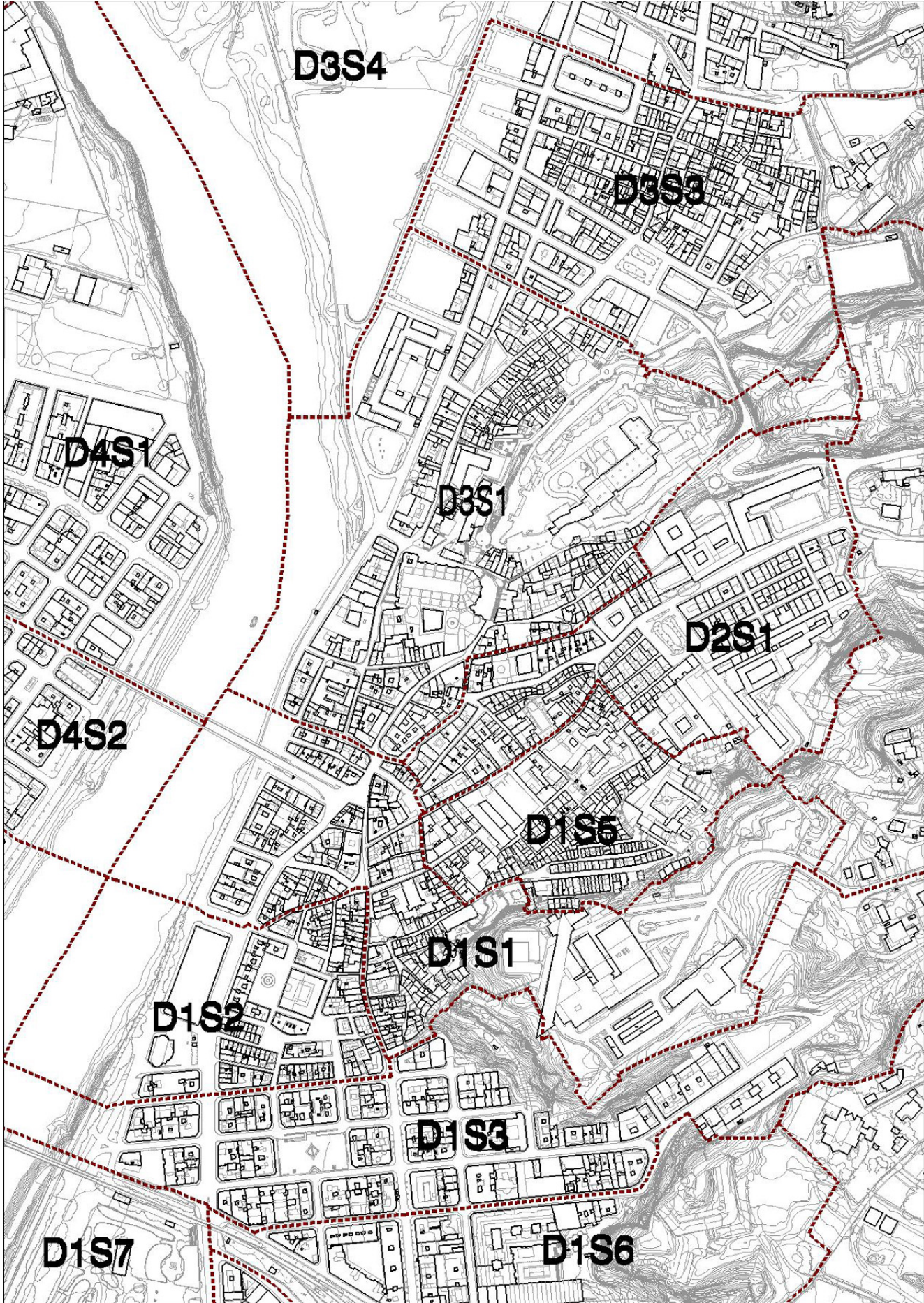
Algunes de les associacions culturals que tenen la seva seu dins de la zona d'intervenció adrecen les seves activitats al conjunt de ciutadans, i encara que molts dels habitants dels barris no hi participen, representen un nexa amb la resta de la ciutat i aporten una certa centralitat al barri, ja que fan que hi vinguin i el coneguin persones que, pel seu estat de deteriorament actual, no hi anirien mai.

S'ha de comptar amb que la zona sobre la que es vol intervenir conté un important patrimoni històric i artístic, i té un gran valor simbòlic per a tots els tortosins, doncs es podria dir que representa a l'hora la història i la identitat de Tortosa i també la clau de les oportunitats del seu desenvolupament futur. Per això aquest projecte de regeneració integral pot ser també un important factor de dinamització de la ciutat i del seu paper dins de l'entorn de les Terres de l'Ebre.

La zona d'intervenció té un teixit associatiu molt ric i variat que reflecteix tota la seva complexitat social. Les associacions representen a bona part de l'ampli ventall de col·lectius i punts de vista presents. Es tracta d'associacions actives i compromeses en el desenvolupament dels barris i molt favorables a participar en la seva regeneració.

En el marc del pla **Tortosa millora amb la participació** la regidoria de Participació Ciutadana, en col·laboració amb les Associacions de Veïns va elaborar un informe sobre els principals problemes, mancances i necessitats dels diferents barris tal com són percebuts per la població. L'informe es va realitzar a partir de passejades pels barris seguint els itineraris definits pels representants de les Juntes directives de les Associacions de veïns, a partir de les quals que es va recollir informació verbal i en imatges que posteriorment va ser organitzada de forma sistemàtica. Aquestes passejades es van realitzar durant l'any 2004. La memòria va ser presentada en la reunió de constitució del Consell de Participació Ciutadana dels Barris Històrics de Tortosa, celebrada el 21 de Setembre de l'any 2004.

Al Consell de Participació Ciutadana hi intervenen activament totes les entitats presents a l'àrea, junt amb altres de la ciutat i representants dels diferents organismes i institucions. El Consell canalitza i transmet les seves demandes i aportacions al govern municipal. A través d'aquest organisme es realitza una tasca de recollida de necessitats dels diferents barris, de reflexió sobre els elements favorables i les oportunitats de desenvolupament futur del nucli antic de Tortosa així com d'elaboració i valoració de propostes.

IV- AVANÇ DE CONCLUSIONS

Tortosa és una ciutat que ha sofert un procés de decadència en els darrers 300 anys, amb moments i períodes més accentuats. Els anys 70 i 80 venen marcats per la pèrdua d'una part important del territori al independitzar-se molts pobles que abans formaven part del terme municipal i, els darrers anys, pel conflicte en relació al PHN. El fre del transvasament i la capitalitat de la vegueria de les terres de l'Ebre poden significar un punt d'inflexió en el llarg procés apuntat. També s'ha de tenir en compte l'elevat grau d'implicació emocional i participació ciutadana en el conflicte del PHN, amb mobilitzacions populars força remarcables i bastant insòlites en els moments actuals.

El creixement urbà cap a la zona del Temple, la Simpàtica i els barris de l'altra banda del riu no produeix un creixement demogràfic significatiu. Les noves zones urbanes creixen fonamentalment per un desplaçament de població des del nucli antic de la ciutat cap a les zones residencials de nova creació. Aquest procés de creixement urbà és similar al de molts pobles, viles i ciutats, i comporta un despoblament relatiu del nucli antic.

Dins del nucli antic, els barris més populars (Castell, Garrofer, Sta. Clara) situats a la falda de la muntanya, amb carrers estrets i costeruts de difícil accés són els que inicialment perden més població, ja que els joves en casar-se busquen unes condicions d'habitatge i entorn més còmodes i modernes. La població que se'n va es substituïda per immigrants procedents d'altres punts de l'estat espanyol, especialment d'Andalusia. El mateix passa amb el Rastre i Remolins. Al finalitzar el flux migratori, la població immigrada segueix les mateixes pautes, els joves estableixen la seva llar en altres indrets del municipi. I el nucli antic sofreix un procés de despoblament i degradació urbanística.

El fet de que existeixi un patrimoni històric de gran valor i que el conjunt de l'àrea estigui protegida, al no dur-se a terme cap intervenció per a la seva conservació i al mateix temps s'actua impedint o posant moltes traves a les iniciatives dels particulars per reformar els seus habitatges, afavoreixen el despoblament i degradació de la zona. Per les seves característiques només s'hi instal·len famílies en situacions molt precàries i en certs casos clarament marginals.

A partir de l'any 99 comença un nou flux migratori, aquest cop de persones procedents de països extracomunitaris, bona part de les quals s'instal·len al casc antic en arribar, per passar cap a d'altres barris en la mesura que assoleixen una situació econòmica i legal que els ho permet.

Actualment existeixen diversos estrats de població. D'una banda els "resistents" dels veïns inicials, gent del barri "de tota la vida" que han nascut allà o procedent dels primers fluxos migratoris des d'altres punts de l'estat espanyol. D'un altre banda els de fluxos posteriors procedents d'altres punts de Catalunya o de l'estat espanyol (molts veïns "de tota la vida" daten el seu inici l'any 92 en relació amb la "neteja" de Barcelona per les Olimpíades, i la seva continuació depenent de "neteges" per l'estil realitzades a ciutats grans) molt menys arrelats i en alguns casos que aporten força problemes de convivència. Finalment els immigrants extracomunitaris que apareixen a partir de l'any 99, que encara que són percebuts globalment, presenten una gran heterogeneïtat tan quan orígens, com a l'ús i el significat que té el barri per a ells dins de la seva trajectòria personal.

Efectivament, encara que la raó per escollir aquests barris per viure es en tots els casos econòmica, per alguns es tracta d'un lloc d'arribada, per passar a altres llocs en millorar la seva situació o tornar al seu país, per altres es tracta del lloc on viure i arrelar. Bona part dels dos darrers estrats són bastant flotants pel que fa a la seva permanència i vinculació a la zona. Encara que tots comparteixen el mateix territori, el perceben de manera molt diferent i les relacions entre ells són, en general, quasi inexistent o conflictives.

A més, el nucli antic, per la seva mala imatge, es relativament poc freqüentat pels habitants d'altres barris. En canvi la ubicació de la mesquita a la Pça. Montserrat i la instal·lació a les proximitats de molts comerços d'immigrants especialitzats en productes i serveis als seus compatriotes (botigues de comestibles, locutoris) fan de la zona un punt de trobada no sols per als que hi viuen sinó també pels que habiten a diferents punts de la comarca o els temporers de pas per Tortosa.

POBLACIÓ/FAMÍLIES

El que ara és el nucli antic, va ser abans el conjunt de la ciutat de Tortosa. En general, els estrats socials s'ordenaven físicament a l'espai seguint el pendent de la

muntanya fins a l'Ebre. Als nivells més alts, al peu de la Suda, els barris del Castell, Sta. Clara i el Garrofer, eren de gent treballadora, igual que el Remolins i el Rastre. En aquest darrer barri hi havia un nucli considerable de població gitana. A les zones més baixes i properes al riu, seguint els carrers Montcada i de la Rosa i a l'entorn de la catedral, hi vivien les famílies més benestants.

Amb el creixement urbanístic de la ciutat la població es va anar desplaçant cap a nous barris i el seu lloc va ser ocupat per immigrants. Primer arribaren famílies d'altres punts de l'estat espanyol, molt especialment d'Andalusia. Un cop acabat aquest flux, i en la mesura que aquests immigrants es van integrar a la societat tortosina, els joves al casar-se van seguir les mateixes pautes que la resta de la població i es van establir a altres llocs de la ciutat.

A partir dels anys 80 s'accelera la despoblació de la zona i també el procés de degradació urbanística. La població que s'estableix al barri és de condicions socio-econòmiques molt precàries, bona part són famílies gitanes que venen de ciutats de Catalunya o d'altres punts de l'estat espanyol.

A partir de l'any 99 comencen a arribar immigrants marroquins i una mica més tard d'una gran diversitat de procedències. Per nacionalitats, el grup més nombrós és el marroquí. Segons estimacions de Càritas podrien representar fins al 20% de la població del Casc antic. Segons les estimacions d' Amic, el nombre d'immigrants sense papers a Tortosa seria d'uns 800 a 1000. Per Atzavara més de la meitat dels immigrants que viuen a Tortosa no estan legalitzats, cosa que els obliga a treballar en condicions no regulades a l'economia submergida, i hi ha casos de nens sense escolaritzar per evitar un possible control de la seva situació.

Actualment es pot considerar diversos estrats de població al barri que tenen característiques molt diferenciades, els veïns "de tota la vida", els establerts posteriorment procedents d'altres punts de Catalunya i de l'estat, les famílies d'immigrants extracomunitaris establertes i els immigrants del mateix origen menys establerts.

Els veïns "de tota la vida", han nascut al barri o hi viuen des de fa molts anys, doncs van arribar de pobles de les rodalies o d'altres punts de l'estat, com Andalusia i es consideren i són considerats del barri. Es tracta d'una població força envellida, perquè aquest grup actualment ja no es reproduïx al barri, ja que les condicions

urbanístiques i d'habitatge descrites han fet que els joves marxïn a viure a altres barris. En els darrers anys al arribar a edats avançades i necessitar ajut, també els pares marxen per estar prop dels seus fills. Aquesta emigració tardana s'ha vist afavorida per la degradació i la inseguretat percebuda per aquests veïns al barri, i per l'augment del preu de l'habitatge, que els ha permès vendre's les cases i amb els diners obtinguts poder comprar un pis al mateix barri que els fills. Alguns se'n van tot i que manifesten el desig de quedar-se si les condicions de vida fossin diferents.

En general es tracta de petits comerciants, treballadors i oficis, amb un nivell d'estudis baix. Aquest estrat de població valora molt negativament els canvis que hi ha hagut al casc antic, recorden les condicions de vida d'abans, quan la convivència era millor, es celebraven festes veïnals, es feien algunes tasques col·lectivament i exercien el control social. Ara se senten impotents davant la degradació urbanística i social del barri, i insegurs perquè molts dels nous veïns, amb hàbits molt diferents, no respecten les pautes de convivència que "sempre" hi havia hagut. També es senten abandonats per l'administració que, en la seva opinió, no controla prou ni intervé satisfactòriament en els conflictes i els problemes que els afecten.

En general les relacions amb els arribats després del 90 es redueix a salutacions, o conflictes. Tenen una percepció negativa d'algunes actuacions de serveis socials o Càritas sobre altres grups de població del barri, perquè ofereixen cases als seus barris o ajut econòmic a persones que creen conflictes de convivència i no treballen o es dediquen a activitats marginals. Una excepció remarcable és la percepció molt positiva que tenen del centre d'acollida, gestionat per les monges paules i les institucions citades, que atén a transeünts o persones amb problemes puntuals. Les AAVV de Sta. Clara i el Rastre són representatives d'aquest col·lectiu veïnal.

Entre els veïns antics existeix un nucli important de famílies gitanes que viuen principalment al Rastre, però també a Sta. Clara i Remolins, on sembla que ara alguns es desplacen pels mateixos motius que els altres veïns "de tota la vida". Es tracta de famílies esteses que es dediquen a la venda ambulants, recollida de xatarra o activitats agrícoles, algunes de les quals han estat tradicionalment i estan en l'actualitat ben considerades i acceptades socialment. El nivell d'instrucció és molt baix o baix, també entre els joves, que només excepcionalment arriben a assolir estudis secundaris.

És normal en aquest grup que s'abandoni la formació en el pas de primària a secundària. Entre altres factors l'abandó dels estudis es relaciona amb les seves pròpies pautes culturals, que els fan valorar el fer coses pràctiques amb utilitat immediata, dedicar-se a coses que els agradin i la independència, així com ser adults amb llibertat per decidir sobre la seva vida a una edat en que la nostra societat els considera nens. Les mateixes pautes estableixen una forta diferenciació de conductes i segregació per sexes en la majoria d'activitats.

Cal destacar la forta implantació que té el culte de l'església evangelista entre aquest col·lectiu. També que el català és la llengua habitual de comunicació per als mercaders gitanos assentats al Rastre de més antic.

Un altre estrat de població el formen els arribats posteriorment, molts a partir dels 90. Es tracta de població immigrada procedent d'altres ciutats de Catalunya o de l'estat espanyol. Alguns veïns de tota la vida diuen que en van arribar molts el 92, quan les Olimpíades de Barcelona, coincidint amb la "neteja" de població marginal que es va fer a la ciutat en aquesta ocasió, i que arriben a onades quan es produeixen actuacions similars a altres ciutats, com Tarragona o Lleida. És un grup amb condicions econòmiques i socials molt precàries. Hi ha molt atur, treballadors temporers, i activitats marginals lligades a la delinqüència i venda i/o consum de drogues. Hi ha força persones que perceben el PIRMI o altres ajuts de serveis socials o institucions caritatives.

Viuen en les cases en pitjors condicions, amb lloguers que fins recentment eren molt baixos. Altres ocupen il·legalment cases deshabitades que no reuneixen condicions higièniques on viuen sense aigua ni llum o connecten il·legalment amb la del carrer. No realitzen cap tipus de manteniment i més aviat empitjoren l'estat de les cases, que abandonen posteriorment per ocupar-ne un altre en les mateixes condicions. Són veïns conflictius, de vegades temuts, i responsables de bona part del malestar veïnal. Dins d'aquest grup, que es caracteritza pel seu "modus vivendi" hi ha gitanos, però també paios. Aquest tipus de població es troba a certs punts de Sta. Clara, el Rastre, St. Jaume i pujada del Castell, que són les zones que tenen pitjor imatge.

També es citen certs nuclis de prostitució i drogues als carrers de la Rosa i Montcada.

El darrer grup de població són els immigrants extracomunitaris. Ni ha de moltes nacionalitats, però el grup més important pel seu nombre al nucli històric és el

marroquí. Apareixen bastant de cop a partir de l'any 99. El motiu que s'instal·lin al nucli antic és fonamentalment econòmic, perquè els lloguers han estat fins ara més barats que en altres barris. En el cas dels marroquins sembla que s'afegeix la reticència per part d'alguns propietaris a llogar pisos més moderns en altres barris a aquest col·lectiu per prejudicis culturals que els fan pensar que no són nets o que no conservaran bé la vivenda, etc. Per a les famílies immigrants moltes zones del nucli antic presenten desavantatges, com la inseguretat de les seves dones i fills, i els problemes de convivència amb alguns veïns d'ètnia gitana, pel soroll i el seu modus vivendi diferent.

Bon nombre dels marroquins que hi ha a Tortosa són berbers que procedeixen de zones rurals prop de l'Atlas, a les proximitats de la ciutat de (...). Per a molts Tortosa és el primer punt d'arribada a l'Estat espanyol, on han vingut atrets per les notícies que en tenien a través de parents i coneguts i per les facilitats que els suposava l'ajut d'una xarxa propera de relacions a l'hora de trobar feina i allotjament o la possibilitat de venir acollint-se al reagrupament familiar. Es tracta de grups familiars ben estructurats i xarxes socials de vegades anteriors a la immigració, amb capacitat de donar informació i ajut als membres que ho necessiten.

Molts homes treballen a l'agricultura o a la construcció, també hi ha comerciants que tenen petites botigues de comestibles. Les dones adultes normalment no treballen i s'ocupen de la família i els fills. Els nens i joves d'aquest grup en general estan ben socialitzats, i tenen una bona integració a l'escola. Les mares es preocupen de l'evolució escolar dels seus fills i mantenen bon contacte amb l'escola. El desconeixement de la llengua és una important dificultat de comunicació d'aquestes mares amb l'escola i sovint els fills han de fer de traductors. També calen traductors a les reunions de pares, on solen assistir només mares i en general en totes les activitats adreçades a dones marroquines, com per exemple al centre d'atenció a la dona.

Per la seva situació legal (reagrupament familiar) molts joves no tenen permís de treball, i això dificulta la seva inserció laboral en bones condicions. Per a les noies a les dificultats legals s'hi suma el condicionament cultural del paper de la dona en la seva comunitat, i tot això incideix en que, malgrat les seves bones predisposicions quant a capacitats i actituds per al treball, els sigui molt difícil incorporar-se al món laboral.

Un part comparativament més petita de marroquins són joves sols, del mateix lloc de procedència que els altres o de la zona del Rif aquests darrers són d'origen urbà, de ciutats com Tetuan o Tanger, i representen el 15% del total de marroquins a Tortosa.

També és important la presència de pakistanesos que regenten molts dels establiments de la zona, sobretot a les immediacions de la mesquita. Alguns viuen en aquests barris, especialment a Sta. Clara, en habitatges ocupats per gran nombre d'homes sols. Els comerços i locutoris presten servei als compatriotes i altres musulmans, i actuen com a punt d'atracció i de reunió de molts immigrants de la zona, de la ciutat o d'altres punts de la comarca.

Els llocs de més concentració d'immigrants són els carrers Montcada i Bonaire i la Pça. Montserrat. Aquesta funciona a més com a punt de trobada de treballadors temporers que venen principalment durant la temporada dels cítrics que dura més o menys de setembre a març. És també un lloc possible de contractació de colles de treball.

Els comerços de la zona del centre es senten perjudicats perquè aquesta presència en alguns casos intimida als possibles compradors autòctons. També es senten perjudicats per la presència dels comerços d'estrangers perquè consideren que els organismes públics no els exigeixen els mateixos requisits i compliment de normatives que a ells (impostos, horaris, etiquetat productes, etc.)

Altres nacionalitats presents al nucli antic són els immigrants procedents de molt diversos estats de l'Europa de l'Est. En molts casos tenen un nivell d'estudis alt. Hi ha tant grups de joves com famílies més establertes. En general l'únic problema que tenen és l'aprenentatge de la llengua, i en la mesura que el superen tenen una bona inserció laboral i de convivència. Una excepció notable ha sigut un grup de ucraïnesos, relacionats amb delinqüència i sembla que certs casos de prostitució al c. Montcada, que actualment ja han desaparegut de la zona. Un altre excepció són els gitanos romanesos, que apareixen associats a activitats delictives i a diversos problemes de convivència al Rastre i Sta. Clara i semblen ser uns dels responsables principals de l'alarma social dels veïns.

Prenent la zona d'intervenció en conjunt, els problemes de població més importants són:

- 1- l'envelliment de l'estrat de població dels "veïns de tota la vida". Sobreenvelliment.
- 2- La presència important d'immigrants extracomunitaris.
- 3- Bona part de la població infantil de la zona es d'origen immigrant, especialment marroquina, o d'ètnia gitana. A les escoles públiques del barri és dóna encara una major concentració d'aquest dos grups de població.
- 4- La manca de relació entre els diversos estrats de població.
- 5- L'aparició bastant sobtada del fenomen migratori i la seva concentració a la zona ha fet difícil pels veïns poder-ho acceptar amb normalitat.
- 6- La concentració d'immigrants a l'àrea es percebuda com a indicador de la degradació i la inseguretat del nucli antic i inspira rebuig. Es detecta certa alarma en alguns sectors de població que pot ser una possible font de conflicte a no gaire llarg termini si no s'actua en el sentit de resoldre els greuges comparatius, pal·liar l'impacte d'algunes activitats marginals, i millorar el coneixement mutu i la relació entre els diferents estrats de població per aconseguir un bon grau de cohesió social.
- 7- La concentració de població marginal i immigrants suggereix a diversos informants termes com "guetho" o "Vietnam" per referir-se a un àrea cada cop més extensa del nucli antic.

URBANISME I CONSTRUCCIÓ

1. Situació actual urbanística i d'edificació

La percepció dels veïns és que els seus barris estan abandonats per l'administració a nivell dels serveis més elementals (gas, enllumenat públic, neteja, seguretat, manteniment). Se senten en greuge comparatiu respecte els altres barris de Tortosa. Així, per exemple, si un veí vol posar gas a casa seva se'l ha de fer arribar des de un carrer que en tingui fins al seu domicili pagant-ho ell, mentre que en altres barris aquests serveis estan disponibles a peu de carrer. Molts serveis no poden arribar a algunes parts de Sta. Clara o el Rastre degut al difícil accés (ambulàncies, bombers). La neteja dels carrers i altres espais públics és molt deficient. L'abundància de solars de cases enderrocades o els edificis ruïnosos faciliten l'acumulació de runes, escombraries i rates, a més de ser un perill per als vianants. En canvi, el preu que els veïns paguen per aquests serveis, que en molts casos no reben, és el mateix que els altres barris de la ciutat.

2. Espais públics

La poca cura de la neteja per part de l'Ajuntament, la manca de seguretat i el poc respecte a les normes de convivència per part d'alguns veïns, fan que l'ús dels espais públics hagi retrocedit respecte al que els veïns "de tota la vida" recorden que era habitual abans. Com a conseqüència d'això, s'ha deixat de fer el manteniment conjunt d'alguns carrers del barri de Sta. Clara, on era habitual que els veïns escombressin i reguessin cada dia el seu tros de carrer, s'organitzessin col·lectivament per pintar cada any alguns espais comuns o per mantenir les plantes amb que adornaven els carrers, i gaudissin també en conjunt d'aquests llocs on organitzaven nombroses festes veïnals. En el mateix sentit, en algunes places la presència d'activitats marginals com el consum de drogues, o el mal ús de l'espai públic per certs veïns, i la manca de vigilància policial d'aquestes activitats han fet que, per exemple, es prenguéssim com solució deixar fora de servei les fonts públiques.

3. Espais privats

Quan a l'espai privat hi ha diversos factors que dificulten el seu manteniment i millora per part del propietaris i ocupants.

En primer lloc, el despoblament progressiu per l'abandó dels veïns que van marxar a viure cap a altres punts de la ciutat més moderns i còmodes, la manca de demanda d'habitatges al casc antic, la pèrdua de dinamisme de la zona i el baix valor econòmic dels edificis van fer que molts propietaris els deixessin tancats, sense mantenir-los ni vendre'ls, fins arribar a un estat ruïnós que va accentuar la degradació dels barris del nucli antic.

En segon lloc, el fet que el conjunt de la zona estigui protegit des del punt de vista arquitectònic dificulta les iniciatives dels propietaris per mantenir o adequar els seus habitatges, ja que per fer-ho s'han de sotmetre a molts controls, normatives i tràmits burocràtics lents que dificulten les reformes. En aquest sentit els veïns es queixen de la manca de control urbanístic real, consideren que les persones respectuoses amb les normes vigents i que sol·liciten permisos de l'Ajuntament surten perjudicades per la poca comprensió i agilitat que aquest mostra. Al mateix temps, la manca de control de les obres il·legals que realitzen altres veïns, o de l'estat dels edificis -alguns d'ells ocupats il·legalment per famílies en situació precària- no garanteix la conservació dels

edificis ni la seguretat dels seus habitants. Alguns consideren que aquests barris es troben en una situació d'inseguretat urbanística.

En tercer lloc, molts carrers i edificis són de difícil accés i el cost de les obres és molt superior en aquesta zona que en altres llocs, degut a que s'ha de transportar els materials amb tractor o a ma, i que no hi poden accedir altres màquines que s'utilitzen actualment en la construcció.

En quart lloc, l'accés a crèdits per finançar les obres és molt més difícil que en el cas d'obres noves o de pisos a altres llocs de la ciutat. Els veïns citen diversos casos en que aquestes dificultats han impedit a molts joves poder-se quedar a viure al barri al casar-se.

Més recentment, els conflictes, la inseguretat i la mala imatge davant la resta de la ciutat, i l'increment dels preus de les cases al augmentar la demanda amb la immigració i l'especulació immobiliària, han incentivat l'abandó d'aquests barris per part de veïns "de tota la vida" que s'ho han pogut permetre en vendre a bon preu les seves cases.

En opinió d'una immobiliària actualment es compren molts edificis al CA sense rehabilitar-los - entre els compradors i ha alguns restauradors- amb l'expectativa que pugui el preu amb la millora del CA, o per la pressió de la demanda, especialment dels immigrants. Aquests tenen un potencial de compra gran. Hi ha molts homes sols que necessiten un habitatge per poder portar a la seva família, especialment marroquins i pakistanesos. Però el CA no és la primera opció en les preferències perquè els immigrants també veuen la degradació i la manca de serveis bàsics de la zona. I també tenen por de la inseguretat que hi ha, de la marginalitat, del soroll, dels problemes de convivència amb els gitanos. Tot això els fa témer per la seguretat de les seves dones i fills. Compren dins del CA, si no tenen un altre opció, pel preu, o per habilitar locals per negocis. Per nacionalitats els que més compren a la zona són marroquins i romanesos.

Sembla que els immigrants són un dels motius de l'increment dels preus de lloguer i venda d'habitatges al nucli antic. Segons Mesquita Alfateh, Abou baker tortosí i Amic, els immigrants paguen uns preus abusius pel lloguer o compra d'habitatges en males condicions. L'AAVV ratifiquen aquesta visió.

També és dóna el cas de pisos que són ocupats per un nombre de persones excessiu en relació a la capacitat que tenen. Potser en alguns casos es tracta de grups que es reuneixen per a compartir el pagament del lloguer, però en altres es tracta de relloguers abusius duts a terme per compatriotes. Càritas cita l'existència d'aquest tipus d'abús, en pisos on poden compartir una cambra petita fins a cinc persones, en un habitatge sense condicions mínimes d'higiene. Aquest fet és citat també per l'AAVV del Casc antic i Sta. Clara. Aquesta darrera afirma que en alguns casos es produeixen fins i tot lloguers per hores de llocs per dormir que són compartits en funció dels diferents horaris laborals dels usuaris. L'existència d'aquests habitatges superpoblats, de vegades per grups d'homes sols, genera desconfiança i contribueix a la mala imatge dels immigrants en general.

4. Els punts més degradats

Els punts més degradats urbanísticament són la zona de St. Jaume, la pujada del Castell, Sta. Clara i algunes zones a la part més antiga del Rastre.

“Sta Clara. Despues la pujada del Castell, allà també s'ha de fer una actuació ràpida si es vol... La gent va al Parador i baixen per allò i allò dóna una imatge nefasta. Algunes zones de Remolins...no et se dir carrers concrets, no me'ls conec. Però des de dalt, des del passeig de Ronda se veuen, llocs de cases molt tombades. Despues per allà lo col·legi de Remolins Passes la catedral, lo palau episcopal, despues ve el col·legi de Remolins, i per allà hi ha una sèrie de cases que estan fatal, que hi ha carrerons i escaletes que puguen cap a dalt, i allò esta tot mig derruït i aquests carrer també donen a carrers bastant principals Lo c. Ciutat, Sta Anna, i abans d'arribar a la pça esta, tota esta zona també hi ha cases que estan bastant malament i que es veuen des de dalt del passeig de Ronda i des de baix. Al Rastre, la pça de St Joan sí que esta malament, que hi ha algunes cases que estan molt malament(Caritat Celma AV CA)”

“Llavors què ha passat, que la part de dalt del Rastre, la que és més barri antic, la zona de Felip Neri, la pujada del Castell i l'envolta del parador, això si jo manés 15 dies, no tindrien temps ni a dir que ja esta arreglat, perquè allí no es pot viure. Les condicions de vida del barri de la pujada del Castell és deplorable. Ara comencen a tombar cases i a més hi ha una brutícia i una gent bruts en sí mateixos, i unes cases que al primer pis el menjador, al segon l'habitació i al tercer el rebost, eh.

Llavors el que s'ha de fer és tombar-se, fer el mateix estil de cases però fer-ne una de cada dos i posar-hi gent amb unes condicions que es puguin rentar la cara, dutxar-se, fer el menjar, perquè ara aquí no hi ha res, només rates. Esta plagat de misèria, de brutícia. La feina que ha de fer el regidor és anar a donar el tomb, anar a veure com esta aquell carrer, aquella casa, aquella gent. No hi ha cap casa de la pujada del Castell que hi visqui algú. Si hi viu és que ha pegat una espenta a la porta “i allí me he puesto porque no tengo casa”. I allí hi ha el perill de malviure i hi ha el perill que s'esfonsi la casa amb ell dins. (Jordi Angelats. Casal Tortosí)”

SERVEIS, PROGRAMES I ASSOCIACIONS D'ATENCIÓ SOCIAL

LES ESCOLES

A les escoles del barri un nombre elevat dels alumnes són immigrants o gitanos. Algunes famílies opten per escolaritzar als seus fills en altres barris. A l'Escola Remolins, situada al barri de St. Jaume, el 44% dels nens són immigrants (29% marroquins) i un altre 44% gitanos. L'absentisme escolar s'ha reduït molt en relació al passat, però el 16% dels nens encara presenten un grau d'absentisme que va entre el 25 i el 75% del curs escolar. El nivell de fracàs es força elevat. A l'escola Remolins el nivell acadèmic mig és “deficient”.

En el cas de nens immigrants el baix nivell acadèmic esta en relació amb dificultats d'integració a nivell de llengua (cal recordar que la immigració és recent i són nens que han arribat ja grandets els que han finalitzat 4art). En el cas dels nens gitanos, el baix nivell acadèmic esta habitualment en relació amb la manca de motivació per problemes d'integració social i conductuals. Per aquests el pas a l'ensenyament secundari és excepcional, i el nivell d'abandó dels estudis en aquest trànsit a la secundaria és molt elevat. En aquesta escola l'AMPA és merament nominal, perquè els pares no hi participen. El menjador el gestiona el Consell comarcal. Troben a faltar un aula d'acollida i més recolzament psicològic per als nens amb problemes conductuals. També activitats esportives i extraescolars per als nens, que en aquest moment no en realitzen.

Al CEIP La Mercè, situat al barri del Rastre la proporció d'alumnes més o menys “normalitzats” és més alta. Els nens immigrants representen aproximadament el 25% de la població escolar i baixa també la proporció d'alumnes d'ètnia gitana. Tot i així es detecta que part de les famílies del barri escolaritzen els seus fills fora del nucli antic o

en escoles concertades (seminari, Teresianes...). Aquesta escola compta amb una aula d'acollida per a nens immigrants. L'AMPA funciona amb normalitat i gestiona el menjador escolar i algunes activitats extraescolars. La integració de les mares immigrants a l'Ampa és bona, i actualment la presidenta és una dona marroquina. Hi ha certa dificultat de comunicació amb algunes mares perquè desconeixen el català i el castellà i necessiten traducció a les reunions de pares i l'ajut dels seus fills per poder comunicar-se amb els mestres. El director de l'escola pensa que, amb el suport i les garanties adequades, les instal·lacions esportives amb que compta l'escola podrien obrir-se al barri durant els caps de setmana.

Ambdues escoles són d'atenció especial i han estat incloses en els Plans Educatius d'Entorn promoguts recentment per la Generalitat a 25 ciutats de Catalunya.

CENTRE OBERT SANT FRANCESC

Realitzen diverses activitats en horari extraescolar per infants i adolescents.

ESPLAI BLANQUERNA

Realitzen activitats per a adolescents durant l'estiu. Abans realitzaven més activitats però ara les han restringit per diversos problemes amb l'administració. Els principals problemes que veuen respecte a la infància i adolescència al Casc Antic són:

- Manquen mecanismes i espais per a la integració dels adolescents en risc
- Manquen llocs de trobada per a adolescents
- No es pensa en la integració dels nens i adolescents immigrants

Les propostes que fan són:

- L'esplai Blanquerna hauria de poder funcionar tot l'any oferint activitats per a adolescents.

Ofereixen un edifici de 3 plantes més atic i entressol a la Pça. del Rastre on es podrien ubicar:

- Un centre per a joves
- Un alberg per a joves viatgers
- 1 pis interdepartamental per a noies i un per a nois
- 1 biblioteca especialitzada i la seu de la entitat.

CENTRE DE FORMACIÓ OCUPACIONAL

Al centre es realitzen diferents programes de formació ocupacional adreçats a joves, aturats, immigrants i també altres activitats, com cursos de llengua per estrangers.

Els problemes i necessitats no cobertes que veuen al nucli antic són:

4. La mala imatge del nucli antic de cara als ciutadans de la resta de Tortosa.
5. La degradació urbanística de la zona
6. La manca de comerç i serveis
7. La manca de serveis per a gent gran
8. La manca d'espais de trobada i activitats per a la població
9. La manca d'interlocutors amb diferents grups de població: immigrants, gitanos.
10. Les mancances en relació a la integració laboral i social.

Les propostes del CFO de cara a una intervenció al barri són:

1. Millorar i adequar l'entorn
2. Potenciar la rehabilitació d'habitatges.
3. Canalitzar la demanda turística acondicionant rutes turístiques i serveis per atendre els visitants. Que restaurants i bars obrin els dies de festa.
4. Potenciar la instal·lació de comerços, empreses de serveis i tallers artesans al nucli antic.
5. Involucrar a la gent, que es creguin que ha de canviar el barri.
6. Igualar serveis respecte a la resta de la ciutat
7. Potenciar que vingui a viure gent jove al nucli antic. Donar facilitats per comprar vivendes.
8. Que a les tasques de rehabilitació del nucli antic es tingui en compte a la població del barri i s'agafin empleats de la zona.
9. Crear un espai de trobada on tinguin cabuda totes les cultures, que tinguin tant espais propis com comuns i gestionat per ells mateixos. Proposen ubicar-lo al c. de la Rosa o al c. Montcada.
10. Crear un servei d'acompanyament tutelat per a gent gran.
11. Lloc de trobada per a gent gran.

SITUACIÓ SANITÀRIA

Al nucli antic no hi ha cap ambulatori ni servei de salut exceptuant un dispensari al Rastre. La població de la zona és atesa al CAP del Temple. Segons J.M.Clúa, director

d'aquest servei, les barreres arquitectòniques dificulten l'accés dels professionals sanitaris (serveis domiciliaris, serveis d'emergència, ambulàncies).

Les problemàtiques prevalents venen determinades en bona part per la insalubritat i manca de serveis dels habitatges petits, vells i sense gas o aigua calenta, els baixos ingressos i les barreres arquitectòniques, així com la manca d'espais oberts i les deficiències de salubritat d'alguns solars i patis.

La gent gran del barri presenta pluripatologies que els afecten la mobilitat. Hi ha força gent molt gran que viu sola. Són freqüents els traumatismes i fractures, en bona part deguts a les barreres arquitectòniques, que afecten la qualitat de vida.

Quant a la infància els principals problemes de salut comunitària són la cobertura vacunal (que ha millorat molt amb l'escolarització), els problemes infecciosos a la pell (tinyes, etc) i la higiene corporal (que incideix en problemes cutanis i pediculosi). Hi ha també incidència de problemes respiratoris i accidents infantils. Quant a l'alimentació, es presenten malalties d'absorció intestinal i en aquests casos és molt difícil aconseguir que els nens segueixin les dietes adequades. També s'observen problemes de nutrició en nens gitanos. Els magribins tenen una bona nutrició i a més reben els beneficis d'una lactància materna dels nadons més estesa.

Pel que fa als adults, hi ha més incidència de tuberculosi i PPA. Problemes de nutrició en gitanos i pakistanesos. Problemes derivats del consum de drogues. Major nombre d'atesos a urgències per violència, agressions al carrer, maltractaments. Hi ha molts problemes de relació i desestructuració que es detecten al atendre medicament. També hi ha molta població ambulat i desplaçats que no tenen historial mèdic, i que no entren dins de l'atenció normalitzada que s'ofereix a la població fixa.

Des del punt de vista sanitari la proposta es apropar els serveis sanitaris als barris del nucli antic:

1. Posar un consultori al nucli antic,
2. Potenciar l'assistència domiciliària i les treballadores familiars
3. Crear una escola-bressol
4. Coordinació de serveis per a que no s'hagi d'anar a tants llocs per un mateix problema. Creació d'una "guixeta única" que enllaci salut i serveis socials entre altres.

5. Programes d'informació sanitària (amb servei de traducció en el cas d'immigrants) prenent contacte a través d'interlocutors, sobre:

- . Informació sobre l'oferta de recursos sanitaris
- . Vacunació
- . Programa de mares
- . Estils de vida
- . Salubritat (per a intermediaris d'aliments)

6. Incloure la salut en els currículums escolars des de l'ensenyament primari (actualment es fa a ESO)

SERVEI D'ATENCIÓ A LA DONA

La unitat d'atenció a la salut sexual i reproductiva es compon d'un equip de professionals que atén la demanda de tota la comarca del Baix Ebre. Aquesta unitat compren també el Servei d'atenció a la dona i el programa joves.

Servei d'atenció a la dona Ofereix educació pre-part, atenció domiciliària durant el puerperi, educació post-part, cursos de massatge de nens i alimentació infantil, i atenció a la menopausa. Aquests serveis s'adrecen a totes les dones de la comarca. També atenen dones derivades per diferents institucions, com serveis socials, Càritas, o centres d'acollida de la Generalitat. Constaten que als cursos que es fan al seu centre assisteixen poques dones del CA.

Opinen que hi ha hagut un gran canvi en les actituds de la població gitana, ja que actualment utilitzen el servei tan per anticoncepció com per control i seguiment de l'embaràs. Consideren però que el culte evangelista afavoreix un retrocés important quan a anticoncepció i l'augment de la natalitat perquè condemna l'ús d'anticonceptius. El culte evangelista està força extès entre els gitanos, tant autòctons com romanesos.

Les dones magribines venen al centre per controlar l'embaràs, i ara comencen a assistir algunes als cursos de post-part. Normalment no volen rebre el servei d'assistència domiciliària durant el puerperi, ni tampoc els interessa l'anticoncepció, encara que des del centre els hi intenten introduir.

Entre les dones dels països de l'Est el mètode anticonceptiu més habitual és l'avortament. Des del centre se les atén i també s'intenta oferir una educació sobre

anticonceptius. Utilitzen els serveis del centre per al seguiment de l'embaràs i solen assistir als cursos de formació.

Quasi bé no hi ha dones pakistaneses. Les poques que venen ho fan per seguiment d'embarassos. En canvi sí que venen al centre homes pakistanesos acompanyant a dones llatinoamericanes per interrompre embarassos.

Les dones llatinoamericanes recorren al SAT tan per seguiment d'embarassos i puerperi com per avortar.

El servei col·labora amb Creu Roja, Càritas, Consell comarcal i Serveis socials de l'Ajuntament. Imparteixen cursos d'Educació sanitària a dones amb necessitats específiques, en els que ofereixen educació sexual bàsica, mètodes anticonceptius, prevenció i control sanitari. Normalment els realitzen a petits grups de dones de les diferents ètnies per separat, en molts casos amb ajut de traducció. Valoren com especialment positiva la seva participació en cursos organitzats per Càritas amb dones immigrants o gitanes.

Programa Joves És un equip format per un ginecòleg, una psicosexòloga i una infermera especialitzada. Ofereixen informació, atenció, visita i assessorament individual a joves de fins a vint anys (a les Tardes Joves) o en grups en activitats programades als instituts, pel Consell comarcal o la escola-taller. També atenen a joves derivats judicialment, o per l'EAP.

Les propostes que fan aquests serveis de cara a una intervenció al CA són:

- 1 Reforçar la coordinació amb totes les institucions fent dues reunions mínim a l'any i planificar intervencions conjuntes.
- 2 Potenciar la inclusió de temes sanitaris en totes les activitats formatives
- 3 Tenir en compte les diferents característiques ètniques i culturals al programar les activitats (tan per problemes de llengua, com per les diferències culturals quan a sexualitat i contracepció)
- 4 Cursos a grups amb distòcia social, que a més d'higiene incloguin temes educatius bàsics i nocions per saber-se desenvolupar socialment. És necessari motivar l'assistència d'aquests grups amb incentius.
- 5 Xerrades sobre maltractaments
- 6 Aprofitar i potenciar els recursos existents i que es destini algun lloc per activitats als nous equipaments (escorxador, biblioteca nova)

ENTITATS CÍVIQUES

CARITAS

Consideren que al nucli antic és concentra bona part de la pobresa de la ciutat. Citant l'estudi sobre pobresa a Catalunya realitzat per un sol món, dona dades referents a Tortosa, on el 22% de la població es pot considerar pobre, la meitat de les llars estan dirigides per dones de més de 65 anys, hi ha un elevat percentatge de dones grans que viuen soles, el 41% de les llars tenen la persona principal inactiva, i en el 26% no treballa cap membre. Entre les persones ateses per Càritas interparroquial al nucli antic, el 60% són gitanos, el 20% immigrants i la resta països pobres (gent amb problemes psicològics, o conductuals, persones grans amb pocs recursos). Estimen que al nucli antic hi viuen uns 800 gitanos. Estimen que el nombre d'immigrants il·legals a Tortosa és aproximadament igual al nombre dels inscrits, uns 2000.

Entre els serveis que ofereixen a població en general esta l'ajut econòmic per pagar lloguer, aigua i llum a persones amb pocs recursos, donen també paquets de menjar.

Al Centre d'acollida atenen immigrants i transeünts. També hi ha una part reservada a l'Ajuntament per atendre emergències de Serveis Socials. Són 4 cases independents. A les cases s'ofereix allotjament, dutxa, canvi de roba, esmorzar i sopar.

Als transeünts els proporcionen allotjament puntual. Als immigrants allotjament temporal fins que troben feina i poden regularitzar la seva situació i llogar una vivenda, o en cas de no trobar feina, fins que marxen a un altre lloc.

Tenen un pacte amb Creu Roja per atendre als immigrants. Aquesta darrera entitat s'encarrega de donar assessorament i ajut en tràmits.

Els principals problemes i necessitats no cobertes que veuen al barri són:

- 1- Moltes persones que viuen en una situació de pobresa.
- 2- Molta gent gran que viu sola amb pocs recursos en cases en males condicions, sense serveis indispensables com estufes, aigua calenta, etc)
- 3- Immigrants que viuen amuntegats en habitatges en males condicions, molts cops sense cèdula d'habitabilitat i pagant lloguers excessius.

- 4- Molts nens gitanos no reben suport familiar per a fer deures, treball d'hàbits, estan sols pel carrer des que surten de l'escola fins a la nit.

Les propostes que fan són:

- 1- Regularitzar la situació dels habitatges. Exigir cèdula d'habitabilitat i controlar el nombre de persones que viuen a les cases (controlar la inscripció d'un gran nombre de persones al mateix domicili). Intentar evitar les situacions de lloguers abusius als immigrants que es produeixen.
- 2- Ampliar els serveis de la Casa d'acollida. Poder donar dinars.
- 3- Fer un Centre de dia per a gent gran de Sta. Clara i el Rastre, on puguin estar i es serveixin dinars.
- 4- Oferir un servei de suport per a nens i nenes gitanos, on puguin estar a la tarda, que puguin fer els deures i altres activitats, treballar hàbits...

ATZAVARA

Es defineix com una associació per a la cooperació entre cultures i la inserció de persones en risc d'exclusió. Es tracta d'un servei estable que ofereixen unes 200 persones en total entre treballadors i col·laboradors (5) i voluntaris (la resta). Actua a Tortosa i rodalies atenent dels demandes de les persones immigrades en buits que no cobreix l'Administració. Són membres de la Coordinadora d'entitats d'immigració del Baix Ebre. Les activitats que realitzen són acolliment lingüístic i cultural (ensenyament de català, castellà i alfabetització) i informació de recursos de l'entorn a persones immigrants. Ofereixen diversos programes:

Aula oberta: adreçat a nens, nenes i joves immigrants d'entre 12 i 18 anys, espai d'acolliment i formació extraescolar que ofereix reforç escolar i de llengua, coneixement i accés a noves tecnologies, coneixement de l'entorn i inclusió en activitats de lleure municipal. També tenen un grup de teatre. Hi assisteixen uns 50 nois i noies, la majoria del Marroc.

Espai Dona: Espai multifuncional que ofereix classes de català, coneixement de l'entorn, assessorament i acompanyament en tràmits i orientació per a la inserció laboral a dones immigrants.

També participen en activitats interculturals de sensibilització, coneixement de diferents cultures, mediació a les escoles i traducció.

Les propostes d'aquesta entitat en relació a una intervenció al nucli antic són:

1. Dificultat d'accés a habitatges dignes pel mal estat de moltes cases i pels preus abusius dels lloguers.
2. Manca de serveis sanitaris. Hi hauria d'haver un CAP.
3. Llar d'Infants
4. Centres cívics i lúdics
5. Casal d'avis.
6. Centre d'atenció als immigrants.
7. Potenciar les relacions entre els veïns, incloent els immigrants.
8. Serveis de mediació i traducció a les escoles, centres mèdics i altres institucions, i també als barris. Es tractaria de persones coneixedores de les cultures i llengües dels diversos països d'origen dels immigrants i que poguessin intervenir en els conflictes de convivència entre els veïns. Atzavara s'ofereix per col·laborar en un projecte de mediació o de formació de mediadors.

AMIC

Esta dins l'àmbit d'UGT. És una associació d'ajuda mútua entre treballadors immigrants i per facilitar la convivència i la integració a la societat d'acollida. Ofereixen orientació i ajut en la realització de tràmits. Atenen persones de 60 nacionalitats diferents. Els problemes i necessitats no cobertes que citen són:

1. Manca de llocs de trobada per immigrants. Dificultats per trobar espais on practicar esports i per realitzar diverses competicions esportives.
2. Alberg per a treballadors temporers que venen a Tortosa per a treballar durant la campanya de cítrics.
3. Diàleg dels immigrants establerts al casc antic amb els veïns i entitats dels diferents barris.
4. Cursos de llengua (català i castellà) per a treballadors immigrants en horaris accessibles (nits i dissabtes). Citen com exemple el contracte d'aprenentatge que, amb exàmens inclosos, que han de fer els immigrants estrangers a Holanda durant el primer any d'estada.
5. La mala imatge dels immigrants que transmeten els medis de comunicació associant-los quasi exclusivament a activitats clandestines, delinqüència, pasteres i sense abordar de manera objectiva els problemes de fons.
6. Manca d'activitats que donin a conèixer les seves cultures d'origen a la societat que els acull.

MESQUITA AL FATEH

Agrupa a musulmans que assisteixen habitualment a la mesquita que són uns 1000. Estimen que a Tortosa hi ha uns 2000 musulmans, encara que no tots assisteixen a la mesquita. Hi ha magribins, pakistanesos, libis. Vol ser un lloc de trobada on fer cursos, diàlegs, taules rodones. Consideren molt important el diàleg, la tolerància i la col·laboració entre cultures. Volen participar en la societat que els acull.

Els problemes que veuen són:

1. La mala imatge que es difon dels immigrants: se'ls mostra fent cues, en pateres, en relació amb la delinqüència...
2. El tracte dur que reben a la societat d'acollida.
3. Les dificultats per accedir a habitatges perquè en molts casos no els hi volen llogar. Els preus de lloguer abusius que els fan pagar.
4. La manca d'espais de trobada
5. La manca d'un espai adequat per a la mesquita, i per les activitats que volen realitzar, on hi puguin caber tots els que hi volen anar, perquè ara han de fer tornos i molts s'han d'esperar al carrer mentre no surten els primers. Com que homes i dones han de tenir un espai separat per a l'oració i el que ara tenen és tant petit, les dones no tenen cap lloc on resar ni trobar-se o fer activitats. Aquest espai hauria de tenir unes dimensions d'entre 200 i 400 m².

ABOU BAKER TORTOSÍ

És una associació de creació recent. Col·laboren amb altres associacions com AMIC i Atzavara i realitzen diverses activitats amb caràcter voluntari com classes de català i castellà per a immigrants. Des de setembre fan classes d'àrab per a nens a les que n'hi assisteixen uns 50. Tenen en projecte fer classes d'àrab i berber per als tortosins que en vulguin aprendre. Com associació es proposen actuar en tots els àmbits que facilitin la integració dels immigrants a la societat tortosina i catalana.

Els problemes i necessitats no cobertes que veuen són:

1. Venda i lloguer d'habitatges a preus especulatiu
2. Habitatges en males condicions i reformes no respectuoses amb la conservació del conjunt històric que poden donar mala imatge de cara al turisme.

3. Problemes de convivència que es plantegen per la manca de comunicació i diferència de costums entre immigrants i autòctons.
4. Falten llocs de reunió per a dones musulmanes, on puguin també fer activitats com tallers de costura o artesanía.

Entre els seus objectius està realitzar activitats per a la integració entre les cultures.

Les seves propostes són:

1. Col·laborar amb les AAVV, especialment la del Rastre, per buscar solucions als problemes de convivència que apareixen per les diferències de costums i desconeixement entre cultures.
2. Organitzar espectacles i activitats que donin a conèixer les seves cultures.
3. Organitzar activitats per al intercanvi cultural.
4. Organitzar conferències sobre la participació dels immigrants a la societat d'acollida.
5. Organitzar activitats per a dones magribines.

ASSOCIACIÓ D'INTEGRACIÓ GITANA

Esta vinculada a l'Església evangelista que hi ha al barri del Rastre i molt en contacte amb l'associació a Reus (el president és el mateix). Valoren molt positivament la influència del culte evangèlic en el col·lectiu gitano i consideren que ha tingut un impacte positiu en problemes que els afecten, com el consum de drogues o la voluntat d'integració. Estan disposats a col·laborar en qualsevol acció social amb el col·lectiu gitano i com a ciutadans de Tortosa, i s'ofereixen com a mediadors. Són gitanos catalans.

Els principals problemes i necessitats que veuen són:

1. Volen "ser gitanos però en els temps que corren". Conservar la seva identitat gitana i catalana, però millorar la integració social.
2. Millorar els nivells escolars gitanos sense que es perdi la cultura gitana.
3. Millorar l'accés social dels joves gitanos: "volem que els nostres fills estiguin al nivell que toca i si les xiquetes volen anar a la universitat..."
4. Manca d'activitats per a les noies gitanes, d'un lloc on puguin aprendre a cuinar, cosir, fer les feines domèstiques, cultura, i també oficis com perruqueria, comerç o informàtica.
5. Manca de local adequat per al culte evangèlic i per a un centre social on fer activitats culturals i formatives amb les joves.

6. Manca de formadors per a fer activitats i de mediadors amb el col·lectiu gitano.

ESGLÈSSIA EVANGÈLICA

Esta al barri de St. Jaume. Assisteixen uns 100 fidels gitanos de Remolins, St. Jaume i el Rastre. A través dels assajos de diferents corals, els joves, les noies, les casades, etc., fan activitats sobre aquests grups. Els principals problemes que afecten al col·lectiu gitano són:

1. Els problemes de vivenda. Hi ha moltes vivendes en molt mal estat. Manca de recursos per rehabilitar habitatges. L'especulació econòmica desmesurada que hi ha actualment al casc antic perjudica molt als gitanos, que no poden pagar els lloguers.
2. La manca d'integració dels nens/es i nois/es als estudis i al treball.
3. La marginalitat de molts joves gitanos.
4. La manca d'activitats d'entreteniment per a nens/es i nois/noies que els donin una perspectiva diferent i alternativa a la marginalitat, alcohol i drogues.
5. La manca d'accés a activitats esportives.
6. La manca d'un centre de trobada per a joves. Citen, com exemple integrador, el "Casal de Tortosa" que va funcionar en el passat i on coincidien joves de diversos estrats socials, cosa que afavoria el coneixement mutu i la convivència entre joves de diferents procedències i cultures.
7. Manca d'un local més gran per a l'església evangèlica, on puguin desenvolupar altres activitats que es plantegen fer amb els joves a més de les que realitzen actualment.

Les propostes que fan per solucionar els problemes i necessitats són:

1. Rehabilitació urbanística del nucli antic.
2. Afavorir les iniciatives comercials als diferents barris que ara estan perdent teixit comercial.
3. Rehabilitació d'habitatges.
4. Préstecs accessibles per a que famílies amb pocs recursos puguin accedir o/i normalitzar els habitatges. Facilitar avals.
5. Que cases per rehabilitar siguin atorgades a famílies amb pocs recursos.
6. Ajut econòmic i administratiu en accions que evitin la marginalitat, drogues i delinqüència.
7. Facilitar l'accés de nens i joves a activitats d'entreteniment, esports, des d'una perspectiva integradora.

8. Realitzar accions que afavoreixin la integració laboral i econòmica dels/les joves gitanos.
9. Tenir en compte en totes les accions que s'emprenquin la integració socio-econòmica, la convivència i la barreja socio-cultural dels diferents estrats.

CASAL TORTOSÍ

Ocupa els baixos de l'edifici de l'Escola d'Art, a la pça. de St. Joan. Aquest espai es compartit per moltes i molt diverses entitats culturals i esportives, amb associats i assistents de tot Tortosa. Actualment no reben cap subvenció i es mantenen amb el pagament de les quotes dels socis i assistents a les activitats.

Cantaires de l'Ebre-Delta- Fan diferents activitats:

- Coral
- Sardanes
- Dances tortosines
- Escola de música tradicional catalana
- Twirling
- Basket

Club universitari

Cor Flumine: Coral amb un cor infantil i un d'adults

Orfeó tortosí: coral

Societat folklòrica andalusa

Joventuts musicals

Club d'escacs

Penya ciclista de Tortosa

Motoclub Tortosa

Societat de caçadors de Tortosa

Les propostes del casal per a una intervenció al nucli antic són:

1. Rehabilitació del nucli antic: enderrocant els punts que ja no es poden arreglar, com la baixada del Castell o la part alta del carrer St. Felip Neri, i acondicionant la resta amb els serveis necessaris per obtenir habitatges dignes (ascensors, etc.)
2. Millora del clavegueram i dels accessos i creació de pàrkings.
3. "Obligar" als contractistes que construeixen cap al Sud (Temple), a rehabilitar també habitatges al nucli antic, per exemple, condicionant

l'obtenció del llicències al Temple a la seva participació en la intervenció privada al CA.

4. Revisió de les reformes il·legals, control de les ocupacions il·legals d'habitatges i de les condicions de les vivendes, control del modus vivendi d'alguns habitants del Rastre i Sta. Clara.
5. Construir habitatges socials a Ferreries on allotjar immigrants i persones amb pocs recursos per evitar la concentració d'aquesta població al nucli antic.
6. Fomentar la cultura social.
7. El Casal Tortosí pot servir per acollir les entitats que s'hi vulguin allotjar.

ASSOCIACIONS GENERALISTES

LES ASSOCIACIONS DE VEÏNS

Existeixen tres associacions de veïns. La del Rastre, la de Sta. Clara (que comprèn Sta. Clara i el Garrofer), que van començar la seva activitat els anys 80, i la del Casc Antic, constituïda molt recentment, que abasta un territori força estès del nucli antic i del barri del Centre (aquest darrer fora de l'àrea d'intervenció). Les tres són força actives i agrupen a moltes famílies d'aquests barris.

Els problemes més urgents que veuen als seus barris són tapiar les cases abandonades i en estat ruïnós, les rates, les obres il·legals, l'ocupació de cases i l'absència de vigilància policial, la inseguretat i els problemes de convivència. Tenen una forta sensació d'abandonament per part de l'ajuntament, i consideren que no es dona solució als problemes d'aquests barris.

Creuen que la mala imatge que té la resta de la ciutat dels seus barris és potenciada pels medis de comunicació. També opinen que és en gran part deguda al desconeixement, ja que molts ciutadans de Tortosa no van mai als barris del CA.

Tots estan d'acord en que cal una intervenció urgent que freni l'emigració dels veïns actuals cap altres barris, que millori les condicions de vida i els faci atractius per a població de autòctona.

AV NUCLI ANTIC

1. Evitar que el nucli antic es converteixi en un gueto
 - A- Campanyes d'integració que permetin el coneixement mutu i la bona convivència amb els veïns nous.
 - B- Ajut a la Mesquita. Buscar recursos o ajut indirecte per a que trobin el local que busquen. Possible trasllat de la mesquita a un altre punt de la ciutat. Això permetria desconcentrar i evitar la mala imatge que produeix la concentració per la zona de la Pça. Montserrat.
2. Crear espais cívics on es facin activitats culturals que puguin també atreure població de tota la ciutat i "normalitzar" la imatge del nucli antic.
3. Crear un Casal per a la tercera edat i un centre de dia.
4. Control de cèdules d'habitabilitat i condicions de les vivendes. També dels lloguers il·legals.
5. Crear vivendes de protecció oficial que permetin la repoblació de la zona per gent d'quí.
6. Ajuts per a la instal·lació de comerços i restaurants.
7. Millora de les condicions dels carrers: neteja, il·luminació.

V. ACTUACIONS PROPOSADES

Camp: 6 Actuació: 6.2. "Servei residencial per a víctimes de la violència domèstica"
Descripció de l'actuació: Habilitació d'espais residencials per a víctimes de la violència domèstica. Un per allotjament d'urgència i un altre com a pis pont per facilitar el procés posterior.
Objectius: Dotar a la ciutat de Tortosa d'un equipament i un servei necessari.
Beneficiaris: Les víctimes de la violència domèstica..
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament:
Organisme o àrea responsable:
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): El funcionament d'aquest servei, i l'atenció adequada a les víctimes de la violència domèstica.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Usuaris atesos, especialment dones i nens víctimes de la violència domèstica. Compensació risc d'exclusió.

Camp: 3 Actuació: 3.1.2. Habilitació espai per a un Alberg Municipal
Descripció de l'actuació: Habilitació d'un espai per a Alberg Municipal. Hauria d'incloure un menjador i un servei de dutxes, bugaderia i canvi de roba.
Objectius: Dotar a la ciutat de Tortosa d'un equipament i un servei necessari per atendre les necessitats de treballadors temporers i transeünts.
Beneficiaris: La ciutat de Tortosa. Els ciutadans de Tortosa. Els temporers i transeünts.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament:
Organisme o àrea responsable:
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): El funcionament d'aquest servei, actualment inexistent, a la ciutat.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Usuaris atesos. Disminució de conflictes. Satisfacció dels usuaris.

Camp: 3 Actuació: 3.1.1. Habilitació espai per a una Escola Bressol municipal
Descripció de l'actuació: Habilitació d'un espai per a una Escola Bressol municipal.
Objectius: Dotar als nens de 0 a 3 anys dels barris i les seves famílies d'un equipament necessari.
Beneficiaris: Els veïns dels barris del nucli antic, especialment els de 0 a 3 anys i les seves famílies.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament:
Organisme o àrea responsable:
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): El funcionament d'aquest servei, actualment inexistent, als barris del nucli antic. La possibilitat a exercir el dret a l'educació. La oportunitat de treballar per a moltes mares amb la tranquil·litat que els seus fills estan atesos.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Millora de la socialització intercultural. Compensació de les desigualtats socials. Adquisició d'hàbits i habilitats socials des de la primera infància que faciliten el desenvolupament acadèmic i social posterior.

Camp: 3 Actuació: 3.1.3. Habilitació espai per a un Casal (o Centre Cívic)
Descripció de l'actuació: Habilitació d'un espai polivalent on els veïns dels barris del nucli antic puguin realitzar activitats culturals i recreatives i al mateix temps pugui ser un lloc de trobada per a diferents associacions i entitats culturals.
Objectius: Dotar als veïns dels barris del nucli antic d'un equipament necessari.
Beneficiaris: Els veïns dels barris del nucli antic.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament:
Organisme o àrea responsable:
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Nre. d'usuaris, activitats realitzades.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Dinamització cultural dels barris. Millora de la xarxa social.

Camp: 7 Actuació: 7.3. "Programa Foment del treball"
Descripció de l'actuació: Dotació extraordinària de recursos humans i econòmics al CFO a l'Escola-taller i al Taller d'Ocupació per a que puguin assumir un conjunt d'activitats formatives i d'inserció social i laboral de veïns dels barris del nucli antic estretament relacionades amb les activitats de regeneració dels barris i a les noves oportunitats econòmiques i laborals que aquesta pretén generar.
Objectius: Formació i inserció laboral de veïns del barri, atenent a les necessitats i possibilitats dels diferents col·lectius. Participació de veïns en la millora dels barris lligada a la seva promoció social i laboral.
Beneficiaris: Els participants en els programes, els veïns en general.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament:
Organisme o àrea responsable: CFO/Promoció Econòmica Ajuntament de Tortosa/ Oficina de Gestió Pla rehabilitació.
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Nre. usuaris. Nombre de microempreses creades, % inserció laboral. % inserció sòcio-laboral.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Reducció de l'atur i pensions no contributives. Llocs de treball creats i mantinguts. Increment microempreses i empreses creades.

Camp: 3 Actuació: 3.1.3. Habilitació instal·lacions esportives de l'escola la Mercè
Descripció de l'actuació: Adequar les instal·lacions esportives de l'escola La Mercè, per tal que pugui ser utilitzada per nens, joves i adults del barri en horari extraescolar i durant els caps de setmana.
Objectius: Habilitar un espai per a la pràctica de l'esport que possibiliti la realització de programes de dinamització esportiva. Aquestes activitats poden enquadrar-se dins del Pla Educatiu d'entorn que promou el departament d'Educació de la Generalitat.
Beneficiaris: Nens, joves i adults dels barris del nucli antic, especialment del Rastre i Sta. Clara.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament:
Organisme o àrea responsable: Educació Generalitat/ Drets Socials
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Nre. d'usuaris. Grau de satisfacció.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Increment de la pràctica d'esport i grau d'assoliment de les habilitats socials que facilita la pràctica d'esports de grup.

Camp: 7 Actuació: 7.4 Programa de reforç escolar i ajut a l'estudi
Descripció de l'actuació: Es tracta d'un servei de reforç escolar, contemplant la compensació de les diferències culturals i lingüístiques que puguin suposar un handicap per al rendiment escolar. També ajut en la realització de deures i aprenentatge i adquisició d'hàbits d'estudi i de comportament necessaris per al bon rendiment escolar.
Objectius: Compensar i resoldre en la mesura possible les desigualtats per raons ètniques i/o socials. Oferir una activitat en horari extraescolar que sigui alternativa a les moltes hores que alguns nens passen pel carrer.
Beneficiaris: Nens i adolescents residents a l'àrea d'intervenció
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització): Tecnics en educació i monitors especialitzats Treballant a temps parcial des de les escoles, biblioteques i sales de lectura de l'àrea d'intervenció. Cost anual 60.000 euros. Per 4 anys 240.000 euros
Calendari de desplegament: Gradual a partir d'Octubre de 2005
Organisme o àrea responsable: Educació/Cultura/Serveis Socials Ajuntament de Tortosa.
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Nombre de participants-Millora del rendiment escolar, els hàbits i habilitats socials dels alumnes de l'àrea.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Millora acadèmica i compensació gradual dels déficits

Camp: 3 Actuació: 3.1.1. “Habilitació espai telecentre”
Descripció de l'actuació: Habilitar el Telecentre existent per acollir diversos programes en relació a les noves tecnologies adreçats a diferents grups d'edat
Objectius: Permetre que es pugui optimitzar el servei que ara dóna aquest centre ampliant els usuaris i generant activitats que puguin resultar atractives a persones que ara no el coneixen ni tenen cap relació amb les noves tecnologies.
Beneficiaris: Els veïns dels barris del nucli antic.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament:
Organisme o àrea responsable:
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions):
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius):

Camp: 3 Actuació: 3.1.2. Adequació edifici Centre Obert St. Francesc
Descripció de l'actuació: Habilitació de l' edifici St. Francesc com equipament municipal per a infància, adolescència i família. Millora de l'espai per adequar-lo als diferents usos i serveis que s'hi vol allotjar: Planta baixa: Centre Obert: Aconseguir dos espais diferenciats un per infància i l'altre per adolescència. 1ª planta: Obrir una entrada pel Calvari. Habilitar espais per allotjar un Punt de Trobada (intercanvi dels menors separats dels seus pares en aquelles situacions en que la situació ho requereix). Habilitar espais per allotjar el Servei La Bruixola de suport a la tasca de pares (servei adreçat a infants de 0 a 3 anys i les seves famílies)
Objectius: Habilitar espais per allotjar-hi serveis adreçats a infància i adolescència.
Beneficiaris: Infants i adolescents
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament: A partir d'Octubre de 2005
Organisme o àrea responsable: Serveis socials Ajuntament Tortosa
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Espais habilitats. Activitats realitzades.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Existència d'espais dignes per activitats amb Infants i adolescents. Nre usuaris. Grau satisfacció.

Camp: 3 Actuació: 3.1.2. Adequació de locals per a l'ús com equipaments
Descripció de l'actuació: Habilitació d'un espai multiusos per a entitats de caire socio-sanitari com associacions de malalts d'alzheimer, parkinson, diabetics, al·lèrgics alimentaris etc. amb gimnàs per realitzar tallers de rehabilitació i motricitat, sala per a reunions i petits despatxos seu de les diferents entitats (podrien ser compartits) Podria ser al carrer Montcada , 27, dotant l'edifici d'ascensor. També es podria ubicar al carrer St. Antoni.
Objectius: Habilitar espais per a entitats socio-sanitàries que puguin ser utilitzats per activitats socials i reunions de les entitats i també per realitzar tallers de rehabilitació i motricitat.
Beneficiaris: Els associats a les entitats d'afectats de les diferents malalties i altres associacions. La població en general.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament: A partir d'Octubre de 2005
Organisme o àrea responsable: Serveis Socials Ajuntament de Tortosa.
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): L'existència i adequació dels espais en condicions dignes. Activitats realitzades.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Nombre d'usuaris. Millora de les condicions físiques i sociabilitat dels afectats.

Camp: 3 Actuació: 3.1.2. "Centre de dia per a gent gran"
Descripció de l'actuació: Construcció o habilitació d'un centre de dia que pugui atendre a les persones grans que pel seu estat i manca d'autonomia no poden estar soles a casa durant el dia. Es tracta un lloc on es poden estar i passar el dia, rebent l'atenció socio sanitària i els serveis necessaris (menjar, perruqueria, callista...). També realització d'activitats que contribueixin al manteniment o recuperació del màxim d'habilitats i capacitats (memòria, psicomotricitat,..)
Objectius: -Contribuir al manteniment de l'autonomia de la gent gran que necessita aquest servei compensant els riscs d'exclusió social. -Oferir i gestionar un servei necessari per aquest grup de població. -Oferir suport i acompanyament a persones grans que viuen soles i amb pocs recursos. -Descarregar a les famílies, molt especialment les dones, per a que puguin descansar treballar o atendre altres membres de la família.
Beneficiaris: Població de més de 65 anys, o d'altres grups que la puguin necessitar en raó de circumstàncies especials (disminució física,...)
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització): 1 tècnic en treball social a temps parcial. Una educadora social a temps parcial. Altre personal (activitats i serveis). Pressupost anual 120.000 euros. Pressupost per 4 anys 480.000 euros
Calendari de desplegament: A partir del 2005
Organisme o àrea responsable: Serveis socials Ajuntament de Tortosa.
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Nombre de persones ateses satisfactòriament. Millora en el servei d'alerta.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Millora de les condicions socio-sanitàries i afectives d'aquest grup de població. Nombre d'atesos.

Camp: 3 Actuació: 3.1.3. “Creació d’un casal per a la gent gran
Descripció de l’actuació: Construcció o habilitació d’un espai per a un Casal per a la gent gran.
Objectius: Dotar a l’àrea d’un equipament necessari, ja que no existeix cap servei d’aquestes característiques dins de l’àrea d’intervenció
Beneficiaris: Població de més de 65 anys, o d’altres grups que la puguin necessitar en raó de circumstàncies especials.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament:
Organisme o àrea responsable: Serveis socials de l’Ajuntament de Tortosa.
Indicadors de realització (relatius a l’avenç de les intervencions): .La existència d’un lloc de trobada i socialització per a la gent gran dels barris del nucli antic.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): . Nre. d’assistents. Grau de satisfacció de la gent gran amb el servei. Activitats realitzades.

Camp: 6 Actuació: 6.2. Habilitació “Espai Dona”
Descripció de l’actuació: Habilitació d’un espai que fomenti les activitats programades per les associacions i dones dels barris del nucli antic.
Objectius: Habilitació d’un espai que fomenti les diferents associacions de dones, que sigui un punt de referència per a les dones i on es puguin realitzar diferents activitats d’interès per a les dones.
Beneficiaris: Els veïns dels barris del nucli antic. Especialment les dones.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament:
Organisme o àrea responsable:
Indicadors de realització (relatius a l’avenç de les intervencions): Nombre de xerrades, conferències, activitats realitzades. Nre. d’usuàries.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Avanç en la línia de l’equitat de gènere. Millora de problemàtiques en relació a les dones per la millora de la informació i els recursos.

Camp: 6 Actuació: 6.3. Habilitació “Espai pausa”
Descripció de l'actuació: Habilitació d'un espai que per allotjar el programa “pausa”
Objectius: Habilitació d'un espai que allotgi el programa “pausa”
Beneficiaris: Mares d'infants de 0 a3 anys i els seus fills.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament:
Organisme o àrea responsable: Serveis socials Ajuntament de Tortosa
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Nombre d'usuàries
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Avanç en la línia de l'equitat de gènere. Obrir espais que ajudin a les dones a conciliar la vida familiar amb la professional i el lleure.

Camp: 6 Actuació: 6.4. Habilitació espais per programes de formació de dones
Descripció de l'actuació: Habilitació d'un espai per a la realització d'activitats no reglades per a dones amb baix nivell formatiu
Objectius: Disposar d'un espai on realitzar activitats formatives per a dones amb baix nivell formatiu.
Beneficiaris: Dones amb baix nivell formatiu.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament:
Organisme o àrea responsable: Serveis socials Ajuntament Tortosa/ Drets socials
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Nombre d'usuàries
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Avanç en la línia de l'equitat de gènere. Realització d'activitats formatives. Nre. usuàries.

Camp: 7 Actuació: 7.1."Dinamització del comerç al nucli antic"
Descripció de l'actuació: Creació d'un ens que estudiï estratègies de promoció del comerç i adequació a les noves oportunitats que s'obriran amb la intervenció.
Objectius: Promoure la instal·lació d'empreses al nucli antic (comerç, artesanía, art, restauració i serveis) estudiant les mesures que poden fer atractiva la proposta. Promoure el nou teixit d'activitats econòmiques. Renovació del comerç existent.
Beneficiaris: Tots els veïns del nucli antic, els ciutadans de Tortosa, els visitants.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament:
Organisme o àrea responsable: Promoció econòmica de l'Ajuntament de Tortosa.
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Nre. de locals comercials renovats o creats. Retols i indicacions substituïts.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Regeneració del teixit comercial. Adaptació a les noves oportunitats generades pel turisme i els serveis.

Camp: 7 Actuació: 7.2."Promoció local i turística"
Descripció de l'actuació: Creació d'un ens que estudiï estratègies de promoció local i turística dins de l'oferta conjunta de les Terres de l'Ebre i l'adequació a les noves oportunitats que s'obriran amb la intervenció.
Objectius: Promoure les diferents rutes turístiques pel patrimoni històric i monumental del nucli antic de Tortosa. Promoure l'oferta conjunta amb la resta de la comarca en els diferents circuits i fires internacionals existents. Organització de fires, festes i altres events per a la promoció de l'oferta local. Condicionament del patrimoni artístic i històric.
Beneficiaris: Tots els veïns del nucli antic, els ciutadans de Tortosa, els visitants.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament:
Organisme o àrea responsable: Promoció econòmica de l'Ajuntament de Tortosa.
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Activitats realitzades. Nre. de visitants.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Increment del nombre de turistes i del pes d'aquesta activitat econòmica en l'economia local. Llocs de treball creats en el sector. Conservació del patrimoni.

Camp: 7.programes per a la millora social, urbanística i econòmica Actuació: 7.3. Programes de foment del treball: “Autovenda”
Descripció de l'actuació: Curs de formació en Autoocupació. Es tractaria d'oferir els elements bàsics per a que els/les participants poguessin crear el seu propi treball en autovenda, confecció i venda de petites artesanies.
Objectius: Donar formació, informació i orientació a persones que vulguin crear la seva propia feina.
Beneficiaris: Persones que desitgin crear el seu propi lloc de treball.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització): Pressupost anual Personal: 1 tutor i mig dinamitzador 15.523 euros Despesa corrent: Desplaçament, beques, material, ... 3.682 Euros Total per 4 anys d'execució 99.024 Euros
Calendari de desplegament: A partir de gener del 2006
Organisme o àrea responsable: Promoció econòmica/Serveis socials de l'Ajuntament de Tortosa
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Nre de participants. Grau de satisfacció expressat
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Nre de persones inserides. Increment del nombre d'autoempreses.

Camp: 7.programes per a la millora social, urbanística i econòmica Actuació: 7.3. Programes de foment del treball: “Anem per feina”
Descripció de l'actuació: “Anem per feina”Es un programa de formació en estratègies i competències que poden permetre als participants millorar el seu posicionamet en el món laboral. Es tracta d'assolir l'aprenentatge significatiu de les tècniques, canals i estratègies de recerca de feina, posar en pràctica aquestes habilitats mitjançant estades en empreses, aconseguir la inserció laboral i fer un seguiment post inserció.
Objectius: Facilitar la inserció laboral de dones joves (menors de 25) Potenciar les relacions de cooperació entre dones de diferents cultures.
Beneficiaris: Dones de menys de 25 anys. El fet de que sigui només per a dones pot facilitar la participació de dones d'etnia gitana o d'origen magribí, entre totes les altres joves de la mateixa edat de l'àrea.d'intervenció
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització): Pressupost anual Personal: 1 tutor i mig dinamitzador 15.523 euros Despesa corrent: Desplaçament, beques, material, ... 3.682 euros Total per 4 anys d'execució 99.024 euros
Calendari de desplegament: A partir d' Octubre de 2005
Organisme o àrea responsable: Promoció econòmica Ajuntament de Tortosa.
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Nre. de joves participants. Grau de satisfacció expressat
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Nre. de joves inserides. Nre. contractes laborals. Grau d'integració social

Camp: 7 Actuació: 7.4. "Contes del món"
Descripció de l'actuació: Activitat a desenvolupar des de les biblioteques i sales de lectura. Es un taller d'explicar contes de diferents tradicions culturals (catalans, andalusos, magribins, Àfrica negra, etc). Seria bo que els narradors pertanyin al grup del que actuen con a transmissors.
Objectius: Afavorir les relacions entre diferents grups ètnics i culturals i el coneixement de les tradicions culturals respectives. Fomentar el coneixement i el plaer per la narració oral com a porta d'entrada a la lectura. Fomentar l'assistència a biblioteques i sales de lectura per part de persones que potser no hi anirien.
Beneficiaris: Nens, joves i adults interessats.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització): 12.000 euros anuals destinats a pagar o compensar als narradors que seràn diferents en cada cas (com a mínim un per a cada tradició, però millor més variats. Es tractaria d'una activitat puntual tipus conferència). Per 4 anys 48.000 euros
Calendari de desplegament: A partir de Setembre de 2005
Organisme o àrea responsable: Cultura/serveis Socials/Ensenyament Ajuntament Tortosa
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Nombre de participants. Increment d'assistents a les biblioteques i sales de lectura.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Nombre de participants. Increment de lectors i visitants de biblioteques i sales de lectura. Millora de la convivència entre els diferents grups ètnics.

Camp:7 Actuació:7.4. Programes de foment de la integració social i cultural per aconseguir millor qualitat de vida al barri "Projecte per a la formació i assessorament de dones magribines"
Descripció de l'actuació: Es tracta d'apropar els recursos educatius existents a les dones magribines, tradicionalment força aïllades de l'entorn i facilitar els primers contactes amb la llegua catalana i/o castellana, i els mecanismes bàsics de funcionament ciutadà). Es tractaria també de motivar-les per a que continuessin posteriorment la seva formació a les escoles d'adults existents a la zona, o en altres programes de formació i activitats.
Objectius: Apropar a les dones magribines a la formació bàsica tant de llegua com d'operativitat social, per tal que es puguin relacionar funcionalment amb el seu entorn. Millorar la relació mares/pares/escola. Millorar les relacions interètniques a l'entorn escolar. Cal suposar que aquesta apertura de les mares tindrà forçosament repercussió positiva en la socialització de les seves filles.
Beneficiaris: Dones joves i adultes magribines
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització): Personal :1 monitora/mediadora a temps parcial 9000 euros Material : 3000 euros Per 4 anys: 48.000 euros
Calendari de desplegament: Octubre de 2005
Organisme o àrea responsable: Drets socials Ajuntament Tortosa/ Consell Comarcal
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Nre de dones participants
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Millora en les relacions mares/escola. Millora relacions interètniques a les escoles de l'àrea. Millora en les relacions comunitàries. Millora en la transmissió cultural mares/filles d'origen magribi

Camp: 7.4. Programes per a la millora social, urbanística i econòmica Actuació: 7.4 Programa de dinamització esportiva
Descripció de l'actuació: Utilització del pati de la escola La Mercè per a usos esportius a tota la població i molt especialment a nens i joves. Dinamització esportiva. Millora de les relacions escola/pares.
Objectius: Sensibilitzar les famílies dels beneficis de l'educació esportiva. Promoure la participació dels infants, adolescents i pares junts en aquesta activitat, facilitant la comunicació entre ells i la vinculació amb l'escola.
Beneficiaris: Joves i infants immigrants i autòctons. Centres de lleure lligats a les institucions escolars o a les associacions per al lleure en els barris.
Dotació econòmica prevista: 60.000 euros
Calendari de desplegament: Edició anual del curs de monitors. Campanya de estacional de promoció de la participació per als menors.
Organisme o àrea responsable: Secretaria General de la Joventut de la Generalitat de Catalunya. Fundació Bofill. Ajunament Tortosa. Associacions per al lleure.
Indicadors de realització: Nombre de cursos de monitors realitzats. Nombre de monitors formats en el lleure.
Indicadors de resultat o impacte: Nombre d'infants i joves participants

Camp: 7 Actuació: 7.4. activitats formatives per a dones amb baix nivell educatiu i/o per dones immigrants
Descripció de l'actuació: Programa adreçat a dones gitanes o altres perceptores de la R.M.I., que pretén oferir formació i recolzament personal en un procés cap a l'emancipació personal i la inserció laboral.
Objectius: Oferir formació i recolzament a dones gitanes. Equitat de gènere
Beneficiaris: Dones gitanes i altres perceptores que hi vulguin participar
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització): Pressupost anual Personal formació: Total per 4 anys d'execució
Calendari de desplegament: A partir de gener del 2005
Organisme o àrea responsable: Centre Formació Ocupacional/ Serveis Socials Ajuntament de Tortosa/Associació Integració gitana/ Església evangèlica de Remolins.
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Nre d'usuàries. Assistència. Grau satisfacció
Indicadors de resultat/impacte Grau de satisfacció. Desenvolupament de la iniciativa. Evolució positiva de les dones del grup. Extensió del projecte.

Camp: 7 Actuació: 7.4. “Programa de formació i inserció laboral per a persones amb baix nivell formatiu.
Descripció de l'actuació: Projecte de formació i inserció adreçat a persones amb baix nivell formatiu.
Objectius: Facilitar la formació laboral en ocupacions de les que hi ha demanda i la posterior inserció laboral. En la mesura de lo possible intentar la seva inserció dins d'activitats derivades de les noves oportunitats econòmiques als barris del nucli antic.
Beneficiaris: Persones que viuen a l'àrea i que necessitin i vulguin utilitzar aquest servei.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament: A partir d'Octubre de 2005
Organisme o àrea responsable: Promoció econòmica/Drets socials Ajuntament de Tortosa
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Nombre de participants. % participants inserits laboralment.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Nombre de participants, % inserció laboral.

Camp: 7.4 Actuació: 7.11 Programa de promoció de la participació ciutadana
Descripció de l'actuació: La dinamització de la participació ciutadana és un element clau per desenvolupar una intervenció integral a l'àrea definida. Algunes de les accions i actuacions concretes ja es descriuen i consideren a la fitxa de l'oficina de gestió (dinamitzador, realització de jornades, etc). Aquí es consideren altres actuacions com la interlocució amb les diferents comunitats culturals presents als barris de l'àrea d'intervenció, el suport a la creació d'associacions per part de col·lectius que actualment no participen en el diàleg social, la informació i participació directa dels veïns i altres intervencions no contemplades a la fitxa de l'oficina tècnica.
Objectius: Dinamitzar la participació ciutadana, a nivell veïnal, i la de les comunitats que actualment no participen afavorint la interlocució amb els seus representants i associacions. Canalitzar les aportacions i opinions veïnals. Afavorir la participació de col·lectius que actualment no tenen veu en el diàleg social.
Beneficiaris: Tota la població de l'àrea.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització): Inversió total: 40.000 euros; Aportació municipal 20.000 euros. Fons de barris 20.000 euros
Calendari de desplegament: A partir d'Octubre de 2005
Organisme o àrea responsable: Oficina tècnica de gestió del Pla integral/ Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Tortosa.
Indicadors de realització (relatius a l'avenç de les intervencions): Grau de participació ciutadana. Grau de satisfacció amb les intervencions del Pla. Canalització adequada de les queixes i reivindicacions. Canalització de les aportacions i suggeriments.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Grau de participació. Grau de satisfacció amb les intervencions. Gestió adequada dels conflictes.

Camp: 7 Actuació: 7.4. “Programa de reforç d’atenció domiciliària per a gent gran”
Descripció de l’actuació: Es tracta de donar atenció domiciliària a gent gran que necessita aquest servei per a poder mantenir la seva autonomia, o que no disposa d’ajut familiar. Inclou tasques d’acompanyament, seguiment i ajut en les tasques domèstiques.
Objectius: Contribuir al manteniment de la autonomia de gent gran que viu sola. Detectar possibles situacions de risc.
Beneficiaris: Persones grans que viuen soles.
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització):
Calendari de desplegament: A partir d’Octubre de 2005
Organisme o àrea responsable: Serveis Socials de l’Ajuntament de Tortosa.
Indicadors de realització (relatius a l’avenç de les intervencions): Nre. de persones assistides
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius): Nre. de persones assistides. Millora de les condicions de vida de la gent gran

Camp: 7 Actuació: 7.4. “Centre de dia per a gent gran
Descripció de l’actuació: Posada en marxa d’un centre de dia que pugui atendre a les persones grans que pel seu estat i manca d’autonomia no poden es poden estar soles a casa durant el dia. Es tracta un lloc on es poden estar i passar el dia, rebent l’atenció socio sanitària i els serveis necessaris (menjar, perruqueria, callista...). També realització d’activitats que contribueixin al manteniment o recuperació del màxim d’habilitats i capacitats (memòria, psicomotricitat,..)
Objectius: -Contribuir al manteniment de l’autonomia de la gent gran que necessita aquest servei compensant els risc d’exclusió social. -Ofertir i gestionar un servei necessari per aquest grup de població. -Ofertir suport i acompanyament a persones grans que viuen soles i amb pocs recursos. - Descarregar a les famílies, molt especialment les dones, per a que puguin descansar treballar o atendre altres membres de la família.
Beneficiaris: Població de més de 65 anys, o d’altres grups que la puguin necessitar en raó de circumstàncies especials (disminució física,...)
Dotació econòmica prevista (cal indicar la font de finançament i temporalització): 1 tècnic en treball social a temps parcial. Una educadora social a temps parcial. Altre personal (activitats i serveis). Pressupost anual 120.000 euros. Pressupost per 4 anys 480.000 euros
Calendari de desplegament: A partir del 2005
Organisme o àrea responsable: Serveis socials Ajuntament de Tortosa.
Indicadors de realització (relatius a l’avenç de les intervencions): Nombre de persones ateses satisfactòriament. Millora en el servei d’alerta.
Indicadors de resultat/impacte (relatius al grau de consecució dels objectius):

Millora de les condicions socio-sanitàries i afectives d’aquest grup de població. Nombre d’atesos.